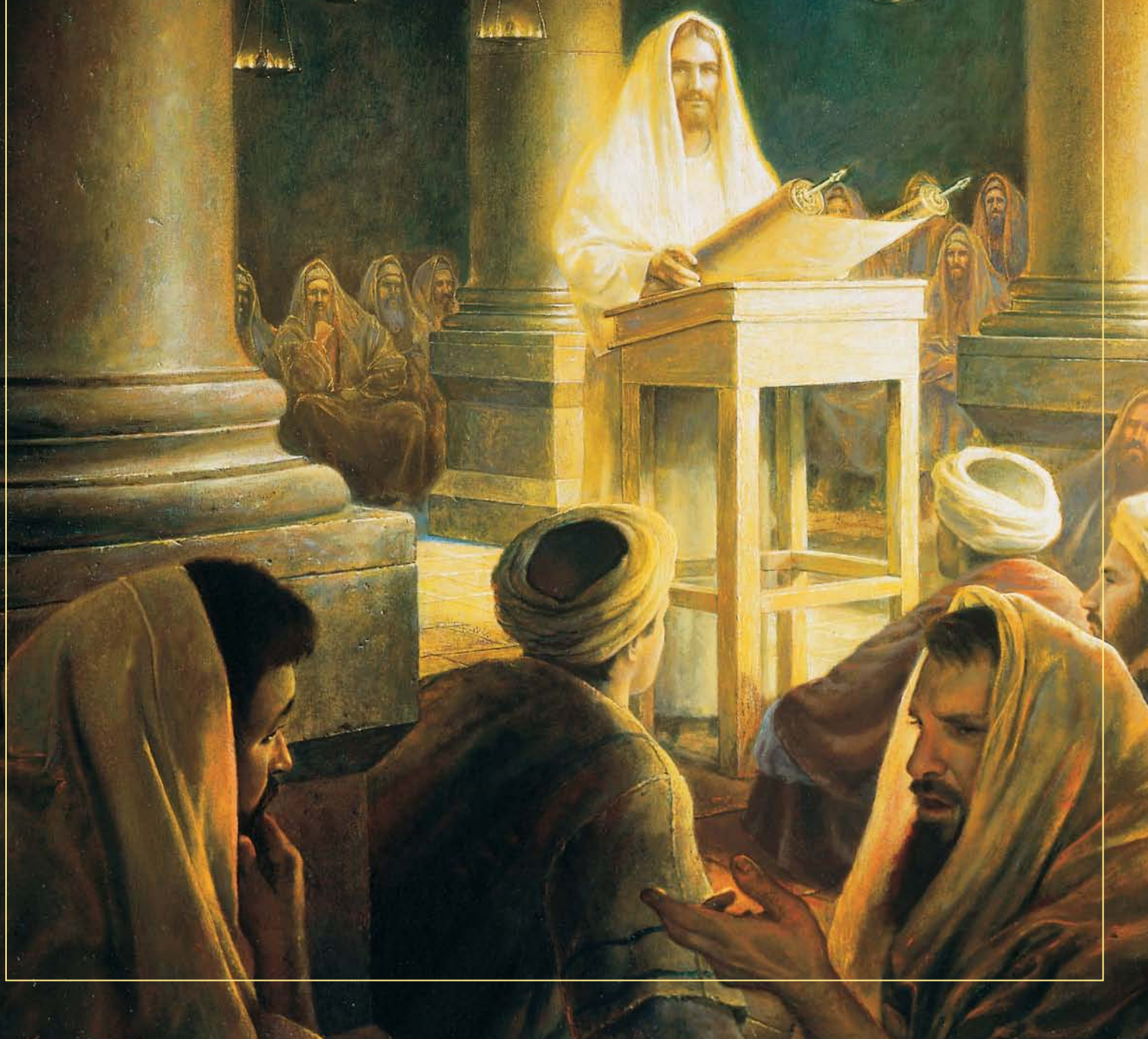

ПРЕПОДАВАНЕТО – НЯМА ПО-ВЕЛИКО ПРИЗОВАНИЕ

Ръководство–източник по преподаване
на Евангелието

ПРЕПОДАВАНЕТО – НЯМА ПО-ВЕЛИКО ПРИЗОВАНИЕ

Ръководство–източник по преподаване
на Евангелието

Издадено от
Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни

Препоръки и предложения

Вашите препоръки и предложения относно тази книга ще бъдат оценени. Моля изпрацайте ги до:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, UT 84150–3200
USA
E-mail: cur-development@ldschurch.org

Моля отбележете вашето име, адрес, район/клон и кол/окръг. Проверете дали сте написали наименованието на книгата. След това изложете вашите препоръки и предложения относно добрите страни на книгата и текстовете, които могат да бъдат подобрени.

На корицата 3: *Исус в синагогата на Назарет*, от Грег К. Олсън. © by Greg K. Olsen.

Страница 1: *Проповедта на планината*, от Карл Блох. Използвана с позволението на Националния исторически музей във Фредериксбург в Хилерод.

Страница 5: *Любиш ли Ме повече, отколкото Ме любят тия?* От Дейвид Линдси.
© by David Lindsley.

Страница 22: *Градина на пионери*, от Валой Итън. © by Valoy Eaton.

Страница 29: *Исус и самарянката*, от Карл Блох. Използвана с позволението на Националния исторически музей във Фредериксбург в Хилерод.

Страница 31: *Време за разкази в Галилея*, от Дел Парсън. © by Del Parson.

Страница 33: *Жената, докосваща се до дрехата на Спасителя*, от Джудит Мер. © by Judith Mehr.

Страница 35: *Добрият пастир*, от Дел Парсън. © by Del Parson.

© 2002 на Intellectual Reserve, Inc.

Всички права запазени

Printed in Germany

Одобрено на английски: 8/98

Одобрено за превод: 8/98

Превод на *Teaching, No Greater Call*

36123 112

Bulgarian

КАК ДА СЕ ИЗПОЛЗВА ТОВА РЪКОВОДСТВО–ИЗТОЧНИК

Кой трябва да използва това ръководство–източник?

Това ръководство–източник е за всички онези, които преподават Евангелието, включително:

- Родители.
- Учителите в класните стаи.
- Ръководителите на свещеничеството и помощните организации.
- Домашните и посещаващи учители.

Какво съдържа това ръководство–източник?

Преподаването – няма по-велико призвание, съдържа препоръки и предложения относно преподаването, както е показано в следното изложение:

Част А

Вашието призвание да преподавате

Тази част от книгата обяснява важноста от преподаване на Евангелието според Божия план. Тя включва също помощ в подготовката за преподаването на Евангелието.

Част Б

Основни принципи при преподаване на Евангелието

Тази част от книгата помага за изграждането на основа за преподаване на Евангелието.

Част В

Преподаване на различни възрастови групи

Тази част от книгата предоставя информация и предложения за преподаване на Евангелието на деца, младежи и възрастни.

Част Г

Преподаване у дома

Тази част от книгата предоставя помощ на родителите да преподават Евангелието на своите деца. Тя също така

включва предложения за домашните и посещаващите учители.

Част Д

Преподаване при ръководителите

Тази част от книгата помага на ръководителите на свещеничеството и помощните организации да разберат колко е важна отговорността да обучават другите.

Част Е

Методи на преподаване

Тази част от книгата описва множество различни методи, които учителите могат да използват, за да обогатят презентациите на уроците си.

Част Ж

Курс по преподаване на Евангелието

Тази част от книгата включва дванадесет урока, които ще подготвят хората да преподават Евангелието. Уроците са направени така, че да бъдат преподавани в организираните за целта класове. Те също така могат да бъдат изучавани поотделно или в семейството.

Как трябва да бъде използвано това ръководство–източник?

Преподаването – няма по-велико призвание е направено по-скоро като ръководство–източник, отколкото като книга, която да се прочита от корица до корица. Замислена е била за ползване като:

- Лично, учебно ръководство.
- Източник за събранията за усъвършенстване на учителите.
- Наръчник на курса за преподаване на Евангелието.
- Източник за ръководителите, докато работят с учителите в своите организации.

За придобиване на най-доброто от книгата, учителите трябва:

- Да прегледат материалите, изброени в таблицата със съдържанието.

- Да изучават уроците, отнасящи се до техните интереси или нужди в даденото време.

Например, родителите могат да оползотворят времето за преподаване, за да помогнат на децата си да израстнат духовно. Част Г „Преподаване у дома“ включва урок, озаглавен „Моменти на обучение от семейния живот“, който обсъжда как да разпознаваме моментите за обучение и да преподадем принципите, които децата са готови да научат. Учителите могат също така да включат различни и разнообразни методи в уроците си. Уроците в Част Б „Използвайте ефективни методи“ предоставя помощни идеи за това как да се подбират и използват различните методи за преподаване.

Когато учителите използват *Преподаването – няма по-велико призвание* по този начин, то ще стане важен източник в техните продължаващи усилия да подобрят преподаването си.

Списък с материали за справка

По-долу е съставен азбучен списък с материали, публикувани от Църквата, към които се отправя за справка в тази публикация. По-долу са предоставени и номерата на материалите, които няма да бъдат добавяни към текста на тази публикация.

„Дейности“ – раздел от *Наръчник с инструкции на Църквата* (35710 112)

Истории от Книгата на Мормон (35666 112)

Детски песни

Наръчник с инструкции на Църквата, Книга 2: Ръководителите на свещеничеството и помощните организации (35209 112)

Church Materials Catalog (публикуван ежегодно с изброените нови материали, всяка година)

Family Home Evening Resource Book (31106)

Комплект картини от Евангелието (34730 112)

Евангелски принципи (31110 112)

„Преподаване и ръководство според Евангелието“, раздел от *Наръчник с инструкции на Църквата* (35903 112)

Химни (вж. *Church Materials Catalog* за пълния списък с номерата на материалите)

Усъвършенстване процеса на преподаване на Евангелието: Наръчник на ръководителя (35667 112)

„Музика“, раздел от *Наръчник с инструкции на Църквата* (35714 112)

My Achievement Days booklet (35317)

Scripture Stories (31120)

Ръководство за преподаване (34595 112)

Изрязани фигурки – визуална помощ (пълната колекция е: 08456; отделни комплекти: 33239, 33242 до 33250)

СЪДЪРЖАНИЕ

Как да се използва това ръководство—източник III

Част А: Вашето призвание да преподавате

Важността от преподаване на Евангелието според Божия план

- 1 Няма по-велико призвание 3
- 2 Подхранване на душата 5
- 3 Божественото упълномощаване на учителите 8

Подгответе се духовно

- 4 Да се стремим към дара на милосърдието 12
- 5 Търсете Духа 13
- 6 Да търсим да се сдобием със словото 14
- 7 Разработване на личен план за изучаване на Евангелието 16
- 8 Да живеем според това, което преподаваме 18
- 9 Призовани, отделени и възвеличени 20

Доразвийте талантите си

- 10 Търсете поуката във всичко 22
- 11 Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви 24
- 12 Получаване на подкрепа от своите ръководители 28

Част Б: Основни принципи при преподаване на Евангелието

Обичайте тези, на които преподавате

- 1 Любовта смекчава сърцата 31
- 2 Да разбираме тези, на които преподаваме 33
- 3 Да обърнем внимание на всеки 35
- 4 Помагане на новите и слабоактивните членове 37
- 5 Преподаване на лица с физически недостатъци 38

Преподавайте чрез Духа

- 6 Духът е истинският учител 41
- 7 Преподаване със свидетелство 43
- 8 Поканете Духа, докато преподавате 45
- 9 Разпознаване и следване на Духа в своето преподаване 47

Преподавайте учението

- 10 Силата на словото 50
- 11 Да пазим учението чисто 52
- 12 Преподаване от писанията 54

Приканете към усърдно изучаване

- 13 Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието 61
- 14 Провеждане на дискусии 63
- 15 Изслушвайте 66
- 16 Преподаване чрез въпроси 68
- 17 Как да помогнем на учениците да са внимателни 71
- 18 Как да разбера дали членовете на класа научават 73
- 19 Да помогнем на другите да живеят според наученото 74

Създайте образователна атмосфера

- 20 Подготовка на класната стая 76
- 21 Да научим другите да допринасят за образователната атмосфера 77
- 22 Как учителите могат да допринесат за образователната атмосфера 79
- 23 Почтителност 82
- 24 Да помогнем на тези, които пречат 84

Използвайте ефективни методи

- 25 Разнообразие в преподаването 89
- 26 Използване на подходящи методи 91
- 27 Използване на ефективни методи 92
- 28 Начало на урока 93
- 29 Завършване на урока 94

Подгответе всичко необходимо

- 30 Отделяне на време за подготовка 97
- 31 Подготовка на уроците 98
- 32 Създаване на уроци от речите на конференциите и други източници 100
- 33 Адаптиране на уроците към тези, на които преподавате 102
- 34 Самооценка на изнасянето на уроците 103
- 35 Източници на Църквата за преподаване на Евангелието 105

Част В: Преподаване на различни възрастови групи

- 1 Преподаване на деца 108
- 2 Възрастови характеристики на децата 110
- 3 Преподаване на деца в смесени възрастови групи 117
- 4 Как да разбираме и да преподаваме на младежите 118
- 5 Преподаване на младежи посредством групови дейности 121
- 6 Как да разбираме и да преподаваме на възрастните 123

Част Г: Преподаване у дома

Преподаване в семейството

- 1 Отговорността на родителите да преподават 127
- 2 Бащите като учители 129
- 3 Майките като учителки 131
- 4 Сътрудничеството на родителите в преподаването 133
- 5 Преподаване чрез модел на живот според Евангелието 135
- 6 Най-чести поводи за преподаване у дома ... 137
- 7 Моменти на обучение от семейния живот ... 140
- 8 Образователното влияние на другите членове на семейството 142

Домашно обучение и обучението при посещение

- 9 Преподаване при домашното обучение 145
- 10 Преподаване в обучението при посещение .. 147

Част Д: Преподаване при ръководителите

- 1 Да ръководиш, означава да обучаваш 150
- 2 Преподаване по време на събранията на ръководството 152
- 3 Преподаване по време на интервюта 153
- 4 Когато ръководителите инструктират учителите 154

Част Е: Методи на преподаване

- Листове за дейности 159
- Стихове за дейности 159
- Приложни техники 159
- Дейности за привличане на вниманието 160
- Аудиовизуални материали (видео и аудио касети) 160
- Скоростно мислене 160
- Разделяне на групи 161
- Аналогии 161
- Черната дъска 162
- Групово четене 163
- Сравнения и предметни уроци 163
- Демонстрации 164
- Диорами 165
- Дискусии 165
- Драматизации 165
- Дейности свързани с рисуване 166
- Примери 167
- Табла от плат 168
- Игри 168
- Гост-говорители 170
- Лекции 170
- Оприличаване 170

- Карти 171
- Наизустяване 171
- Музика 172
- Музика с обяснения (изпейте историята) 174
- Предметни уроци 175
- Шрайб-проектори 175
- Шаблонни дискусии 175
- Хартиени фигурки 175
- Картини 176
- Кукли 176
- Въпроси 177
- Театър на читателите 177
- Рецитации 177
- Нагледно представяне 177
- Ролкова кутия 178
- Писанията, маркирането и писането на бележки в бялото поле 178
- Писанията, наизустяването им 179
- Писанията, четене на глас 179
- Писанията, учебни помагала в 179
- Писанията, преподаване от 179
- Изпейте историята 179
- Образователни кътчета 179
- Истории 179
- Нагледни материали 181
- Бели табла 183
- Работни листове 183

Част Ж: Курс по преподаване на Евангелието

- Помагало за инструктора на курса 186
- Лично и семейно изучаване на курса 188
- Урок 1: Важността от преподаване на Евангелието според Божия план 189
- Урок 2: Обичайте тези, на които преподавате .. 194
- Урок 3: Преподавайте чрез Духа 198
- Урок 4: Преподавайте учението 203
- Урок 5: Приканете към усърдно изучаване 208
- Урок 6: Създайте образователна атмосфера (Част 1) 213
- Урок 7: Създайте образователна атмосфера (Част 2) 219
- Урок 8: Използвайте ефективни методи (Част 1) 222
- Урок 9: Използвайте ефективни методи (Част 2) 227
- Урок 10: Подгответе всичко необходимо 230
- Урок 11: Доразвийте талантите си 234
- Урок 12: Заемете се и преподавайте 238

- Индекс 241

A

ВАШЕТО ПРИЗОВАНИЕ ДА ПРЕПОДАВАТЕ

ВАЖНОСТТА ОТ ПРЕПОДАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО СПОРЕД БОЖИЯ ПЛАН

Като учители по Евангелието вие се занимавате с най-важния аспект от образованието, тъй като никое светско образование не може да се сравни с евангелското учение, което обучава вечната душа на човека; и това, че учителят по евангелско учение засяга не само земния живот, но и нещата от значение за вечността.

Президент Дж. Рубин Кларк Мл.

1

НЯМА ПО-ВЕЛИКО ПРИЗОВАНИЕ

На една обща конференция на Църквата старейшина Джефри Р. Холанд каза: „Ние сме *много* благодарни на всички, които преподават. Обичаме ви и ви ценим повече, отколкото може да се изрази с думи. Имаме голямо доверие във вас.“ Той продължава: „Да преподавате ефективно и да чувствате, че успявате, е наистина едно предизвикателство. Но си заслужава. Няма „по-велико призвание“... Всеки от нас да „дойде при Христа“, да се подчинява на заповедите Му и да следва Неговия пример, и се завърне при Отца, е със сигурност най-висшата и най-святая цел на човешкото съществуване. Да помогнеш на другите да направят същото – да ги учите, да ги убеждавате, а също така с молитва да ги водите в пътеката на изкуплението – със сигурност това трябва да е втората по значимост задача в нашия живот. Може би поради тази причина президент Дейвид О. Мак-Кей веднъж каза: „Няма по-голяма отговорност, която да да бъде дадена на някой мъж [или жена], от това да бъде учител на Божиите деца“ (из Conference Report, април 1998 г., 30–31; или „Учителят идва от Бог“, Джефри Р. Холанд, *Лиакхона*, юли 1998 г.)

Ролята на преподаването в Плана на нашия Небесен Отец

За да можем по-пълно да упражняваме свободата си на праведен избор, ние трябва да научим за Спасителя и ученията на Неговото Евангелие. Защото Евангелието винаги е било съществена част от Плана на нашия Небесен Отец за Неговите деца.

В доземния живот в света на духовете, ние сме „получили [нашите] първи уроци... и бях[ме] подготвени да изляз[ем] в определеното от Господа време, за да се

труд[им] в лозето Му за спасяването на душите на хората.“ (У. и З. 138:56) След като Адам и Ева били изгонени от Едемската градина, Господ изпратил ангели да ги учат на плана на изкупление (вж. Алма 12:27–32). По-късно Той заповядал на Адам и Ева „свободно да обучават... на тези деца“ децата си (вж. Моисей 6:57–59).

Във всяка диспенсация на Евангелието Господ е нареждал да се преподава плана за изкупление. Той е изпращал ангели (вж. Мосия 3:1–4; Мороний 7:29–32; Джо-зеф Смит – История 1:30–47), призовавал е пророци (вж. Амос 3:7), осигурявал е писания (вж. У. и З. 33:16) и е помагал на хората да узнаят истината чрез силата на Светия Дух (вж. 1 Нефи 10:19; Мороний 10:5). Заповядал е на последователите Си да проповядват Евангелието на своите семейства (вж. Второзаконие 6:5–7; Мосия 4:14–15; У. и З. 68:25–28), на другите членове на Църквата (вж. У. и З. 88:77–78, 122) и на тези, които все още не са били получили пълнотата на Евангелието (вж. Матей 28:19–20; У. и З. 88:81).

Относно важността от преподаването на Евангелието в Църквата старейшина Гордън Б. Хинкли каза: „Основното във всяка програма на Църквата е преподаването на Евангелието на членовете на Църквата. В изпълнение на задължението, което се изисква от Църквата още от основаването ѝ, в нея се е развила една система от велики преподавателски организации – свещеническите кворуми, както Мелхиседековите, така и Аароновите, международната църковна образователна система, и помощните организации... всяка от които е важна съставна част в образованието на нашите хора.“ (из Conference Report, октомври 1962 г., 72–73).

Всеки член–учител

Когато възкресеният Спасител учи нефитите, Той им каза: „Прочее, вдигнете светлината си, за да свети на света. Ето, аз съм светлината, която вие трябва да издигнете – това, което Ме видяхте да правя.“ (3 Нефи 18:24). В тези инструкции Господ не прави разлика между онези, които чули гласа Му. На всички било заповядано да преподават.

Същото е в сила и днес. Отговорността да се преподава Евангелието не е ограничено до тези, които имат официални призвания като учители. Като член на

Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни, вие имате задължението да преподавате Евангелието. Като родител, син, дъщеря, съпруг, съпруга, брат, сестра, ръководител в Църквата, учител в класната стая, домашен учител, посещаваща учителка, колега, съсед или приятел, вие имате възможностите да преподавате. Понякога ще можете да учите другите директно, чрез нещата, които говорите и свидетелствата, които отправяте. И винаги ще преподавате чрез примера си.

Господ е казал: „Това е делото Ми и славата Ми – да се осъществят безсмъртието и вечният живот на човека.“ (Моисей 1:39). Докато размишлявате над ролята на преподаването на Евангелието в спасението и въздигането на Божиите деца, можете ли да си представите един по-благороден или свещен дълг? Той изисква от вас най-голямо старание, за да увеличите разбирането си и подобрите уменията си, знаейки, че Господ ще увеличи способностите ви, докато преподавате по начина, който Той е заповядал. Това е труд от любов – възможност да помогнеш на другите да упражнят правото си на избор праведно, да дойдат при Христа и да получат благословиите на вечния живот.

ПОДХРАНВАНЕ НА ДУШАТА

На брега на Галилейското езеро възкресеният Господ попитал Петър три пъти, „Любиш ли Ме?“ Всеки път отговорът на Петър бил същият: „Ти знаеш, че Те обичам.“ На заявлението на Петър Господ отвърнал: „Паси агънцата Ми. . . Паси овците Ми. . . Паси овците Ми.“ (Иоана 21:15–17).

Инструкциите на Господ към Петър се отнасят до всички, които са били призвани да Му служат: Президент Гордън Б. Хинкли пише: „Има глад по земята, истинска жажда — голям глад за словото Господне и незадоволена жажда за нещата от Духа. . . Светът гладува за духовна храна. Наше е задължението и възможността да подхранваме душата.“ („Храни духа, подхранвай душата“, *Лиахона*, октомври 1998 г., Гордън Б. Хинкли; вж. също Амос 8:11–12).

Евангелието на Исус Христос: трайно подхранване за душата

Така както се нуждаем от храна, за да оцелеем физически, ние се нуждаем от Евангелието на Исус Христос, за да оцелеем духовно. Душите ни са подхранвани от всичко, което говори за Христос и ни води към Него, било то написано в писанията, изговорено от пророците в последните дни или преподадено от други смирени Божии служители. Спасителят е казал: „Аз съм хлябът на живота; който дойде при Мене никак няма да ожадне, и който вярва в Мене, никак няма да ожадне.“ (Иоана 6:35).

Ученията, които са храна за душата, ободряват другите, изграждат вярата им и им дават увереност, че ще се справят с предизвикателствата на живота. Мотивират ги да изоставят греха и да дойдат при Христа, да призовават името Му, да се подчиняват на заповедите Му и да пре-

бъдват в Неговата любов (вж. У. и З. 93:1; Иоана 15:10).

Някои учения не подхранват душата

Много теми са интересни, важни и дори уместни за живота, но въпреки това, не са храна за душата. Не сме угълномощени да преподаваме подобни теми. Вместо това, ние трябва да назидаваме другите и ги учим на принципите, които принадлежат на царството Божие и на спасението на човечеството.

Учение, което стимулира интелекта, без да говори на духа, не може да го подхранва. Нито пък нещо, което поражда съмнения относно истинността на възстановеното Евангелие или относно необходимостта да му се отдадем с цялото си сърце, мощ, ум и сила.

Старейшина Брус Р. МакКонки съветва: „Преподавайте ученията за спасение; осигурявайте духовна храна; свидетелствайте за божествения произход на нашия Господ — всичко друго, което се различава от това, не е достойно за един истински служител, който е бил призван чрез откровение. Единствено когато Църквата е нахранена с хляба на живота, членовете ѝ са пазени в пътеките на праведността“ (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 тома [1966–1973], 2:178).

Предизвикателството да подхран- ваш духовно другите

Някои хора може и да не изглеждат заинтересовани да слушат за принципите на Евангелието. Въпреки всичко, вие трябва с молитва да намерите начин да ги научите на тези принципи. Винаги трябва да помните целта: да помогнете на другите да бъдат „хранени с доброто слово Божие.“ (Мороний 6:4).

Тези, които учите, могат да бъдат като самарянката, която срещнала Исус при Якововия кладенец. Когато Исус я заговорил, тя не знаела кой е Той. Той обаче я познавал. Знаел за безпокойствата, отговорностите, тревогите и грижите ѝ. Знаел още за нуждата от „жива вода“, която само Той може да даде. Той започнал, като ѝ поискал да пие вода. След това ѝ казал, „Всеки, който пие от тая вода, пак ще ожадне; а който пие от водата, която Аз ще му дам, няма да ожадне до века; но водата, която ще му дам, ще стане в него

Президент Спенсър У. Кимбал споделя:

„Преди няколко години посетихме страна, където се преподаваха странни идеологии и където всеки ден в училищата и в контролираната от правителството преса бяха провъзгласявани „нечестиви“ учения. Всеки ден децата слушаха ученията, философиите и идеалите на своите учители.

Някой бе казал, че „капката ще разруши и най-твърдия камък.“ Знаех това, затова зададох въпрос на децата: „Задържат ли вярата си? Не са ли надвити от постоянния натиск на техните учители? Как можем да сме сигурни, че няма да изоставят простата вяра в Бог?“

Отговорът бе равнозначен на „Ние поправяме разрушения резервоар всяка вечер. Учим децата си на положителната праведност, за да не могат гънливите философи да ги примамят. Нашите деца израстват във вяра и праведност, въпреки почти непосилния натиск на външния свят.“

Дори и напуканата язовирна стена може да бъде поправена и спасена, както и чувалите, пълни с пясък, могат да устоят на наводнението. Преповтаряните истини, подновената молитва, евангелските учения, изразът на любов и интересът на родителите може да спаси детето и да го задържи на правилната пътека.“ (Faith Precedes the Miracle [1972 г.], 113–114)

извор на вода, която извира за вечен живот:“ У нея се породил интерес. Заинтересовала се от това, на което Той можел да я научи. Когато Той ѝ свидетелствал, че е Месията, тя Му повярвала и отишла да свидетелства за Него сред своите хора. (вж. Йоана 4:1–30)

Сестра Сюзън Л. Уорнър, която служила като втори съветник в общото президентство на Неделното училище за деца, споделила следното преживяване: „В семейството ни се стараехме да изучаваме рано призови писанията. Но често се дразнехме, когато един от синовете ни се оплакваше и трябваше да бъде придумван да стане от леглото. Когато най-накрая идваше, той често поставяше главата си върху масата. Години по-късно, докато служеше на мисия, написа в едно от писмата си: „Благодаря, че ме учихте от писанията. Искам да знаете, че през всичките онези пъти аз се преструвах, че спя, докато в действителност слушах със затворени очи.“

Сестра Уорнър продължава: „Родители и учители, усилията ни да помогнем на своите деца да натрупат наследство от богати спомени за писанията, никога не са излишни. Понякога семената, които посяваме, може и да не дадат плод с години, но можем да се успокоим с надеждата, че някой ден децата, които учим, ще си спомнят как са „приели и чули“ нещата от писанията. Те ще си спомнят какво са знаели и как са се чувствали. Ще си спомнят своята самоличност на деца на Небесния Отец, Който ги е изпратил тук с божествена цел.“ („Помнете как сте приели и чули“, Сюзън Л. Уорнър, *Лиахона*, юли 1996 г., параграф 13 и 14)

Ако преподавате на младежи, може понякога да си мислите, че те не желаят да говорят за ученията и принципите на Евангелието. Може дори да се изкуштите от това просто да бъдете приятелски настроени към тях, като се опитвате да ги забавлявате и говорите с тях относно социалните им дейности и преживяванията им в училище. Това би било голяма грешка. Президент Дж. Рубин Кларк-младши казва:

„Младежите в Църквата са гладни за нещата от Духа; те силно желаят да научат Евангелието, и желаят това прямо, чисто...

Тези ученици, когато идват при вас, са стараещи се да работят в духовна насока към израстването, което те ще постигнат рано в живота си, ако вие просто им дадете истинската храна...

... Вие не трябва да се промъквате изотзад и да им нашепвате за религия в ушите [им]; можете да застанете отпред, лице в лице, и да [им] говорите. Не е необходимо да покривате религиозните истини с наметалото на светските неща, вие можете да [им] предоставите тези истини открито, в естественото им значение... Не е необходим постепенно усложняващ се подход, като приспивни приказки, отнасяне с изключително внимание, покровителстване.“ (*The Charted Course of the Church in Education*, преработено издание. [памфлет, 1994 г.], 3, 6, 9)

Една жена-член на Църквата, била призована да преподава на 12- и 13-годишните в Неделното училище. По-късно съпругът ѝ записал, че тя говорила с него надълго за това, кое би било „подходящата храна“ за тези, на които тя ще преподава, дори и ако те „пожелаят да научат за Евангелието по по-развлекателен начин.“ Той записал преживяванията ѝ, докато подхранвала душите на младежите в класа си:

„Тя им преподавала за нещата, които подхранват душата и за израстването, окуражавала ги да носят писанията и да размишляват върху великите учения на царството.

Подобна промяна изисквала време, но най-важното изисквала доверие, от което учениците наистина се нуждаели и желали. Подхранването с Евангелието и представянето на храната, чрез писанията и Духът наистина било онова, което би ги подкрепило. През следващите няколко месеца настъпила постепенна промяна, дотолкова, че учениците започнали редовно да носят със себе си писанията, започнали да обсъждат Евангелието по-свободно и с желание, и започнали да усещат красотата на посланието.

Родителите започнали да [я] питат какво става в класа ѝ, защо децата им настоявали да се носят писанията в Църквата, и дори с насмешка питали как да отговорят на въпросите, поднасяни им от техните деца на масата в неделната вечер, относно ученията и принципите на Евангелието, които са учили през същия ден в клас. Учениците жадували за Евангели-

ето, защото имали учител, който... разбирал... коя храна наистина подхранва и разбирал начина, по който тя трябвало да бъде представяна.“ (Jerry A. Wilson, *Teaching with Spiritual Power* [1996 г.], 26–27).

Ако преподавате на малки деца, знаете, че може да бъде голямо предизвикателство да ги научите на Евангелието. Но малките деца желаят и имат нужда да научават евангелски истини. Те ще откликнат на усилията ви да представите изгълнени с топлина, разнообразие и ентузиазъм евангелски уроци. Една учителка в Неделното училище за деца сподели следното преживяване:

„Признавам, че това, което се случи, беше необичайно, но показва какво наистина е от значение за деветгодишните, на които преподавах. Започна се с Кати. Тя отговори на въпрос от урока в наръчника, относно плана на спасение. След това последва нейният въпрос. Друг член

от класа пожела да каже отговора и да помогне на Кати да разбере. От своя страна Джон зададе въпрос по същата тема, който засягаше по-надълбоко темата от въпроса, който Кати зададе. Отговориха му, и тогава Карл зададе въпрос. За останалата част от часа децата продължиха да задават въпроси и да им отговарят, с интерес и задълбоченост, надминаваща възрастта им. Нямаше разкол или отклонения от истината. Техните искрени и директни изказвания, понякога допълвани от мен, изчерпаха материала по урока. Те изпитваха любопитство; нуждаеха се от отговори; те наистина бяха заинтересовани; това, което казваха, извикваше размисъл и разбиране. Тогава разбрах, че тези деца на нашия Отец в Небесата са готови и желаеха да научат истините, които Евангелието им предлагаше.“

БОЖЕСТВЕННОТО УПЪЛНОМОЩАВАНЕ НА УЧИТЕЛИТЕ

„Учете се усърдно и Моята благодат ще ви посещава, та да можете да бъдете обучени по-съвършено в теорията, в принципа, в учението, в закона на евангелието, във всички неща, които се отнасят до царството Божие, които са ви нужни да разберете.“ (У. и З. 88:78).

Текстът по-долу е извадка от речта на старейшина Брус Р. МакКонки пред Отдела на Църквата за Неделното училище през 1977 г. Цялата извадка е дословен цитат.

Във всичките си учения ние представяме Господ и сме назначени да преподаваме Неговото Евангелие. Ние сме Господните пълномощници и като такива, на нас ни е дадена властта да казваме само онези неща, които Той иска от нас да кажем.

Пълномощниците представят своя угълномощител. Те самите не притежават властта. Те действат от името на някой друг. Те правят това, което им е казано да направят. Казват това, което са угълномощени да кажат — нито повече, нито по-малко.

Ние сме Господните пълномощници. Ние представяме Него. „Затова, тъй като сте пълномощници,“ казва Той, „вие сте на Господно поръчение и всичко, каквото вършите според волята на Господа, е Господна работа.“ (У. и З. 64:29).

Работата ни като учители е да преподаваме Неговото учение и никое друго. Няма друг път, по който да вървим, ако желаем да спасим души. Ние самите не притежаваме избавителна сила. Ние не можем да създадем закон или учение, което ще изкупи, възкреси или спаси друг човек. Единствено Господ може да извърши тези неща и ние сме назначени да преподаваме това, което Той е открил за тези и всички останали евангелски учения.

Тогава каква е властта, която ни е дадена, за да преподаваме Евангелието? Какво е нашето божествено угълномощаване? Божественото угълномощаване на учителя е обобщено в пет точки:

1. *Заповядано ни е – това е нещо, при което нямаме избор; няма дадени ни алтернативни начини – на нас ни е заповядано да преподаваме принципите на Евангелието.*

В откровението, познато ни като „закона на Църквата“, Господ казва: „Старейшините, свещениците и учителите на тази църква трябва да поучават на принципите на Моето евангелие“ (У. и З. 42:12). Множество откровения казват: Проповядвайте Моето евангелие и словото Ми, „като не казвате нищо друго, освен това, което пророците и апостолите са писали и това, на което ги поучава Утешителят чрез молитва с вяра“ (У. и З. 52:9).

Очевидно е, че ние не можем да преподаваме онова, което е непознато за нас. Необходимо условие за преподаването на Евангелието е изучаването на Евангелието. Следователно, подобни са и божествените разпоредения като:

„Изследвайте писанията“ (Иоана 5:39).

„Изследвайте тези заповеди“ (У. и З. 1:37).

„[Ценете] словото Ми“ (Джозеф Смит – Матей 1:37).

„Изучавай словото Ми“ (У. и З. 11:22).

„Изучавайте пророците“ (3 Нефи 23:5).

„Вие трябва да изучите тези неща. Да, давам ви заповед да изучавате усърдно тези неща, защото велики са словата на Исаия.“ (3 Нефи 23:1).

„Не търси да провъзгласяваш словото Ми, а потърси първо да се сдобиеш със словото Ми и тогава езикът ти ще се развърже; тогава, ако пожелаеш, ще имаш Моя Дух и Моето слово, да, силата Божия за убеждаването на човеците.“ (У. и З. 11:21).

Ние можем да прочетем всичките стандартни произведения на Църквата за една година, ако четем по шест страници всеки ден. За да направим обаче искрено проучване и задълбочено размишление, изисква се повече време.

Знанието и духовните преживявания, които могат да се придобият от четене, размисъл и молитва върху писанията, не могат да се придобият по никакъв друг начин. Без значение колко отдадени и активни са членовете на Църквата в изпълнителните процеси, те никога няма да придобият по-великите благословии, които идват от изучаването на писанията, освен ако не платят цената за изучаването им и по този начин не направят написаното слово част от своя живот.

2. *Трябва да преподаваме принципите на Евангелието така, както са записани в стандартните произведения на Църквата.*

В закона на Църквата Господ казва: „Старейшините, свещениците и учителите на тази църква трябва да поучават на принципите на Моето евангелие“—и сега обърнете внимание на тези ограничения —“които са в Библията и Книгата на Мормон, която е пълнотата на евангелието“ (У. и З. 42:12).

След това Господ говори за нуждата да бъдем напътствани от Духа, като се връща обратно към източника от писанията за евангелските истини със следните думи: „И всичко това ще съблюдавате да вършите, според както Аз съм заповядал относно вашето поучаване, докато не бъде дадена пълнотата на Моите писания.“ (У. и З. 42:15).

Когато било дадено това откровение, Библията и Книгата на Мормон били единствените достъпни писания за светиите от последните дни. Днес ние също така притежаваме Учение и Завети и Скъпоценен бисер, а има, разбира се, други откровения, които също ще ни бъдат дадени.

3. *Трябва да преподаваме чрез силата на Светия Дух.*

Като заповядал на учителите да преподават принципите на Евангелието така, както са в стандартните произведения, Господ казва: „И тези трябва да бъдат техните учения, според както бъдат направлявани от Духа.“

След това Той дава едно велико напътствие: „И Духът ще ви бъде даван... чрез молитвата на вяра; и ако не получите Духа, няма да поучавате.“

Наред с тези инструкции, Той обещава: „И като издигате гласовете си чрез Утешителя, вие ще говорите и ще пророкувате според каквото Аз намеря за добре. Защото, ето, Утешителят знае всички неща и свидетелства за Отца и Сина.“

Всеки учител, във всяка учебна ситуация може да разсъждава по следния начин:

Ако Господ Исус беше тук, това, което би казал в подобна ситуация, би било съвършено.

Но Той не е тук. Вместо това, Той е изпратил мен, за да Го представлявам.

Аз трябва да кажа това, което Той би казал, ако беше тук; Аз ще кажа онова, което Той иска да бъде казано.

Единственият начин, по който аз бих могъл да направя това, е като се вслушам в онова, което Той ще ми каже.

Отговорът може да дойде при мен единствено чрез силата на Светия Дух.

Ето защо, аз трябва да бъда направляван от Духа, ако трябва да поучавам в качеството си на представител на Господ.

Тези принципи на преподаване на евангелските истини чрез силата на Духа са разяснени и в друго откровение чрез открити въпроси и отговори, по следния начин:

Въпрос: „Затова Аз, Господ, ви задавам този въпрос: За какво бяхте поставени?“ (У. и З. 50:13).

Което означава: „За какво сте били упълномощени? Какво Съм ви овластил да правите? Каква власт сте получили от Мен?“

Отговор: „За да проповядвате Моето евангелие чрез Духа, тъкмо Утешителя, Който беше изпратен да поучава на истината.“ (У. и З. 50:14).

Което означава: „Вашето упълномощение, вашата власт, онова, което сте били поставени да вършите, е да проповядвате Моето евангелие, а не някакви лични виждания, не философиите от света, но Моето вечно евангелие и да го вършите чрез силата на Моя Дух, в хармония със заповедите, които съм ви дал: „И ако не получите Духа няма да поучавате.“

Въпрос: „Който е поставен от Мен и е изпратен да проповядва словото на истината чрез Утешителя, с Духа на истината, дали той го проповядва чрез Духа на истината или по някакъв друг начин?“ (У. и З. 50:17).

Преди да чуем открития отговор, нека отбележим, че Господ говори тук относно ученията на Евангелието, словото на истината и принципите на спасението. Той не говори относно ученията на света и човешките заповеди, следването на които е суета и не довежда до спасение.

Въпросът стои така: Когато проповядваме Евангелието, когато поучаваме словото на истината, когато представяме истинските учения за спасението, вършим ли го чрез силата на Светия Дух или по някакъв друг начин? Очевидно е, че „другият начин“ да се поучава на истината е чрез силата на интелекта.

И сега откритият отговор: „И ако е по някакъв друг начин, той не е от Бога?“ (У. и З. 50:18).

Нека изясним това. Въпреки че онова, на което поучаваме, е истина, не е от Бог, освен ако не бъде преподавано чрез силата на Духа. Няма обръщане, нито духовно изживяване, освен ако не присъства Духът на Господа.

Въпрос: „И отново, този, който приема словото на истината, дали го приема чрез Духа на истината или по някакъв друг начин?“ (У. и З. 50:19).

Отговор: „Ако начинът [бъде] някакъв друг, това не е от Бога.“ (У. и З. 50:20).

Ето защо аз казах в началото, че ако тази презентация трябва да притежава силата за обръщане във вярата, аз трябва да я представя чрез силата на Духа и вие трябва да чувате и приемате чрез същата тази сила. Единствено тогава може „този, който проповядва, и този, който приема, се разбират един друг“, за да могат и „двамата да се назидават и да се радват заедно.“ (У. и З. 50:22).

4. *Ние трябва да преподаваме Евангелските принципи според потребностите и обстоятелствата на онези, които ни слушат.*

Евангелските принципи никога не се променят. Те са едни и същи за всички времена. И като цяло, потребностите на хората са едни и същи във всички времена. Няма проблеми, които да са типични за нас, освен онези, които са всеобщи за хората от самото начало. И поради това не е трудно да вземем принципите на вечното слово и да

ги приложим според специфичните нужди. Понятието за истина трябва да присъства в живота на хората, ако ще принасят плод.

Цитирайки от книгите на Моисей и писанията на Исаия, Нефи казва: „аз оприличих всички свети писания за нас, та да могат да бъдат за наша полза и поука.“ (1 Нефи 19: 23) – което означава, че той приложил ученията на Моисей и Исаия според потребностите на нефитите.

5. Трябва да свидетелстваме, че онова, на което учим другите, е истина.

Ние сме свидетелстващи хора, каквито и трябва да бъдем. Събранията ни изобилстват с тържествени уверения, че делото, в което сме се ангажирали, е истина. Ние удостоверяваме, с пламенност и убеждение, че Исус е Господ, че Джозеф Смит е Негов пророк и че Църквата на Исус Христос на светиите от последните дни е „единствената истинска и жива църква по лицето на цялата земя.“ (У. и З. 1:30).

Във всичко това се справяме добре. Но трябва да вършим повече. От вдъхновения учител, онзи, който преподава чрез силата на Духа, се очаква да свидетелства, че учението, което преподава, е истина.

Алма е пример за нас в това отношение. Той изнася могъща проповед относно това да бъдеш роден отново. След което казва, че е говорил ясно, че е упълномощен да го направи, цитира писанията и поучава на истината.

„И това не е всичко,“ добавя той. „Не смятате ли, че аз от само себе си знам за тези неща? Ето, аз свидетелствам пред вас, че аз наистина знам, че тези неща, за които съм говорил, са истинни.“ (Алма 5:45).

Това е крайното уверение за достоверност относно поученията на Евангелието — личното свидетелство на учителя, че учението, на което поучава, е истина!

Кой би оспорвал свидетелството? Невярващите могат да спорят относно ученията ни. Те могат да изопачават писанията за тяхно унищожение. Те могат да дават обяснения относно това или онова от чисто интелектуална гледна точка, но те не ще могат да надделеят свидетелството.

Ако спомена, че това пророчество за Месията в Исаия е било изпълнено в това или онова събитие от живота на Господа, много хора ще очакват тези думи, само за да ги оспорят и да покажат, че мъдрите мъже от света мислят иначе. Но ако кажа, че знам, че чрез откровенията на Светия Дух в моята душа изреченото относно Месията се отнася за Исус от Назарет, Който е Божий Син, какво има да се оспорва в това? Тогава аз съм изказал лично свиде-

телство за точката от учението, която се е преподавала, и всеки слушател, който е в хармония със същия Дух, знае в сърцето си, че онова, което съм казал, е истина.

След като Алма свидетелства, че нещата, които поучава, са истинни, той казва: „И как мислите, че знам за тяхната сигурност?“ Отговорът му, който поставя модела за всички учители, е: „Ето, аз ви казвам, че те ми бяха сторени знайни чрез Светия Дух Божий. Ето, постих и се молих в продължение на много дни, за да мога аз самият да узная тези неща. И сега самият аз знам, че те са истинни; защото Господ Бог ми ги изяви чрез Светия Си Дух; и това е Духът на откровението, който е в мен.“ (Алма 5:45–46).

И така, сега имаме пред себе си изложение за положението ни като Господни пълномощници и за божественото упълномощаване на учителите.

Ние сме назначени:

1. Да преподаваме принципите на Евангелието,
2. от стандартните произведения на Църквата,
3. чрез силата на Светия Дух,
4. винаги прилагайки ученията според потребностите ни и
5. да свидетелстваме, че онова, което сме преподавали, е истина.

Сега, остава ми едно нещо, което мога да спомена относно тези неща, и това е да свидетелстваме, че представените тук понятия са истина и че ако ги следваме, ще имаме силата да обърнем и спасим душите човешки.

Знам:

Че Господ ни е заповядал да поучаваме на принципите на Неговото Евангелие, така както са били дадени в Неговите Свети писания.

И че ако не правим това чрез силата на Неговия Свет Дух, поученията ни не са от Бог;

Той очаква от нас да прилагаме принципите на вечната истина в живота си;

И трябва да свидетелстваме на всички, които ни слушат, че ученията идват от Този, Който е Вечен, и ще доведат човеците до мира в този живот и вечен живот в идния свят.

Моля се всички онези от нас, които преподават, да могат да го сторят съобразно този божествен модел, в името на Господ Исус Христос, амин.

ПОДГОТВЕТЕ СЕ ДУХОВНО

Сега синовете на Мосия... бяха станали силни в знанието за истината; защото те бяха мъже с правилно разбиране и изследваха усърдно светите писания, за да имат познание за словото Божие.

Но това не е всичко; те се бяха отдавали на много молитви и пост; ето защо притежаваха духа на пророчеството и духа на откровението, и когато поучаваха, те поучаваха със сила и власт от Бога.

Алма 17:2–3

ДА СЕ СТРЕМИМ КЪМ ДАРА НА МИЛОСЪРДИЕТО

Към края на Своето земно служение Исус казал на Своите ученици: „Нова заповед ви давам, да се любите един друго; както Аз ви възлюбих, така и вие да се любите един друго.“ (Иоана 13:34). Това бил важен съвет за тогавашните евангелски учители и е важен за евангелските учители днес.

Апостол Павел подчертал нуждата от милосърдие, или чистата любов на Христа: „Ако говоря с човешки и ангелски езици, а любов нямам, аз съм станал мед що звънти, или кимвал що дрънка. И ако имам пророческа дарба, и зная всички тайни и всяко знание, и ако имам пълна вяра, тъй щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм. И ако раздам всичкия си имот за прехрана на сиромасите, и ако предам тялото си на изгаряне, а любов нямам, никак не ме ползува.“ (1 Коринтяни 13:1–3).

Ако притежавате Христовата любов, вие ще бъдете по-добре подготвени да преподавате Евангелието. Ще бъдете вдъхновявани да помагате на другите да познаят Спасителя и да Го следват.

Какво можете да направите, за да получите дара на милосърдието

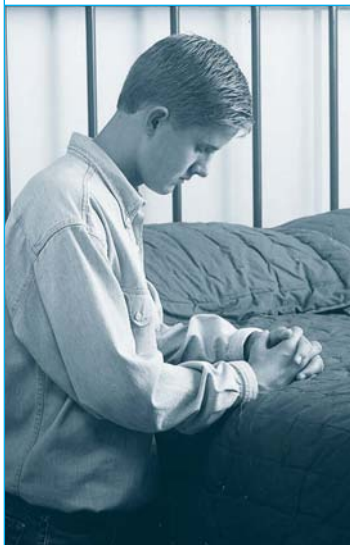
Милосърдието е дар, който можете да получите, когато се молите да бъдете изпълнени с любов, когато служите и когато се вглеждате за доброто в другите.

Молете се да бъдете изпълнени с любов.
Пророкът Мормон напомня: „Милосърдието е чистата любов на Христа и устоява навеки; и този, който бъде намерен да го притежава в последния ден, на него ще му бъде добре. Ето защо... молете се на Отца с цялото си сърце, за да може да бъдете изпълнени с тази любов.“ (Мороний 7:47–48). Може и да не почувствате чистата любов на Христа веднага или отведнъж, като отговор на молитвите ви. Но когато живеете праведно и продължавате да се молите искрено и със смирение за тази благословия, ще я получите.

Служете. Ние израстваме в любовта си към другите, когато им служим. Когато оставим настрана нашите собствени интереси заради доброто на някой друг по начина, показан ни от Спасителя, ще станем по-възприемчиви за Духа. Когато се молите за онези, които учите, помислете за техните нужди и подгответе уроците, вашата любов към тях ще нарасне. (За други начини да служите на хората, на които преподавате, виж „Да обърнем внимание на всеки“, стр. 35–36).

Вглеждайте се за доброто в другите.
Когато откриете добрите качества у другите, ще израстнете в разбирането си, че те са деца Божии. Духът ще потвърди истината на вашите открития относно тях, ще ги оцените и ще ги заобичате повече.

ТЪРСЕТЕ ДУХА

Старейшина Брус Р. МакКонки казва: „Няма прекалено висока цена. . . нито прекалено тежко изпитание, нито прекалено голяма жертва, ако от всичко това получим и се радваме на дара на Светия Дух“ (A New Witness for the Articles of Faith [1985 г.], 253).

Да живеем по начин, който ще ни помогне да бъдем по-възприемчиви за Духа

След като ни бъде даден дарът на Светия Дух, какво бихме могли да направим, за да имаме Духа в нас? Старейшина Далин Х. Оукс казва: „За да преподавате чрез Духа, се изисква първо да спазваме заповедите и да бъдем чисти пред Бог, за да може Неговият Дух да обитава в нашите лични храмове“ („Да преподаваме и учим чрез Духа,“ *Лиахона*, май 1999 г.).

За да бъдем „чисти пред Бог“, ние трябва да си спомняме за Спасителя във всичко, което правим, и винаги да действваме като истински ученици. Можем да се покаем за греховете си. Да търсим това, което е „добродетелно, хубаво или достойно за похвала“ (Символът на вярата 1:13). Можем да изучаваме писанията ежедневно и с истинско намерение, да търсим да бъдем „хранени с доброто слово Божие“ (Мороний 6:4). Можем да четем добри книги и да слушаме вдъхновяваща и назидваща музика. Можем да „застанем на свети места“ (У. и З. 45:32), като ходим на Църква и взимаме от причастието и като ходим до храма толкова често, колкото е възможно. Можем да служим на членовете на семейството и на съседите си.

Старейшина Бойд К. Пакър учи, че: „духовността, въпреки да е всепоглъщаща, реагира и на най-слабите промени в обкръжението“ („I Say unto You, Be One,“ *Brigham Young University 1990–1991 Devotional and Fireside Speeches* [1991 г.], 89).

Трябва да се погрижим напълно да отстраним всичко, което би ни довело до загубата на Духа. Това включва избягването на разговори и развлечения, които са неподходящи или лекомислени. Облеклата ни никога не трябва да бъдат неприлични. Никога не трябва да нараняваме другите, дори и с празни приказки. Не трябва да изговаряме напразно името на Господ или да използваме какъвто и да било вулгарен или груб език. Не трябва да се бунтуваме или критикуваме избраните Господни служители.

Благословията от общението с Духа

Небесният Отец не изисква от нас да бъдем съвършени, преди да ни дари с Духа Си. Той ще ни благослови за праведните ни желания и изпълнени с вяра усилия да вършим най-доброто, на което сме способни. Президент Езра Тафт Бенсън говори за някой от тези благословии:

„Светият Дух прави чувствата ни понежни. Изпитваме повече милосърдие и състрадание един към друг. По-спокойни сме във взаимоотношенията си. Придобиваме повече любов към другите. Хората желаят да са около нас, защото нашето изражение излъчва влиянието на Духа. Ставаме по-богоподобни по характер. И в резултат на това ставаме значително по-чувствителни към подтиците на Светия Дух и така можем да разберем духовните неща по-ясно“ („Seek the Spirit of the Lord,“ *Ensign*, април 1988 г., 4)

ДА ТЪРСИМ ДА СЕ СДОБИЕМ СЪС СЛОВОТО

През май 1829 г., точно след възстановяването на свещеничеството на Аарон, Хайръм Смит, братът на пророка Джозеф Смит, „чувствал голяма загриженост относно това в какво се състои неговата работа.“ Хайръм запитал Джозеф относно „своето [на Хайръм] място във великото дело на Възстановяването“ (Pearson H. Corbett, *Hyrum Smith – Patriarch* [1963], 48). В отговор на неговия смирен въпрос, чрез пророка Господ дал на Хайръм откровение. Част от това откровение се отнася до нашата подготовка да преподаваме Евангелието:

„Не търси да провъзгласяваш словото Ми, а потърси първо да се сдобиеш със словото Ми и тогава езикът ти ще се развърже; тогава, ако пожелаеш, ще имаш Моя Дух и Моето слово, да, силата Божия за убеждаването на човеците“ (У. и З. 11:21).

Президент Езра Тафт Бенсън казал, че този съвет ни дава „ред, който трябва да бъде следван, за да се сдобием със силата Божия в [своето] преподаване. . . Търсете първо да се сдобием със словото; след това идва разбирането и Духът, и накрая силата за убеждаване“ (*The Gospel Teacher and His Message* [обръщение към преподавателите по религия, 17 септември 1976 г.], 5).

Познание „чрез учение, също и чрез вяра“

Господ ни е казал как да получим словото Му: „търсете познание тъкмо чрез учение, също и чрез вяра“ (У. и З. 88:118). Ние следваме тази заповед, като изучаваме усърдно писанията с изпълнено с вяра сърце и решимост да се подчиняваме на принципите, които научаваме. Също така следваме тази заповед, когато започваме изучаването на писанията с молитва и пост.

Усърдно изучаване

Старейшина Далин Х. Оукс съветва: „Четенето на писанията ни поставя в хармония с Господния Дух. . .

Тъй като вярваме, че четенето от писанията може да ни помогне да получим откровение, ние ви окуражаваме да четете писанията непрестанно. По този начин ще получим достъп до това, което нашият Небесен Отец желае да научим и следваме в личния си живот днес. Това е една от причините, поради които светиите от последните дни вярват в *ежедневното* изучаване на писанията“ („Scripture Reading and Revelation“, *Ensign*, януари 1995 г., 8).

Когато редовно и с усърдие изучаваме писанията, искрено търсим напътствията на Духа, ще можем да получим просветлението как да се подготвят уроците. Също така ще бъдем подготвени да получим и следваме подтиците на Духа, докато преподаваме. Когато „съхраняваме в ума си словата на живот, . . . в същия час ще [ни] е даде онази част, която ще бъде отмерена за всеки човек“ (У. и З. 84:85).

Вяра

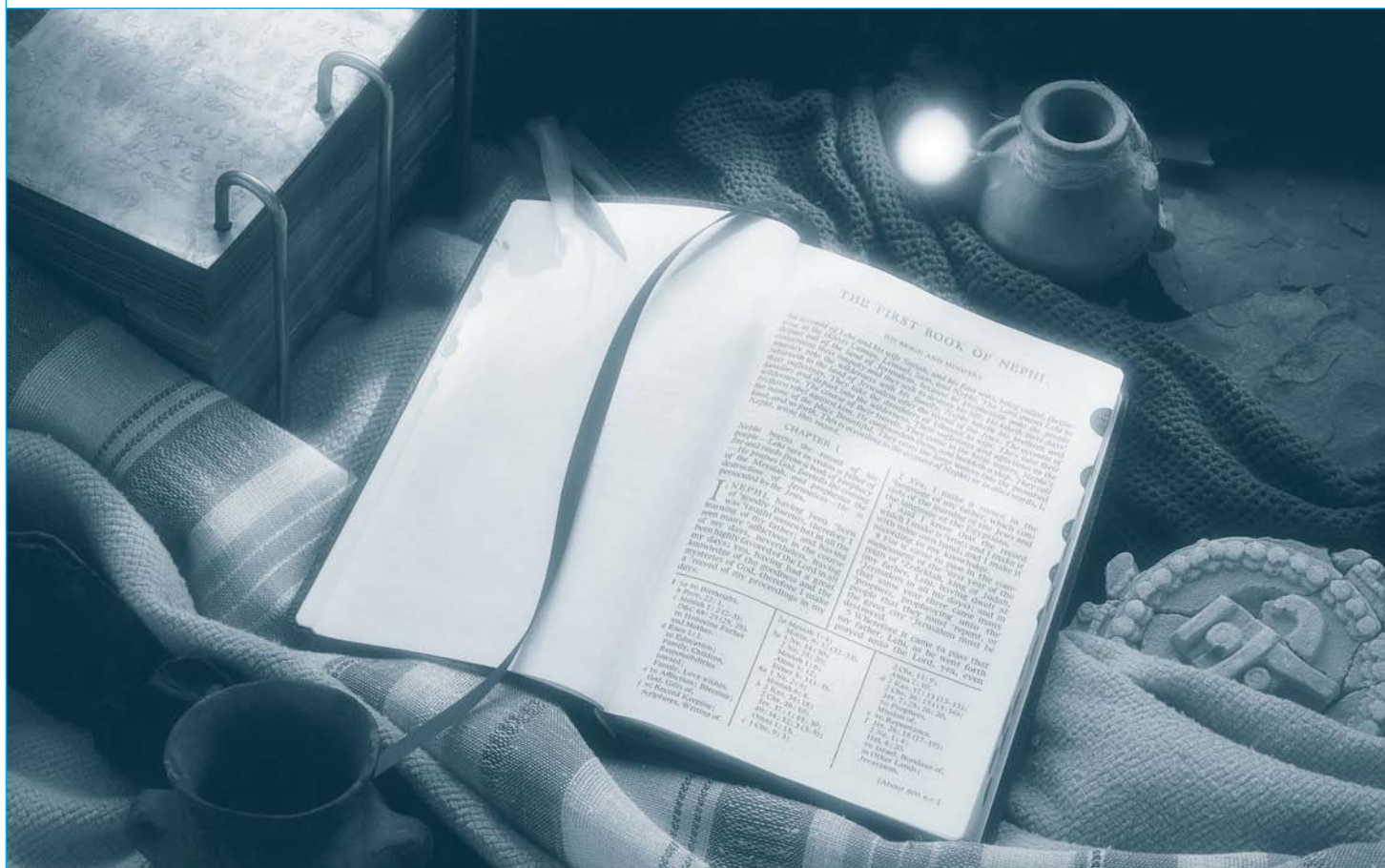
Мормон съветва: „не се съмнявайте, а вярвайте“ (Мормон 9:27). Трябва да подходим към изучаването на писанията по подобен начин. Например, Джозеф Смит с вяра в сърцето прочел Яковово 1:5, в който се казва да потърсим мъдрост от Бог. Той направил според казаното в писанията, попитал Господ към коя църква да се присъедини. Поради вярата си получил отговор на своята молитва. (Вж. Джозеф Смит – История 1:11–17)

Подчинение

Трябва да се стремим да живеем според принципите, които изучаваме, дори преди да можем напълно да ги осъзнаем. Когато се доверяваме на онова, което Господ е казал, познанието ни за Евангелието ще нараства. Господ е заявил: „Ако иска някой да върши Неговата [на Отца] воля, ще познае дали учението е от Бога“ (Иоана 7:17).

Пост и молитва

Изучаването на писанията е по-различно от четенето на роман, вестник или учебник. Трябва да се помолим, преди да изучаваме ежедневно писанията. Трябва

да търсим Духа – да ни даде разбиране, когато изучаваме Господните слова.

Когато се молим за разбиране, понякога трябва и да постим. Алма е добър пример за някой, който е постил и се е молил, за да научи евангелските истини. След като свидетелства за Единението на Исус Христос и нуждата да се изпита голяма промяна в сърцата, той казва: „Не смятате ли, че аз от само себе си знам за тези неща? Ето, аз свидетелствам пред вас, че аз наистина знам, че тези неща, за които съм говорил, са истинни. И как мислите, че знам за тяхната сигурност? Ето, аз ви казвам, че те ми бяха сторени знайни чрез Светия Дух Божий. Ето, постих и се молих в продължение на много дни, за да мога аз самият да узная тези неща. И сега самият аз знам, че те са

истинни; защото Господ Бог ми ги изяви чрез Светия Си Дух“ (Алма 5:45–46). (Виж също „Търсете Духа“, 13.)

Отдайте себе си на изучаването на писанията

Президент Бенсън съветва: „Нека не се отнасяме лекомислено към великите неща, които сме получили от ръката Господна! Неговото слово е най-ценният дар, който Той ни е дал. Окуражавам ви да отдадете себе си на изучаването на писанията. Потапайте се в тях ежедневно, за да може да имате силата на Духа, която да присъства във вашите призования. Четете ги в семействата си и учете децата си да ги обичат и ценят“ („The Power of the Word,“ *Ensign*, май 1986 г., 82).

РАЗРАБОТВАНЕ НА ЛИЧЕН ПЛАН ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

Старейшина М. Ръсел Балард казва: „Задължение на всеки от нас е да направи всичко по силите си, за да увеличи собственото си духовно познание и разбиране, чрез изучаване на писанията и словата на живите пророци. Когато четем и изучаваме откровенията, Духът ще може да потвърди в сърцата ни истината на това, което научаваме; по този начин, гласът Господен говори на всеки един от нас“ (из Conference Report, април 1998 г., 40–41; или *Ensign*, май 1998 г., 32).

Следните предложения могат да ви помогнат да разработите учебен план, „за да увеличите собственото си духовно познание и разбиране;“ според съвета на старейшина Балард. Вашият план не трябва да е всепоглъщащ, той трябва да ви помогне да бъдете постоянни в изучаването на Евангелието. Можете да запишете плана си във вашия дневник или тетрадка, за да не го забравите.

Какво да изучавам

Фокусирайте евангелското си изучаване върху писанията. Можете да изберете цялостно да изучавате книга от писанията или да се концентрирате върху една или повече теми и да прочетете всичко, което пише в стандартните произведения по темата. Можете да съчетаете тези два метода, да изучавате книга от писанията и едновременно с това да се концентрирате върху теми или идеи, на които попадате междуременно. Също така трябва да изучавате ученията на пророците от последните дни в обръщенията от общите конференции и Лиахоната.

Ако имате призвание като учител, вашето ръководство за уроците е важна част от плана ви за изучаване на Евангелието.

Също така трябва да вземете под внимание следното във вашето изучаване на Евангелието: (1) материалите за Мелхиседековото свещеничество и Обществото за взаимопомощ, (2) посочените пасажи от писанията за класовете по Евангелско учение в Неделното училище и (3) статиите в Лиахоната.

Кога да изучаваме

По възможност определете най-подходящото време, когато ще можете да учите без прекъсвания. Старейшина Хауард У. Хънтър съветва:

„Много хора намират сутринта след нощния сън за най-подходящото време да учат, когато съзнанието е изчистено от многото грижи, които пречат на мисълта. Други учат в тихите часове след като работата и грижите от ежедневието са приключили и оставени настрана, като по този начин завършват деня си в мир и спокойствие, идващо от общението с писанията.

Може би това, което е по-важно от определения час през деня, е редовното спазване на времето за изучаване на Евангелието. Идеално ще е ако може да се отдели един час всеки ден; но ако не може да си позволите, толкова много половин час редовно ще доведе до значително постижение. Четвърт час е малко време, но е изненадващо колко много просветление и знание може да се придобие по съдържателна тема“ (из Conference Report, октомври 1979 г., 91–92; или *Ensign*, ноември 1979 г., 64).

Как да изучаваме

Преди да започнете да учите, молете се за проникателност и разбиране. Размишлявайте върху това, което четете, и тър-

сете начини да приложите наученото във вашия живот. Научете се да разпознавате и да се вслушвате в подтиците на Духа.

Обмислете използването на някои или на всички от следните идеи, за да подобрите процеса за изучаване на Евангелието:

- Използвайте помощта, достъпна в изданията на светите от последните дни на писанията (вж. „Преподаване от писанията“, стр. 54–59, за предложения).
- Докато четете, запитайте себе си: „Какъв е евангелският принцип, който се преподава в този стих? Как мога да го приложа в живота си?“
- Снабдете се с тетрадка или дневник, за да записвате вашите мисли и чувства. Обещайте пред себе си да записвате и приложите онова, което сте научили. Често преглеждайте мислите, които сте записали.
- Преди да прочетете глава от писанията, прегледайте обяснителните бележки към нея. Това ще ви насочи към някои неща, за които да се вглеждате, докато четете.
- Отбележете и си направете обяснителни бележки към стихове от писанията. В бялото поле на писанията си запишете препратки, които разясняват изучаваните от вас стихове.
- Наизустете стихове, които са важни за вас.
- Заместете хората от писанията с вашето име, за да ги олицетворите.
- След изучаването се помолете, за да изразите благодарност за онова, което сте научили.

- Споделете наученото. Когато правите това, вашите мисли ще бъдат по-ясни и ще имате сили да останете активни в Църквата.

Правете онова, което можете

Една жена-член на Църквата, се опитвала много пъти да следва специфични програми за изучаване на писанията, но винаги било трудно за нея. По-късно тя споделя:

„Изглежда в опитите си да отглеждам семейство и изпълнявам отговорностите си в Църквата никога напълно не успях да постигна целта. Всеки ден си определях време и място да изучавам писанията, единствено за да бъде нарушен графикът ми от потребностите на децата, които са болни или от други кризисни моменти, типични за едно нарастващо семейство. През това време на живота си аз си мислех, че не съм от най-добрите в изучаване на писанията.

Един ден майка ми беше у дома. Тя погледна голямата маса, която беше покрита с Църковни материали – сред които моите Свети писания – и каза: „Допада ми начинът, по който винаги четеш от писанията. Те изглежда винаги са отворени върху една или друга маса.“

Неочаквано придобих ново виждане за себе си. Тя беше права. Аз постоянно четях и изучавах своите писания, въпреки че не беше обособено като част от учебна програма. Аз обичам писанията. Те ме хранят. Имам стихове, закачени върху стените на кухнята си, които ме окуражават, докато работя и по този начин помагам на децата си да ги наизустяват за бъдещите си речи. Живеех в един свят на четене от писанията и осъзнах, че те ме подхранваха изобилно.“

ДА ЖИВЕЕМ СПОРЕД ТОВА, КОЕТО ПРЕПОДАВАМЕ

Говорейки на група учители по Евангелието, президент Спенсър У. Кимбъл увещава: „Вие трябва да вършите всичко, което учите вашите ученици да правят: да поствят, да свидетелстват, да плащат десятък, да присъстват на всички събрания, да посещават сесиите в храма, когато настъпи моментът, да пазят Неделния ден свят, да служат в Църквата с готовност, да провеждат семейни домашни вечери и семейни молитви, да бъдат платежоспособни, честни и изпълнени с почитеност“ (Men of Example [обръщение към учителите по религия, 12 септември 1975 г.], 7).

Личният пример е едно от най-силните средства, които притежаваме. Когато наистина сме обърнати във вярата, всичките ни мисли и мотивация са напътствани от евангелските принципи. Ние свидетелстваме за истината чрез всичко, което правим.

Старейшина Брус Р. МакКонки учи, че свидетелството включва праведни деяния:

„Да бъдеш могъщ(смел) в свидетелството си за Исус, означава да вярваш в Христос и Неговото Евангелие с непоклонимо убеждение. Да знаеш за истинността и божествеността на Господното дело тук на земята.

Но това не е всичко. Това е повече от вярването и познаването. Ние трябва да бъдем изпълнители на словото, а не само слушатели. Това е повече от самото говорене; то не е просто да признаем с устата си божествеността на Спасителя. Това е послушанието, потвърждението и личната праведност“ (из Conference Report, октомври 1974 г., 45–46; или *Ensign*, ноември 1974 г., 35).

Влиянието на личния пример

Нашето поведение може да окаже положително въздействие върху поведението на тези, на които преподаваме. Президент Томас С. Монсън споделя следното преживяване:

„По време на службата по погребението на благородния висш ръководител Х. Върлгън Андерсън един от синовете му изказа възхвала. Тя важи където и да сме и където и да отиваме. . .

Синът на старейшина Андерсън сподели, че години по-рано на него му предстоял специален ден в училище в една съботна вечер. Той взел назаем от баща си семейната кола. Когато взел ключовете за колата и се отправил към вратата, него-

вият баща му казал: „Ще имаме нужда от повече гориво преди утрешния ден. Напълни резервоара, преди да се прибереш у дома.“

Синът на старейшина Андерсън тогава сподели, че учебната дейност онази вечер била прекрасна. . . В повишеното си настроение обаче, той не сполучил да последва бащината си препоръка и да напълни резервоара на колата с гориво, преди да се прибере у дома.

Настъпило утрото на неделния ден. Старейшина Андерсън открил, че стрелката на резервоара отчитала, че е празен. Синът видял, че баща му оставил ключовете на колата върху масата. В семейство Андерсън Неделният ден бил ден за поклонение и благодарност(към Бог), а не за покупки.

Докато продължавала службата по погребението, синът на старейшина Андерсън казал: „Видях баща ми да слага палтото си, пожела ни довиждане и измина далечното разстояние до сградата за събрание, за да може да присъства на ранното събрание.“ Това било задължението му. Той не пожертвал истината заради средството.

В заключение на това послание на погребението, синът на старейшина Андерсън казва: „Никой син не бе получил по-добър урок от своя баща, отколкото аз бях при тази случка. Баща ми не само че знаеше истината, но той живееше според нея“ (Лиахона, януари 1998 г., „Учете децата“, Томас С. Монсън, параграф 23–28).

Нашето поведение също така може да има и отрицателни последици. Например, когато синът на Алма Кориантон отишъл на мисия при зорамитите, за да ги учи, изоставил служенето и извършил тежки грехове (вж. Алма 39:3). Алма казал, че много хора били отклонени от правия път поради деянията на Кориантон. Той казал на Кориантон: „какво голямо беззаконие докара ти на зорамитите; защото след като видяха поведението ти, те не пожелаха да повярват на словата ми“ (Алма 39:11).

Президент Хибър Ч. Грант казва: „Моля всеки мъж и жена, които заемат отговорно място и чието задължение е да преподават Евангелието на Исус Христос, да живеят според него и да спазват заповедите на Бог, за да може и примерът им да

учи другите.“ (*Gospel Standards*, ред. Г. Хомър Дърхъм [1941 г.], 72).

Когато поставите примера, като живеете според това, което преподавате:

- Вашите думи ще бъдат изпълнени с Духа, Който ще отпрати вашето свидетелство в сърцата на тези, на които преподавате (вж. 2 Нефи 33:1). Президент Джоузеф Филдинг Смит пише: „Никой мъж или жена не може да преподава чрез Духа онова, което той или тя не практикуват“ (*Church History and Modern Revelation*, 2 тома [1953 г.], 1:184).
- Вие ще помогнете на другите да видят, че словата на Христос могат да бъдат следвани в ежедневието.
- Мирът и щастието, което чувствате, ще са видни, когато живеете според Евангелието. Това ще бъде изразено върху лицето ви, ще присъства в думите ви и в силата на вашето свидетелство.
- Тези, които учите, ще ви се доверяват и с по-голяма готовност ще вярват на това, което преподавате.
- Вашето лично свидетелство ще расте. „Ако иска някой да върши Неговата [на Отца] воля,“ ни учил Спасителят, „ще познае... учението“ (Иоана 7:17). Вие може и да чувствате, че ви липсва разбирането на определени принципи, които се подготвяте да преподадете. Въпреки това, когато с молитва ги изучавате, стараете се да живеете според тях, подготвяте се да ги препода-

вате и ги споделяте с другите, вашето собствено свидетелство ще бъде усилено и задълбочено.

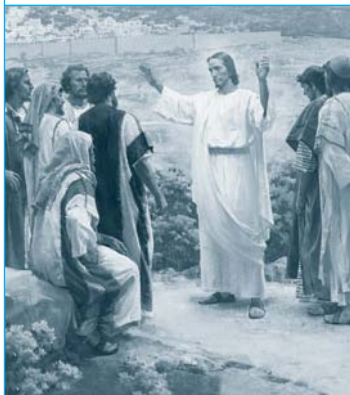
В стремежа си да живеем според Евангелието

Преподаването на Евангелието изисква много повече, отколкото да се подготвим и да го представим. Старейшина Ричърд Г. Скот обяснява:

„Вашата обвързаност да учите скъпоценните деца на нашия Отец в Небесата не са единствено дългите часове, които прекарвате в подготовката за всеки урок, нито многото часове на пост и молитва, за да станете по-ефективен учител. Това е обвързаността ви да живеете всеки час, целесъобразно изживяан, в съгласие с ученията и примера на Спасителя и Неговите служители. Това е обвързаност непрекъснато да се стремим да бъдем по-духовни, по-отдадени, повече заслужаващи да бъдем инструменти, чрез които Духът Господен да докосне сърцата на онези, които са ви поверени, да ги доведете до по-голямото разбиране на Неговите учения“ („*Four Fundamentals for Those Who Teach and Inspire Youth*,“ из *Old Testament Symposium Speeches*, 1987 г., 1).

Въпреки че не ще бъдете съвършени във всяко нещо, можете да положите усилие да бъдете по-съвършени в живеенето според истините, които преподавате. Ще намерите повече мощ и сила в преподаването на Евангелските принципи, когато непрестанно се стремите да живеете според тези принципи.

ПРИЗОВАНИ, ОТДЕЛЕНИ И ВЪЗВЕЛИЧЕНИ

Президент Гордън Б. Хинкли говори относно значението на думата възвеличи. Той казва: „Според тълкуването ми, тя означава да се увеличи, да стане по-ясно, да се доведе по-близо и да укрепи.“ Той казва, че когато носителите на свещеничеството възвеличават своите призвания, те „увеличават потенциала на свещеничеството [в тях самите]“ (Лиахона, юли 1989 г., „Възвеличавайте своето призвание“, Гордън Б. Хинкли, параграф 6 и 9). Това се отнася и за вашето призвание да преподавате. Когато възвеличавате своето призвание „с цялото си усърдие... труде[йки се] усилено“ (Яков 1:19), вие увеличавате вашия потенциал да повлияете на другите за добро.

Синовете на Лехий – Яков и Иосиф, са пример за тези, които са били призвани да поучават. Яков казал, че той е трябвало да „получи [своето] поръчение от Господ“. Той и Иосиф били посветени или отделени за „свещеници и учители на [Неговите] люде“. Тогава те „увеличавах[a] службата си към Господа“ (Яков 1:17–19).

Получаване на призованието да поучаваш

Ако имате призвание като учител или ръководител в Църквата, можете да бъдете уверени, че призованието е от Господ. То е било направено чрез един от Неговите избрани служители, а Той е казал: „дали чрез Моя собствен глас, или чрез гласа на служителите Ми, все едно“ (У. и З. 1:38).

Призованието е свещена възможност да служим. То носи в себе си отговорността пред Господ. То трябва да повлияе на начина ви на живот, управляващо решенията ви и мотивирайки ви да бъдете по-верни и мъдри служители.

Когато получите призование да преподавате, може да сте си казали: „Но аз не съм обучен да преподавам. Не притежавам способността да представям урока или да водя дискусия в класа. Има толкова много, които биха се справили по-добре от мен.“ Възможно е другите да притежават повече опит в преподаването или да им се отдава повече, отколкото на вас. Въпреки това, вие сте този, който е бил призван. Господ ще ви направи инструмент в Своите ръце, ако сте смирен, верен и усърден. Президент Томас С. Монсън учи:

„Ако някой брат или сестра се чувства неподготвен – дори неспособен – да отвърне на призованието да служи, да жертва, да благославя живота на другите, помнете тази истина: „Когато Бог призовава, Бог подготвя.“ Този, Който забелязва

падането на вработено, не ще изостави потребностите на служителя Си“ („Tears, Trials, Trust, Testimony“, *Ensign*, септ. 1997 г., 5).

Да бъдеш подкрепен и отделен

Вие ще получите допълнително сили когато сте подкрепен от общото събрание и бъдете отделени. В отделянето свещеническите ръководители полагат ръце върху главата ви и възлагат върху вас задълженията да действате в призованието си. Също така ви се дават благословии, които да ви укрепват и направляват. Президент Спенсър У. Кимбъл заявява: „Отделянето може да бъде разглеждано буквално, то е отделяне от греха, от плътското; отделяне от всичко, което е непристойно, низко, порочно, долнокачествено или вулгарно; *отделени* от светското на по-възвишен пиедестал на мисълта и деяния“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ред. Едуард Л. Кимбъл [1982 г.], 478).

Никое официално призование да преподавате не е завършено без отделянето, направено от подходящата свещеническа власт. Ако сте били призвани и подкрепени като учител, но не сте били отделени, свържете се с вашия ръководител на кворум или помощна организация, за да се вземат необходимите мерки и да бъдете отделени.

Увеличавайте призованието си и бъдете възвеличени от Господ

Както бе споменато по-горе, Яков и Иосиф увеличаваха своето призвание да поучават хората. Те поучавали на словото Божие „с цялото си усърдие... труде[йки се] усилено“ (Яков 1:19).

Когато увеличавате своето призвание да преподавате, Господ ще ви възвеличи. Президент Езра Тафт Бенсън учи: „Не ще има провал в делото Господне, когато [ние] даваме най-доброто [от себе си]. Ние сме само инструменти; това е Господното дело. Това е Неговата Църква, Неговият Евангелски план. Това са Неговите деца с които работим. Той не ще позволи да се провалим, ако вършим нашата част. Господ ще ни възвеличи дори над собствените ни таланти и възможности, когато е необходимо. Знам това. Сигурен съм, че много от вас са го изпитали така както и аз. Това е едно от най-прекрасните преживявания, които могат да се случат на едно човешко същество“ (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988 г.], 372).

ДОРАЗВИЙТЕ ТАЛАНТИТЕ СИ

Господ има велика работа за всеки от нас. Може би се учудвате как е възможно това. Може би чувствате, че вие не сте толкова специални или че вашите възможности не са толкова необикновени. . .

Господ е в състояние да извърши забележителни чудеса с един обикновен човек, с обикновени възможности, който е смирен, верен, прилежно служи на Господ и се старае да се развива. Това е така, защото Бог е основният източник на сила.

Президент Джеймс Е. Фауст

ТЪРСЕТЕ ПОУКАТА ВЪВ ВСИЧКО

„И сега ти вече започна да поучаваш на словото и тъкмо тъй аз бих желал да продължиш да поучаваш; и аз бих желал да бъдеш усърден и умерен във всички неща.“ (Алма 38:10).

Докато работел в цветната си градина, един президент на кол си мислел относно речта, която трябвало да изнесе на предстоящата конференция на кола. Той мислел да говори относно укрепването на семействата.

Неговата съседка, която изглежда притежавала специални умения да се грижи прекрасните цветя да разцъфват, също работела в своята градина. Той се обърнал към нея и я запитал, „Каква е тайната на твоята градина?“

Отговорът ѝ бил впечатляващо прост. Тя казала: „Стоя близо до градината си. Навестявам я всеки ден, дори тогава, когато не е удобно за мен. И докато съм тук, се вглеждам за дребни признаци на възможни проблеми, неща като плевели и насекоми, проблеми с почвата, които са лесни за промяна, ако се хванат навреме, и които биха се превърнали в непреодолими, ако останат непроверени.“

Президентът на кол бил вдъхновен да оприличи грижите на своята съседка за градината ѝ с грижите, които трябва да полагаме за своите семейства. В своето обръщение на конференцията на кола той говорил за градината на своята съседка. Той забелязал, че ако желаем нашите взаимоотношения с членовете от семейството ни да цъфтят и процъфтяват, ние трябва да „стоим близо до своята градина“ – да отделяме време за членовете на семейството си ежедневно, да разговаряме с тях, да изразяваме благодарността си към тях и да се вглеждаме за малките знаци на потенциалните проблеми, които бихме могли да разрешим, преди да се превърнат в неразрешими.

Една жена си спомнила за речта на президента на кола, когато видяла, че няколко от нейните растения започнали

да увяхват. Тя не отделяла ежедневно време, за да проверява тяхното развитие. Това ѝ напомнило, че децата ѝ растели и че тя не трябва да пропилява и малкото години, които им оставали да бъдат заедно. Поради учението, което получила от своя президент на кол, тя станала по-добър родител.

Президентът на кол следвал примера на Спасителя, Който често сравнявал духовните неща с нещо по-познато, като дейности и предмети от ежедневието. Вие можете да правите същото. Можете да откривате поуката от живота в нещата, които правите и виждате всеки ден. Когато размишлявате и се молите относно уроците и хората, които учите, обкръжението ви ще гъмжи от отговори на въпросите и от примери за евангелските принципи.

Следните два примера показват как други учители са открили поуката сред наблюденията им върху ежедневието:

Една учителка в Неделното училище за деца забелязала пристигането на едно от семействата на църква в неделя. Тя видяла как в това семейство едно от момчетата, което било член на нейния клас и което понякога било безцеремонно към другите членове от класа, помага на своята сестра. „Това е примерът, от който се нуждаех“, си казала тя. „Този пример ще предаде принципа и ще помогне на момчето.“ По-късно тя споделила този пример в урока си относно това как да бъдем любезни. Децата се поучили от този пример и момчето започнало да подобрява поведението си спрямо другите членове от класа.

Баща и син си играли с кубчета. Когато малкото момче не успяло след няколко опита да построи голяма постройка върху малка основа, бащата видял възможност да го поучи. Той обяснил важноста от здрава, солидна основа. След това, преди да продължат да играят, той му прочел Еламан 5:12, където се казва: „върху канарата на нашия Изкупител, Който е Христос, Синът Божий, [вие] трябва да градите основите си.“ По-късно през същия ден, семейството учило заедно от писанията. В кратък урок, който подсилител стиха, който бяха чели, бащата и синът извадили кубчетата и говорили за важноста да се гради върху основата на Христа.

Развийте способности да откривате идеи за преподаване във всичко

Следните предложения могат да ви помогнат да откривате поучителни идеи във всичко.

Изучавайте уроците, дълго преди да ги преподадете. Когато сте запознати с уроците, които ще преподавате, вие обръщате повече внимание на събитията, които бихте могли да използвате, за да преподавате тези уроци. Ако преподавате на клас, за когото има учебно ръководство, ще е добре да имате идея за съдържанието на цялото ръководство. Тогава ще е по-вероятно да забележите кога дадено събитие ще може да бъде използвано в урока, който ще преподавате след няколко седмици.

Молете се всеки ден за помощ във вашата подготовка.

Помолете Небесния Отец да ви помогне да забележите нещата, които ще направят уроците ви по-жизнени, незабравими и вдъхновяващи за онези, които учите.

Винаги си спомняйте за онези, които учите, и за уроците, които подготвяте. Мислете за онези, на които преподавате. Вземайте под внимание техния живот, решенията пред които са изправени и пътищата, по които са поели. Бъдете възприемчиви за поучителните идеи, когато изучавате писанията или долавяте красотите на природата. Вие също така може да откриете поучителни идеи в дейности като почистването на дома ви, отиването на работа или до магазина. Всъщност всяко преживяване може да ви снабди с точния пример, обогатяване или яснота, от които се нуждаете за евангелския урок.

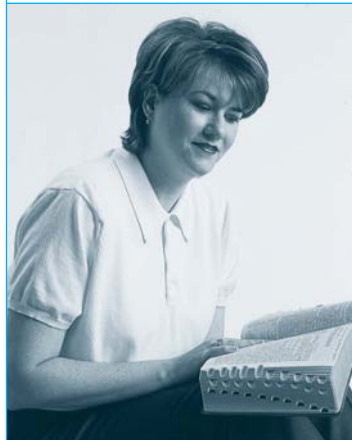
Записвайте впечатленията си

Когато започнете с лекота да долавяте поучителните идеи около себе си, ще ви бъде от полза да записвате впечатленията си. Носете със себе си тетрадка и записвайте нещата, които ви впечатлят, като потенциални поучителни идеи. Записвайте своите прозрения от речите, които сте чули, или от уроците, в които сте участвали. Пишете за укрепващи вярата преживявания. Когато развиете навика да записвате тези идеи, ще можете все повече и повече да забелязвате богатите източници на поучение около себе си.

Не се притеснявайте за това как бихте използвали идеите. Просто ги запишете. Понякога вашите наблюдения ще бъдат приложими за урок, който скоро ще преподавате, но в други случаи ще забележите прекрасни примери или илюстрации на принципи, които няма да преподавате в продължение на седмици или дори години. Може и да ги забравите, ако не си ги записвате.

Също така може да си направите папка за всеки от уроците, които ще преподавате през следващите няколко месеца. Когато даден предмет, сравнение и други идеи ви дойдат на ум, поставете бележка в съответната папка. Когато дойде времето да подготвите специфичен урок, може да откриете, че сте събрали един богат източник на идеи и дейности, с които да обогатите урока.

СЪСТАВЯНЕТО НА ПЛАН ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРЕПОДАВАНИЕТО ВИ

„Внимавайте на прочитането, на увещанието и на поучаването. Не пренебрегвай дарбата, която имаш, която ти се даде, съгласно с пророчеството, чрез ръкополагането. . . В това прилежавай, на това се предавай, за да стане явен на всички твоят напредък. Внимавай на себе си и на поучението си, постоянствай в това; защото, като правиш това, ще спасиш и себе си и слушателите си“ (1 Тимотей 4:13–16).

Когато Мороний съкращавал летописите на яредитите, бил загрижен за слабостта си в писането. Той си мислел, че езичниците, които ще четат неговите слова, ще му се подиграват и ще ги отхвърлят. Той се молел те да имат милосърдие и да не отхвърлят Божиите слова. Тогава Господ му дал следното обещание: „И понеже видя своята слабост, ти ще бъдеш направен силен“ (Етер 12:37). Господ също казал на Мороний: „И ако човеците дойдат при Мене, Аз ще им покажа тяхната слабост. Аз давам на човеците слабост, за да бъдат смирени; и Моята благодат е достатъчна за всички човеци, които се смиряват пред Мене; защото ако те се смирят пред Мене и повярват в Мене, тогава Аз ще сторя слабите им страни да станат силни“ (Етер 12:27).

Във вашите усилия да преподавате Евангелието, може понякога да изпитате чувство на некомпетентност. Но съберете кураж от това обещание на Господ. Когато смирите себе си, разпознаете областите, в които се нуждаете от Неговата помощ и упражните вяра в Него, Той ще ви укрепи и ще ви помогне да преподавате по начин, угоден за Него.

Оценяване на собствените ви силни и слаби страни

Започнете да съставяте план за подобрене, като определите как се справяте до момента. Можете да разделите тази оценка за себе си на две части: вашите силни страни като учител и вашите слабости като учител.

Кои са моите силни страни като учител?

Започнете, като вземете под внимание някои от даровете, които Господ вече ви е

дал и които могат да помогнат в преподаването ви. Избройте тези силни страни във вашия дневник, тетрадка или в таблицата на страница 25. Когато правите това, бихте могли да помислите върху принципите на преподаване, върху които се набляга в тази книга, като: да обичате тези, на които преподавате, да преподавате чрез Духа, да преподавате учението, да приканвате към по-усърдно изучаване, да създавате обстановка за научаване, да използвате ефективни методи и да подготвяте уроците.

Може би вашето търпение ще ви помогне като учител. Или това може да бъде готовността ви да се усмихвате постоянно, загрижеността ви за хората, артистичните ви способности, познанието ви за писанията, готовността ви да изслушвате, смиреният ви дух, навикът ви да се подготвяте старателно или искреното ви желание да преподавате добре.

Не е необходимо да изброявате голям брой от вашите силни страни; просто няколко ще ви помогнат да започнете. Целта да се фокусирате върху някои от вашите силни страни е да градите върху тях, докато се стараете да подобрите областите, където не сте толкова силни.

Кои са моите слабости като учител?

След като сте определили силните си страни, спомнете си за вашия наскорошен учебен опит. Помислете за областите, в които можете да се справите по-добре. Отново можете да помислите относно принципите на преподаване, върху които се набляга в тази книга. Избройте няколко от нещата, които бихте могли да направите по-добре, но за момента може би е най-добре да ограничите себе си да работите върху едно или две от тях. Общо взето ние се развиваме „ред по ред, пра-

вило след правило“ (2 Нефи 28:30). Ние трябва да действаме „с мъдрост и в порядък; защото не е нужно човек да бяга по-бързо, отколкото има сила“ (Мосия 4:27).

Когато изберете една или две области, в които желаете да се подобрите, напишете ги във вашия дневник или тетрадка.

Съставяне на план за усъвършенстване

За да решите как да се усъвършенствате в областта или областите, които сте избрали, отговорете си на следните въпроси:

- Какво мога да направя сега, за да стана по-добър като учител?
- Какви умения трябва да развия?
- Кой може да помогне?
- Кои са достъпните материали?

Следва пример, който показва как можете да използвате тези въпроси. В този пример, учителката от Обществото за взаимопомощ е решила, че се нуждае от усъвършенстване на способността ѝ да разпознава дали членовете на класа разбират уроците, които преподава.

Какво мога да направя сега, за да стана по-добър като учител?

Учителката решава да прелисти тази книга, за да разбере какво би могла да направи по-добре в този момент. Докато чете „Как да разбере дали членовете на класа научават“ (страница 73), тя открива, че един от начините да определи дали членовете на класа са разбрали урока е като ги помоли да повторят принципите със собствени думи. Тя решава да използва тази идея в следващият урок, който ще преподава. Тя записва този свой план в дневника си.

Какви умения трябва да развия?

Учителката също прочита, че може да наблюдава членовете на класа по време на урока. Тя си казва: „Това е умение, което трябва да развия, но ще ми е необходима практика.“ Тя записва този план в дневника си.

Докато обмисля плана си, тя осъзнава, че вече притежава поне едно силно качество, върху което може да гради: тя подготвя уроците си старателно. Тъй като винаги е добре запозната с материала от урока, тя ще е в състояние да наблюдава членовете на класа повече, отколкото да отделя прекалено много внимание на ръководството за уроците или на своите бележки.

Използвайте тази таблица (или някоя своя), за да направите план да подобрите преподаването си. В празните места напишете своите отговори на въпросите.

<p>Как се справям?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Кои са моите силни страни като учител? ■ Кои са моите слабости? 	
<p>Какво мога да направя, за да се усъвършенствам?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Какво мога да направя сега, за да стана по-добър учител? ■ Какви качества трябва да развия? 	
<p>Кои източници ще използвам?</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Кой може да ми помогне? ■ Кои са достъпните материали? 	

Кой може да помогне? Кои са достъпните материали?

Накрая учителката запитва себе си дали има някакви източници, които тя може да използва. Тя вече е използвала тази книга като източник. Тя си мисли за други възможни източници: „Ами другите учители? Мога ли да говоря с координатора за усъвършенстване на учителите или с друг учител, който е опитен в определянето дали членовете на класа са разбрали урока? Може ли един от моите ръководители да наблюдава урока, който преподавам, и да даде предложения? Могат ли членовете на класа да дадат предложения?

Поставяне на цел и записване на вашия напредък

След като сте направили план за усъвършенстване, определете дата, към която се надявате да постигнете целта си. Можете да запишете във вашия дневник или тетрадка напредъка си. Ако междувременно е необходимо да пригледите своята цел, направете го.

Когато почувствате, че сте постигнали подобрението, което сте планирали, започнете работа върху друг аспект от преподаването.

Качества от най-голямо значение

Във вашето неспирно старание да подобрите себе си като учител помнете качествата, които са от най-голямо значение.

Президент Харолд Б. Лий описва един учител, който оказал голямо влияние върху него, когато бил дете. Нека това описание да ви направлява, докато оценявате своята ефективност като учител и правите планове за усъвършенстването си:

„В детството си най-впечатляващите уроци по религия, които съм научил, бяха в класовете на Неделното училище. Много малко учители в Неделното училище, обаче, остават и до днес в паметта ми, които да са направили траен принос за моето религиозно образование. Една от тях... имаше необикновената способност, поне така изглеждаше, да запечата дълбоко в душата ми уроците по история на Църквата, морала и евангелските истини по такъв начин, че днес, почти четиридесет години по-късно, все още помня и бивам напътстван от нейните уроци.

Кое беше онова нещо, което даде на нея най-важните качества за успешен учител в Неделното училище? Тя не притежаваше високо светско образование, нито беше добре образована в теориите и практиките на модерната педагогика. Изглеждаше скромна и обикновена – като съпруга и майка, в малко провинциално общество, където необходимостта налагаше дълги часове тежък труд от всички членове на семейството. Според мен, три нейни качества направиха преподаването ѝ ефективно: първо, тя притежаваше способността да накара всеки ученик да чувства, че тя лично се интересува от него; второ, тя познаваше и обичаше Евангелието и притежаваше способността толкова подходящо да илюстрира

всеки урок, че да го направи приложим за собствения ни живот; и трето, тя имаше неограничена вяра в Бог и непоколебимо свидетелство за божествеността на възстановеното Евангелие на Исус Христос.

Съществуваха още едно, по-малко видимо, но... по-ценно и важно качество за този и всеки друг човек, който ще бъде учител по Евангелието на Исус Христос. Господ ще оповестил закона за учителите с тези слова: „И Духът ще ви бъде даван чрез молитва на вяра; и ако не получите Духа, няма да поучавате“ (У. и З. 42:14)...

Този, който се моли за помощ в своето преподаване, ще има силата на Светия Дух и преподаването му ще бъде както Нефи е оповестил: „[отнесено до] сърцата на чедата човешки... чрез силата на Светия Дух“ (*The Teachings of Harold B. Lee*, редактирал Clyde J. Williams [1996 г.], 444).

Когато оценявате вашите силни и слаби страни като учител, вземете под внимание колко добре вие отразявате тези „важни качества“. Може да размислите върху следните въпроси:

- Показвам ли на тези, на които преподавам, че ги обичам? Показвам ли личната си заинтересованост към всеки от тях?
- Могат ли те да почувстват моята любов към Господ и Неговите учения? Помагам ли им да видят как да прилагат тези учения в живота си?
- Могат ли тези, на които преподавам, да почувстват моето свидетелство за възстановеното Евангелие на Исус Христос? Могат ли те да почувстват безусловната ми вяра в Бог?
- Моля ли се с вяра да преподавам, чрез силата на Светия Дух?

Дори и да не сте опитен в много от техническите аспекти на преподаването, можете да се концентрирате върху качествата, които са от най-голямо значение. Обичайте тези, на които преподавате. Можете също така непрестанно да показвате любовта си към Господ и Неговите учения. Можете пламенно да споделяте своята вяра в Бог и своето свидетелство за възстановеното Евангелие. Можете да успеете в качествата, които са от най-голямо значение, дори и тогава, когато развивате своите технически умения.

С помощта на Господ ще можете да се усъвършентсвате

Докато се опитвате да се усъвършентсвате, помощта от Господ често ще идва чрез другите хора. Следната история, споделена от човек, който е служил като президент на мисия в Източна Европа, илюстрира този принцип:

„През пролетта на 1993 г. посетих един от новоорганизираните клонове. Урокът в Неделното училище се преподаваше от наскоро кръстен член. Виждаше се, че тя се чувства неловко, застанала пред групата. Вместо да рискува да направи грешка, тя прочете урока дума

по дума. Докато държеше очите си приковани в своята книга, членовете на класа започнаха да се чувстват неловко.

След урока поздравих учителката за доктриналната точност на нейния материал и доколкото ми беше възможно, тактично я попитах дали тя се бе замисляла да зададе няколко провокиращи мисълта въпроси, за да стимулира обсъждане в класа. Тя отвърна, че в Европа учителите не задават въпроси. Тръгнах си, чудейки се какво бихме могли да направим, за да помогнем както на нея, така и на многото други, подобни на нея нови учители, в страна, където Църквата е била установена само отпреди няколко години.

През август на същата година беше назначена двойка възрастни мисионери, които да организират Образователната система на Църквата в нашата област. Ние ги помолехме да проведат това, което тогава наричахме тренировъчна сесия за учители. Един от учителите, на когото трябваше да помогнат, беше същата учителка, чийто клас бях посетил.

Четири месеца по-късно се върнах в нейния клон. Стана чудо. Тя стоеше пред класа преобразена, уравновесена и самоуверена. Нейните внимателно подбрани въпроси предизвикваха интересни отговори. Тя окуражаваше и благодареше за приноса на всеки от членовете на класа. Беше уредила един от членовете на класа да сподели лично преживяване по темата на урока и след това покани други също да споделят. Към края на урока един нов член изказа своето свидетелство. Учителката спря и тихичко попита: „Усетихте ли Духа, когато сестра Молнар говореше? Това е Господният Дух.“ Докато се радвахме на спокойните и озаряващи чувства, които изпитвахме заедно в тази наета класна стая, аз благодарих на Небесния Отец за двойката възрастни мисионери, които бяха научили на принципите на евангелското преподаване един уплашен нов член и ѝ бяха помогнали да стане един, който наистина заслужава да бъде наречен учител на Евангелието на Исус Христос.“

ПОЛУЧАВАНЕ НА ПОДКРЕПА ОТ СВОИТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ

Част от отговорността на ръководителите на свещеничеството и помощните организации е да подпомагат и подкрепят учителите. Качеството на преподаване в Църквата ще се подобри, когато ръководителите и учителите развият взаимоотношения на подкрепа и загриженост.

В свещеничеството и помощните организации се назначават ръководители, които да работят със съответните учители. Например, член на президентството на Неделното училище за деца може да бъде назначен да работи с тези, които преподават на децата от 8 до 11-го дишна възраст. Член от президентството на кворума на старейшините може да бъде назначен да работи с инструкторите в кворума.

Насоки за новите учители

Ако сте наскоро призован учител, вашият ръководител ще се срещне с вас за препоръка, преди първия ви урок. Той или тя ще говорят с вас относно важността на вашето призвание и ще ви дадат необходимите материали за класа. След като сте преподали първия урок, вие, заедно с вашия ръководител накратко трябва да обсъдите преживяното.

Свързване с ръководителите, за да се съветвате с тях

Свързвайте се с вашите ръководители често, за да споделяте преживяванията, обсъждайте потребностите на тези, на които преподавате, разрешавайте проблеми и търсете съвет. Това ще ви представи възможност да преразгледате своите планове за неспирното ви усъвършенстване като учител.

Подобни контакти са по-ефективни, когато са лице в лице, но ако е необходимо, те могат да бъдат направени и по телефона, пощата или чрез някакви други средства. Можете да осъществявате контакт, когато ви е необходимо, но го правете поне веднъж на три месеца.

Когато ръководител от женски пол се среща с учител от мъжки пол или ръководител мъж с учителка, те трябва да оставят вратата отворена и да помолят друг възрастен да бъде в съседната стая, фойето или залата. Трябва да се избягват обстоятелства, които могат да бъдат разбрани погрешно.

Когато ви предстои да се съветвате с вашия ръководител, подгответе се да говорите за следното:

- Как се чувствате относно призованието си като учител.
- Преживявания, които сте имали с класа.
- Примери за това как членовете на класа приемат уроците, които преподавате.
- Специфични нужди на отделните членове на класа.
- Вашите цели като учител.
- Какво може да направи вашият ръководител, за да ви помогне да постигнете целите си.
- Теми, за които чувствате, че трябва да се говори на срещите за усъвършенстване на учителите.

Посещения в класа

Някои ръководители посещават същия клас, всяка седмица, като част от тяхното призвание. Други ръководители, като членовете на президентствата на Неделните училища за деца и Неделните училища, са инструктирани да се уговорят с учителите, при удобен случай, да посетят техния клас (вж. *Подобряване на Евангелското преподаване: наръчник за ръководителите*, стр.6). Ако даден ръководител уговори посещение на вашия клас, можете да го/я помолите просто да наблюдава класа или да помогне по други начини. Например, ръководителят може да представи част от урока, насочена към определен член на класа или да помогне с идеи за дейности.

Б

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ
ПРЕПОДАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

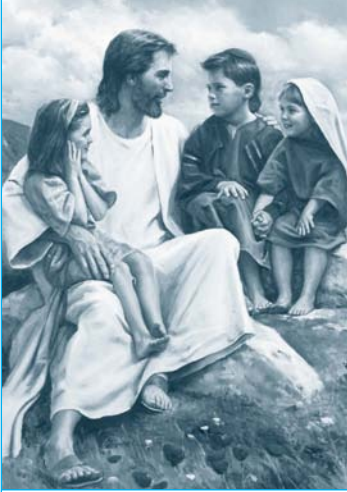
ОБИЧАЙТЕ ТЕЗИ, НА КОИТО ПРЕПОДАВАТЕ

Нищо не би могло да накара хората да изоставят греха, освен ако не ги поведете за ръка и не се грижите за тях с нежност. Когато хората изразяват своята доброта и любов към мен, о, какво влияние оказва това върху ума ми, докато противоположното отношение има склонност да терзае с лоши чувства и да депресира ума на човек.

Пророкът Джозеф Смит

1

ЛЮБОВТА СМЕКЧАВА СЪРЦАТА

„Никой не може да съдейства за това дело, освен ако не е смирен и изгълнен с любов“ (У. и З. 12:8).

Една учителка имала проблеми с няколко лошо държащи се членове от класа. Тя потърсила съвет от член на президентството на Неделното училище и той ѝ предложил да направи експеримент. Тя трябвало да избере един от размирните членове на класа и да покаже по пет различни начина, че е загрижена за него или нея. Няколко седмици по-късно, ръководителят попитал учителката как се справя. Тя отвърнала, че ученикът, когото тя избрала, спрял да се държи зле, затова тя била в процес на избиране на друг член от класа. След още две седмици ръководителят я попитал отново. Учителката казала, че се затруднява да намери някого, с когото да работи. Когато я попитал за трети път, тя му отговорила, че след като избрала трима различни членове от класа, един след друг, и започвала да им показва, че е загрижена за тях, те престанали да пречат. Във всеки от случаите, любовта смекчила сърцата.

Силата на учителската любов

Когато показваме любовта си спрямо тези, на които преподаваме, те започват да бъдат по-възприемчиви за Духа. Те започват да бъдат по-ентузиазирани към ученето и по-отворени към нас и другите в групата. Често те откриват новото чувство за ценността си във вечността и огромно желание за праведност.

Старейшина Далас Н. Арчибалд от седемдесетте обяснява:

„Подходящото обучение ще уголеми душата.

Например, нека сравним детето с празната чаша и нашето знание и опит, който се е натрупал през годините, с кофа пълна с вода... Ние не можем директно да изсипем една кофа, пълна с вода, в една малка

чаша. Въпреки това, като използваме подходящите принципи на предаване на знание, чашата може да бъде уголемена.

Тези принципи са убеждаване, дълготърпение, благодат, кротост, любов нелицемерна, доброта и чисто познание. Те ще уголемят чашата, която е душата на детето, позволявайки на това дете да получи много повече, отколкото първоначалната кофа с вода“ („Роден от добри родители“, Далас Н. Арчибалд, *Лиакхона*, януари 1993 г.).

Учителка от Неделното училище за деца споделя някои от възнаграждаващите преживявания, които тя и членовете на нейния клас са имали, след като ги е посетила в домовете им и е показала заинтересованост към техния начин на живот. Едно малко момче не желало да стои в класа, а когато оставало, не взимало участие. След като учителката направила кратко посещение в дома му и разговаряла с него относно любимите му неща, той започнал с нетърпение да очаква идването на Неделното училище за деца. Едно друго момиче никога не говорело в клас, но започнало да говори с вълнение, след като учителката я посетила у дома ѝ. След посещението, тя започнала да взима участие в дейностите на класа.

Как Христовата любов въздейства върху нашето преподаване

Апостол Павел пише: „Ако говоря с човешки и ангелски езици, а любов нямам, аз съм станал мед що звънти, или кимвал що дрънка. И ако имам пророческа дарба, и зная всички тайни и всяко знание, и ако имам пълна вяра, тъй щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм“ (1 Коринтяни 13:1–2). В тази диспенсация Господ е казал: „никой не може да съдейства за това дело, освен ако не е смирен и изгълнен с любов, имащ вяра, надежда и милосърдие“ (У. и З. 12:8).

Ако желаем да повлияем на учениците за добро, ние не трябва просто да обичаме да преподаваме, ние трябва да обичаме всеки, на когото преподаваме. Ние трябва да измерваме успеха си чрез прогреса на онези, на които преподаваме, а не чрез превъзходството на нашето представяне.

Любовта ни подтиква да се подготвим и преподаваме по различен начин. Когато обичаме тези, на които преподаваме, ние се молим за всеки един от тях. Правим

всичко по силите си, за да разберем техните интереси, постижения, нужди и грижи (вж. „Да разбираме тези, на които преподаваме“ стр. 33–34). Ние приспособяваме преподаването си, за да посрещнем техните нужди, дори ако това отнеме повече време и усилия. Забелязваме, когато те отсъстват, и ги разпознаваме, когато присъстват. Често помагаме, когато е необходимо. Отдадени сме на тяхното вечно благополучие, вършейки всичко, което може да го подпомогне и не вършим нищо, което би му попречило.

Много от най-важните качества на верния и успешен евангелски учител са свързани с любовта. Пророкът Мормон учил:

„Милосърдието дълго търпи и е любезно, и не завижда, не се възгордява, не търси своето си, не се дразни лесно, не мисли зло и не се радва на беззаконието, а се радва на

истината, понася всичко, вярва на всичко, надява се на всичко и устоява на всичко.

Затова, . . . ако нямате милосърдие, вие сте нищо, защото милосърдието никога не свършва. Затова дръжте се за милосърдието, което е най-великото от всичко, защото всички неща трябва да свършат,

а милосърдието е чистата любов на Христа, и устоява навеки; и този, който бъде намерен да го притежава в последния ден, на него ще бу бъде добре“ (Мороний 7:45–47).

Допълнителна информация

За повече информация относно важността да обичаме тези, на които преподаваме, виж урок 2 в Курса по преподаване на Евангелието (стр. 194–197).

ДА РАЗБИРАМЕ ТЕЗИ, НА КОИТО ПРЕПОДАВАМЕ

Обърнете внимание на последния преподаден от вас урок. Когато сте се подготвили и след това представили урока, за какво си мислехте? Мислехте ли си за материала от урока? Мислехте ли си за тези, на които преподавате? Какво в действителност знаете за учениците, на които преподавате? Ако не ги познавате, как познаването поне на нещо относно всеки от тях, е променило урока ви?

Един съветник в Аароновото свещеничество споделя следните мисли:

„Като съветник в кворума на дяконите, научих някои неща за 12 и 13-годишните момчета. Разбирам предизвикателствата, възможностите, преживяванията и въпросите, които тези млади мъже споделят взаимно. Разбирам, че всеки един от тези млади мъже наскоро е получил свещеничеството и научава сега какво е значението да го упражнява достойно.

Също така познавам всеки един от дяконите лично – нещата, които харесват, не харесват, техните таланти, грижи и какво става в живота им в момента.

Когато подготвям урок и преподавам на момчетата, старая се да ги уча на евангелските принципи по начин, който те биха могли да свържат със своето разбиране и преживяванията си. За да включа едно от момчетата в урока, аз може би ще задам въпрос, който свързва някоя част от урока с играта на футбол. За да помогна на друг младеж да участва, може би ще свържа преживяване от наскорошния лагер, което ще помогне да илюстрирам прилагането на евангелския принцип. Когато разбирам тези момчета, аз съм в състояние да намирам по-добри начини да свързвам всеки урок с тях.“

Научаване на общите характеристики и преживявания на тези, на които преподавате

Въпреки че всеки индивид е уникален, всички хора, на които преподавате, било то възрастни, младежи или деца, имат общи неща. На първо място и преди всичко, всеки от тях е дете на Небесния Отец. Всеки от тях притежава божествен потенциал. Всеки от тях желае да чувства, че е обичан. Всеки желае да чувства подкрепата на другите и да бъде оценяван за своя принос.

В допълнение към общите характеристики, тези, на които преподавате, може би са имали сходни преживявания. Например, много членове в класа по Евангелско учение за възрастни са родители, които са придобили значителен опит и задълбоченост посредством отглеждането на собствените си деца. В кворума на старейшините, много от членовете са служили на пълновременна мисия. Много висши свещеници са служили на административни позиции в района или кола. Много от младите мъже и жени посещават същото или други подобни училища.

Винаги ще има нещо общо между тези, на които преподавате. Вие трябва да научите за техните сходни характеристики и преживявания и да намерите начин да използвате тези сходства. Когато правите това, тези, на които преподавате, ще чувстват, че уроците ви са изпълнени с чувство и съответстват на техните нужди и интереси. Те ще участват по-пълноценно и ще сътрудничат с повече увереност.

За информация относно общите характеристики на различните възрастови групи, виж част В, „Преподаване на различни възрастови групи“ (стр. 107–124).

Запознаване лично с всеки, на когото преподавате

Въпреки че хората, на които преподавате, имат много общи характеристики, те идват от различна среда и различни обстоятелства. Няма двама напълно еднакви. Те притежават различни способности, предпочитания и неpreferирания. Изпитвали са различно щастие, възможности и предизвикателства.

Като регионален представител, старейшина Нийл А. Максвел казва:

„Група в Църквата, кворум или аудитория могат да включват някои, които са отегчени; някои, които правят недообмислени, мъчителни и съдбоносни преоценки на своето взаимоотношение с Църквата; някои, които може би ще дойдат само веднъж, които може да обосноват своето бъдещо посещение и отношение спрямо Църквата по преживяванията от „примерната за тях Неделя“; някой, който не е толкова идеалистично настроен както преди; и много... добре запознати членове, които намират радост и развитие в божествената Църква, пълна с крехки човечи, и които могат да се справят с разочарованията.

Да бъдеш безпристрастен или да използваш безразборен... подход, за да ръководиш или преподаваш сред подобно непредсказуемо разнообразие от индивиди е просто да не бъдем „ревностно заети“ в процеса на ръководене или на преподаване. Небрежното, нечувствително ръководене и преподаване означава, че индивидът си въобразява, че от него се очаква само да изпълни основните изисквания на своето призвание като ръководител или учител, в резултат на което, не вижда необходимостта да взаимодейства или замесва себе си с тези, които ръководи или учи“ („... *A More Excellent Way*“ [1973 г.], 56–57).

Когато опознаете или разберете всеки човек, вие ще бъдете по-добре подготвени да преподавате уроците, които са подходящи за индивидуалните им обстоятелства. Това разбиране ще ви помогне да намерите начини

да помогнете на всеки индивид да участва в дискусиите и другите учебни дейности („Да обърнем внимание на всеки“, стр 35–36). Вие ще знаете кой ще бъде в състояние да отговори на дадени въпроси, кой може да сподели, история изгълнена с вяра, или лично преживяване, или кой има преживяване, което подкрепя целта на даден урок. Вие ще сте в състояние по-добре да оцените отговорите, дадени на дискусиите и да ги пригледите за вашите уроци.

Вземайте под внимание приликите и различията, докато подготвяте уроците

Помислете за следващия урок, който ще преподавате. Опитайте се да си представите обстановката и всеки от хората, които ще бъдат там. Може би ще си спомните за някой, който седи на същото място всяка седмица. Какво знаете за този човек, което може да ви помогне да решите върху коя точка от урока да наблегнете? Какви преживявания е имал той или тя, които могат да помогнат на някой друг по-добре да разбере евангелския принцип? Знанието ви за тези неща ще повлияе върху избора ви, когато се подготвяте и преподавате уроците. Ето защо е нужно да вършите повече, отколкото просто да разберете материала от урока; вие трябва да разбирате хората, които учите – като деца на Бог, като членове на тяхната възрастова група и като индивиди.

ДА ОБЪРНЕМ ВНИМАНИЕ НА ВСЕКИ

Един координатор по усъвършенстване на учителите споделя следното преживяване:

„Бях помолен да служа като инструктор на курса за всички учители в Неделното училище. Знаех, че ще преподавам на хора с различна индивидуалност, минало и с нужди, много различни едни от други. Едната от тях беше опитна учителка, която често работеше с младежите. Друга една учителка изглежда нямаше увереност в себе си и изпитваше болка от недостатъчната си компетентност. Един брат се срамуваше да дойде, защото не познавал добре писанията.

Реших, че трябва да намеря начин да достигна до всеки един от тях. Преди първия урок, дадох на брата, който трудно преподавал от писанията, да говори накратко относно направата на личен план за изучаване на Евангелието. Това ми даде шанс да се срещна с него извън класа и да изразя увереността си в него. По време на урока окуражих опитната учителка да сподели някои от своите усещания относно преподаването. И намерих удобна възможност да благодаря на сестрата, която се чувстваше неуверено, за смиреното свидетелство, което тя даде в друг един клас преди няколко седмици. Това беше от полза за всички.

По време на урока забелязах, че една учителка седеше настрана от другите. Реших да се срещна с нея след часа и да покажа заинтересоваността си към нея, като я попитам дали мога да ѝ помогна със задачата, която ѝ бях дал. Всяка седмица търсех възможности да достигна до всеки от класа.

С развитието на курса и участието на всеки един от тях, за мен стана ясно, че това беше една необикновена група. Всички участваха в жизнените дискусии и

споделяха преживявания. Всички изглеждаха обединени от любовта. Можех да забележа, че колкото повече се опитвах да достигна до тях и да им служа поотделно, толкова повече те имаха желание да се изслушват и да споделят един с друг. Когато погледна назад, осъзнавам колко много означава простото усилие да протегна ръка към всеки от тях и е било може би най-важното нещо, което съм направил като учител в този курс. Това изглежда ги вдъхновяваше да правят същото един за друг.“

Част от работата ви като евангелски учител е да помогнете на учащите се да разберат и почувстват любовта на Небесния Отец към тях. Това не може да бъде направено единствено чрез думи. То изисква обръщане на внимание на всеки – онези, които виждате често, онези, които виждате рядко, и онези, които не бихте видели, без да положите специални усилия. Изисква се да обърнете внимание и на тях, били те заинтересовани, незаинтересовани или непокорни. Господ ни призовава да помним, че „ценността на душите е огромна в Божиите очи“ (У. и З. 18:10).

Да обръщаме внимание на хората, когато се срещаме с тях

Дори когато преподавате на много хора едновременно, можете да обърнете внимание на всеки. Например, вие обръщате внимание на всеки, когато топло поздравите, в началото на часа. Малки деяния като тези могат да имат огромно значение.

Вие също така обръщате внимание, когато направите участието им желано и спокойно. По време на семейната домашна вечер и на класовете в Църквата, можете да помогнете на учениците да подготвят част от урока. Можете да планирате специални доклади, музикални изпълнения или дискусийни въпроси, които ще изтъкнат и очертаят талантите на отделни личности. Например, един слабоактивен брат с добър певчески глас постепенно се върнал към активност в Църквата, защото от време на време бил канен да пее в класовете и на други служби в района.

Хората се трогват, когато техният принос бива забелязван. Можете да положите специални усилия да забележите комен-

тара на всеки човек и ако е възможно, да направите коментарите част от дискусията в класа. Понякога е добре да повторите въпросите или коментарите на някого, за да могат всички да ги чуят и разберат.

Обръщане на внимание по друго време

Вие трябва да търсите начини да обърнете внимание на тези, на които преподавате. Нещата, които правите за хората извън учебната обстановка, остават дълбок отпечатък в тяхното поведение спрямо изучаване на Евангелието. Можете да прекарвате време с всеки от членовете на семейството. Можете да положите извънредни усилия, за да разговаряте с членовете на вашия клас, когато ги срещнете. Можете да ги окуражите и да им помогнете във време на изпитание, да си спомните за важни събития от техния живот, да ги посетите в дома им и да присъствате на дейности, в които участват и те.

Президент Томас С. Монсън споделя следната история: „Луис Якобсън. . . бил син на бедна датска вдовица. Той бил малък на ръст, не много красив – често обект на безсмислените шеги на своите съученици. По време на Неделното училище една неделна сутрин децата се

присмели на неговите кърпени панталони и износена риза. Прекалено горд, за да плаче, дребничкият Луис избягал от залата за събрания, спирайки накрая, без дъх, за да си почине върху бордюра. . . Чиста вода течала по водосточния улей, в близост до бордюра, където седял Луис. От своя джоб той извадил парче хартия, която в общи линии съдържала урока от Неделното училище и умело направил лодка от хартия, която пуснал по течащата вода. Нараненото му момчешко сърце родило решението: „Никога повече няма да се върна там“.

Внезапно, през сълзи, Луис видял във водата отражението на голям и добре облечен мъж. Луис вдигнал нагоре лице и разпознал Джордж Бурбридж, надзорника в Неделното училище.

„Мога ли да седна до теб?“ попитал го любезният ръководител.

Луис кимнал утвърдително. . . Докато продължавал разговорът, били направени и пуснати няколко лодки от хартия. Накрая ръководителят станал и с момчешката ръка, здраво стискаща неговата, се върнали в Неделното училище“ (из Conference Report, април 1977 г., 106; или *Ensign*, май 1977 г., 72).

ПОМАГАНЕ НА НОВИТЕ И СЛАБОАКТИВНИТЕ ЧЛЕНОВЕ

Президент Гордън Б. Хинкли съветва:

„Не е лесно да станеш член на тази Църква. В повечето случаи това включва да изоставиш старите навици, старите приятели и познати и да навлезеш в ново общество, което е различно, и до известна степен възискателно.

С постоянно нарастващия брой обърнати към вратата, ние трябва да полагаме все повече и съществени усилия да ги подпомогнем, докато търсят пътя си. Всеки от тях се нуждае от три неща: приятел, отговорност и хранене с „доброто слово Божие“ (Мороний 6:4). Наше задължение и отговорност е да подсигурием тези неща. . .

Това е работа за всички. . .

Аз приканвам всеки от вас, моля, помогнете в това начинание. Вашите приятелски дела са нужни. Вашето чувство за отговорност е необходимо“ („Покръстените и младите мъже“, Гордън Б. Хинкли, *Лиахона*, юли 1997 г.).

Като евангелски учител вие можете да служите на хората, които наскоро са се присъединили към Църквата или които се връщат към активност в Църквата. Можете да следвате съвета на президент Хинкли, като се сприятелявате с тях, давайки им възможност да участват в уроците и да се уверите, че те са хранени със словото Божие. Следват някои предложения, които да ви помогнат на направите това.

„Приятел“

Първото Президентство ни съветва да „протегнем ръката на приятелството към проучвателите и новите членове, като осигурим взаимоотношения на любов, които да им помогнат да направят социалния преход към нови приятели и нов начин на живот“ („Помощта за новите членове“, притурка към писмото на Първото Президентство, 15 май 1997 г.).

Вие можете да помогнете на другите да направят този преход, като ги поканите в класа, като ги поздравите по име, когато дойдат и като ги представите на другите членове от класа.

„Отговорност“

В класовете на Църквата, всички членове на класа са отговорни за приноса към учебната атмосфера (вж. стр. 77–78). Въпреки това, новите и слабоактивните членове

може да се нуждаят от по-специално окуражаване, за да приемат тази отговорност. По-долу са изброени няколко идеи, които да им помогнат да участват в уроците:

- По време на дискусиите в класа, задавайте им въпроси, на които знаете, че те ще могат да отговорят.
- Окуражете ги да споделят своите свидетелства и своите лични преживявания при научаването на евангелските истини.
- Поканете ги да четат на глас. За да им дадете време да се подготвят, говорете с тях предварително относно pasajите от писанията или другите материали, които бихте искали те да прочетат.
- Поканете ги да се молят. За да предотвратите чувството им на неудобство, отправете тази покана предварително.
- Ако давате задания, правете това предварително, за да имат достатъчно време да се подготвят. Предложете да им помогнете, ако имат въпроси.

Когато новите и слабоактивните членове участват в дискусиите на класа и другите учебни дейности, те ще израстват по-силни в своето разбиране на Евангелието и на обвързаността им към Господ и Неговата Църква. Те също така ще укрепят вас и другите членове на класа.

„Хранене с „доброто слово Божие“

Новопокръстените и членовете, които се връщат към активност, обикновено силно желаят да научат за Евангелието. Вие можете да им помогнете да запазят този ентузиазъм и да увеличат познанието им за Евангелието. Обърнете внимание на следните предложения:

- Изразете своя възторг от Евангелието.
- Кажете своето свидетелство.
- Споделете любовта си към писанията.
- Отделете време да говорите с тях извън класа – да се сприятелите с тях и да се уверите, че те разбират принципите, които преподавате.
- Кажете им за преживяването, което сте имали, когато сте живели според Евангелието.
- Окуражете ги да изучават писанията самостоятелно.

5

ПРЕПОДАВАНЕ НА ЛИЦА С ФИЗИЧЕСКИ НЕДОСТАТЪЦИ

Старейшина Бойд К. Пакър споделя следното преживяване от първата си година като учител в семинара:

„В моя клас имаше една тинейджърка, която много ме безпокоеше с привидно дръзкото си държане. Тя не желаше да взема участие и непрестанно безпокоеше класа. Веднъж я помолих да отговори на нещо, което не изискваше предварителна подготовка. Тя отвърна, малко дръзко: „Няма.“

Настоях с малко натиск, но с нарастваща дързост, тя отказа. Казах нещо много глупаво, от рода: „На учениците, които не желаят да отговарят, не се дава оценка или признание.“ И на един дъх добавих: „Ще видим. Или ще се приспособиш, или...“

Няколко седмици по-късно, на събрание на родители и учители, нейната майка я описа като срамежлива, стеснителна и колеблива в участието си. Срамежливото и стеснително поведение не би ми попречило; дързостта и нахалството бяха тези, които ме тревожеха.

За щастие, преди да мога да опиша нейното дръзко поведение, майка ѝ допълни: „Това е поради дефект в говора.“

Изненадан я попитах какъв е дефектът. Майката казва: „О, не сте ли забелязал?“ Не бях забелязал! „Тя би направила почти всичко, за да не участва в групите;“ информира ме майката. „Нейният дефект в говора е голямо препятствие за нея.“

След разговора с нейната майка се почувствах много глупаво. Трябваше да усетя, че има някаква причина, за да реагира тя по такъв начин. Прекарах цялата година в осъществяване на моето покаяние. Съветвах се с момичето и я повиках навън: „Ще работим заедно върху това,“ казах ѝ аз.

Преди края на годината, с помощта и съдействието на другите ученици, тя отговаряше на въпросите и взимаше често участие в клас“ (*Teach Ye Diligently*, преработено издание [1991 г.], 92–93).

През време на Своего земно служение, Спасителят показал голямо състрадание към хората, които имат телесни и психически недостатъци. Той им предложил надежда, разбиране и любов. Когато преподавателите на хора с подобни увреждания, трябва да следват Неговия пример. Опитайте да не се чувствате неудобно от немощите им. Обърнете внимание, че всички хора са различни по един или друг начин.

С любов и чувствителност, можете да помогнете на членовете на класа с недостатъци да участват в уроците. Може да се наложи да поразговорите и с другите, на които преподавателите, за да им помогнете да разберат и приемат хората с недостатъци.

По-долу са описанията на различни видове недостатъци и начините, които могат да помогнат на членовете от класа, които имат тези недостатъци.

Загуба на слуха

Загубата на слуха може да варира от лека до пълна загуба на слуха. Някои хора чуват достатъчно добре, за да разберат изговорените думи с помощта на слухови апарати, докато други трябва да използват езика на знаците или разчитане по устните, за да разберат.

Когато откриете, че член на класа ви има слухови проблеми, бъдете изключително внимателни и чувствителни спрямо него или нея. Ако е необходимо, срещнете се с човека, за да определите най-доброто място за седане в клас за него или нея, за да може да проследяват дискусиите и дейностите. Може да бъде важно за човека да седи, където той или тя ще могат по-лесно да ви виждат, докато говорите. Той или тя може да предпочитат да седят отстранени на стаята, отколкото срещу вас. Намерете разрешение на тези трудности, в дух на желание за помощ и приятелство и по начин, който показва вашето желание, даденият ученик да взема участие в класа.

Езикови и говорни дефекти

Езиковите и говорни дефекти засягат способността на човека да взаимодейства и общува с другите. Дефектите могат да бъдат леки или тежки и могат да се проя-

ват във всяка възраст. Хората с езикови дефекти може да не разбират добре говоримата и писмена реч. Може да имат трудности да образуват думи и изречения, за да изразяват идеите си. Някой хора с езикови дефекти се стремят да ги прикриват, докато други, по-специално децата, не знаят че ги имат.

Ако вярвате, че член от класа ви може да има подобен дефект, бъдете внимателни, когато каните този човек да участва пред класа. Окажете на човека по-голямо внимание и научете повече за неговите или нейните възможности за възприемане. Можете да подготвите учебни дейности, които ще му помогнат да допринесе с нещо, без да се срамува, като например дискуссионни групи, в които той или тя ще работят с членовете от класа, които трябва да бъдат изключително любезни и търпеливи. Когато по-добре опознаете този човек и неговата или нейната увереност нарастнат, потърсете други възможности, с които той или тя да допринесе с нещо за класа. Помогнете на този човек да определи стъпките, които той или тя желаят да предприемат, за да се почувстват по-добре относно своето участие.

Психични разстройства

Човек с психични разстройства може да има по-слабо ниво на развитие във възможността си да общува, взаимодейства, научава, работи или да постигне независимост. Някои хора, които са с психично разстройство, се нуждаят от подкрепа в повечето аспекти от живота си, докато други се нуждаят от помощ само в някои специфични области.

Бъдете чувствителни и приятелски настроени към член от класа, който е с психично разстройство. Говорете с него или с нея по съвсем нормален начин за нормални неща. Поканете човека да участва в класа по начин, който ще бъде удобен за него. Можете да помогнете на човека да се подготви предварително. От време на време, можете също да разделяте класа на малки групи или части, в които той ще може да общува с търпеливи и готови да помогнат членове от класа.

Трудности с четенето

Някои хора имат трудности с четенето. Те може да имат дислексия или друго разстройство, свързано с четенето. Може да имат трудности да четат на езика, който не е техен роден. Може да имат слабо зрение за четене. Или просто да им липсва практика да четат.

Когато откриете, че член от класа има трудности с четенето, бъдете изключително внимателни относно начина, по който го молите да участва в урока. Не пре-

дизвиквайте смущение, като помолите човека да чете на глас, ако той или тя не е пожелал доброволно. Поста-райте се да се запознаете по-добре с този човек. Научете повече за неговите или нейните способности и желанието им да четат. Ако човекът желае да чете, но се нуждае от време, за да се подготви, можете да му помогнете да се подготви да чете определени пасажии в предстоящите уроци. В други случаи, можете да потърсите начини да включите човека, без да го карате да чете. Обсъдете тези възможности с дадения човек. Работете заедно, за да намерите най-добрия начин за него или нея да участва в клас.

Визуални увреждания

Визуалните увреждания могат да варират от слаба загуба на зрението, до пълна слепота. Някои хора с увредено зрение могат да виждат достатъчно добре, ако седят в близост до предните редове в класа или ако носят очила. Други се осланят на слуха и Брайловата азбука, за да научават. Помогнете на тези хора да седят там, откъдето ще могат най-добре да научават и да участват в клас. В дух на приятелство, говорете с тях относно техните нужди и какво можете да направите, за да им помогнете.

Допълнителна информация

Предходната информация е само кратко описание. Ако забележите, че член от класа ви има увреждания, посъветвайте се с човека и със семейството и приятелите му относно начините, чрез които можете да помогнете. Сприятелете се с този член от класа. Също може да се посъветвате с ръководителите. Търсете напътствията на Духа, за да узнаете как да помогнете на човека да успее и да намери щастие в класа ви.

За повече информация относно служенето на членове, които имат увреждания, виж страници 310–314 в „Преподаване и ръководене според Евангелието“ раздел от *Църковния наръчник с инструкции*.

Източници за членове, които имат увреждания

Материали за членове, които имат увреждания, са изброени в годишния *Каталог с материали на Църквата*.

Въпроси относно материалите за членове, които имат увреждания, могат да бъдат изпращани на:

Members with Disabilities
Floor 24
50 East North Temple Street
Salt Lake City, UT 84150-3200
Telephone: 1-801-240-2477

ПРЕПОДАВАЙТЕ ЧРЕЗ ДУХА

Ако имаме Господния Дух да ни направлява, ще можем да учим всеки човек, без значение колко добре е образован, на всяко място по света.

Господ знае повече от всеки един от нас и ако сме Негови служители, действащи под ръководството на Неговия Дух, Той ще може да предаде

Своето послание за спасението на всяка душа.

Старейшина Далин Х. Оукс

ДУХЪТ Е ИСТИНСКИЯТ УЧИТЕЛ

Отпечатъкът на Светия Дух върху душата, която слуша Божиите слова, е „силата Божия за убеждаването на човеците“ (У. и З. 11:21). Президент Джозеф Филдинг Смит учи:

„Божият Дух, говорещ на духа на човек, притежава силата да предава истината с по-голям ефект и разбиране, отколкото истината може да бъде предавана чрез личен контакт, дори от небесни същества. Посредством Светия Дух истината бива втъкана в най-малката клетка и сухожилие на тялото, така че да не бъде забравена“ (Doctrines of Salvation, съставил Брус Р. МакКонки, 3 тома [1954–56 г.], 1:47–48).

„Понеже, когато човек говори чрез силата на Светия Дух, силата на Светия Дух отправя неговите слова в сърцата на чедата човешки“ (2 Нефи 33:1). Никой смъртен учител, без значение колко е добър или опитен, не е в състояние да допринесе за благословиите от свидетелството и обръщането към вярата на друг човек. Това е отговорността на Светия Дух, или Духа. Хората достигат до знанието, че Евангелието е истина, чрез силата на Светия Дух (вж. Мороний 10:5; У. и З. 50:13–14).

Ролята на Духа в преподаването на Евангелието

Когато преподаваме Евангелието, ние трябва смирено да признаем, че Светият Дух е истинският учител. Наша привилегия е да служим като инструменти, чрез които Светият Дух да учи, свидетелства, утешава и вдъхновява. Поради това, трябва да сме достойни да получим Духа (вж. „Гърсете Духа“, стр. 14). Трябва да се молим за напътствието на Духа, когато подготвяме уроците и когато преподаваме (вж. „Разпознаване и следване на Духа в своето преподаване“, стр. 47–48). Трябва да правим всичко по силите си, за да създадем атмосфера, в която тези, на които преподавате, ще могат да чувстват влиянието на Духа (вж. „Поканете Духа, докато преподавате“, стр. 45–46).

Старейшина Джийн Р. Кук от седемдесетте съветва: „Кой всъщност учи? Утешителят. Уверете се, че не си мислите, че вие сте „истинският учител.“ Това е сериозна грешка... Бъдете внимателни да не пречите на Духа. Основната роля на учителя е да подготви пътя така, че хората да имат духовно изживяване с Господ. Вие сте инструментът, а не учителят. Господ е Този, който познава потребностите на

тези, на които преподавате. Той е Този, който може да впечатли душата на някого и да го накара да се промени“ (обръщение, направено пред възпитателите по религия, 1 септември 1989 г.).

Смирено служене като инструмент в Господните ръце

Понякога можем да бъдем изкушени да си помислим, че хората ще се приблизят по-близо до Небесния Отец единствено поради нашите усилия. Можем да си помислим, че нашата убедителност е онова, което убеждава някого в истината. Или можем да си помислим, че нашето красноречие и познание на даден евангелски принцип ще ги вдъхнови и поучи. Ако започнем да вярваме в подобни неща, ние „пречим“ на убеждаващата сила на Светия Дух. Винаги трябва да помним заповедта на Господ „провъзгласявайте благовестие... с пълно смирение, уповавайки се на Мен“ (У. и З. 19:29–30).

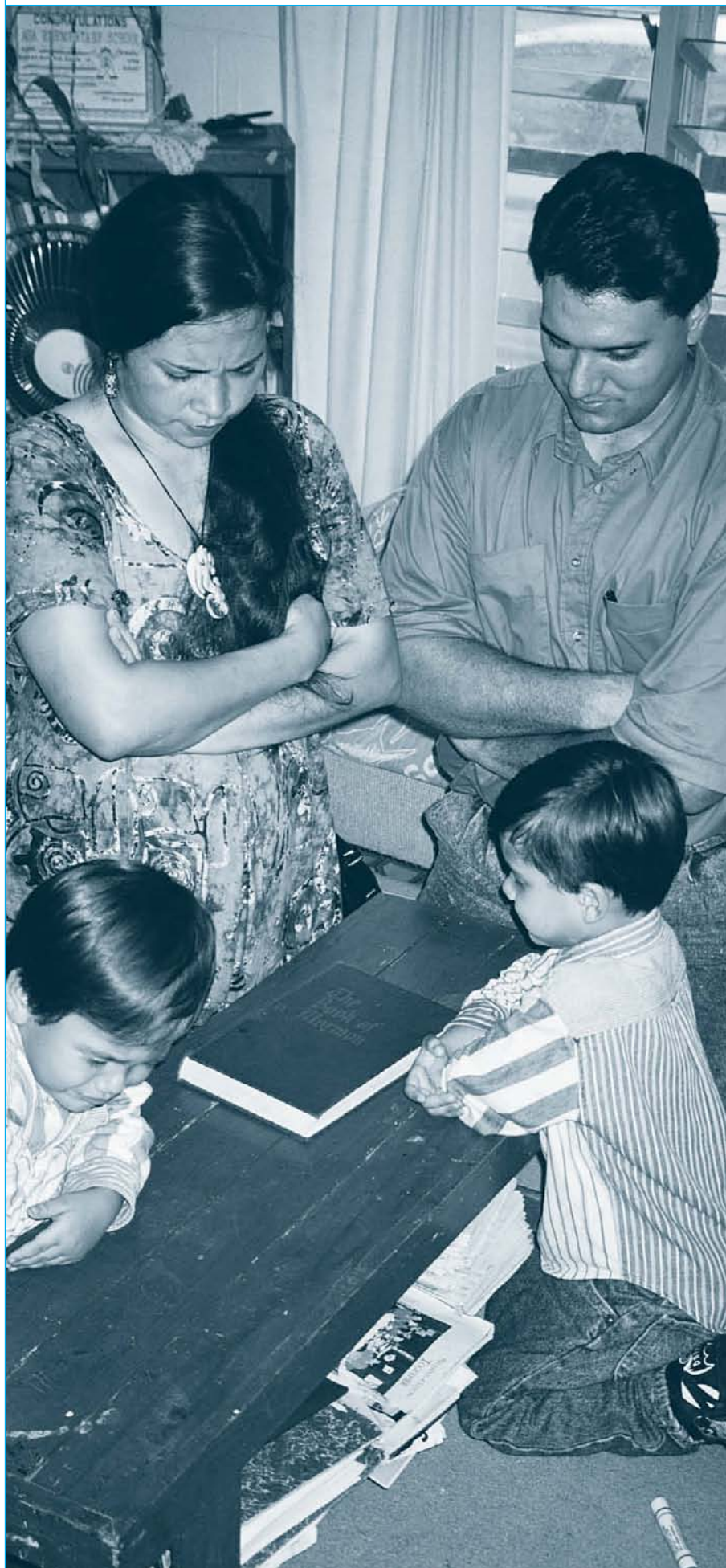
Когато се подготвяте духовно и признаете Господ във вашето преподаване, вие ще станете инструмент в Неговите ръце. Светият Дух ще придаде на думите ви сила.

Старейшина Ричард Г. Скот от Кворума на дванадесетте ни учи за разликата между смирения човек, който позволява на Светия Дух да го напътства, и на гордия човек, който се уповава на своята сила:

„Преди няколко години имах задание в Мексико и Централна Америка, подобно на това на Областен президент...“

Една неделя... Посетих [едно] събрание на свещеничеството в клон, където един смирен, необразован мексикански свещенически ръководител с усилие се опитваше да предаде истините от Евангелието. Виждаше се колко дълбоко те бяха докоснали неговия живот. Забелязах огромното му желание да убеди другите в тези принципи. Той разбираше, че те бяха много ценни за братята, които обичаше. Той чете от ръководството за урока, въпреки това неговият начин беше изпълнен с любов към Спасителя и към тези, на които преподаваше. Тази любов, искреност и чисто намерение позволи на влиянието на Светия Дух да обгърне стаята...“

След това посетих класа за Неделното училище в район, където посещаваше църквата моето семейство. Един добре

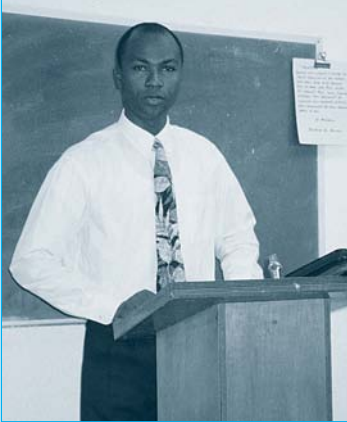
образован професор от университета представи урока. Това преживяване беше в пълна противоположност на онова, на което се наслаждавах на събранието на свещеничеството в клона. На мен ми изглеждаше, че инструкторът целесъобразно беше избрал неясни препратки и необикновени примери, които да развият неговата тема – животът на Джозеф Смит. Имах особеното впечатление, че той използва възможността да преподава, за да впечатли класа с голямото си познание. . . Той не изглеждаше притеснен да преподава принципите както беше смиреният свещенически ръководител. . .

. . .Смирението на мексиканския свещенически ръководител беше необходимо, за да може да бъде използван като инструмент за духовното предаване на истината“ (*Helping Others to Be Spiritually Led* [обръщение към възпитателите по религия, 11 август 1998 г.], 10–12).

Допълнителна информация

За повече информация по преподаване чрез Духа, виж урок 3 от курса Преподаване на Евангелието (стр. 198–202).

ПРЕПОДАВАНЕ СЪС СВИДЕТЕЛСТВО

„Най-висшата, убедителна, обръщаща към вярата сила на преподаването на Евангелието се проявява,“ казва старейшина Брус Р. МакКонки, „когато вдъхновенният учител каже: „Аз знам, чрез силата на Светия Дух и чрез откровение от Светия Дух, достигнало до моята душа, че ученията, които съм преподавал, са истина“ (*The Promised Messiah* [1978 г.], 516–517).

Президент Бригъм Йънг научил тази истина преди да се кръсти като член на Църквата. Свидетелството на смирените мисионери му помогнало да почувства убедителната сила на Светия Дух. По-късно той си спомня: „Когато виждах човек, на когото му липсва красноречие или талант за говорене пред публика и който единствено можеше да каже: „Аз знам, чрез силата на Светия Дух, че Книгата на Мормон е истина, че Джозеф Смит е пророк на Господ,“ Светият Дух, Който се излъчваше от този човек, озаряваше моето разбиране, и можех да видя светлината, славата и безсмъртието пред себе си“ (от *Journal of Discourses*, 1:88).

Президент Йънг си спомнил за силата на свидетелството в първите си дни като мисионер. Той отбелязва: „Скоро след като тръгнах да свидетелствам на хората, разбрах следния факт. Вие може да доказвате учението от Библията до свършека на света и това почти ще убеди хората, но няма да ги обърне към вярата. Можете да четете Библията от Битие до Откровението на Йоана и да докажете и най-малката истина, но това само по себе си не ще повлияе за обръщането на хората във вярата. Нищо, освен свидетелството със силата на Светия Дух, не ще донесе светлина и знание на хората – или да ги

доведе в сърцата им до покаяние. Нищо друго, освен това не ще го стори.“ (от *Journal of Discourses*, 5:327)

Какво е свидетелство?

Важно е да се разбере какво е и какво не е свидетелството. Първо, то не е убеждаване, призив към покаяние, история, проповед или наставление. То е просто, пряко заявяване на вярване – чувство, уверение, убеждение. Обикновено в него се говори в единствено число, Аз, последвано от силен глагол, изразяващ вярване, като „Аз знам, че...“, „Свидетелствам, че...“, „Давам свидетелство, че...“ или „Имам силното уверение...“ Може би сте чували специалните свидетели на Исус Христос да използват думите „Давам ви своето свидетелство, че...“ или „Свидетелствам, че...“ Свидетелствата често са най-силни, когато са кратки, сбити и непосредствени.

Обърнете внимание на следните примери от писанията. Забележете, че тези свидетелства се явяват в контекста на други послания – в началото, по средата или в края.

„*Това е свидетелството*, последното от всички, което ние даваме за Него: Той живее! Защото ние Го видяхме, тъкмо от дясната страна на Бога и чухме гласа, който дава свидетелство, че Той е Единородният на Отца, че чрез Него, и посредством Него и от Него световите съществуват и бяха създадени, и че жителите им са родни синове и дъщери Божии“ (У. и З. 76:22–24; курсивът добавен).

„*Аз самият знам*, че всичко, което ще ви кажа относно това, което ще дойде, е истинно; и аз ви казвам, че знам, че Исус Христос ще дойде, да, Синът, Единородният на Отца, изпълен с благодат, и с милост, и с истина“ (Алма 5:48; курсивът добавен).

„И сега ето, аз искам също да ви засвидетелствам от мен самия, че тези неща са истинни. Ето, казвам ви, че знам, че Христос ще дойде сред чедата човешки, за да вземе върху Си прегрешенията на Своя народ; и че ще извърши Единение за греховете на света, защото Господ Бог го е казал“ (Алма 34:8; ръкописът е добавен).

„Понеже знам, че всеки, който се уповава на Бога, ще бъде подкрепен в изпитанията си и в грижите си, и в страданията си и ще бъде вдигнат в последния ден“ (Алма 36:3; курсивът добавен).

Други примери може да намерите в Яков 7:12, Алма 7:8 и 36:30, и Джозеф Смит – История 1:25.

Направете свидетелството част от вашия начин на преподаване

За да сте в състояние да преподавате чрез убеждаващата, обръщаща сила на Светия Дух, трябва да имате свидетелство за това, което преподавате. Президент Дейвид О. МакКей казва: „Ваше задължение е да учите, че Исус Христос е Изкупителят на света, че Джозеф Смит е пророк Божий и че лично на него в тази последна диспенсация са се явили Бог Отец и Неговият Син. Вярвате ли в това? Чувствате ли го? Излъчва ли се вашето свидетелство от вас самите?... Ако е така, това излъчване ще даде живот на хората, на които отивате да преподавате. Ако ли не, ще настъпи недоимък, суша, липса на духовно обкръжение, в което светиите да израстват... Можете да преподавате ефективно единствено онова, което вие самите чувствате“ (*Gospel Ideals* [1953 г.], 190).

Може да се сдобие със свидетелство и да продължите да го усилвате като (1) изучавате писанията и ученията на пророците от последните дни, (2) молите се, (3) постите, и (4) се подчинявате на Божиите заповеди. Също така ще сте в състояние да видите, че вашето свидетелство става все по-силно, когато продължавате да го споделяте.

Докато се подготвяте да преподавате всеки урок, молете се за Духа да ви помогне да узнаете кога да споделите своите най-свещени чувства. Може да бъдете подтикнат да дадете свидетелството си няколко пъти по време на урока, а не само в края.

Свидетелството вдъхновява свидетелство

Като давате свидетелство посредством това, което казвате и вършите, вие помагате в мотивирането на другите да укрепят своите собствени свидетелства. Един пълно-временен мисионер написа следното писмо до един мъж, който е бил негов учител, година преди той да започне своята служба като мисионер:

„Аз знам, че сте човек, който не търси слава, почит или признание. Но се надявам, че ще ми позволите да изразя искрените си благодарности за класа, в който изучавахме Книгата на Мормон. Спомням си отново и отново как свидетелствахте, че въпреки многото хора, които отхвърлят Книгата на Мормон, защото си мислят, че е недобре написана или че ученията в нея са лоши, Книгата на Мормон притежава вродена красота и ненадмината задълбоченост. В класа и от личното си изучаване аз се научих да обичам тази книга. Спомням си как седях в класа ви, в очакване да споделите свидетелство за някоя проста и ясна истина. Спомням си, когато изучавахме Алма 32 и вие дадохте свидетелство за това как семето на истината може да расте във всеки от нас. Когато свидетелствахте, вие позволихте на Духа да засвидетелства на мен истинността на този принцип.

Ето ме и мен сега, след един месец от своята мисия, и аз имам изгарящо свидетелство за Книгата на Мормон. Онова, което получих, не е просто един духовен запас, който да бъде пропилян. Вие ме доведохте до дървото на живота. Подобно на Лехий, вие не пожелахте нищо повече от това, да помогнете на другите да вкусят от плода на дървото. Това е, което ме впечатли най-много – аз можах да видя плодовете от тези благословии във вашия живот.“

ПОКАНЕТЕ ДУХА, ДОКАТО ПРЕПОДАВАТЕ

Като учител, вие можете да създадете обстановка, която кани Духа да присъства в преподаването ви. Тогава Духът ще свидетелства за истинността на принципите, които преподавате. Следните предложения ще ви помогнат да поканите Духа, докато преподавате.

Молете се

Господ казвал: „Моли се винаги и Аз ще излея Духа Си върху теб, и велика ще бъде благословията ти, да, даже повече от това, ти да би получил съкровищата на земята и покварата, съответна на размера им“ (У и З. 19:38). Молитвата поощрява благоговението и ни помага да научим Евангелието. Тези, на които преподавате, трябва да се редуват да казват молитви преди и след всеки урок. В своите молитви те могат да помолят за напътствието на Духа, по време на урока и когато прилагат на практика истините, които са научили.

Докато преподавате, молете се в сърцата си за напътствията на Духа, да отвори сърцата на учениците, да им свидетелства и ги вдъхновява. При удобен случай можете да помолите учениците да се молят в сърцата си, за вас като учител, за тях самите и за останалите, които се стремят да научат Евангелието (вж. 3 Нефи 20:1).

Ако преподавате на малки деца, можете да им помогнете много да почувстват благоговението, когато се подготвят за молитва. Можете да им напомните да седят тихо, да скръстите ръце, за да дадете пример, да ги научите на реда за молитва. Докато се научат да използват собствени думи, можете да им съдействате, докато се молят. Можете да благодарите на децата за техните молитви и накратко и внимателно да коментирате казаното от тях в молитвата.

Преподавайте от писанията и от словата на пророците от последните дни

Ученията в писанията и словата на пророците от последните дни притежават голяма сила, която да ни помогне да почувстваме влиянието на Духа (вж. „Силата на словото“, стр. 50–51). Господ е казвал:

„Тези слова не са от човеци, нито от човек, а от Мен; затова ще свидетелствате, че те са от Мен, а не от човек.“

Защото това е Моят глас, който ви ги говори; защото те са ви дадени чрез Моя Дух и само чрез силата Ми, вие можете да ги четете едни на други; и ако не беше чрез силата Ми, вие нямаше да можете да ги имате.

Затова можете да свидетелствате, че сте чули гласа Ми и познавате словата Ми“ (У. и З. 18:34–36).

Давайте свидетелство

Когато давате свидетелство за принципите, които преподавате, Светият Дух ще засвидетелства на всеки човек истинността на това, което сте казали (вж. „Преподаване със свидетелство“, стр. 43–44). Свидетелствайте всеки път, когато Духът ви подтикне да го направите, а не само в края на всеки урок. Дайте възможност на тези, на които преподавате, да дадат своите свидетелства.

Споделяйте преживявания

Свидетелствата ни често биват подсилени от преживяването, което сме имали. Може би сте имали преживяване, което е подсилило вашето свидетелство, че Небесният Отец отговаря на молитвите. Или може да сте били благословени за подчинението ви към определена заповед. Когато споделяте подобни преживявания, вие се превръщате в жив свидетел за евангелските истини и Духът ще може да засвидетелства на другите, че това, което сте казали, е истина. В допълнение на споделянето на ваши собствени преживявания, можете да окуражите учениците да споделят техните преживявания, когато се почувстват удобно, за да го направят (вж. „Истории“, стр. 179–182).

Използвайте музика

Музиката позволява да изразим духовни чувства, които може да ни е трудно да изразим посредством думите. Старей-

шина Бойд К. Пакър казва: „ние сме в състояние да почувстваме и научим много бързо посредством музиката... определени духовни неща, които иначе научаваме много бавно“ („The Arts and the Spirit of the Lord,“ *Ensign*, август 1976 г., 61).

Църковните химни и песните в Неделното училище за деца учат на евангелски принципи. Можете да ги използвате в почти всеки урок, за да представите или обобщите дадена идея. Песните в Неделното училище за деца позволяват на децата да дават своите свидетелства по красив и скромнен начин. (вж. „Музика“, стр. 172–174).

За идеи относно използването на свещената музика по време на Църковните събрания, у дома и в личния си живот, прочетете предисловието към книжката с химните (вж. *Hymns*, стр. IX–X).

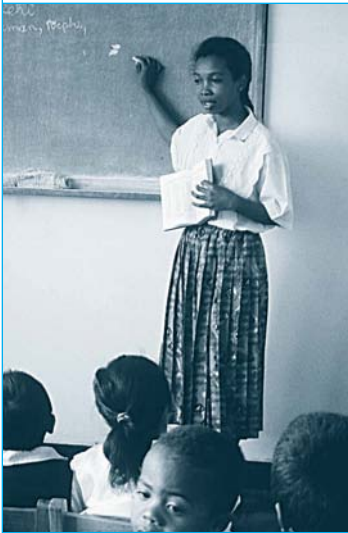
Изразете любовта си към Господ и другите

Можете да изразите любовта си спрямо тези, на които преподавате, като ги слушате внимателно и бъдете искрено загрижени за техния живот. Христовата любов притежава силата да смекчава сърцата и да помага на хората да бъдат възприемчиви за нашепванията на Духа (вж. „Любовта смекчава сърцата“, стр. 31–32).

Допълнителна информация

За повече информация относно преподаването чрез Духа, виж урок 3 от Курса по преподаване на Евангелието (стр. 198–202).

РАЗПОЗНАВАНЕ И СЛЕДВАНЕ НА ДУХА В СВОЕТО ПРЕПОДАВАНЕ

Ако правилно сте се подготвили, Светият Дух ще ви осветлява и направлява, докато преподавате. Може да получите идеи относно тези, на които преподавате, за това, върху какво да наблегнете, докато преподавате и как трябва да ги учите по-ефективно. Вашето усърдие ще бъде възнаградено, когато със смирение се подчинявате на нашепванията на Духа. Също така ще сте в състояние да помогнете на тези, на които преподавате, да разпознават влиянието на Духа. Ще бъдете подготвени да изживеете изпълнението на думите на Господ: „Затова този, който проповядва, и този, който приема, се разбират един друг и двамата се назидават и се радват заедно“ (У. и З. 50:22).

Разпознаването на Духа

Старейшина Далин Х. Оукс учи: „Ние трябва да приемем, че Господ ще ни говори посредством Духа в уреченото от Него време и по Неговия начин. . . Не можем изкуствено да предизвикваме духовните неща.

В повечето случаи, „Неговият начин“ не е гръмотевична намеса или заслепяваща светлина, а е според нареченото в писанията „тих и тънък глас“ (3 Царете 19:12; 1 Нефи 17:45; У. и З. 85:6). . . Ние трябва да знаем, че Господ много рядко говори високо. Неговите послания почти винаги идват като шепот“ („Teaching and Learning by the Spirit,“ *Ensign*, март 1997 г., 10–12).

Когато Господ ни говори чрез Духа, Той може понякога да накара „недрата вътре в [нас да] се разгорят“ (У. и З. 9:8). Това горене, обяснява старейшина Оукс, със сигурност „означава чувството на утеха и спокойствие“ (*Ensign*, март 1997 г., 10–12). Често пъти ще чувстваме просветление, радост и мир (вж. Римляните 15:13; Галатяните 5:22–23; У. и З. 6:23; 11:13).

Президент Хауард У. Хънтър обяснявал как можем да определим различните проявления на Духа:

„Загрижен съм, когато изглежда, че силните емоции или свободното проливане на сълзи се свързва с присъствието на Духа. Със сигурност Господният Дух може да доведе до силни емоционални чувства, включително сълзи, но това външно проявление не трябва да бъде бъркано с присъствието на Духа.

През годините, заедно с голям брой от братята, съм наблюдавал и сме споделяли някои редки и неизразими духовни преживявания. Всички тези преживявания са били различни, всяко специално по свой собствен начин, и подобни свещени моменти може да са съпътствани със сълзи, а може и да не са. Често пъти те са съпътствани от пълно мълчание. В други случаи са съпътствани от радост. Но винаги те са съпътствани от голямо проявление на истината, от откровението в сърцето. . .

Вслушвайте се в истината, вслушвайте се в учението и позволете на проявлението на духа да дойде във всичките си разнообразни форми. Придържайте се към неизменяемите принципи; преподавайте от чистотата на сърцето си. Тогава Духът ще проникне в ума и сърцето ви, както в ума и сърцето на вашите ученици“ (*Eternal Investments* [address to religious educators, 10 февруари 1989 г.], 3).

Духът може да ви напътства, докато се подготвяте да преподавате

Когато с молитва се подготвяте да преподавате, когато изучавате писанията и дори когато вършите ежедневните си задължения, отворете ума и сърцето си за Господните напътствия. Можете да получите „внезапни проблясъци на идеи“ от

Духа (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, подб. Joseph Fielding Smith [1976 г.], 151). Можете да бъдете насочени да наблегнете на определени принципи. Може да получите разбирането как най-добре да представите дадени идеи, да откриете примери, предмети за пример и вдъхновяващи случки в простите дейности от живота (вж. „Търсете поуката във всичко“, стр. 22–23). Можете да получите усещане да поканите даден човек да ви помогне с урока. Също така може да си спомните лично преживяване, което да споделите. Запишете си тези идеи и с молитва ги следвайте.

Старейшина С. Макс Колдуел споделя следното преживяване: „Преди няколко години се подготвих да преподавам в един клас, по тема, която чувствах, че ще бъде особено трудна. Нощта преди предстоящия час, се молих за напътствие и след това си легнах, все още обезпокоен. Когато се събудих, в ума ми навлезе една мисъл, която споделих с класа по-късно, на същата сутрин. След часа, един млад мъж говори с мен насаме и казва: „Урокът беше за мен. Сега вече знам какво да направя.“ По-късно научих, че той, преди много години, за първи път се запознал с Църквата посредством този клас. След това той пристъпил към въвеждането на ред в своя живот и накрая служил на пълновременна мисия. В момента той изживява щастието, свързано със спазването на вечните семейни завети“ (из Conference Report, откомври 1992 г., 40; или *Ensign*, ноември 1992 г., 29–30).

Духът може да ви напътства, докато преподавате

Обикновено вие ще преподавате чрез Духа, когато следвате онова, което с молитва, внимателно сте подготвили. Като допълнение, Духът може от време на време да ви посъветва, докато преподавате. Както е обещал Господ, на вас ще ви бъде дадено „на часа, да, на момента, какво трябва да кажете“ (У. и З. 100:6). Понякога може да почувствате подтик да извадите нещо от урока и да добавите нещо друго, което не сте подготвяли. Може да се

почувствате вдъхновен да дадете своето свидетелство или да поканите другите да споделят техните свидетелства. Когато учениците задават въпроси, може да почувствате, че трябва да оставите вашата подготовка за урока и внимателно да обсъдите тези въпроси. Уверете се, че тези подтици идват от Духа, а не са само плод на въпросите на учениците. Със смирение следвайте тези чувства. Позволете на Духа да работи чрез вас, за да докосне сърцата на тези, на които преподавате.

Можете да помогнете на другите да разпознаят Духа

Когато привикнете с гласа на Духа, ще можете да помогнете на тези, на които преподавате да разпознават влиянието на Духа. Старейшина Ричард Г. Скот казва: „Ако не успеете да постигнете нищо друго във вашите взаимоотношения с учениците, освен това да им помогнете да разпознаят и следват подтиците на Духа, вие неизмеримо и за вечността ще благословите техния живот“ (*Helping Others to Be Spiritually Led* [address to religious educators, 11 август 1998 г.], 3).

Осемгодишната Кристи присъствала заедно със своя баща на специална среща на мисионерите. Като част от срещата, нейният баща показал картини на Исус Христос и дал своето свидетелство за Спасителя. След края на срещата, Кристи се обърнала към своя баща и казала: „Ще заплача.“ Нейният баща отбелязал, че тя усеща влиянието на Духа. Той коленичил, прегърнал я и й казал, че тези нежни чувства са подтиците на Светия Дух, който ѝ помага да узнае, че тези неща, които беше чула тази нощ, са истина. Той свидетелствал пред нея, че тя винаги ще може да знае, когато нещо е истина, като разпознае същото приятно чувство, което в момента изпитвала.

Възползвайте се от всяка възможност да помогнете на другите да разпознаят и бъдат благодарни за мира и радостта, които идват, когато се подчиняват на подтиците на Духа.

ПРЕПОДАВАЙТЕ УЧЕНИЕТО

Аз не мога да ви спася; вие не можете да ме спасите; ние не можем да се спасим един другото, освен дотолкова, доколкото ще можем да убедим един другото да приеме истината, като им я преподаваме.

Когато човек приеме истината, той ще бъде спасен от нея. Той ще бъде спасен не поради това, че някой му я е преподавал, но защото той я е приел и е живял съобразно нея.

Президент Джозеф Ф. Смит

СИЛАТА НА СЛОВОТО

Към края на 14-годишната си мисия при ламанитите, Амон възкликва: „Ето, колко хиляди от братята ни освободи [Бог] от болките на гъкъла; и те са доведени да възпяват изкупващата любов и това поради силата на словото Му, което е в нас“ (Алма 26:13).

Когато Алма, висш свещеник на нефитите, научил, че народът, наречен зорамити, се отделил от нефитите и се впуснали в нечестиви деяния, „сърцето му се поболяло поради беззаконието на народа. Защото това бе причината за голямата скръб на Алма да научи, че има беззаконие сред народа му.“ В допълнение, зорамитите представлявали голяма военна заплаха за нефитите. Нефитите „се опасяваха много, че зорамитите могат да влязат във връзка с ламанитите и че това би било причина за голяма загуба за нефитите.“ (вж. Алма 31:1–4).

В подобни ситуации, много ръководители биха пожелали да вземат оръжия и да отидат на война. Но в загрижеността си за своите братя зорамити, Алма предложил по-добър начин: „И сега, като проповядването на словото имаше голямата склонност да води хората да правят това, което е право, да, то е имало по-силно въздействие върху съзнанието на хората от меча или нещо друго, което им се беше случвало, ето защо Алма си помисли, че е нужно те да опитат добродетелта на словото Божие“ (Алма 31:5).

Словото Божие може да оказва силно въздействие. Понякога можем да бъдем изкушени да си помислим, че тези, на които преподаваме, по-скоро биха говорили за нещо друго или биха желали да се забавляват. Но ефикасните родители, учители, домашни учители, посещаващи учителки и учителите в класовете в Църквата знаят, че когато преподават учението с Духа, тези, на които преподават, често осъзнават, че имат желание да узнаят за Божиите неща.

Защо трябва да преподаваме словото Божие

Когато Алма проповядвал на зорамитите, той говорил на група от хора, чиито трудности са ги подготвили да получат словото Божие. Той ги учил за силата на словото. Като изучаваме това, което той е казал, ще можем по-добре да разберем защо трябва да използваме словото Божие като източник на всичките си учения за Евангелието.

Той сравнява словото със семе, което може да бъде посято в нашите сърца. Ако сте се грижили за градина, виждали сте семената, които сте посявал. Въпреки че са малки, скоро, след като са получили малко влага, разцъфват за живот. Енергията в семето е толкова голяма, че дори може да избухне втвърдената земя, за да може да прорасне. Същото се случва, когато направим място за словото Божие, то да бъде посадено в нашите сърца. Ако не изхвърлим семето – или, с други думи, ако не се противим на Духа на Господ – семето ще започне да набъбва и расте. Алма казва: „То ще започне да набъбва в гърдите ви; и когато почувствате това движение на набъбването му, ще започнете да си казвате: това семе трябва да е добро, или че словото е добро, защото започва да разширява душата ми; да, то започва да осветлява разума ми, да, и започва да ми става приятно“ (Алма 32:28).

Когато това се случи вътре в нас, знаем, че семето, или словото Божие, е добро: „Но ето, когато семето набъбне и поникне, и започне да расте, по необходимост ще кажете, че семето е добро. . . И сега ето, понеже вие направихте този опит и посадихте семето, и то набъбва, пониква и започва да расте, вие трябва да разберете, че семето е добро“ (Алма 32:30, 33). Алма продължава: „Но ако вие подхранвате словото, да, подхранвате го, когато започне да расте, чрез вярата ви, с голямо усърдие и с търпение, очаквайки плода му, то ще се прихване; и ето, то ще бъде едно дърво, прорастащо към вечния живот“ и носещо плодове, които са „най-скъпоценни“ (Алма 32:41–42).

Старейшина Бойд К. Пакър казва: „Истинското, разбраното от хората учение, променя отношението и поведението. Изучаването на учението на Еванге-

лието ще подобри поведението по-бързо, отколкото изучаването на поведението ще подобри самото поведение“ (из Conference Report, октомври 1986 г., 20; или *Ensign*, ноември 1986 г., 17). Никакви светски идеи или принципи не притежават тази сила. Никакви омайващи лекции или забавни представления не могат да докоснат толкова дълбоко даден човек, че той да обърне сърцето си към Христос. Единственият начин, чрез който се превръщаме в инструменти в Божиите ръце и което ще ни помогне да внушим вярата, която ще доведе другите до покаяние и ги доведе при Него, е като фокусираме нашето преподаване върху истините на Евангелието.

Преподаването на учението ни предпазва срещу духовните своеволия. То би ни върнало обратно, когато се отклоним. Старейшина Ръсел М. Нелсън обяснява:

„Преди години, като млад студент по медицина, виждах много пациенти, засегнати от болести, които сега са предотвратими. Днес е възможно да се имунизират хората срещу болестите, които преди време бяха осакатяващи – дори смъртоносни. Един медицински похват, посредством който се потвърждава имунитетът, е ваксинирането. Терминът *inoculate* е смайващ. Той произхожда от два латински корена: *in*, което означава „отвътре“; и *oculus*, което означава „око“. Глаголът *to inoculate*, в буквален смисъл, означава „да поставиш от вътрешната страна око“ – да съблюдава за евентуална вреда.

Болест като детски паралич може да осакати или унищожи тялото. Болестта грях може да осакати или унищожи духа. Опустошенията от детския паралич днес могат да се предотвратят посредством имунизацията, но опустошенията от греха изискват други средства за предпазване. Лекарите не могат да имунизират против беззаконието. Духовната защита идва единствено от Господ – и по Неговия начин. Исус избира да не ваксинира, но да обучи. Неговият метод не е чрез ваксина; той използва познаването на божественото учение – главното „вътрешно око“ – което да предпази вечните духове на Неговите деца“ (из Conference Report, април 1995 г., 41–42; или *Ensign*, май 1995 г., 32).

Преподаване от писанията и словата на пророците от последните дни

Когато използваме писанията и словата на пророците от последните дни, като източник за преподаването, ние каним Духа да свидетелства. Това придава на преподаването ни „силата Божия за убеждаването на хората“ (У. и З. 11:21).

Един епископ разказва следното преживяване на събрание на ръководителите в кола:

„Преди почти 30 години служих като наставник в кворума на свещениците в нашия район. На уроците в кворума се стараехме да четем от писанията и от словата на живите пророци и да акцентираме върху ученията. Тъй като Духът беше там, събранията ни бяха незабравими и приятни.

В кворума имаше един млад свещеник на име Паоло, който рядко се прибираще у дома; родителите му обикновено не знаеха къде да го намерят. Понякога се свързвах с него и от време на време той идваше на събранията на кворума. В кворума се опитвахме да достигнем до по-добро разбиране на принципите на Евангелието и да се фокусираме върху изучаването на нашите уроци от писанията. Когато дойде Паоло, вътре в себе си чувствах, че тези истини докосваха сърцето му, въпреки че след това той изчезваше от града в продължение на седмици.

Една неделна сутрин Паоло се появи в Църквата гладко избръснат, облечен в костюм, с бяла риза и вратовръзка. Ние всички бяхме приятно изненадани. По-късно научихме, че предната вечер той имал преживяване далеч от дома. Бил изпаднал в депресия. Около полунощ съзнанието му достигнало до разбирането или душевното преживяване, че Бог и Сатана се борели за душата му и че Сатана побеждавал. Точно тогава, посред нощта, той станал от мястото, където бил, и извървял много километри, докато стигнал до дома си, събудил родителите си и им разказал какво се е случило, и тогава, когато настъпило утрото, се изкъпал и дошъл на църква.

Никога не се обърнал назад. Покаял се от нещата, които не е трябвало да прави и по-късно се влюбил, и се оженил за най-благородната млада жена в района ни. Днес той е достоен баща, носител на свещеничеството и гражданин.

Често съм си мислел, че онова, което Паоло чувал на тези събрания на кворума, направи възможно огромното обръщане във вярата, което той постигнал в своя живот. Знаех, че той беше докоснат от Духа, когато в кворума говорехме за евангелските истини. Мисля си, че тези истини не спираха да му напомнят кой всъщност е той и какво очаква Бог от него. Мисля си, че са работили върху съзнанието и сърцето му и са го карали да се чувства все повече и повече в неудобно положение от начина на живот, който бил избрал. Посредством тези истини, навлезли в неговото закоравяло сърце, Духът бил в състояние да му говори и да го предупреди. Колко съм благодарен, че не прахосвахме времето в кворума да говорим за коли или спортове, или за моята идея за това как момчетата трябва да живеят! Мисля си, че Паоло усети Господния призив посредством евангелските истини, които заедно изучавахме.“

Можем да покажем на тези, на които преподаваме, как да намерят сили в писанията. Старейшина Бойд К. Пакър заявява: „Вие трябва да преподавате от писанията. . . Ако учениците ви са запознати с откровенията, няма въпрос – личен, социален, политически или относно работата, който да бъде оставен без отговор. В тях се съдържат пълнотата на вечното Евангелие. Там ще намерим принципите на истината, които ще разрешат всяка бъркотия, всеки проблем и всяка дилема, пред която е изправено човешкото семейство и всеки индивид в него“ (*Teach the Scriptures* [address to religious educators, 14 октомври 1977 г.], 5).

ДА ПАЗИМ УЧЕНИЕТО ЧИСТО

Мороний, глава 8, съдържа писмо, написано от Мормон до своя син Мороний. Темата на писмото е кръщенията на малки деца, което е било практикувано от някои хора в Църквата. За да помогне на своя син да коригира това неправилно учение, Мормон повтаря правилното учение за това, кога децата са отговорни и инструктира Мороний да учи на това хората по цялата земя. Прочети Мороний 8, като пример за необходимостта да се пазят ученията и принципите на Църквата чисти и непроменени.

Смиряващо е и в същото време вдъхновяващо да размишляваме върху жертвите, които са направили хората за истината. Много са се кръщавали, въпреки че поради това тяхно решение бивали отхвърлени от своите семейства. Пророците и много други предпочитали по скоро да умрат, отколкото да се отрекат от своите свидетелства. Говорейки за мъченическата смърт на Джозеф и Хайръм Смит, старейшина Джон Тейлър заявява, че за Книгата на Мормон и Учение и Завети „е било заплатено с най-добрата кръв на деветнадесети век, за да бъдат те изкарани на бял свят“ (У. и З. 135:6).

От всеки човек, който преподава Евангелието, се изисква да предаде на другите в чист и непроменен вид истината, заради която са били направени толкова големи жертви. Президент Гордън Б. Хинкли заявява: „Преди съм говорил за важноста от това да пазим ученията на Църквата чисти и да съблюдаваме тя да се преподава във всички наши събрания. Притеснен съм за това. Малки отклонения в доктрината може да доведат до големи и злословни лъжи“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997 г.], 620).

Вашата отговорност като учител

Когато се подготвяте и преподавате уроците, трябва да предприемете следните предпазни мерки, за да се уверите, че преподавате истината така, както Господ я е открил.

Преподавайте чрез Духа, от писанията и от словата на пророците от последните дни

Президент Езра Тафт Бенсън учи: „Какъв трябва да бъде източникът за преподаване на великия план на Вечния Бог?

Писанията, разбира се – по-специално Книгата на Мормон. Това също така трябва да включва съвременните откровения. Те трябва да бъдат използвани съвместно със словата на апостолите и пророците, и нашепванията на Духа“ (из Conference Report, април 1987 г., 107; или *Ensign*, май 1987 г., 85).

Използвайте материалите за уроците, публикувани от Църквата

За да ни помогне да преподаваме от писанията и от словата на пророците от последните дни, Църквата е публикувала наръчници за уроците и други материали. Не са необходими коментари и други материали за подготовка. Трябва внимателно да изучаваме писанията, ученията на пророците от последните дни и материалите по уроците, за да бъдем сигурни, че правилно сме разбрали учението, преди да можем да го преподаваме.

Преподавайте истините от Евангелието, а не други неща

Когато Алма поставил свещеници, за да учат тези, които той кръстил във водите на Мормон, „той им заповяда да не проповядват нищо, освен нещата, които той беше проповядвал и които бяха изречени чрез устата на светите пророци“ (Мосия 18:19). Когато дванадесетте нефитски ученици на Спасителя поучавали хората, те „поучавали с тези същите слова, казани от Исус – без никакво изменение на словата, които Исус беше изрекъл“ (3 Нефи 19:8). Когато преподавате Евангелието на Исус Христос, трябва да следвате следните примери.

Преподавайте евангелските истини ясно, така че никой да не ги разбира погрешно

Президент Харолд Б. Лий заявява: „Вие трябва да преподавате старите учения не толкова ясно, че те само да ги разберат, но вие трябва да преподавате ученията на Църквата толкова ясно, че никой да не ги разбира погрешно“ („Loyalty“, из *Charge to Religious Educators*, 2-ро издание [1982 г.], 64).

Предпазливост от страна на евангелските учители

Докато се стремите да запазите учението чисто, трябва да се опитате да предотвратите следните проблеми.

Спекулирането

„При представянето на урока съществуват много начини за недисциплинирания учител да се отклони от пътя, който води до неговото лично мнение. Един от най-често срещаните изкушения е да се спекулира по въпросите, за които Господ е казал много малко. Дисциплинираният учител има куража да каже: „Не зная,“ и да го остави така. Както е казал президент Джозеф Ф. Смит: „Да кажем просто „Не зная“ на стотици спекулативни въпроси, не е дискредитиране на интелигентността ни или на нашата честност“ [*Gospel Doctrine*, 5-то издание (1939 г.), 9]“ (Joseph F. McConkie, „The Disciplined Teacher,“ *Instructor*, септември 1969 г., 334–335).

Погрешно цитиране

„Дисциплинираният учител ще бъде сигурен в своите източници и също така ще положи усилия да определи дали дадено заявление правилно представя учението на Църквата или просто е мнението на автора“ (*Instructor*, септември 1969 г., 334–335).

Не трябва да приписваме заявления на водачи в Църквата, без да потвърдим източника на това заявление. Когато цитираме писанията, трябва да се уверим, че използването им е съобразно техния смисъл („Преподаване от писанията,“ стр. 54–55).

Любими евангелски учения

„Любимите евангелски учения – особени или по-специални ударения върху принципи от Евангелието – трябва също да се избягват от учителите“ (*Instructor*, септември 1969 г., 334–335).

Президент Джозеф Ф. Смит казва: „Любимите учения дават на този, който ги окуражава, погрешна представа за Евангелието на Изкупителя; те изопачават и поставят в дисхармония самите принципи и учения. Гледната точка е изкуствена. Всеки принцип и практика, открити от Бог, е съществено важна за спасението на човека и да постави един от тях ненужно отпред, закривайки и замъглявайки всички останали, е глупаво и опасно; така се излага на опасност нашето спасение, понеже замъглява ума ни и покрива с облаци нашето разбиране“ (*Gospel Doctrine*, 116–117).

Сензационни истории

„Може би най-голямото изкушение за учителя, опитващ се да задържи вниманието на класа, е да използва сензационни истории. Има множество такива, много със съмнителен произход, които продължават да се разпространяват в Църквата. . . Те не са средство за преподаване: устойчивостта и свидетелството не се изграждат върху

сензационните истории. Нагътствията на пророка към нас се разпространяват чрез подходящи свещенически канали. Трябва да се обърне специално внимание на посланията на висшите ръководители по време на общите конференции и конференциите на кола, както и на публикацииите на Църквата, които трябва често да се четат. Привличането на вниманието е тясно свързано с учителя, който е изградил за себе си репутацията на верен и устойчив последовател на ученията. (*Instructor*, септември 1969 г., 334–335).

Преиначаване на църковната история

Президент Езра Тафт Бенсън предупреждава: „Имало е и все още има опити да се въведат човешки философии в нашата собствена Църковна история. . . Набляга се върху омаловажаването на откровението и Божиата намеса в значимите събития и прекомерното хуманизирание на Божиите пророци, така че техните човешки слабости да станат по-явни, отколкото техните духовни качества“ („God’s Hand in Our Nation’s History,“ in *1976 Devotional Speeches of the Year* [1977], 310).

Говорейки относно тези опити, по-късно президент Бенсън казва: „Предупреждаваме учителите, следващи тази тенденция, която изглежда е опит да се пренапише историята на Църквата така, че да е по-приемлива за света“ (*The Gospel Teacher and His Message* [обръщение към инструкторите по религия, 17 септември 1976 г.], 11).

Лични мнения и неверни виждания

Президент Дж. Рубин Кларк мл., казва: „Единствено президентът на Църквата, председателстващият висш свещеник, е подкрепен като пророк, гледач и откровител на Църквата и единствено той има правото да получава откровения за Църквата, било то нови или допълнителни, както и да дава овластено интерпретиране на писанията, които са задължителни за Църквата, или да променя по какъвто и да е начин съществуващото учение на Църквата“ (из *Church News*, 31 юли 1954 г., 10). Не трябва да преподаваме своите лични разбирания относно евангелските принципи и писанията.

Старейшина Спенър У. Кимбал, заявява: „Има хора, които днес се гордеят с това, че не се съгласяват с правилните учения на Църквата и представят своите собствени мнения, които се разминават с откритата истина. Що се касае до това, някои може и да са частично невинни; други подхранват собствения си егоизъм; а някои изглежда го правят умишлено. Хората могат да си мислят каквото си поискат, но нямат правото да налагат върху другите своите неправилни виждания. Подобни хора трябва да осъзнаят, че техните души са в опасност“ (из *Conference Report*, април 1948 г., 109).

ПРЕПОДАВАНЕ ОТ ПИСАНИЯТА

Пророците от последните дни са ни учили да използваме писанията, за да преподаваме ученията на Евангелието. Президент Езра Тафт Бенсън казва: „Винаги помнете, че няма удовлетворяващ заместител на писанията и на словата на живите пророци. Те трябва да бъдат вашите първоизточници. Четете и размишлявайте повече върху това какво е казал Господ и по-малко върху това, което са писали другите относно казаното от Господ“ (*The Gospel Teacher and His Message* [обръщение към инструкторите по религия, 17 септември 1976 г.], 6).

Президент Гордън Б. Хинкли казва: „Източникът, на който може да се вярва за божествената мъдрост, е Господното слово в тези свещени произведения, стандартните произведения на Църквата. Тук може да намерите учението, към което трябва твърдо да се придържаме, ако желаем да придвижим това дело по божествено предназначения му път“ (из *Confidence Report*, април 1982 г., 67–68; or *Ensign*, май 1982 г., 45).

Следните предложения могат да ви помогнат да преподавате от писанията.

„Потърси да се сдобиеш със словото“

Преди да сме в състояние да преподаваме от писанията, ние сами трябва да изучаваме писанията (вж. „Потърси да се сдобиеш със словото“, стр. 14–15]; „Разработване на личен план за изучаване на Евангелието“, стр. 16–17).

Водене на дискусии и използване на въпроси

Особено важно е когато преподавате от писанията, да водите дискусии и да използвате въпроси, защото тези методи окуражават онези, на които преподавате, да раз-

мишляват върху писанията и да споделят мнението си. Когато учениците дискутират принципите от писанията, те изграждат уменията, от които се нуждаят при самостоятелното изучаване на писанията. (За помощ при воденето на дискусии и използването на въпроси, виж страници 63–65 и 68–70.)

Разкажете предисторията

Обстановката или произходът на пасажа от писанията се нарича предистория. Учениците по-добре ще разберат какво се е случило или за какво се говори, в пасажа от писанията, когато познават предисторията.

За да разкажете предисторията, задайте следните въпроси:

- Кой говори?
- На кого говори този човек?
- За какво говорят той или тя?
- Какво отговарят той или тя?
- Защо той или тя казват това?

Например: Лука 15:11–32 съдържа притчата на Спасителя за блудния син. Пророкът Джозеф Смит казва, че той получил разбирането на тази притча, като вникнал в предисторията:

„Притежавам ключ, чрез който мога да разбирам писанията. Запитвам се какъв е въпросът, който е предизвикал отговорът или който накарал Исус да каже притчата?... Докато Исус учил хората, всички бирници и грешници се приближавали към Него; „А фарисеите и книжниците роптаели, казвайки: Тоя приема грешниците и яде с тях.“ Това е ключовата дума, която отключва притчата за блудния син. Тя е била дадена, за да се отговори на роптанията и въпросите на книжниците и фарисеите, които оспорвали, търсели

грешки и казвали „Тоя приема грешниците и яде с тях?“ (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, съставил: Joseph Fielding Smith [1976 г.], 276–277).

Както посочва пророкът Джозеф, предисторията на притчата за блудния син започва от Лука 15:1–2, няколко стиха преди започването на самата притча. Един от начините да се намери предисторията, е да се прочетат стиховете преди и след пасажа, който изучавате.

Този подход ще ви е от помощ, дори когато говорите в пасажа от писанията не говори точно на хората, а за важните събития на деня. Пример за това е даден накратко в началото на „Силата на словото“ (стр. 50). Когато разберем кои са били зорамитите и лошото им духовно състояние, в което се намирали, и заплахата, която те представлявали за нефитите, ще можем по-добре да разберем важноста на заявлението на Алма, че той и неговите братя трябва да „опитат добродетелта на словото Божие“, в усилията си да обърнат зорамитите от техните пътища (Алма 31:5).

Понякога също е от помощ да се изучи политическата, социалната или икономическата история на времената, в които са дадени писанията. Например, за да разберем утехата и обещанието на Господ в Учение и Завети 121 и 122, ще ни помогне ако знаем за трудностите, през които преминавали светиите в Мисури по онова време и също трудностите, които пророкът Джозеф и неговите сподвижници са изстрадали в затвора на Либърти. За да увеличим разбирането си за посланието на Павел, можем да придобием основни понятия за района, в който той е пътувал и състоянието на клоновете на Църквата, до които той е писал.

При разказването на предисторията е важно да не изгубим представа за целта на нейното разказване, което е да допринесе за по-доброто разбиране на даден пасаж от писанията. Бъдете внимателни да не превърнете предисторията – като история, политика, икономика или език на хората от писанията – в основна цел на урока.

Споделяйте истории от писанията

Често е по-лесно да разберем даден евангелски принцип, когато той е представен като част от история от писанията. Историите грабват вниманието на хората и показват как евангелските принципи се прилагат в ежедневието. В допълнение, историите често са полезни за запомняне, отколкото резюметата на дадени принципи. (За предложенията относно споделянето на историите, вижте „Истории“, стр. 179–82).

Историята от писанията може да съдържа много принципи и приложения (един пример за това е книгата на Енос, която се състои само от 27 стиха, но илюстрира много евангелски принципи). Трябва да решите на кои от тях ще наблегнете в историите, които използвате.

Често за учениците е по-лесно да прочетат историята заедно на глас, като се редуват (виж „Четене на глас“, стр. 56). Ако историята е дълга, често е по-добре да я обобщите, като накарате учениците да прочетат няколко

ключови стиха на важните места в историята. Обяснението към главата или раздела могат да са ви от полза, когато подготвите и представите обобщенията.

Споделете биографични данни

Когато изучаваме живота на хора от писанията, често виждаме евангелските принципи в действие след период от време. Например, завършената история на Зиезрам в Книгата на Мормон ни показва, че човек може да се покае и да отиде да служи на Господ в праведност. Ако прочетете стиховете цитирани, в индекса на вашите писания под името „Зиезрам“, можете да проследите историята на нападите на Зиезрам срещу Църквата, неговото обръщане във вярата и най-накрая неговата доблестна служба като мисионер и евангелски учител. Други поучителни биографии са тези на Рут, цар Давид, Самуил, Естир, апостол Павел, Алма старши, цар Вениамин, Алма младши, Кориантон, Мормон и Мороний.

Използвайте подходите „Търсете“ и „Внимавайте“

Когато преподавате от писанията, често е от помощ да помолите учениците да търсят или да внимават за нещо специфично. Следват някои от нещата, за които можете да ги помолите да „търсят“ или да „внимават“.

Евангелските принципи, илюстрирани в живота на хората. Пример: „Докато четем Моисей 5:4–9, търсете изявления, които илюстрират послушанието на Адам, преди той напълно да е разбрал заложените принципи.“

Въпроси. Пример: „Докато четем Алма 5:14–32, внимавайте за въпросите, които Алма е задавал.“

Списъци. „Докато изучаваме Учение и Завети 25, търсете качествата на „избраната жена.“

Определения на думи и понятия. Пример: „Търсете понятията за Сион в Учение и Завети 97:21 и Моисей 7:18.“

Сравнения и символи. Пример: „В Йоана 15:1–6, потърсете сравненията, които прави Спасителят за себе си, с лозата и за Неговите ученици с клоните.“

Коментарите на пророците върху принцип или събитие. Пример: „Докато чета Алма 30:60, обърнете внимание на коментара на Мормон относно вярата на Корихор.“

Взаимотношенията „Ако, тогава“. Пример: „Обърнете внимание на обещанията на Исаия към нас, ако пазим Неделния ден свят.“ (Вж. Исаия 58:13–14.)

Поведение, което е угодно или не е угодно на Бог. Пример: „Докато четем Алма 39:1–9, търсете специфичните съвети, които Алма отправя към своя син Кориантон.“

Моделите на събития, характеристики или действия. Пример: „Докато изучаваме тези пасажи, търсете модели, които показват нуждата от праведни желания, докато се стремим към истината.“ (Вж. 1 Нефи 10:17–22; 11:1–23; У и 3. 11.)

Докато търсите и обръщате внимание на тези неща във вашето лично изучаване (на писанията) и подготовката ви, ще сте в състояние по-добре да настроите себе си да „търсите“ и „внимавате“ за дейностите заедно с тези, на които преподавате.

„Оприличаване на всички свети писания за нас“

Виж „Оприличаване,“ страници 170–171.

Четете на глас

Четенето на глас от писанията привличат интереса на учениците, изостря вниманието им върху дадените страници и им помага да бъдат възприемчиви към влиянието на Духа. Когато даден човек чете на глас, трябва да окуражите другите да следват прочетеното в своите книги с писанията. Поканете ги да внимават и да търсят специфични принципи или идеи. Дайте им време да обърнат внимание на всеки пасаж от писанията, преди той да бъде прочетен. Ако пасажът съдържа необикновени или трудни думи или фрази, обяснете им ги, преди да бъде прочетен. Ако някой в класа има трудности с четенето, помолете някои доброволци да поемат неговия ред да чете. Работете индивидуално с тези, които имат трудности с четенето, за да могат и те някой път да дойдат подготвени и да прочетат успешно даден пасаж.

Използвайте учебните помагала за изучаване на писанията

Президент Хауард У. Хънтър казва: „Трябва да имаме Църква пълна с жени и мъже, които задълбочено познават писанията, които маркират препратки към другите стихове, които подготвят уроците и речите си от Topical Guide и които са научили картите, Bible Dictionary, и другите помощни материали, съдържащи се в тези прекрасни комплекти от стандартни произведения на Църквата. Видно е, че има много повече, отколкото ние набързо можем да овладеем. Несъмнено полето на писанията е „бяло, готово за жетва“ (Eternal Investments [обръщение към възпитателите по религия, 10 февруари 1989 г.], 2–3).

Ръководство към Светите писания

Ръководството към Светите писания съдържа подбрани извадки от важни стихове от писанията и обяснителна информация. Този материал е подреден по малки статии за повече от хиляда теми от писанията, изброени по азбучен ред. Темите включват учения, принципи, хора и места, които се намират в стандартните произведения на Църквата. Това е прекрасен източник за отговори на въпроси, подготовка и обогатяване на речите, и уроците, както и за лично и семейно изучаване на писанията.

Бележки(под линията) и препратки

Страниците в писанията обикновено съдържат бележки (под линия). В комбинацията от три книги на Църквата, бележките (под линия) съдържат няколко вида информация. Например, те съдържат превода на Иврит (евр.) за дадени думи. Съдържат още препратки към Ръководство към Светите писания (рп) и обяснения на идиоми и трудни словосъчетания (ид). Бележките (под линия), отбелязани с „ПДжС“, са извадки от вдъхновения

превод на Библията от Джозеф Смит. Преводите на Джозеф Смит са поставени в определен раздел от Ръководство към Светите писания.

Най често срещаните бележки (под линия) са препратките към други стихове от писанията в стандартните произведения на Църквата. Тези допълнителни стихове често разясняват или дават повече разбиране за стиха, който четете. Например, погледнете в Учение и Завети 11:21. Прочетете стиха, а след това прочетете стиховете, изброени в бележка а (под линията). По какъв начин тези стихове увеличават вашето разбиране за предния стих?

Когато преподавате стих от писанията, можете да използвате бележките (под линия) и препратките, за да помогнете на учениците по-добре да разберат стиха.

Обяснителните бележки към главите и разделите

Обяснителните бележки предоставят бегъл преглед на главата или раздела, които следват. Те могат да включват информация за учението, историческата обстановка или за хората. В обяснителната бележка към 2 Нефи 27 например, се отбелязва, че главата е подобна на Исаия 29 и че съдържа пророчество за идването на Книгата на Мормон.

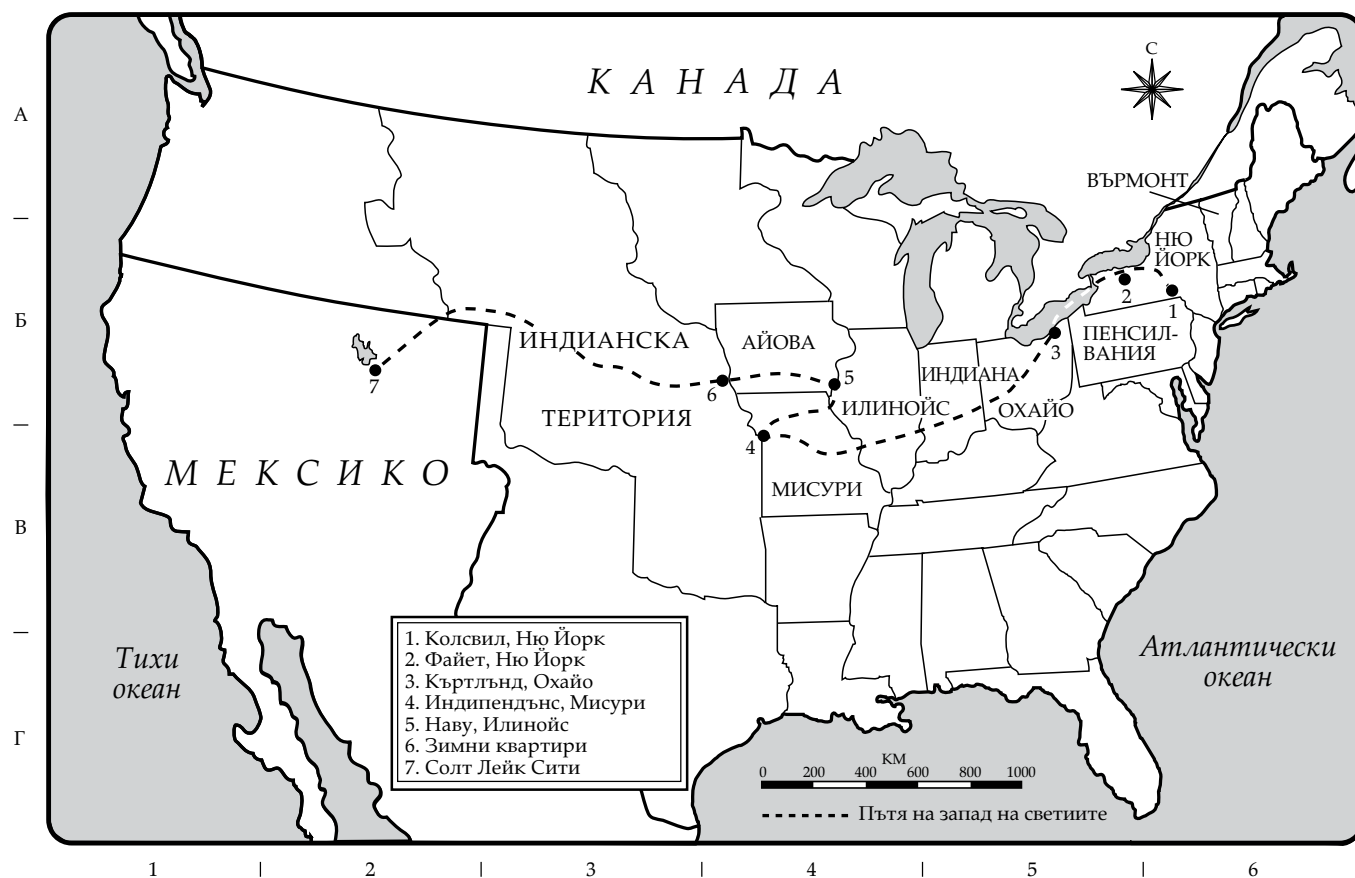
Вие може да поканите учениците да маркират стихове от писанията според обясненията, съдържащи се в обяснителните бележки към главата или раздела. Например, основните принципи за Словото на мъдростта са описани в обяснителната бележка на Учение и Завети 89. Можете да накарате учениците да прочетат тези принципи в обяснителната бележка и след това да ги подчертаят в текста на своите писания.

Може също така да помолите учениците тихичко да си прочетат обяснителните бележки към главата или раздела, преди да коментират по избраните стихове. Това може да им помогне правилно да разберат контекста в писанията.

Въвеждащите страници

Всяко едно от стандартните произведения на Църквата има въвеждащи страници, които съдържат полезна информация за целта или произхода на книгата. Например, въвеждащите страници за Книгата на Мормон съдържат свидетелствата на Джозеф Смит и останалите свидетели, както и информация за произхода на книгата. Въвеждащите страници за Учение и Завети обясняват по какъв начин откровенията в книгата са били получени и подредени.

Този материал може да бъде използван, за да се преподава произходът, историята, хронологията и устройството на писанията. Цели уроци могат да бъдат съставени, като се използват материалите от тези страници. Например, обяснителните въвеждащи бележки за Учение и Завети съдържат кратък преглед на Възстановяването на Евангелието и в тях се изброяват препратките към писанията, свързани с темата.

Карти

Ръководството към Светите писания съдържа карти на места от писанията, както и области, които са важни за историята на Църквата. Като опознаят географията на обсъжданите земи, учениците могат по-добре да разберат събитията, описани в писанията.

Маркиране на стихове от писанията и бележки в бялото поле

От помощ ще бъде да се маркират стиховете, да се подчертават историите, темата и принципите, за да може по-лесно да бъдат намирани. Това може да се оприличи на лична картотека. Докато преподавате, можете да окуражавате учениците да маркират в своите книги с писания, като кажете нещо от рода на: „Този стих съдържа важен принцип. Ако желаете, може да си го маркирате.“

Няма един единствен начин, чрез който да се маркират стихове от писанията. Маркиращата система на даден човек би трябвало да отразява неговия или нейния личен подход към изучаването на писанията. Ако преподавате на възрастни или младежи, можете да помолите някой ученик да сподели своя метод за маркиране.

Методите за маркиране на писанията включват (но не се ограничават само с това) следното:

- Цялостно оцветяване, подчертаване, слагане в скоби или очертаване на целия стих или група от стихове с молив или цветен маркер.

- Подчертаване само на някои ключови думи във всеки стих от писанията. Това създава маркирана версия на главата или раздела, която набързо можете да прегледате и да изберете най-важните понятия.
- Ограждане или подчертаване на ключовите думи, както и подчертаването им с прави линии, като свързвате заедно тези, които са тясно свързани една с друга.
- Маркирането на целия стих или група от стихове, като свържете ключовите думи в този стих.
- Забелязване на серия от споменати взаимосвързани точки и номерирането им в текста или в бялото поле на страницата.

Свързване на стихове от писанията

Повечето евангелски принципи са обяснени в много различни писания, като всеки стих хвърля допълнително светлина. Можете да придобиете по-пълно разбиране за даден принцип, когато изучавате различните стихове, свързани с него. Един от начините да направите това е да съставите списък на стиховете по дадена тема и след това да запишете този списък в своите писания. Този метод, наричан понякога свързване на стихове от писанията, може да бъде важно пособие в изучаването на писанията и ползването им за преподаване на Евангелието. Можете да свържете тематично списък от стихове в писанията по следния начин:

В бялото поле, в близост до всеки стих от писанията, напишете препратката към следващия стих от списъка. Продължете да правите това, докато достигнете до последния стих. В близост до последния стих, напишете препратката към първия от списъка. Така ще можете да започнете от всяка една точка в списъка и да продължите последователността, докато прочетете всички стихове.

Можете да направите някои списъци, които трябва да бъдат в определена последователност, за да дадете по-пълно разбиране за темата. За да може винаги да знаете откъде да започнете подобна последователност, можете да напишете препратката към първия стих в скоби, под всеки от другите стихове. Или можете да напишете само препратката към първия стих, в близост до всеки от другите стихове, а върху страницата, където се намира първият стих, можете да напишете целия списък.

Бележки в бялото поле

Писането на бележки в бялото поле, във вашите писания може да бъде ценен начин да персонализирате писанията. Подобни бележки дават възможност да записвате лични мисли, да отбележите препратки, които са важни за вас, да записвате начини, които ще ви помогнат да приложите стиховете от писанията в своето ежедневие.

Можете да окуражите учениците да направят свои бележки в бялото поле. Можете да кажете нещо като: „Искам да споделя мисъл относно тази глава. Аз съм си я записал в бялото поле“ или „Ето един прекрасен стих за покаянието. Можете да си запишете думата *покаяние* в бялото поле до стиха.“

Предложения по използването на писанията за обучение на деца

Можете да благословите живота на децата, като им помогнете да привикнат с езика в писанията. Когато преподавате на деца, трябва често да използвате писанията и да намерите начини децата да привикнат с използването на писанията. Следните примери ще ви покажат какво можете да направите:

- Помогнете на децата да свикнат с имената и реда на книгите в писанията.
- Помогнете на децата да разберат езика в писанията. Когато четете заедно от писанията, обяснявайте значението на важните думи. Помогнете на децата да произнесат правилно трудните думи и имена. Нека слушат произношението на някои думи, фрази и идеи.
- Когато желаете децата да намерят даден стих от писанията, дайте им номера на страницата, където се намира стихът заедно с препратката.
- Разкажете историята от писанията със собствени думи. Помогнете на учениците да си представят събитията и хората, докато описвате случилото се (вж. „Истории“, стр. 179–182). След това прочетете ключовите стихове от писанията на глас.
- Нека децата четат на глас от писанията. Запознайте се с възможностите на всяко дете и помогнете на всички успешно да взимат участие.
- Ако децата са прекалено малки, за да четат, помолете ги да следят с пръст думите в писанията, докато вие

четете. Също така може да помолите по-големите деца да помогнат на по-малките в намирането и четенето от писанията.

- Нека децата четат историите от писанията в книжките с илюстрирани разкази от писанията, публикувани от Църквата, като *Книгата на Мормон – детска читанка*.
- Помогнете на децата да обсъдят историите от писанията. Учете ги да задават въпроси, докато четат, като, „Какво се случва? Защо се случва това? Кой говори? Как това се отнася до мен?“
- Използвайте методите, описани в част Е от тази книга (стр. 157–184). Например, за да представите история от писанията, трябва да използвате табло от плат, обикновена дъска за илюстрации или картини, рисувани от децата. Можете да накарате децата да разкажат случка от писанията или да изпеят песен, която говори за даден стих от писанията.
- В края на някои уроци в Неделното училище за деца има раздел, наречен „Предложения за прочитане у дома“. Помолете децата да четат със своите семейства стиховете от писанията, които са упоменати там.

ПРИКАНЕТЕ КЪМ УСЪРДНО ИЗУЧАВАНЕ

Всеки от нас е отговорен за усърдното изучаване на Евангелието. Също така, по различно време на нас ни се дава привилегията да служим като учители – да вдъхновяваме и помагаме на другите в техните отговорности да научат Евангелието.

Ние вършим тази важна служба, като правим всичко възможно, за да:

1. Породим и задържим интереса на тези, на които преподаваме.
2. Окуражаваме тяхното активно участие в уроците.
3. Показваме им как да живеят според истините, които са научили.

Трябва да вършим тези неща с любов и чрез силата на Духа. Това означава, че трябва да се фокусираме не чак толкова върху представянето ни, колкото върху това как помагаме на другите да изучават Евангелието усърдно и да живеят вярно.

КАК ДА ПОМОГНЕМ НА ВСЕКИ ДА ПОЕМЕ СВОЯТА ОТГОВОРНОСТ ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

Отговорността на всеки да изучава Евангелието

В писмо, отнасящо се до изучаване на Евангелието, старейшина Брус Р. МакКонки пише: „Нека стигнем до... заключението, което ще има огромно значение за нашето вечно спасение. То е, че всеки сам трябва да научи учението на Евангелието. Никой не може да го направи вместо него. Всеки човек е сам, що се отнася до знанието на Евангелието; всеки има достъп до същите Свети писания и има право на напътствието на същия Свят Дух; всеки трябва да плати цената, поставена от Божествената Промисъл, ако желае да придобие скъпоценния бисер.

Същият принцип ръководи както научаването на истината, така и живота, в хармония с нейните стандарти. Никой не може да се покае вместо и наместо друг човек; никой не може да спазва заповедите вместо и наместо друг човек; никой не може да бъде спасен с името на някой друг. И никой друг не може да получи свидетелство или продължи напред в светлината и истината към вечната слава, за когото и да било, освен за себе си. Както знанието за истината, така и благословиите, които идват при тези, които се подчиняват на истинните принципи, е личен въпрос. И така както Бог предоставя спасение на всяка душа, която живее според тези закони, по същия начин Той предоставя разбирането на Неговите вечни истини, на всички онези, които ще платят цената за намиране на истината.

Процесът за придобиване на познание върху Евангелието в Църквата, е следният:

а. Отговорността лежи изцяло върху всеки човек да придобие познание за истината, посредством своите собствени усилия.

б. След това, семействата трябва да учат своите собствени членове от семейството. На родителите е заповядано да възпитават децата си в светлина и истина. Домът трябва да бъде основното място за обучение в живота на светията от последните дни.

в. За да помогне на семействата и индивидите, Църквата, като средство за служба, предоставя много възможности да се преподава и научава. Заповядано ни е да „се поучавате един друг за учението на царството“ (У. и З. 88:77). Това се върши на събранията за причастие, по време на конференциите и другите събрания, от

домашните учители, в класовете на свещеничеството и помощните организации, чрез семинарите, институтите и посредством образователната система на Църквата“ („Finding Answers to Gospel Questions,“ in *Charge to Religious Educators*, 3-то издание [1994 г.], 80).

Ролята на учителя в подпомагането на хората да изучават Евангелието

Знаейки, че всеки е отговорен да изучава Евангелието, можем да попитаме: „Каква е ролята на учителя?“ Тя е да помогне на хората да поемат отговорността за изучаване на Евангелието – да събуди у тях желанието да учат, разберат и живеят според Евангелието, както и да им покаже как да направят това.

Сестра Вирджиния Х. Пиърс, която служила като първи съветник в общото президентство на Младите жени, казва:

„Целта на учителя е по-голяма от простото предаване на лекция относно истината. Тя е да покани Духа и да използва техниките, които ще разширят възможността учениците да открият истината [и] бъдат мотивирани да я приложат [в своя живот]....

... Представете си стотици хиляди класни стаи, всяка неделя, всяка от тях с учител, който разбира, че „преподаването трябва да бъде съобразено с ученика. Поради това, ученикът е този, който трябва да бъде активен. Когато учителят привлече вниманието, се превръща в звездата на шоуто, говори през цялото време или с други думи, завзема цялото действие, почти сигурно е, че той пречи на обучението на членовете на класа“ [Asahel D. Woodruff, *Teaching the Gospel* (1962 г.), 37].

Добрият учител не си мисли „Какво трябва да направя в класа днес?“, но по-скоро си мисли „Как ще помогна на учениците си да разберат онова, което трябва да знаят?“ [*Teaching the Gospel: A Handbook for CES Teachers and Leaders* (1994 г.), 13]. Добрият учител не се стреми учениците, които напускат класа, да говорят помежду си колко величествен и необикновен учител е бил той. Този учител желае учениците му, които напускат класа, да говорят относно величието на Евангелието.“ (из Conference Report, октомври 1996 г., 13–14; or *Ensign*, ноември 1996 г., 12)

Учителите, които разбират своите истински отговорности, уважават свободата на избор на всеки човек, на

когото преподават. Те се радват, когато тези, на които преподават, изучават писанията самостоятелно, сами откриват евангелските принципи и допринасят много за дискусиите в класа. Учителите са най-успешни, когато учениците усърдно изучават писанията, растат в Евангелието и черпят сила от Бога.

Отличните учители не се хвалят с обучението и растежа на тези, на които са преподавали. Подобно на градинарите, които посадят и се грижат за растенията, те се стремят да създадат най-добрите условия за обучение. След това те отправят благодарности към Бог, когато видят развитието на тези, на които са преподавали. Павел писа: „И тъй, нито който сади, е нещо, нито който пои, а Господ, Който прави да расте“ (1 Коринтяните 3:7).

Окуражаване на самоподготовката в изучаването на Евангелието

Следните предложения могат да ви помогнат да окуражите другите да поемат отговорност за изучаването на Евангелието:

- Възпитавайте в себе си ентузиазъм за изучаване на писанията и ученията на пророците от последните дни. Вашият ентузиазъм може да вдъхнови тези, на които преподавате, да последват вашия пример.
- Докато преподавате, винаги привличайте вниманието към писанията и ученията на пророците от последните дни. Това ще помогне на членовете да оценят колко богато и многозначително е словото Божие.
- Задавайте въпроси, които изискват от учениците да намират отговорите в писанията и ученията на пророците от последните дни. Докато понякога е добре да питате учениците какво мислят за определени теми, често е по-добре да ги попитате какво учат писанията и пророците от последните дни.
- Покажете на учениците как да използват учебните помагала при изучаване в писанията, които могат да изглеждат смазващи за някои, по-специално за онези, които имат малко опит в Църквата. Можете да им помогнете, като ги учите как да използват бележките (под линия), Ръководството към Светите писания, извадките от превода на Библията на Джозеф Смит и картите (вж. „Преподаване от писанията“, стр. 54–59], за конкретни идеи). Тези, които се научат как да използват тези помощни материали, ще станат по-уверени в способностите си сами да изучават писанията.

- Давайте задачи, които изискват изучаване на писанията и ученията на пророците от последните дни. Оставете време преди края на урока, за да задавате въпроси или да дадете задачи, които изискват присъстващите да изследват писанията и ученията на пророците от последните дни. Дори на малките деца може да дадете подобна задача. Например, след урок за молитвата, можете да помолите децата да прочетат заедно със своите родители история в писанията или реч от общата конференция, относно молитвата.
- Помогнете на учениците да разберат, че хората в писанията са били действително хора, които са преживявали трудности и радост в стремежите си да служат на Господ. Писанията оживяват пред нас, когато си спомним, че пророците и другите хора от писанията са преживели много от същите неща, които и ние сме преживели.
- Покажете на учениците как да намерят отговор на предизвикателствата от живота в писанията и ученията на пророците от последните дни. Например, можете да им помогнете в използването на Ръководство към Светите писания или на индекса в изданията за конференциите на Църквата, да търсят съвет по теми като утеха, покаяние, прошка, откровение или молитва.
- Открито окуражавайте тези, на които преподавате, да изучават писанията и ученията на пророците от последните дни. Някои хора никога не достигат до разбирането, че те самите са отговорни за изучаването на Евангелието. Други са забравили. Един епископ направил забележка, че веднъж, когато посетил тренировъчна среща на Неделното училище за деца, било отправено предизвикателство да се изучават ежедневно писанията.
- Свидетелствайте за Спасителя като център за всичко, на което ни учат писанията и пророците от последните дни. Бъдете особено смели в даването на вашето свидетелство за Спасителя. Когато тези, на които преподавате, четат за Спасителя в писанията и ученията на пророците от последните дни, тяхното желание да изучават писанията ще нарасне и техните свидетелства ще бъдат укрепени.

Допълнителна информация

За повече информация относно помагането на всеки да поеме отговорността за изучаване на Евангелието, виж урок 5 в Курса по преподаване на Евангелието (стр. 208–212).

ПРОВЕЖДАНЕ НА ДИСКУСИИ

Смислените дискусии са основни за повечето евангелски учения. Ние каним влиянието на Духа, когато преподаваме Евангелието един на друг и си оказваме почитително внимание.

Дискусиите могат да доведат до резултати, които рядко се постигат без тях. Например, те могат да:

- Спомогнат за усърдно изучаване. Посредством добре провежданите дискусии, интересът на учениците и тяхното внимание се увеличават. Всеки присъстващ може да бъде окуражен активно да се включи в процеса на обучение. Когато вие и тези, на които преподавате, задават въпроси, съвместно изследвате писанията и се вслушвате едни в други, ще можете да придобиеете умения и ще бъдете мотивирани, което ще ви помогне в самостоятелното изучаване на Евангелието.
- Окуражете единството сред тези, на които преподавате. Когато споделят своите мисли и преживявания, слушат и се отнасят едни към други с уважение, те ще станат по-единни и ще създадат позитивна атмосфера за изучаване.
- Разширете разбирането. Добрите дискусии са нещо повече от приятелски разговори, в които се споделят мнения. Те разширяват и задълбочават разбирането на всеки един от участниците по евангелските принципи.
- Сведете до минимум неразбирателството. Коментарите на учениците показват колко добре разбират преподаваните принципи. Това може да ви помогне да узнаете кога да доразвиете, наблегнете или преговорите дадени принципи.

Предложения за провеждане на дискусии

Използвайте въпросите

Въпросите могат да окуражат присъстващите да участват в дискусиите. Те могат да помогнат на учениците да разберат даден принцип, по-дълбоко да се замислят върху него и да го свържат със своя живот. Те ще могат да доведат учениците до търсенето на отговори в писанията.

Повечето наръчници за уроците предоставят въпроси, с които да се започне дадена дискусия и да я поддържат. Можете да използвате тези въпроси, а също така да подготвите и ваши. Задавайте въпроси, които окуражават смислени коментарии и помагат на индивидите наистина да се замислят върху Евангелието. (За допълнителна помощ, виж „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70).

Подберете методи за преподаване, които свързват дискусиите с уроците

След като сте съставили план за въпросите, запитайте себе си, „Какво друго мога да направя? Какви методи мога да използвам, за да обогатя дискусията?“ Можете да използвате много различни методи за преподаване, за да започнете дискусиите и да ги поддържате. Например, можете да започнете урока, като разкажете история по темата на урока или заедно изпеете химн, като накарате присъстващите да търсят в химна отговор на даден въпрос.

Бъдете чувствителни към влиянието на Духа върху присъстващите

Светият Дух може да подтикне един или повече от онези, на които преподавате, да даде допълнително разбиране, което другите имат нуждата да чуят. Бъдете отворени към подтиците, които получавате да посочвате определени хора. Може дори да почувствате, че трябва да зададете въпрос на даден човек, който не е изявил желание да изрази своите виждания.

Потърсете начини всички да вземат участие

Тези, на които преподавате, ще имат полза от участието на всички. Въпреки това, можете да откриете, че задавате

въпроси само на тези, които вдигат ръка. Понякога хората избират да не участват, защото нямат определено мнение по дадена тема или предпочитат да дадат на другите възможност да говорят. Може да се страхуват, че ще сгрешат, или си мислят, че не могат да изразят себе си толкова добре, колкото другите. Може и да не се чувстват приети от групата.

Бъдете чувствителни и се молете, докато обмисляте участието на всеки ученик. Можете да попитате за мнението на даден ученик относно темата, отколкото да зададете конкретен въпрос, на който той или тя не ще могат да отговорят. Например, вместо да попитате: „Какви дарби на Духа изброява Павел в 1 Коринтяните?“, можете да попитате: „Според теб, защо милосърдието е най-великият от всички дарове на Духа?“ Можете да помолите някой да подготви кратка презентация по даден урок; дори да му помогнете да я подготви. Може първо да се сприятели с някои хора, като им дадете да разберат, че цените казаното от тях.

Поддържайте фокуса върху централната идея на уроците

Понякога учениците споделят идеи, които нямат нищо общо с урока. Ако усетите, че даден коментар се отклонява от урока, можете да насочите дискусията обратно към основните точки от урока, като кажете нещо от рода на: „Това е интересно наблюдение, но мисля, че се отклоняваме в друга област. Може ли да оставим тази тема за друг път и се върнем към първоначалния въпрос?“. Или може да кажете: „Не мисля, че днес съм подготвен да говоря за това. Може би ще обсъдим тази идея някой друг път.“

Възможно е да настъпи момент, когато не знаете отговора на даден въпрос. Ако това се случи, просто кажете, че не знаете. Може и да кажете, че ще се опитате да намерите отговор. Или да приканите учениците да намерят отговор, като им предоставите време от друг урок, за да съобщят какво са научили.

Поддържайте реда

Понякога някои от учениците могат силно да желаят да коментират по дадена идея. Окуражете ги да вдигат ръка, когато желаят да коментират, и да изчакват, докато ги посочите. Обърнете им внимание колко много могат да научат един от друг и ги приканете с уважение да изслушват мненията на другите.

Понякога даден ученик може да попречи на урока, като спори с вас и другите, като говори непочтително или повдига спорни въпроси. Такъв човек въвежда дух на раздор, който прави преподаването трудно и може да отслаби вярата на някого. За предложенията относно работата с подобни индивиди, виж „Да помогнем на тези, които пречат“, страници 84–87.

Не говорете прекалено много

Учителите, които четат през повечето време или отговарят сами на всеки въпрос, имат склонността да обезкуражат участието на учениците. Трябва да бъдете внимателни да не говорите повече от необходимото или да изразявате вашето мнение прекалено често. Тези действия могат да причинят загубата на интерес у учениците. Мислете за себе си като за пътеводител в пътешествието на знанието, който вмъква подходящи коментари, за да държи тези, на които преподава, в правилния път.

Вашата основна грижа трябва да бъде да помогнете на другите да научат Евангелието, а не да провеждате впечатляващи презентации. Това включва предоставянето на възможност на учениците да учат сами себе си. Когато някой зададе въпрос, обмислете поканата – другите да дадат отговора вместо вас. Например, можете да кажете: „Това е интересен въпрос. Какво мислят останалите?“ или „Може ли някой да помогне за този въпрос?“

Не прекратявайте дискусията прекалено рано

Внимавайте да не прекратите прекалено рано една добра дискусия, в стремежа си да преподадете целия подготвен от вас материал. Въпреки че е важно да преминете целия материал, по-важно е да помогнете на учениците да почувстват влиянието на Духа, да отговорят на своите въпроси, да увеличат разбирането си за Евангелието и да задълбочат обвързаността си да спазват заповедите.

Слушайте

Положете всички усилия искрено да изслушвате коментарите на учениците. Вашият пример ще ги окуражи да се изслушват внимателно едни други. Ако не разбирате коментара на някого, задайте въпрос. Можете да кажете: „Не съм сигурен дали съм разбрал. Можеш ли да обясниш това отново?“ или „Можеш ли да ми дадеш пример за това, което имаш предвид?“ (За допълнителна помощ, виж „Изслушвайте“, стр. 66–67).

Признавайте приноса на всички

Можете да помогнете на тези, на които преподавате, да се почувстват по-уверени относно способността си да участват в дискусията, ако отвърнете положително на всеки искрено направен коментар. Например, можете да кажете: „Благодаря ти за отговора. Това беше много добре“ или „Каква хубава идея! Не съм се замислял за това преди“, или „Това е добър пример“, или „Оценявам високо всичко, което каза днес.“

Никога не осмивайте, не критикувайте въпрос или коментар, а покажете учтивост и любов, като се постараете да отговорите. Когато хората чувстват, че техните коментари са ценени, те ще споделят своите преживявания, чувства и свидетелства по-свободно (вж. „Да научим другите да допринасят за образователната атмосфера“, стр. 77–78]; „Как преподавателите могат да допринесат за образователната атмосфера“, стр. 79–81).

Окажете помощ на учениците, които дават неправилни отговори

Понякога, някой може да каже нещо, което да е неправилно. Можете да окажете помощ на ученика, с отговор като този: „Не съм се замислял за това по този начин преди.“ Или можете да кажете: „Може би сте си мислели за нещо друго“ или „Радостен съм, че повдигна този въпрос.“ В някои случаи можете да поемете отговорността за неправилния отговор. Например, можете да кажете: „Може би не съм се изразил правилно, нали? Съжалявам.“

Да доведем дискусията до завършек

Важно е да приключим дискусията в точния момент. Голяма част от духа в една одухотворяваща дискусия се губи, когато продължи прекалено дълго. Следните предложения могат да ви помогнат:

- Контролирайте времето. Имайте представа кога трябва да завърши урокът. Предвидете достатъчно време, за да обобщите казаното и да дадете свидетелството си.

- Ограничете времето на учениците си. Можете да кажете нещо като: „Имаме време само за един или два коментара.“ Или можете да кажете: „Ще изслушаме още един коментар и ще завършим с последната мисъл.“

В допълнение, за да можете да доведете дискусията до завършек в точното време, е важно да я прекратите по правилен начин. Когато завършите дискусията, благодарете на учениците за участието. След това обобщете основните точки, които сте обсъждали по време на дискусията, или поканете някой друг да го направи. Подчертайте обсъжданите евангелски принципи. Преговорете някои нови мисли, получили се по време на дискусията и окуражете тези, на които преподавате, да използват своето задълбочено разбиране, като приложат принципите в своя живот. Когато ви подтиква Духът, дайте своето свидетелство или поканете някой друг да го направи.

ИЗСЛУШВАЙТЕ

Изслушването е израз на любовта. То често изисква от нас да правим жертви. Когато наистина изслушваме другите, често се отказваме от онова, което желаем да кажем, за да могат те да изразят себе си.

Как внимателното изслушване може да помогне на тези, на които преподавате

Като учител, вие можете да направите много като изслушвате. Когато слушате, вие фокусирате вашето преподаване върху потребностите и интересите на индивидите. Показвате уважение към техните идеи, мнения и преживявания. Показвате им, че сте лично заинтересовани от тях. Когато те узнаят, че техните мнения са важни за вас, по-склонни са да:

- Проявяват повече уважение и са по-ентусиазирани.
- Споделят мисли и преживявания.
- Учат усърдно.
- Живеят според това, което са научили.

Някой може да предположи, че внимателното изслушване на даден член от групата означава, че игнорирате другите и им правите лоша услуга. Това не е така. Внимателното изслушване на даден човек помага на другите да разберат, че ви е грижа за индивидите. Когато изслушвате един по един членове на вашето семейство или членовете на класа, показвате примера, който другите трябва да следват.

Как внимателното изслушване може да ви помогне като учител

Внимателното изслушване ще ви помогне и на вас като учител. Когато слушате с любов и уважение коментариите на учениците, ще сте в състояние:

- Да определите доколко учениците се ангажират в процеса на обучение.
- Да определите доколко те научават.
- По-добре да разберете техните нужди.
- Да доловите и отстраните пречките, които биха могли да ограничат тяхното обучение, като обезкуражаването или прекалената им заетост с други неща.
- По-добре да разберете въпросите, които ги притесняват, и да ги доведете до правилните отговори.
- Да узнаете кога ще е важно за тях да продължите с даден въпрос.
- Да знаете кога ще се нуждаят от възможността да говорят.
- Да решите, кога да повторите даден принцип или да дадете допълнително обяснение.
- Да знаете, кога да пригледите представянето на даден урок.

Изслушването също така ще ви донесе голяма полза. Когато слушате тези, на които преподавате, ще забележите, че те могат да ви научат на много неща.

Предложения за по-ефективно изслушване

Как тези, на които преподавате, ще разберат, че вие ги изслушвате? Можете да покажете, че ги изслушвате, като външно изразите, че сте заинтересовани. Можете да гледате към говорещия, вместо към материалите от урока или към други неща в стаята. Можете да окуражите говорещия да завърши своите мисли без прекъсване. Можете да предотвратите преждевременното преминаване към друга тема чрез съвет или мнение. Когато разберете какво се има в предвид, можете да направите коментар, който да покаже вашето разбиране. Когато не сте разбрали, можете да зададете въпроси.

Обърнете внимание на следните идеи, докато се опитвате да подобрите своите способности да слушате.

Задавайте въпроси

Следните въпроси могат да покажат, че сте загрижени за идеите и чувствата на всеки индивид.

- Можеш ли да ми кажеш повече за това?

- Как се почувства, когато това стана?
- Не съм сигурен дали съм разбрал. Ти казваш, че...?
- Би ли ми обяснил това?

Пауза

Не се притеснявайте от продължителната тишина. Хората често се нуждаят от време да помислят за отговора на въпросите или да изразят какво чувстват. Можете да направите пауза, след като зададете въпрос, след като е било споделено духовно преживяване или когато човекът има трудности да се изразява. Преди да отговорите, уверете се, че сте предоставили достатъчно време на говорещия да завърши своите мисли. Разбира се, не трябва да позволявате продължителна пауза, особено когато някой се чувства неудобно или притеснен да говори.

Обърнете внимание на това, което казва говорещият

Понякога хората имат склонността да мислят по-скоро за това какво да кажат, отколкото да слушат какво казват другите. Погрижете се наистина да се концентрирате върху говорещия, отколкото да планирате отговора си.

Обърнете внимание на неизказаното послание на говорещия

Хората често изразяват своите чувства чрез начина, по който седят, чрез лицевите си изражения, какво правят с ръцете си, тона на гласа и движението на очите им. Тези неизречени послания могат да ви помогнат да разберете чувствата на тези, на които преподавате.

Повторете онова, което говорещият казва

След като сте внимавали за изречените и неизречени послания, можете да повторите онова, което сте разбрали. Обобщете посланията със свои собствени думи, за

да видите дали сте разбрали правилно. След като направите това, можете да направите проверка, като запитате човека: „Това ли имаше в предвид?“ или „Нужно ли е да говорим повече за това?“ Когато направите това, уверете се, че не говорите по снизходителен начин.

Учете учениците да се изслушват един друг

Напомнете на учениците, че изслушването е един от начините да се изрази любов. Следните предложения могат да ви помогнат да окуражите учениците да се изслушват един друг:

- След като някой е отговорил на даден въпрос или е казал нещо, поканете другите да добавят нещо към коментара или да изкажат по-различно мнение.
- Когато някой зададе въпрос, пренасочете го към другите, вместо да отговорите вие самите. Например, може да попитате: „Иска ли някой да отговори на този въпрос?“
- Помолете един или няколко човека предварително да се подготвят да обобщят идеите, които ще се споделят в дискусиите.

Спасителят постоянно наблюдавал и изслушвал онези, на които Той преподавал, като приспособявал Своите учения според потребностите им, които Той долавял. Например, след като учил нефитите, Той казал: „Затова, върнете се по домовете си и обмислете нещата, които ви казах“ (3 Нефи 17:3). Въпреки това, точно преди да тръгне, Той „хвърли отново поглед към множеството наоколо и видя, че те се бяха просълзили и Го гледаха, без да помръднат, като че искаха да Го помолят да остане още малко при тях“ (3 Нефи 17:5). Той доловил потребностите им и останал още малко при тях, за да им служи и ги поучава. Когато слушате внимателно и отговаряте подходящо на тези, на които преподавате, можете да отговорите на техните нужди за изучаване на Евангелието.

ПРЕПОДАВАНЕ ЧРЕЗ ВЪПРОСИ

Исус Христос, най-добрият Учител, често задавал въпроси, за да окуражи хората да размишляват и приложат принципите, на които ги учил (виж, например, Матей 16:13–15; Лука 7:41–42; 3 Нефи 27:27). Неговите въпроси подтиквали към размисъл, душевно изследване и обвързаност.

Основни напътствия за подготовката на въпросите

Публикуваните от Църквата наръчници за уроците предлагат много въпроси, които можете да използвате в час. Четете ги внимателно, за да решите кои ще са от полза за тези, на които преподавате. Също така можете да изготвите и свои собствени въпроси. Когато определите въпросите, които ще използвате в урока, запитайте себе си, „Ще помогнат ли те на тези, на които преподавам, да разберат основната идея на урока? Ще помогнат ли те на тези, които уча, да приложат преподаваните евангелски принципи?“

Следните идеи могат да ви помогнат да подготвите своите въпроси.

Отговори, на които може да се отговори с Да или Не

Въпросите, на които може да се отговори с *да* или *не*, имат ограничено ползване в евангелското обучение. Вие трябва да ги използвате единствено, за да получите обещание или да определите дали някой е съгласен или не.

Фактологични въпроси

Фактологичните въпроси се използват, за да се установят основни факти за даден стих от писанията, събитие или евангелски принцип. Отговорите по тях са специфични. Те могат да помогнат на учениците да започнат да изучават стиховете от писанията, да разберат основните точки,

да си припомнят идеите и да преодолеят погрешното тълкуване. Например:

- Когато братята на Нефи го помолили за прошка, че са го завързали с въжета, какъв бил неговият внезапен отговор?
- Кога и къде била организирана Църквата?

Уверете се, че не задавате само въпроси, отнасящи се до факти. Те не изискват да се разсъждава и може да обезкуражат тези, които не знаят отговорите. Когато ги използвате, обикновено трябва да се уверите, че информацията е достъпна за тези, които трябва да отговорят.

С такива въпроси можете да помогнете на всеки да започне дискусия от някакво място. След това можете да преминете към въпросите, които подтикват към по-дълбоко размишление и ще помогнат на учениците да видят как евангелските принципи се прилагат в техния живот.

Въпроси, които подтикват към по-дълбок размисъл

Някои въпроси окуражават учениците да мислят повече за значението на стиха от писанията и за евангелските принципи. Тези въпроси често започват с думите *какво*, *как* или *защо*. На тях не може да се отговори с *да* или *не*, и обикновено имат повече от един правилен отговор.

Например:

- Защо мислите, че откровението е дошло по това време в историята на Църквата?
- Какво може да ни научи тази история за това как Господ помага на нуждаещите се?
- Как бихте определили вярата?
- Какво означава да бъдете кротък?
- Как тази тема е подобна на евангелския принцип, който обсъждаме? (Това е добър въпрос, който можете да зададете по дадена тема.)
- Как реакцията на Ламан и Лемуил се различава от тази на Нефи?

Когато задавате подобни въпроси, бъдете отворени за всякакви отговори (виж „Изслушвайте“, стр. 66–67). Окуражете учениците да размишляват върху писанията и евангелските принципи, които се обсъждат и когато изразяват мнения. Не ги карайте да дават специфични отговори на въпросите; те бързо ще усе-

тят какво се опитвате да направите и или ще спрат да участват, или ще започнат да правят догадки вместо да размишляват. Когато се нуждаете от точен отговор, най-добре е да задавате фактологични въпроси или да представите информацията по друг начин.

Въпроси, които помагат на учениците да прилагат евангелските принципи

От значение е да се задават въпроси, които помагат на учениците да приложат евангелските принципи в своя живот. Например:

- По какъв начин това обещание от Господ се е изпълнило във вашия живот?
- Как понякога и ние правим същите грешки, като хората от тази история?
- По какъв начин укорите на Бог могат да бъдат благословия за нас?
- Кои са някои от обстоятелствата днес, които са подобни на събитията от тази история в писанията?
- Ако вие бяхте на мястото на този човек, какво бихте направили?

Помолете учениците да споделят примери за това как те или другите са приложили обсъжданите евангелски принципи. Ако бъдете подтикнати от Духа, окуражете ги да дадат свидетелство за принципа, който сте обсъждали.

Общи напътствия за задаването на въпроси

Задавайте въпроси, на които учениците ще могат да отговорят

Не задавайте въпроси, за да покажете вашето собствено познание. Задавайте въпроси, които ще подтикнат тези, на които преподавате, да дадат смислени отговори.

Приемете неправилните отговори с уважение и вежливо

Понякога някой може да даде неправилен отговор или отговор, който показва слабо разбиране. Другите в групата може да се изсмеят на подобен отговор. Това може да засрами индивида и да го разколебае в бъдещите му участия. То може да попречи на бъдещото му обучение.

Приемете неправилния въпрос с уважение и вежливо. Уверете се, че индивидът все още чувства, че ще може да участва. Може да изберете да поемете отговорността върху себе си, като кажете нещо от рода на: „Съжалявам. Не мисля, че зададох този въпрос много ясно. Нека опитам пак.“ Или можете да избавите индивида, като кажете: „Може би сте си мислели за нещо друго“ или „Радостен съм, че повдигна този въпрос, но не съм сигурен дали въпросът ми е бил ясен.“ Подобни отговори ще помогнат на тези, на които преподавате, да се почувстват по-комфортно при участието си, дори и когато си мислят, че ще дадат погрешен отговор.

Изчакайте за отговорите

Не бъдете угрижени, ако учениците мълчат в продължение на няколко секунди, след като сте задали въпроса си. Не отговаряйте на собствените си въпроси; дайте време на учениците да помислят за отговорите си. Въпреки това, продължителната пауза може да е знак, че те не разбират въпроса и че вие трябва да го префразирате.

Използвайте въпроси за обратна връзка

Въпросите за обратна връзка могат да помогнат на учениците да помислят по-задълбочено относно принципа, който са обсъждали. Например, ако учениците предлагат един начин, по който историята от писанията може да се уподоби на тях, можете да попитате: „Какво друго можем да научим от тази история?“

Дайте възможност на всеки да говори

За да окуражите повече ученици да участват, можете да отправите някои въпроси за обратна връзка към тези, които все още не са направили коментари през време на урока.

Ако няколко човека са коментирали по дадена тема, можете да кажете нещо като: „Ще чуем първо твоя коментар, а след това и вашите.“ Тогава тези, на които преподавате, ще спазят реда, защото вече знаят, че ще имат възможността да говорят.

Помогнете на учениците да се подготвят да отговорят на въпросите

За да помогнете на учениците да отговорят на въпросите, можете да им кажете, преди нещо да бъде прочетено или представено, че ще попитате за техните отговори (виж „търсете“ и „внимавайте“ за подходи в „Преподаване от писанията“ стр. 55–56). Например, можете да кажете: „Слушайте, докато аз чета този стих, за да можете да споделите какво най-много ви заинтригува в него“ или „Докато чете този стих, вижте дали можете да разберете какво ни говори Господ относно вярата.“

Избягвайте въпроси, които създават противоречия или окуражават спорове

Спасителят казва: „Този, който има духа на раздора, не е от Мене“ (3 Нефи 11:29; виж също стихове 28 и 30). Бъдете внимателни да не задавате въпроси, които спомагат за спорове или повдигат сензационни въпроси. Не задавайте въпроси, които пораждат съмнения или водят към дискусии, които не носят поука. Уверете се, че вашите въпроси водят учениците към единство във вярата и любовта (вж. Мосия 18:21). Когато има неразбиране, стремете се да наблегнете върху сходните точки и правилните учения.

Понякога задавайте въпроси, които подтикват към размисъл

Понякога можете да изберете въпроси, върху които учениците трябва по-скоро тихичко да размислят, отколкото да отговорят в открита дискусия. Например:

- Какво направихте днес, което ви приближи към вечния живот?
- Не успяхте ли да направите нещо днес, което да ви приближи към вечния живот?

Творческо използване на въпросите

Можете да използвате въпросите по някой от следните начини:

- Напишете въпроси върху ленти и закрепете лентите към долната част на седалката на столовете. В подходящото време, докато дискутирате, помолете всеки човек да отлепи табелката с въпроса изпод стола си. След това ги накарайте да прочетат въпроса и отговора към него.
- Помолете всеки ученик да напише един въпрос, основан на евангелски принцип или стих от писанията. Съберете въпросите и ги обсъдете.
- Помолете някои от учениците нагледно да представят героите по свой избор в урока и нека другите им задават въпроси (вж. „Нагледно представяне“ стр. 178). Това помага много при децата.
- През седмицата, преди урока, дайте въпроси от урока на някои от учениците. Помолете ги да се подготвят с отговора на тези въпроси, като част от предстоящия урок.

- Използвайте следните въпроси, за да обсъдите даден евангелски принцип: „Какво вече знаем за този принцип?“ „Какво желаем да узнаем?“ „Какво сме научили днес?“ Можете да оформите основата на урока, като накарате учениците да отговорят на въпросите и след това напишете техните отговори в три колони върху дъската.
- Запишете даден въпрос върху дъската преди началото на урока, за да може учениците да започнат да размишляват върху него веднага, след като влязат в клас.
- Накарайте учениците да отговорят на въпросите като търсят и прочитат подходящите стихове или химни. Помолете ги да отговорят на въпросите, като дадат примери от собствения си живот.
- Разделете класа на малки групи. Дайте на всяка група да размишлява върху няколко въпроса. След това нека всяка група каже отговора пред класа.

Допълнителна информация

За повече информация, виж „Планирайте и проведете дълбокомислени дискусии“, страници 303–304 в „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*.

КАК ДА ПОМОГНЕМ НА УЧЕНИЦИТЕ ДА СА ВНИМАТЕЛНИ

Един учител в Неделното училище споделя следното относно урока, който преподавал:

„Чувствах се, като че бях взел класа на излет в гората. Когато заедно започнахме да слизаме надолу по пътеката, посочих им интересни проникновения, докато четяхме писанията. Внимателно обяснявах идеите от урока, както един планински водач би обяснил различните видове дървета покрай пътеката в гората.

По едно време се огледах, поне така ми изглеждаше, за да потърся своите членове от класа. Открих, че са доста назад в пътеката на писанията. Никой от тях не бе в състояние да върви в крак с мен. Някои се бавеха, други бяха заседнали; други се бяха отклонили от пътеката и се бяха загубили. Изглежда трябваше да се върна обратно по пътеката, да събера класа и се опитам да ги придвижа отново напред.“

Както показва този пример, понякога учителят се „отделя“ от учениците по време на уроците. Понякога учениците губят интерес или други неща привличат вниманието им.

Как учителите могат да помогнат на учениците да останат заинтересовани? Няма един единствен отговор на този въпрос, но има неща, които вие можете да направите, за да промените това.

Наблюдавайте и изслушвайте тези, на които преподавате

Често пъти можете да разберете кога тези, на които преподавате, се „отделят“ от вас. Може да забележите, че те са по-неспокойни от обикновено, че не четат заедно с другите, когато се чете на глас от стиховете в писанията, или че говорят един с друг за неща, които не са свързани с урока. Можете да почувствате липсата

на мнение или ентузиазъм в отговорите им на въпросите, които сте задали.

Бъдете внимателни, когато интерпретирате значението на заангажираността на учениците. Някои, които изглеждат „отделени“, може в действителност отблизо да следват урока. Например, член на класа, който не гледа във вас, може да си мисли за нещо, което е било казано в класа, или да размишлява върху подтик, който той или тя е получила от Светия Дух.

Когато преподавате с Духа, често пъти ще бъдете благославяни да определите заангажираността на тези, на които преподавате. Понякога може да бъдете подтикнати да направите промяна в урока, за да помогнете в пренасочването на вниманието на учениците.

Как да помогнем на учениците да внимават

Следните предложения ще ви бъдат от полза, когато се стремите да помогнете на учениците да внимават:

- Направете материала практически приложим. Помогнете на тези, на които преподавате, да видят как материалът от урока може да бъде приложен в техния живот. Ако те не могат да видят как материалът е приложен за тях, най-вероятно е те да не бъдат заинтересовани или да не внимават.
- Променяйте тона на гласа си, докато преподавате. Говорите ли прекалено бавно, прекалено бързо, прекалено меко, прекалено високо? Използвате ли един и същ тон на гласа си, с малки изменения? Речта ви ясна ли е? Ентузиазирани ли сте относно това, което преподавате? Начинът на използване на гласа ви може да повлияе върху степента на внимание у тези, на които преподавате.
- Поддържайте визуална връзка. Използвайте визуалната връзка като начин да привлечете учениците към урока. Когато използвате визуалната връзка, докато преподавате, вашето внимание е фокусирано върху тези, на които преподавате, а не върху материала от урока. Когато ги наблюдавате, докато слушате техните коментarii и въпроси, това ще им помогне да разберат, че ви интересува какво те имат да кажат. Внимавайте очите ви да не шарят из стаята, докато говорите.

Подредете столовете в стаята така, че да можете да виждате всеки човек в лицето и всеки от тях да може да вижда вашето лице. По-малките деца ще внимават повече, ако седите близо до тях и им говорите, като сте на нивото на техните очи.

- Използвайте движенията. Опитайте се да се движите от време на време из стаята, докато преподавате, но не крачете напред -назад. Приближаването до учениците, когато задавате въпрос, показва вашия интерес и приканва за отговор. Подходящите движения на китката или ръката могат да наблегнат върху точка от урока. Придвижвайте се по естествен начин, съобразно вашата индивидуалност. Ако вашите движения са сценични, неестествени или прекомерни, те могат да попречат на учениците и да причинят загуба на интерес към урока.
- Променяйте темпа на урока. Темпото, с което покривате материала от урока, може да повлияе върху вниманието на учениците. Ако урокът върви прекалено бързо, учениците могат да се объркат. Ако пък преподавате материала прекалено бавно, могат да загубят интерес. Някои части от презентацията на урока може да изглеждат, че вървят бавно или спират поради дискусии или случки. За тези, на които преподавате, някои материали могат да бъдат важни, но по-малко

приложими за други. Трябва да преминавате през подобни материали по-бързо, за да можете да се придвижите към основните точки от урока.

- Използвайте разнообразни методи за преподаване. Различните методи на преподаване могат да ви помогнат да промените темпото на урока, да привлечете вниманието на учениците в началото на урока, да уловите отново тяхното внимание по време на урока или да преминете от една част на урока към друга. Например, дискусиите на малки групи могат мигновено да включат и тези, които изглежда губят интерес и концентрация. (вж. „Разнообразие в преподаването“, стр. 89–90).

Индивидуална отговорност за участие

Когато се стремите да помогнете на учениците да бъдат по-внимателни, помнете, че в основата си те са отговорни за собственото си участие. Ако някой не взема участие, не оказвайте натиск върху този човек за участие. Вместо това, продължавайте да бъдете заинтересован, почтителен и помагайте, като помните този съвет от Господ към носителите на свещеничеството: „Никаква сила или влияние не може и не трябва да се упражнява... само чрез убеждаване, дълготърпение, чрез благодат, кротост и чрез любов нелицемерна“ (У. и З. 121:41).

КАК ДА РАЗБЕРА ДАЛИ ЧЛЕНОВЕТЕ НА КЛАСА НАУЧАВАТ

Учител в Неделното училище за деца представял урок на клас от деветгодишни. Основният принцип на урока бил, че президентът на Църквата получава откровения за цялата Църква и че хората могат да получават лични откровения, които да ги направляват в собствения им живот. Урокът бил добре планиран. Включвал маркиране на стихове, обсъждане на написаното върху дъската, предложените дейности в наръчника на урока и преглед.

Към края на урока учителят задал въпрос за преговор: „Кой притежава властта да получава откровения за Църквата?“ Всички деца вдигнали ръце. Всички те знаели отговора: Президентът на Църквата.

След това учителят попитал: „За кои неща можете вие да получите откровение?“ Не последвал отговор. Тъй като са обсъждали тази тема по време на урока, учителят се изненадал, че никой не отговаря на въпроса. Учителят малко видоизменил въпроса, но отново не бил даден отговор. Тогава Сара, едно от децата в класа, вдигнала ръка и попитала, „Какво, все пак, означава думата *откровение*?“

Тъй като членовете на класа отговорили правилно, учителят не си и помислял, че те не разбират основните принципи от урока. Ако Сара не зададе своя въпрос, за нея урокът би бил незавършен, а най-вероятно и за другите членове от класа. Те биха научили много малко, което да е от значение за тях. По какъв начин учителят би могъл да се увери в началото на урока, че всички разбират казаното?

Как да определим дали учениците разбират

Старейшина Бойд К. Пакър учи: „Очите на внимателния учител преминават постоянно през класа, забелязвайки всяко движение, запомняйки всяко изражение, отвърщайки бързо на незаинтересоваността или обръкването. Неговите очи прочитат незабавно озадачаващите изражения или веднага долавят, когато се научи даденият принцип“ (*Teach Ye Diligently*, преработено издание [1991 г.], 164–165).

Като се наблюдава развитието на тези, на които преподават, можете чувствително да промените презентацията на урока. Например, можете да повторите идеите или да наблегнете върху тях, да спрете, за да дискутирате, да споделите случка, или да дадете свидетелство. Също така ще можете да узнаете кога да обърнете внимание на даден ученик. Да бъдете внимателни и в състояние да се фокусирате върху учениците, трябва да се подготвите добре, за да не сте изцяло зависими от бележките си или от наръчника за уроците.

Някои методи за преподаване могат да ви помогнат да определите дали учениците разбират принципите, които преподавате. Обмислете следните предложения.

- Помолете учениците да повторят принципите със собствени думи. Това ще ви помогне да узнаете по-отрано в урока дали те разбират определени думи или идеи. Ако не ги разбират, можете да предложите обяснения, които ще направят останалата част от урока по-смислена за тях.
- Използвайте няколко кратки аналогии. Планирайте анализите така, че някои от тях правилно да илюстрират принципите, които преподавате, и други, които не го правят. Поканете учениците да разпознаят тези аналогии, които правилно илюстрират принципите (вж. „Аналогии“, стр. 161–162).
- Задавайте въпроси, които изискват от учениците да изразяват своето разбиране за преподаваните принципи. Отговорите на учениците могат да посочат нуждата да се преразгледат някои точки от урока и да се доразвие планът на урока.
- Ръководете дискусиата. Когато слушате внимателно коментарите на учениците, ще узнаете дали те имат правилно разбиране на преподаваните принципи. Обръщайте се към писанията, ученията на пророците от последните дни или наръчника за урока, за да поправите, изясните или наблегнете върху важните точки (вж. „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65).

ДА ПОМОГНЕМ НА ДРУГИТЕ ДА ЖИВЕЯТ СПОРЕД НАУЧЕНОТО

Исус учи: „Не всеки, който Ми казва: Господи! Господи! ще влезе в небесното царство, но който върши волята на Отца Ми, Който е на небесата“ (Матей 7:21). Не е достатъчно да се познава Евангелието; ние трябва да живеем според него.

Един учител споделя следната аналогия: „Научих голям урок от буквите в азбуката. . . Можем да ги повтаряме от пред назад и обратно, но когато го правим, те нямат никакъв смисъл, защото не са съчетани заедно с някаква цел и насоченост. Когато ги съчетаем заедно с реална цел и насоченост, резултатите са свещените химни, писанията, великата поезия и проза, прекрасните песни и т.н. . . Както е с буквите от азбуката, така е и с нашия живот. . . Движението е от особена важност, но трябва да имаме правилното направление – изпълненото с цел действие“ (William H. Bennett, из Conference Report, Tonga Area Conference 1976 г., 15).

Като учител можете да помогнете на другите да бъдат „изпълнители на словото, а не само слушатели“ (Яковово 1:22). За да се постигне това, трябва да преподавате по начин, който ще помогне на учениците да приложат евангелските принципи в своя живот.

Уверете се, че учениците разбират преподаваните от вас принципи

Можете да помогнете на учениците да разберат евангелските принципи по начин, който ще им помогне да ги приложат в своя живот. Например, когато дете спечели или му бъдат дадени пари, бащата може да обясни какво учат писанията и пророците от последните дни

относно десятъка и как се използва той. След това той може да помогне на детето да отдели 10 процента от парите, да попълни формуляра за даренията, да постави в плика за десятъка парите и разписката и да даде плика на епископа.

Помогнете на другите да научават чрез Духа

Не е достатъчно просто да се разберат евангелските принципи. За да могат хората наистина да живеят според това, което са научили, те трябва да получат свидетелство за истинността на този принцип. Това ще стане единствено когато преподавате чрез Духа и те научават чрез Духа“ (вж. „Поканете Духа, докато преподавате“, стр. 45–46).

Много различни методи могат да бъдат използвани, за да се помогне на другите да научават чрез Духа. Например, когато вие или тези, на които преподавате, споделят истории относно преодоляването на предизвикателствата, Духът може да помогне на учениците да придобият кураж да живеят според Евангелието. В класа на свещеничеството на Аарон учителят разказал случка от живота на своя брат, който спрял да пуши и поради това получил големи благословии. Тази история докоснала един младеж от класа и го вдъхновила да преустанови своя навик да пуши.

Окуражете учениците да „Идат и правят същото“

След като Спасителят споделил притчата за добрия самарянин, Той заповядал на Своите слушатели: „Иди и ти прави също така“ (Лука 10:37). Често трябва да каните учениците да прилагат в своя живот принципите, които научават. Подобни задания трябва да бъдат реалистични и постижими. Например, в урок за молитвата вие може да окуражите членовете на семейството или класа да се молят всяка сутрин и вечер. В урок за службата можете да ги окуражите да помогнат на съседа в нужда.

Обикновено трябва да проверявате отправените от вас покани; това ще помогне на учениците да оценят важността на това, което изискват от тях.

СЪЗДАЙТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНА АТМОСФЕРА

Редът и самодисциплината са важни за научаването. Тези качества най-добре се постигат, когато се обичае едни други и желаем да си помагаме в израстването. Когато сме внимателни, вежливи и почтителни, концентрираме се по-добре върху научаването на Евангелието.

Духът е с нас по-изобилно. Раздорите са по-малко вероятни.

Като учители можем да направим много, за да създадем атмосфера на взаимна загриженост. Също така трябва да учим другите да допринасят за образователната атмосфера. По този начин ние ги учим да бъдат по-добри ученици на Спасителя, а и ние също ставаме по-добри ученици.

ПОДГОТОВКА НА КЛАСНАТА СТАЯ

Удобната и приканваща обстановка за обучение може да допринесе за самодисциплината, желанието да се концентрират върху урока и възприемчивостта на учениците към Духа. Независимо дали сте учител в класната стая или родител, който се подготвя за семейна домашна вечер, вие трябва да направите всичко възможно, за да подобрите физически обкръжаващата среда, в която ще преподавате.

Предложения за подготовка на класната стая

Чистота

Уверете се, че мястото е чисто. Може да се наложи да изметете, да вдигнете паднали хартийки или да избършете дъската. Също така се уверете, че сте чист и скромно облечен.

Температурата

Ако е възможно, направете така, че стаята да не е прекалено топла или прекалено студена. Ако преподавате в класните стаи в Църквата, може да се наложи да работите със своите ръководители, за да постигнете удобство посредством температурата.

Осветление

Уверете се, че стаята има достатъчно осветление. Подредете столовете така, че слънцето да не блести в очите на никого.

Лични подобрения

Създайте топлота и интерес, като понякога носите нещо, което да подобри обстановката в стаята. Например, можете да донесете цветя или да изложите снимки или предмети, които са свързани с урока.

Материали за урока

Уверете се, че имате на разположение всички необходими материали за урока,

като тебешир, гъба за изтриване, пастели, лепенки или нагледни материали. Ако използвате някаква техника, изпробвайте я, преди да се използва в урока. Това ще ви даде достатъчно време, за да промените плановете си, ако съоръженията не работят правилно.

Столове

Подредете столовете така, че учениците да могат да се виждат и чуват едни други. Опитайте се да ги подредите така, че да виждате всеки в очите. Уверете се, че подредбата на столовете ще позволява на всеки да вижда дъската и другите визуални материали.

Ако е възможно, уверете се дали столовете са удобни. Децата се чувстват поудобно на столове или пейки, които позволяват краката им да достигат пода. Понякога те може и да предпочетат да седят на пода. Столовете за възрастни и младежи трябва да бъдат с подходящи размери и да са подредени така, че лесно да се достига до тях и да има достатъчно място за краката.

Когато е необходимо, подредете столовете по начин, който ще отдели децата, които си пречат едни на други. Обмислете дали да не напишете имената на децата върху лист хартия, който след това да бъде закрепен на облегалката на всеки стол или на пода пред столовете на децата, преди да започне урокът.

Ако повече от един клас трябва да се събере в една стая, подредете столовете така, че класовете да стоят далеч един от друг в двата края на стаята. Ако на разположение имате паравани, използвайте ги.

Място

Осигурете достатъчно място за дейностите, които сте планирали. Например, ако планирате драматизация, уверете се, че има достатъчно място за участниците да застанат и се придвижват. За подобни дейности във вашия дом може да се наложи да пренаредите мебелите.

Помолете учениците да ви помогнат

Като учител вие сте отговорен за материалното обкръжение на мястото, където преподавате. Но не трябва сами да поемате цялата подготовка. Позволете на тези, на които преподавате, да участват в подобряването на образователната среда. Можете да им зададете специфични отговорности, били те постоянни или временни.

ДА НАУЧИМ ДРУГИТЕ ДА ДОПРИНАСЯТ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА АТМОСФЕРА

„Назначете измежду вас учител и нека не всички едновременно да бъдат говорители, а да говори само един, и нека всички слушат това, което казва той, та когато всички са се изказали, всеки да се поучи от всеки“ (У. и З. 88:122).

Характеристики на образователната атмосфера

Когато се срещнем, за да учим Евангелието, не се събираме просто като учители, ученици и приятели. Ние се събираме като братя и сестри – деца на Небесния Отец. Нашите кръщелни завети допълнително ни обединяват, тъй като споделяме отговорностите, които Алма описал пред светиите, кръстили се наскоро във водите на Мормон: те трябва „да гледат напред като един, имайки само една вяра и едно кръщение, със сърца, обвързани в единство и в любов един към друг“ (Мосия 18:21).

Това наше разбиране на кръщелните завети трябва да ни вдъхновява да си помагаме едни на други и живеем според Евангелието, за да може да се завърнем при нашия Небесен Отец. Един от начините, по които учениците и учителите могат да направят това, е като създадат образователна атмосфера.

В образователна атмосфера ние можем (1) да назидаваме един другото посредством своето участие, (2) да се обичаме и си помагаме, и (3) да се стремим заедно да търсим истината.

Учителите и учениците назидават един другото посредством своето участие. Ние назидаваме един другото, когато слушаме внимателно коментарите на другите, когато участваме в дискусиите и другите дейности за научаване, задаваме смислени въпроси, молим се заедно, споделяме лични изживявания и мисли, и даваме свидетелствата си (вж. У. и З. 88:122).

Учителите и учениците се обичат и си помагат един на друг. Хората научават по-ефективно, когато чувстват, че са сред приятели, които са загрижени за тях. Ако те почувстват, че могат да им се присмеят

или бъдат посрамени, по-малко вероятно е те да имат принос в уроците и да израстнат в Евангелието. Посредством нашите думи и действия ние можем да покажем, че сме загрижени за тях и че желаем те да се развиват. Следният съвет от старейшина Хенри Б. Айринг се отнася до любовта, която трябва да изпитваме, когато се съберем, за да изучаваме Евангелието: „Нашият Небесен Отец желае сърцата ни да бъдат свързани заедно. Това единство в любовта не е просто идеал. То е необходимост“ (из Conference Report, април 1998 г., 85; или *Ensign*, май 1998 г., 66).

Учителите и учениците се стремят заедно да търсят истината. Когато се обединим във великата цел за научаване, разбиране и живот според Евангелието, нашите възможности за научаване нарастват. Когато станем по-единни в търсенето на истината, ние каним Господния дух да бъде с нас в изобилие.

Да научим другите за образователната атмосфера

Част от отговорността ви като учител е да помогнете на учениците да разберат какво могат те да направят, за да създадат атмосфера, която води до научаване. Всеки ученик е отговорен за подпомагане на другите в това да имат добро образователно преживяване. Когато се стремите да установите образователна атмосфера във вашия клас, вие не просто коригирате нечие поведение или правите така, че урокът ви да не бъде прекъсван. Вие изпълнявате вашето божествено призвание да помогнете на другите да станат по-добри ученици на Спасителя.

За да научите членовете на семейството или класа да допринасят за образователната атмосфера, обмислете провеж-

дането на дискусия, като използвате следните предложения:

- Изразете своите чувства за Евангелието и обяснете, че желаете да помогнете на другите да научат евангелските истини.
- Обсъдете отговорностите, които имаме да си помогнем един на друг, да научим Евангелието (виж страница 77).
- Говорете за важноста от участието в уроците.
- Помолете присъстващите да предложат неща, които могат да направят, за да помогнат да се създаде образователна атмосфера.

Учителка, която бива призвана да преподава на седем и осемгодишните в Неделното училище за деца, проведжда подобна дискусия първия път, когато се среща с класа. „Скъпи приятели“, казва тя в онази неделна сутрин, „епископът ме призова да бъда ваша учителка. Той положи ръцете си върху моята глава и ме благослови, за да бъда в състояние да ви разбирам, да ви обичам и да ви уча на истинните неща. Това ме направи толкова щастлива. В нашия клас ще се постарая да подготвям уроци така, че да са интересни и истинни. Ще се опитам да ви предоставя много възможности да задавате въпроси и да им отговаряте, да пеете, да слушате истории и да ми разказвате за неща, които вие знаете, че са истинни.“

Учителката продължава: „Преди да сме се родили, всички ние сме живели с нашия Небесен Отец. Ние сме Негови деца и поради това сме братя и сестри. В нашия клас ние искаме да си помагаме един на друг да научим, за да можем да се върнем да живеем отново с Небесния Отец. Кой са някои от нещата, които всеки един от нас може да направи, за да помогне на другите в класа да

научат важните неща, за които ще говорим? Нека всеки помисли за някои от нещата, които можем да направим.“

Учителката изписала идеите на членовете от класа върху дъската. Списъкът включвал неща като: да се отнасяме любезно един към друг, да участваме в уроците, да споделяме преживявания и свидетелства, да се изслушваме и да се опитваме усилено да разберем евангелските принципи.

След това учителката попитала: „Можете ли да помислите за нещо, което би попречило на ученето ни?“ Тя написала друг списък. Той включвал неща като: да не се присмиваме на някого и да не говорим, докато друг говори.

От тези два листа учителката и членовете на класа извели няколко правила за класа, определяйки какво трябва да очакват един от друг.

Това не било единственото време, в което учителката говори за тези принципи. От време на време тя ги обсъждала насаме с членовете на класа, а при необходимост, с класа като цяло.

Докато се подготвяте да преподавате, помислете как бихте могли да приспособите този подход на учителката или да използвате други идеи, за да помогнете на останалите да допринесат за създаване на образователна обстановка. Ако сте наблюдателен и изпълнен с молитва, ще намерите много възможности да ги научите, че научаването е най-ефективно, когато ние (1) се назидаваме един друг посредством своето участие, (2) се обичаме и си помагаме един на друг, и (3) желаем заедно да търсим истината.

Допълнителна информация

За повече информация относно създаването на образователната атмосфера, виж уроци 6 и 7 в курса Преподаване на Евангелието (стр. 213–221).

КАК УЧИТЕЛИТЕ МОГАТ ДА ДОПРИНЕСАТ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА АТМОСФЕРА

„Проповедникът не беше по-добър от слушателя, нито пък учителят беше с нещо по-добър от ученика; и тъй те всички бяха равни, и всички се трудеха, всеки човек според силите си“ (Алма 1:26).

В допълнение към подпомагането на учениците да разберат как могат да допринесат за образователната атмосфера (вж. стр. 77–78), има няколко неща, които вие като учител можете да направите, за да допринесете за подобна атмосфера.

Подгответе се духовно

Вашата собствена духовна подготовка допринася много за образователната атмосфера в дома или класната стая. Когато сте подготвен духовно, вие довеждате духа на мира, любовта и почитта. Тези, на които преподавате, се чувстват по-сигурни в размишляването и обсъждането на нещата с вечно значение. Когато сте разстроен, умислен, ядосан или критичен и не сте се подготвил духовно, те не ще могат да се научат чрез Духа. (За предложения по духовната ви подготовка, виж стр. 11–20).

Обичайте и обръщайте внимание на всеки

Исус казва: „Нова заповед ви давам, да се любите един другия; както Аз ви възлюбих, така и вие да се любите един другия“ (Иоана 13:34). Трябва да се стремите да обичате тези, на които преподавате – не само когато е лесно да бъдат обичани, но също така, когато изпитват вашето търпение (вж. „Да се стремим към дара на милосърдието“ стр. 12).

Всеки човек, на когото преподавате, е ценен в очите на Господ, а също така всеки човек трябва да бъде ценен във вашите очи. Намерете начини да обрънете внимание на всеки, на когото преподавате (вж. „Да обърнем внимание на всеки“, стр. 35–36). Когато тези, на които преподавате, осъзнаят, че ги обичате и сте загрижени за тях, те ще се научат да ви се доверяват. Те ще станат по-възприемчиви

и е по-малко вероятно да причиняват раздори (вж. „Любовта смекчава сърцата“, стр. 31–32).

Обличайте се подходящо

Вашето облекло и външният ви вид не трябва да отклоняват вниманието от урока. Ако преподавате на младежи, не трябва да се обличате като тях, за да спечелите тяхното доверие.

Поздравявайте учениците вежливо

Ако сте учител в класна стая, усмихвайте се, когато членове на класа влизат в стаята. Поздравявайте ги с ръкостискане. Кажете им, че се радвате да ги видите. Изразете благодарността си към тях. Едно или две изречения на вежливост могат да ги накарат да се почувстват добре и да им помогнат да се подготвят да учат.

Също така можете да направите семейната домашна вечер и семейното изучаване на писанията специални, като вежливо приветствате всеки член от семейството, преди да започнете.

Започнете по начин, който приканва към внимание

Често ще има неформални разговори и дейности, преди да започнете да преподавате урока. Една от вашите отговорности е да доведете тази дейност до завършек и да помогнете на всички да фокусират вниманието си върху научаването. Това може да включва приканването на всички в класа да заемат местата си или да пуснете запис на някой химн. Може да е нужно само да видите очите на всички, обрънати към вас, преди да помолите някой да каже откриващата молитва (вж. „Начало на урока“, стр. 93).

Обикновено децата се стремят да живеят според това, което чувстват, че другите очакват от тях. Когато изразите позитивните си чувства към тях, вие им помагате да поддържат добра образователна атмосфера. Някои примери на позитивни коментарици, които можете да направите, са изброени по-долу:

- *Всеки от вас е специален. Всеки от вас е наистина дете на Бог. Няма подобни на вас по целия свят.*
- *Като разказахте вашите преживявания, вие помогнахте да направим урока по-интересен.*
- *Щастлив съм, когато работим толкова добре заедно.*
- *Знам, че Небесният Отец е доволен от всеки един от нас днес.*
- *Оценявам добрите неща, които правите. Всички ние се стремим да постъпваме правилно.*
- *Трябва да се редуваме, когато говорим. Всеки човек има добри идеи и трябва да се изслушваме един друг.*

Окуражете взаимното уважение

Поканете учениците да помислят за нещата, които те могат да направят, за да си помогнат един на друг да се чувстват обичани и ценени. По нещата, които казвате и правите, тези, които учите, могат да се научат да показват уважение един към друг. Вашите отговори на въпросите могат да им покажат как с уважение се отговаря на коментарите и въпросите на всеки един (вж. „Изслушвайте“, стр. 66–67). Уверете ги, че всички искрени въпроси ще бъдат добре дошли. Въпросите на някои от учениците могат да ви помогнат да изясните принципите, които другите също не разбират.

Насърчете ентузиазма за изучаване на Евангелието

Учениците могат да идват в клас по различни причини. Въпреки това, когато те дойдат, вие трябва да им помогнете да се съсредоточат с ентузиазъм върху едната цел: изучаването на Евангелието. Можете да направите това, като им помогнете да узнаят как Евангелието ще им помогне да разрешат своите проблеми, да обогатят своя живот и да увеличат своето щастие.

Насърчете тези, на които преподавате, да дойдат в класа подготвени да учат и да вземат участие. Когато те се стремят индивидуално да изучават Евангелието, със сигурност ще допринесат за образователната атмосфера по време на уроците (вж. „Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието“, стр. 61–61).

Заниманията извън класа понякога помагат, по-специално когато окуражават учениците да приложат евангелските принципи в своето ежедневие (вж. „Да помогнем на другите да живеят според наученото“, стр. 74). Когато задавате домашни задания, трябва да дадете възможност на членовете на класа да се отчетат. Така ще им помогнете да разберат колко много цените това, което те са научили и постигнали.

Преподавайте за Христос

Всичко, което преподаваме, трябва да насочва членовете на семействата и класа да дойдат в Христа – Неговата изкупителна мисия, Неговият съвършен пример, Неговите обреди и завети и Неговите

заповеди. Помнете това, докато се подготвяте и представяте вашите уроци. То ще прибави дух на единство и надежда за образователната атмосфера.

Използвайте разнообразни методи на преподаване, които приканват към участие

Образователната атмосфера се разраства, когато всички присъстващи са заинтригувани от урока и участват в дискусиите и другите дейности. За да помогнете в запазването на високия интерес и участие, използвайте разнообразни методи на преподаване (вж. „Разнообразие в преподаването“, стр. 89–90).

Споделете вашите чувства, преживявания и свидетелството си

Когато споделяте своите чувства, преживявания и свидетелството си, другите могат да бъдат вдъхновени да направят същото. Това ще укрепи както тези, които споделят, така и тези, които слушат. Поспециално новопокръстените имат нуждата да видят, че в Църквата всички ние учим и се поучаваме един от друг, независимо от опита ни. Всеки човек има с какво да допринесе. Всички ние се вслушваме в приноса на всеки, та „всеки да може да се поучи от всеки“ (У. и З. 88:122).

Допълнителни предложения за тези, които преподават на деца

Изразявайте положителни чувства към децата

Когато децата биват критикувани или им се говори по негативен начин, те често се чувстват негълноценни или отхвърлени. Могат да се опитат да привлекат вниманието, като пречат на другите деца или се държат зле. От друга страна, позитивните коментарици ще им помогнат да разберат, че от тях очакват най-доброто. Отбелязвайте и им благодарете за добрите неща, които вършат, и не обръщайте внимание на незначителните проблеми. Когато правите това, те ще започнат да се чувстват приети, обичани и разбирани.

Въведете и поддържайте определени образователни стандарти

Децата се нуждаят и оценяват правилата и ограниченията. Работете с децата, на които преподавате, за да установите

Упреците	Разбиране
Ти винаги причиняваш безпорядък в класа. Омръзна ми.	Знам, че понякога е трудно да се седи мирно, но трябва да дадеш най-доброто от себе си още за малко. Ще ти помогне ли, ако седиш тук до мен?
Не можеш ли да държиш ръцете си далеч от другите деца?	Изкусително е да се подиграваш на другите хора, но ние не се подиграваме. Това пречи на всички ни да научаваме.
Как може да си толкова нехаен за другите?	Понякога може да ти се иска да кажеш нещо нелюбезно на другите, но в нашия клас ние усилено се опитваме да бъдем любезни и внимателни. Нека се опитаме да помогнем на другите да се почувстват по начина, по който ние желаем да се чувстваме.
Дори и за момент не искаш да се вслушаш в мен. Обърни се незабавно!	За мен е трудно да преподавам, когато не мога да виждам очите ви, затова се нуждаем от вашата помощ, като внимавате.
Престани да пречиш! Няма да търпя това повече!	Всички изглеждат изморени и неспокойни. Нека да станем за минутка и се раздвижим.

няколко простички, ясни правила (не повече от три или четири). Това ще им помогне да владеят себе си. Обяснете, че следните правила помагат на всички да се радват заедно на обучението. Също така обсъдете какво ще се случи, ако правилата бъдат нарушени. Можете заедно да определите сигнала за вдвояване на ред, например когато учителят стои със скръстени ръце.

След като вие и децата сте установили няколко правила, направете табло, върху което правилата да ги има записани. Ако децата не могат да четат, използвайте рисунки, за да им покажете как да се държат. Когато дадено дете наруши едно от правилата, спрете урока и спокойно попитайте, „Какво е правилото?“ Изчакайте търпеливо, докато детето повтори правилото. Попитайте го за мнение как ще спазва правилото. След това продължете с урока.

Помогнете на децата да участват в урока

Дръжте децата заети и заинтересовани, като представяте уроци, които включват разнообразни дейности. Това, може би, е най-добрият начин да предотвратите лошото поведение. Когато преподавате, гледайте децата в очите; ако четете от наръчника за урока, може да изгубите тяхното внимание. Ако децата станат неспокойни, кажете нещо като това, „Нуждаем се да дадете най-доброто от себе си, за да отговорите на този въпрос“ или

„Би ли поддържал картината, за да може целият клас да я види?“ Не обръщайте внимание на повечето дребни смущения и се опитайте да насочите вниманието на децата към нещо друго. Например, можете да кажете: „Ще ти хареса онова, което предстои“, или „Моля вдигнете ръка, когато мислите, че знаете отговора.“

Проявете разбиране

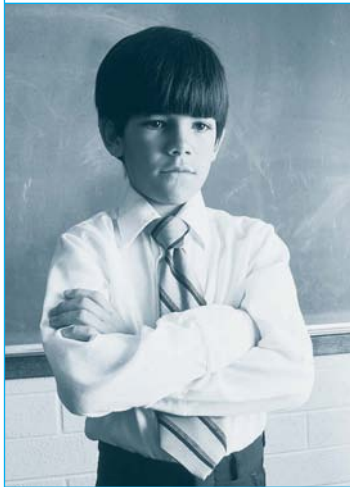
Направете така, че децата да узнаят, че ги разбирате и ги обичате, дори и в трудни моменти. Помнете, че те се нуждаят повече от разбиране, отколкото от упреци, затова бъдете търпеливи и вежливи с тях. Когато правите тези неща, ще можете да обърнете трудните ситуации във възможности за тях да научат. Таблицата на тази страница илюстрира различията между упреците и разбирането.

Не очаквайте съвършенство нито от вас, нито от децата. Имайте радостно, позитивно отношение, което ще помогне на децата да знаят, че ги обичате. Помогнете на децата да разберат, че може да се постигне хармония в разрешаването на проблемите.

Допълнителна информация

За повече информация в създаването на образователна атмосфера, виж уроци 6 и 7 от курса за Преподаване на Евангелието (стр. 213–221).

ПОЧТИТЕЛНОСТ

Старейшина Бойд К. Пакър учи: „Когато изучаваме ученията на Евангелието, необходимо е това да става в дух на почитителност. . .

Светът става все по-шумен. . .

Тази тенденция към повече шум, по-голяма възбуда, повече препирни, по-малко задръжки, по-малко достойнство, по-малко ред, не е нито случайно, нито невинно, нито безобидно.

Първата заповед, дадена от един командир, планирац военно нашествие, е заглушаване на каналите за връзка на онези, които възнамерява да покори.

Непочтителността удовлетворява целта на противника, като препречва нежните канали на откровението както на ума, така и на духа. . .

. . . Почтителността кани откровението“ (из Conference Report, октомври 1991 г., 27–28; или *Ensign*, ноември 1991 г., 21–22).

Президент Дейвид О. МакКей казва, че „почтителността е дълбоко уважение, смесено с любов“ (из Conference Report, април 1967 г., 86; или *Improvement Era*, юни 1967 г., 82).

Старейшина Л. Том Пери отбелязва: „Почтителността произтича от възхищението и уважението ни към Божеството“ (из Conference Report, октомври 1990 г.; или *Ensign*, ноември 1990 г., 70).

Президент Спенсър У. Кимбъл съветва: „Истинската почитителност е ценно качество, но бързо чезне в света, докато злите сили разширяват влиянието си. Ние не можем напълно да разберем силата на доброто, която можем да упражним, ако милионите членове на истинската Църква на Христос служат като пример за почитително поведение. Не можем да си представим броя на хората, на които ще можем да повлияем. Може би дори е още по-важно,

че не можем да предскажем огромното душевно влияние върху нашите собствени семейства, ако станем почитителни хора, каквито знаем, че трябва да бъдем“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, съст. Edward L. Kimball [1982 г.], 224–225).

Тези изявления от пророците, гледачите и откровителите от последните дни, показват, че почитителността е нещо повече, отколкото да бъдем тихи и да стоим мирни по време на урока. То е отношение, което определя цялостното праведно поведение. То се проявява в нашето уважение и любов към Бог и едни към други. Една песен от Неделното училище за деца учи:

Почитта означава повече от мирното седене:

То е мисъл за Отца на небесата,
Чувство, което получавам, когато
мисля за Неговите благословии.
Почтителен съм, защото почитителността е любов.

[*Children's Songbook*, 31]

Да дадем пример за почитителност

За да можем да учим другите да бъдат почитителни, ние самите трябва да бъдем почитителни. Нашият пример трябва да отразява определението за почитителност на президент МакКей: „дълбоко уважение, примесено с любов“. Следните предложения могат да ви помогнат да обмислите усилията си да бъдете почитителни.

- Спазвайте заветите, сключвани при вземане на причастието, да си спомняме винаги за Господ и да вземем Неговото име върху си (вж. У. и З. 20:77, 79). Стремете се винаги да мислите за Него и Неговата доброта и да „бъдете свидетели Божии по всяко време, във всичко и навсякъде“ (Мосия 18:9).
- Използвайте подходящо и почитително имената на Божеството. Старейшина Далин Х. Оукс учи: „Когато имената на Бог Отец и Неговия Син, Исус Христос, се използват почитително и авторитетно, те призовават сила отвъд това, което смъртният човек може да разбере. Трябва да е видно за всеки вярващ, че тези могъщи имена – посредством които се извършват чудеса, чрез които бил сътворен светът, бил създаден човекът и чрез които ние можем да бъдем спасени – са святи и към тях трябва да се отнасяме с най-голяма поч-

тителност“ (из Conference Report, април 1986 г., 67; или *Ensign*, май 1986 г., 51).

- Покажете подходящо уважение към висшите ръководители, областните ръководители-седемдесетници, членовете на общите президентства на помощните организации и местните ръководители на свещеността и помощните организации. Винаги използвайте техните призвания като „Президент“, „Старейшина“, „Епископ“, или „Сестра“, когато се обръщате към тях и когато говорите за тях. Обръщайте се и се отнасяйте към другите възрастни в Църквата с „Брат“ и „Сестра“.
- Избягвайте използването на лош език или думи, които уронват престижа, подценяват или критикуват другите. Използвайте учтив език, като „моля“, „благодаря ви“ и „извинете“ при разговорите с членовете на вашето семейство и другите хора.
- Покажете подходящото уважение, когато държите писанията и използвате Господната собственост (като сгради и околностите ги площи, мебелировка и книги).

Специфични начини да учите на почтително поведение

Въпреки че често пъти вашият пример е всичко, което е необходимо, за да помогнете на другите да бъдат попочтителни, понякога може да се наложи специално да учите другите на почтително поведение. Това може да е особено необходимо при децата и младежите.

Една учителка на десет и единадесетгодишни момичета научава за необходимостта да се дадат специфични инструкции относно почтителността. По време на урок за мисията и мъченическата смърт на пророка Джозеф Смит момичетата станали нахални и непочтителни. Учителката слушала невярващо на ушите си непочтителните коментари и замълчала, за да реши какво да направи. Тогава с възмущение в гласа си, тя заявила твърдо, че техният разговор и език са неподходящи и думите им осквернили дълбоката почтителност, която тя имала към Джозеф Смит и неговите преживявания. Те незабавно млъкнали. Тя им казала, че ги обича и се радва, че преподава в техния клас, но не може да позволи подобно поведение. Това било отрезвяващо преживяване както за учителя, така и за членовете на класа.

Следните предложения могат да ви помогнат да окуражите другите да бъдат почтителни.

- Поставете ограничения. Определете приемливото и неприемливо поведение. Например, не допускайте език, който осмива свещените неща или който е вулгарен, просташки или нелюбезен. Обезкуражете неучтивото поведение, като ядене или влизане и излизане от стаята по време на урока. Когато тези, на които пре-

подавате, взаимодействат с вас и едни с други, окуражавайте ги да се вслушват едни в други, без да се прекъсват. Също така, окуражете ги да използват вежлив език, като „моля“, „благодаря“ и „извинявай“.

- Организирайте се и се подгответе така, че да има възможно най-малко обръкване. Ако сте учител в клас, идвайте по-рано в класната стая.
- Започвайте и завършвайте навреме. Това ще покаже уважение към тези, на които преподавате.
- Говорете по приятен и вежлив начин. Винаги поздравявайте с усмивка тези, на които преподавате.
- Обръщайте внимание на приноса на учениците в дискусиите.
- Ако преподавате на деца, придвижвайте малки неща, които можете да правите, за да им помогнете да бъдат почтителни. Можете да възстановите почтителната атмосфера, като тихичко изпеете или изтананикате почтителна песен, като покажете картина или използвате сигнал с ръка, който децата разпознават като напомняне да бъдат почтителни.
- Помнете, че е особено трудно за децата да седят мирни продължително време. Помогнете на децата да слушат и активно да участват. Периодично им давайте почивка.
- Отделете време, за да обясните важността от почтителността, особено на децата. Обяснете целта на встъпителната музика. Говорете защо е важно да се слуша, участва в пеенето и да се говори тихо. Помогнете на децата да разберат, че почтителното поведение е угодно на Небесния Отец. Обяснете, че когато те са почтителни, ще се чувстват добре в сърцата си и техните свидетелства ще нарастват.
- Не награждавайте почтителното поведение с дарове от храна. Не провеждайте състезание да се определи кой ще бъде най-почтителен. Това има тенденцията да се фокусира върху погрешните неща. Учете на истинските награди за почтителност, като нарастването на разбиране и влиянието на Духа.
- Използвайте музиката. Старейшина Бойд К. Пакър казва: „Музиката може да създаде атмосфера на благоговение, която кани духа на откровение и свидетелство“ (из Conference Report, октомври 1991 г., 28; или *Ensign*, ноември 1991 г., 22). Използвайте встъпителната музика, за да зададете почтителен тон. Използвайте музика в уроците, които преподавате.
- Помогнете на учениците да разпознават влиянието на Духа. Когато бъдете подбудени, дайте своето свидетелство.
- Фокусирайте всичките си учения върху Спасителя. Окачете в стаята картина на Спасителя.

ДА ПОМОГНЕМ НА ТЕЗИ, КОИТО ПРЕЧАТ

Старейшина Бойд К. Пакър учи:

„От особена важност е за учителя да разбере, че в основата си хората са добри. Важно е да се знае, че тяхната тенденция е да вършат онова, което е правилно. Резултатът от подобна възвисяна мисъл е вярата. Това е от голямо значение, когато застанем пред своите собствени деца или пред класа от младежи, за да ги учим.

... Ако желаем да преподаваме, ние непрекъснато трябва да си напомняме, че имаме работа със синове и дъщери Божии и че всеки от тях, бидейки Негова рожба, има потенциала да стане какъвто е Той самият“ (Teach Ye Diligently, преработено издание [1991 г.], 89).

Говорейки относно обстановката в дома, президент Гордън Б. Хинкли казва: „Когато настанат малки проблеми, каквито неизбежно ще настават, въздържайте се. Спомнете си за мъдростта на древната притча: „Мек отговор отклонява от ярост.“ (Притчи 15:1) Няма подобна дисциплина в целия свят като дисциплинирането в любов. В себе си тя съдържа вълшебство“ („The Environment of Our Homes,“ *Ensign*, юни 1985 г., 6).

Както президент Хинкли отбелязва малките проблеми, неизбежно ще настанат. Независимо дали преподавате у дома или в църквата, вашите уроци могат понякога да бъдат разстроени от поведението на тези, на които преподавате. В усилията си да помогнете на тези, които пречат, помнете, че не трябва просто да се опитате да поправите неправилното поведение или да накарате всички да замълчат, вие трябва да помогнете на вашите ученици да станат по-добри ученици на Спасителя. Следната информация ще ви помогне да се справяте с лошата дисциплина по Христовия начин.

Помнете ценността на душите

Господ съветва: „Помнете, ценността на душите е огромна в Божиите очи“ (У. и З. 18:10). Тези, на които преподавате, притежават божествени качества и съдби. Вашите отговори на техните действия могат да им помогнат да си спомнят безмерната ценност като синове и дъщери на Бог. Чрез вашия пример, вие ще им помогнете да увеличат желанието си да помагат един на друг, да научат Евангелието и да живеят според неговите принципи.

Постарайте се да разберете тези, на които преподавате

Когато мислите за начини да помогнете на тези, които пречат, обмислете всички възможни причини за тяхното поведение, включително обстановката в класа. Молете се за напътствието на Духа. Понякога хората се разстройват поради нещо, което вие или някой друг правите. Понякога те говорят и действат неправилно, защото са притеснени, ядосани, уморени или разстроени. Вие трябва внимателно да прегледате тези възможности, докато размишлявате върху причината за проблемите. Когато разберете тези, на които преподавате, ще можете да им помогнете да допринесат по положителен начин за урока. (Вж. „Да разбираме тези, на които преподаваме“, стр. 33–34). За да установите потребностите на учениците от различни възрастови групи, виж „Преподаване на деца“, страници 108–109, „Възрастови характеристики на децата“ стр. 110–116, „Как да разбираме и да преподаваме на младежите“, стр. 118–120, „Как да разбираме и да преподаваме на възрастните“, стр. 123–124.

Направете оценка на вашите собствени усилия

Когато тези, на които преподавате, се държат лошо, много е лесно да се фокусирате върху тяхното поведение и да не оцените вашето собствено. Но Спасителят е казал: „Или как ще кажеш на брата си: остави да извади съчицата от твоето око, а ето, в твоето собствено око има греда?... извади първо гредата от собственото си око, тогава ще видиш ясно, за да извадиш съчицата от братовото си око“ (3 Нефи 14:4–5).

В своите усилия да разрешите проблемите с безредието, първо обмислете дали действителният проблем не е нещо, което вие правите. Попитайте себе си, „Спасителя и Неговото учение в центъра ли са на моето преподаване? Правя ли всичко възможно да преподавам чрез Духа? Помогнал ли съм на тези, на които преподавам, да поемат лична отговорност за своето обучение? Помогнал ли съм им да допринесат за образователната атмосфера? Давам ли им възможност да се учат един от друг? Мога ли да подобра подготовката си за урока? Стремя ли се непрестанно да се усъвършенствам като учител?

Прегледайте методите на преподаване, които използвате. Запитайте себе си: „Дали тези методи помагат на онези, на които преподавам, да разбират и прилагат евангелските истини? Използвам ли разнообразие от методи, за да помогна на тези, на които преподавам, да останат заинтересовани и да учат активно?“

Направете оценка на своите мотиви

Господ учи, че този, който има желание да помогне на Неговото дело, трябва да „е смирен и изгълнен с любов, имащ вяра, надежда и милосърдие“ (У. и З. 12:8). Само тези, които са мотивирани от любов, ще окажат позитивно, силно влияние върху онези, на които преподават. Молете се да бъдете изгълнени с Христовата любов към всеки човек, на когото преподавате, по-специално към тези, които понякога се държат неподходящо. (Вж. „Да се стремим към дара на милосърдието“, стр. 12; „Любовта смекчава сърцата“, стр. 31–32).

Запитайте себе си: „Загрижен ли съм повече да помогна на другите да научат Евангелието или за безпроблемното представяне на материала от урока?“ Мислете по-скоро върху преживяването, което членовете на класа имат, отколкото за вашето собствено преживяване. Когато по назидателен начин, пренебрегвайки собствените си потребности, се стремите към сърцата на тези, на които преподавате, те ще се чувстват по-удобно да вземат участие в урока.

Помогнете на членовете на класа да допринесат за образователната атмосфера

От време на време можете да пожелаете да преговорите с учениците принципите, които ще им помогнат да

допринесат за образователната атмосфера (вж. „Да научим другите да допринасят за образователната атмосфера“, стр. 77–78). Напомняйте им за техните отговорности да участват в дискусиите, да позволяват на всеки да допринесе с нещо, да се изслушват един друг и да носят своите Свети писания. Също така им казвайте какво ще направите като учител, за да допринесете за тази образователна атмосфера. Уверете ги, че ще се подготвите добре, за да ги обучавате и че ще провеждате дискусии и други дейности, които ще дадат на всички възможност да участват.

Реагиране по обикновен начин на временните нарушения

Понякога е по-добре просто да игнорирате дребните нарушения и да се фокусирате върху доброто поведение. Когато трябва да реагирате по някакъв начин на временните нарушения, обърнете внимание на следните предложения:

- Замълчете. Изчакайте тихомълком, докато даденият ученик спре да говори или пречи.
- Приближете се до ученика, който пречи. Това малко деяние може да му послужи за мълчаливо напомняне да бъде по-внимателен.
- Използвайте лек хумор. По занимателен начин можете да накарате ученика отново да внимава в урока. Въпреки това, никога не трябва да бъдете саркастичен или да използвате хумор, за да го засрамите или контролирате.
- Помогнете на ученика да участва по позитивен начин. Обмислете отправянето на молба към него или нея да

чете, да разкаже нещо със свои думи, да даде пример или да отговори по някакъв друг начин. Целта на тази идея е не да унижи ученика, а да го прикани да участва.

- Помогнете на всички да взимат участие. Ако даден ученик доминира дискусиата, положете усилие да се обърнете към тези, които все още не са допринесли с нищо. Дайте на тях първата възможност да отговорят на въпросите. Ако това не помогне, внимателно отклонете вниманието от ученика, обратно към класа, като кажете: „Нека чуем някой друг,“ или „Направи няколко интересни коментарии. Някой друг би ли желал да допълни казаното?“ (За специфични предложения относно провеждането на дискусии, виж „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65]; „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70).
- Пренасочете дискусиите, които не приканват Духа. Ако някой спори с вас или с другите, говори непочтително или повдига противоречиви теми, използвайте любов и кротост, докато решите как да обърнете. Можете просто да кажете нещо от рода на: „Това е интересно наблюдение, но вероятно ще ни отклони надалеч от днешния урок.“
- Представете различна дейност. Дайте незабавна почивка, като преминете към дейност, която изисква по-различно участие.

Положете специални усилия да помогнете на тези, които постоянно причиняват проблеми

Въпреки вашите усилия да създадете образователна атмосфера, някой може постоянно да пречи на урока, който преподавате. Ако някой сериозно пречи на обучението на другите, вие не трябва нито да игнорирате въпроса, нито да действате по груб начин. В подобна ситуация, помнете поуката на Господ да упражним влияние единствено „чрез убеждаване, дълготърпение, чрез благодат, кротост и чрез любов нелицемерна,

чрез доброта и чисто познание, което ще уголеми душата, без лицемерие и без хитрост, укорявайки понякога с острога, когато сте подтикнати от Светия Дух, като след това се покаже повече любов към този, който сте укорили, да не би той да ви сметне за свой враг,

за да може той да узнае, че вашата вярност е по-силна от връзките на смъртта“ (У. и З. 121:41–44).

Трябва да бъдете учтив и кротък, когато коригирате. Обърнете внимание, че укорът трябва да бъде направен единствено, „когато сте подтикнати от Светия Дух“ и това трябва да бъде последвано от по-голяма любов.

Следните предложения могат да ви помогнат, ако някой, на когото преподавате, постоянно пречи. Можете да намерите начини да пригледите някои от тези предложения за ползване у дома.

Говорете насаме с човека

Понякога е добре да се поговори насаме с човека, който постоянно причинява проблеми. Трябва да направите това тактично и с любов. Опишете проблемното поведение, като давате да се разбере, че обичате и уважавате човека. Помолете го за неговата подкрепа и се поставете заедно да намерите разрешение на проблема. След това покажете по-голяма любов. Както е посъветвал Бригъм Йънг: „Никога не укорявайте никого така, че да си помисли, че не ви е грижа за него“ (из *Discourses of Brigham Young*, съставил John A. Widtsoe [1941 г.], 278).

Потърсете помощ от другите

Вашите ръководители желаят да ви помогнат с предизвикателствата ви като преподавател. Техните идеи и помощ могат да са ви от полза. Например, те могат да помолят някой да помогне с дадени дейности или да седи до дете, което се държи зле. В своя редовен контакт с ръководителя във вашата организация можете да обсъждате начини да помогнете на индивидите във вашия клас (вж. „Получаване на подкрепа от своите ръководители“, стр. 28).

Вие можете да помолите един от вашите ръководители да присъства в класа ви и да обърне специално внимание на образователната атмосфера по време на урока. След часа обсъдете проблема с ръководителя и заедно го разрешете. Продължете да се съветвате с вашите ръководители, докато осъществявате разрешенията.

Ако дете или младеж си е изработил модел на проблемно поведение, потърсете помощта на неговите родители. Родителите желаят да узнават за поведението на своите деца и са готови да помогнат. Ако е възможно, включете и младежа в тези разговори; това ще му покаже вашето уважение към зрелостта и свободата му на избор. Заедно можете да направите конкретни планове и по-късно да преразгледате вашия напредък.

Ако лицето, което причинява безредие, се нуждае от специални грижи, научете какво можете да направите, за да му помогнете да учи по-ефективно и да се държи по подходящ начин (вж. „Преподаване на хора с физически недостатъци“, стр. 38–39]; виж също „Ministering to Members Who Have Disabilities“, стр. 310–314 в „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*).

Бъдете търпеливи

Помнете, че промяната изисква време. Продължавайте да работите търпеливо и никога не се отказвайте от някого, който има проблеми. Бъдете непрестанно и положително настроени в подхода си към него. Не се обезкуражавайте, ако той или тя имат негативно отношение в клас. Дори и ако човекът възприема малко от урока, който преподавате, той или тя все още има възможността да научи за Евангелието на Исус Христос и да почувства влиянието на Духа. Той или тя също така има възможността да бъде с любящ учител и с грижовни ръководители и приятели.

Конкретни предложения за учителите в Неделното училище за деца

Ако дадено дете пречи, учтиво го помолете да спре. Например, ако дете на име Татяна пречи на друг член на класа, можете да кажете: „Таня, моля те не прави това.“ Благодарете ѝ, ако се подчини. Ако не се подчини, отправете молбата си по-настоятелно, но въпреки това, с доброжелателство: „Таня, престани да правиш това.“ Благодарете ѝ, ако се подчини.

Ако тя все още не желае да спре, планирайте да разговаряте с нея насаме, за това какво се очаква от нея да прави в клас. Кажете ѝ какво и защо ви притеснява. Например, можете да кажете: „Таня, безпокоя се за случилото се днес в класа. Не можем да научаваме, когато клакът е непочтителен.“ След това можете да я попитате какво е отношението ѝ към тази ситуация. Като изслушате внимателно отговора, можете да ѝ покажете, че се отнасяте с разбиране към нейните чувства. Може да кажете: „Разбирам, че се чувстваш неспокойна и че ти е трудно да седиш мирно.“ Тогава попитайте: „Как можем да разрешим това заедно? Какво мога аз да направя, за да ти помогна? Какво би могла ти да правиш?“ Обсъдете заедно разрешението.

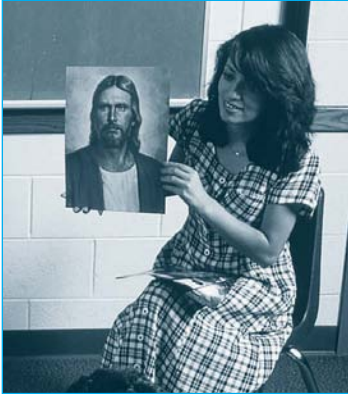
След като говорите с Таня, трябва да направите свой собствен план, за да помогнете на нея и на класа, ако тя продължи да пречи. Планът може да включва всяко от следните действия:

- Преместете нейния стол далече от другите деца. Нека Таня да седи там, без да говори, за кратък период от време (примерно, две минути). През това време, не разговаряйте с детето. Поканете я да се присъедини към групата, когато е стояла мълчаливо за определеното време.
- Помолете член от президентството на Неделното училище за деца или друг ръководител да отведе детето в празна стая или тихо място в сградата за събрания, където родителите биха могли да помогнат. Можете да кажете: „Таня, съжалявам, но не спази правилата в класа. Сестра Петрова ще те заведе да разговаряш с родителите си. Надявам се скоро да се върнеш. Когато решиш, че ще спазваш правилата в час, можеш да се върнеш обратно.“ Ръководителят трябва да остане с детето. Когато то се овладее, можете да го поканите обратно в групата. Помогнете му да разбере, че е обичано и че е важна част от класа.

ИЗПОЛЗВАЙТЕ ЕФЕКТИВНИ МЕТОДИ

За да помогнем на другите да учат, трябва преподаването ни да бъде интересно. За да им помогнем да разберат, преподаването ни трябва да бъде ясно. За да им помогнем да запомнят и размишляват върху наученото, преподаването ни трябва да бъде незабравимо. Това са причините за внимателното подбиране на методи за преподаване и за ефективното им използване: за да направим тези уроци интересни, ясни и незабравими.

РАЗНООБРАЗИЕ В ПРЕПОДАВАНЕТО

Президент Дейвид О. МакКей казва: „Всеки учител е отговорен как най-добре да подходи към членовете на класа, за да направи обръщениа, които да са трайни“ (Gospel Ideals [1953 г.], 439).

Използване на разнообразни методи във всеки отделен урок

Малко вероятно е, когато една домакиня планира едноседмичното меню, да реши да приготви едни и същи гостби за седемте последователни вечери. Дори когато нейният бюджет е ограничен дотолкова, че трябва да приготвя картофи всяка вечер, тя скоро се научава, че има много начини да се приготвят картофите.

По същия начин Евангелието може да бъде представено по множество различни начини. Никой учител не трябва да изпада в еднотипни на модели на представяне на един и същ урок, седмица след седмица. Когато използвате разнообразни образователни дейности, учениците имат склонността да разбират по-добре евангелските принципи и да запомнят повече. Внимателно подбраният метод може да направи дадения принцип по-ясен, по-интересен и по-незабравим.

Докато се подготвяте да преподавате, уверете се, че всеки път използвате разнообразни методи за преподаване. Това може да означава използването на нещо толкова обикновено като плакат от плат или табло, окачено на стената за единия урок и изброяването на въпросите върху черната дъска при друг урок.

Използване на разнообразни методи при всеки урок

В допълнение на използването на разнообразни методи, трябва да преподавате всеки урок различно. Децата, със своята вродена любознателност, реагират много добре на разнообразни образователни дейности – обикновено между пет и седем на урок. Младежите също така реагират добре при разнообразие на методите. Дори ако преподавате на възрастни, трябва да обмислите използването поне на три различни метода във всеки урок.

Подбиране и подготовка на разнообразни методи на преподаване

Съществуват много източници, които ще ви помогнат да подберете методи, когато подготвяте уроците си. Помислете върху следните идеи, докато планирате кои методи да използвате в даден урок:

- На първо място вземете под внимание предложенията, дадени във всеки урок от наръчника. При необходимост, пригответе ги според потребностите на тези, на които преподавате.
- Имайте определена цел за използването на даден метод. Подберете методи, които подкрепят и наблягат върху основната цел на урока. Те трябва да са смислени и приложими и да наблягат върху истината, добродетелта и красотата. Не подбирайте методи единствено за да забавлявате учениците или да запълните времето.
- Подберете методи, които са подходящи и ефективни. Някои методи, като истории и използването на черната дъска, ще бъдат по-често използвани от други, като всеобщите дискусии и игрите. (Вж. „Използване на подходящи методи“, стр. 91; „Използване на ефективни методи“, стр. 92).
- Когато е подходящо, подберете методи, които активно да включват учениците. Това е важно за всички ученици, а най-вече за децата.
- Практикувайте използването на методи, преди да преподавате урока. Това е особено важно, ако преди това не сте използвали даден метод.

Запазване на разнообразието в уроците ви

Таблицата на страница 90 може да ви помогне да определите дали има достатъчно разнообразие в уроците ви. Може да пожелаете да направите подобна таблица във вашия дневник или тетрадка. Най-отгоре, на празните колони, напишете заглавията на всеки от следващите пет урока. Докато подготвяте уроците, поставете отметка срещу всеки от използваните от вас методи, в колоната за съответния „урок“.

Методите, изброени най-отгоре в таблицата, са тези, които най-често се използват за преподаване на Евангелието. Можете да забележите, че използвате

някои от тези методи в почти всички ваши уроци. Другите изброени методи могат също така да бъдат ефективни, в зависимост от това, какво преподавате и от потребностите на тези, на които преподавате.

Когато използвате тези таблици, можете да забележите модели във вашето преподаване. Може да има някои методи, които използвате във всеки урок, а други, които въобще не използвате.

Методи, които ще използвам	Урок	Урок	Урок	Урок	Урок
Често използвани методи					
Черната дъска					
Сравнения и предметни уроци					
Дискусии					
Примери					
Лекции					
Оприличаване					
Музика					
Въпроси					
Писанията					
Истории					
Нагледни материали					
Други методи					
Стихове за дейности					
Приложни техники					
Дейности за привличане на вниманието					
Аудиовизуални материали					
Скоростно мислене					
Разделяне на групи					
Аналогии					
Демонстрации					
Диорами					
Драматизации					
Дейности свързани с рисуване					
Табла от плат					
Игри					
Гост-говорители					
Карти					
Наизустяване					
Шрайб-проектори					
Шаблонни дискусии					
Хартиени фигурки					
Картини					
Театър на читателите					
Нагледно представяне					
Ролкови кутии					
Специални съобщения					
Образователни кътчета					
Работни листове					

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПОДХОДЯЩИ МЕТОДИ

Като учител по Евангелието, вие сте като представител на Господ пред тези, на които преподавате. Трябва да се уверите, че всичко, което правите, е в съгласие с Неговата воля и че във всеки урок показвате почитателност към евангелските истини.

Господ казва: „Помнете, че онова, което идва свише, е свещено и трябва да бъде изговаряно с грижа и с ограничение от Духа“ (У. и З. 63:64). Методите, които използвате, за да преподавате евангелските истини, ще помогнат на учениците да развият чувствителност към свещените неща. Затова, трябва да се уверите, че методите са подходящи за преподаваните принципи и че са съобразени със спазването на Църковните стандарти. Съществуват множество методи, които могат да ви помогнат да предадете съответното послание, някои от тези методи могат да бъдат неподходящи за дадени уроци, поради определени обстоятелства или поради опитността на тези, на които преподавате.

Когато обмисляте използването на отделен метод, задайте си следните въпроси, за да се уверите, че методът е подходящ.

Този метод ще покани ли Духа?

Трябва да присъства Духът, за да може посланието на Евангелието да достигне до сърцата на тези, на които преподавате (вж. 2 Нефи 33:1; У. и З. 42:14). Затова, трябва да използвате методи, които да формират подходящата нагласа за урока и да поканят Духа. Например, един учител по Евангелско учение използвал музика, за да обсъди мъченическата смърт на пророка Джозеф Смит. В подготовката си за урока, учителят поканил член на района да се подготви да изпее „A Poor Wayfaring Man of Grief“ (*Hymns*, № 29). Този химн насочил мислите и чувствата на членовете от класа към момента преди нападението на тълпата, когато Джон Тейлър изпял този химн на братята в затвора на Картидж. Духът внесъл усещането и сериозността на този момент в сърцата на членовете от класа.

Този метод подхожда ли на свещения принцип, по който преподавам?

Някои методи за преподаване са по-леснодостъпни и неформални от други и поради това са подходящи само за определени уроци. Например, няма да бъде подхо-

дящо да се използва нагледно представяне, за да се обсъжда Възкресението. Въпреки това, нагледното представяне може да бъде подходящ начин, за да се научим да бъдем добри съседи.

Този метод ще може ли да поучи и укрепи онези, на които преподавам?

Изучаването на Евангелието трябва да бъде позитивно и радостно преживяване, което да помогне на учениците да осъзнаят своята божествена природа. Тези, на които преподавате, трябва да чувстват, че ги обичате и уважавате.

Спорният или сензационен материал не изгражда вярата и свидетелството и не трябва да бъде използван. Не използвайте метод, който да засрамва или унижава някого.

Този материал одобрен ли е от Църквата?

Използвайте настоящите издания на стандартните произведения и материалите за урока, публикувани от Църквата. Вземайте под внимание методите, предложени в наръчниците за уроците, преди да използвате други източници за идеи. Всички материали или идеи, които използвате и които не са от наръчниците, трябва да наблягат върху истината и добродетелта. В допълнение на наръчниците за уроците и писанията, можете да използвате речите от общите конференции, списанията на Църквата, аудио-визуалните материали и картини, предоставени от Църквата.

Следвал ли съм правилните стъпки в подготовката си за използването на този метод?

Някои методи изискват специална подготовка. Например, трябва да получите одобрението на епископа, за да поканите гост-говорител, и одобрението на президента на кола за поканата на гост-говорители на събранията на кола (вж. *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 325).

Допълнителна информация

За повече информация при избиране на методите, вижте уроци 8 и 9, в курса за Преподаване на Евангелието (стр. 222–229).

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕФЕКТИВНИ МЕТОДИ

Старейшина Бойд К. Пакър учи: „Когато преподаваме морални и духовни ценности, ние учим на неща, които са неосезаеми. Може би никоя техника не е толкова трудна за постигане, нито толкова възнаграждаваща, когато бъде успешно завършена. Има техника, която да употребим, и инструменти, които да използваме. Има неща, които учителите могат да направят, за да подготвят себе си и уроците си, за да могат техните ученици... да бъдат научени, и техните свидетелства да бъдат пренесени от единия към другия“ (Teach Ye Diligently, прер. [1991 г.], 62).

Ефективните методи на преподаване правят уроците по-ясни, интересни и незабравими. Всеки път, когато мислите да използвате даден метод, задайте си следните въпроси, за да се уверите дали той ще бъде ефективен.

Този метод ще помогне ли на учениците по-добре да разберат принципите, които преподавам?

Ефективните методи могат да бъдат използвани, за да се обяснят дадени принципи и да се наблегне върху дадени уроци. Например, една млада мисионерка учила проучвател за нуждата от възстановяването на Евангелието на земята. Проучвателят отвърнал, че неговата църква го е научила на много ценни истини и това винаги е било достатъчно за неговото семейство. За да помогне на проучвателя по-добре да разбере значението на Отстъпничеството и нуждата от Възстановяването, мисионерката донесла на следващата им беседа еднометрова пръчка. Тя обяснила, че пръчката била точно един метър на дължина. Ако само няколко сантиметра бъдат отрязани от нея, остатъкът от пръчката все още ще бъде полезен за отмерването на определени разстояния, но никога повече няма да може да отмерва пълния метър. След смъртта на апостолите части от истината били загубени тук и там. Когато вече нямало пророк, който да говори от името на Господ, промените се превърнали в учения. Части от истината останали и били добри, но не представлявали пълнотата на истината. За да се нарече една църква – Църквата на Исус Христос, трябва да притежава цялата истина, на която Той учи. Иначе ще бъде преподавано само малка част от това, което в действителност е необходимо.

Дали този метод мъдро ще оползотвори времето?

Много учители още в началото на урока чувстват, че имат достатъчно време. Следователно, те неблагоприятно използват първите минути от урока, като изразходват много време за приятните методи на преподаване. Тогава, по средата на времето за урока, те осъзнават, че трябва да побързат, като прескачат важни части от урока. Те често прибързват със заключенията, вместо да се възползват от възможността да достигнат заедно до идеите и да помогнат на учениците да видят как могат да приложат тези принципи, които са били преподавани.

Внимателно планирайте методите, които ще използвате в урока, както и времето, което ще изразходвате за тях. Това ще ви помогне да използвате разнообразни методи, без да им позволите те да се превърнат в основна цел на урока.

Уверете се, че методите, които използвате, не са твърде дълги за принципите, които ще преподавате. Например, работата на малки групи може да бъде ефективен метод да се преподаде сложен принцип, но тъй като отнема доста време, може да не бъде най-подходящият начин да се преподава обикновен принцип.

Дали този метод ще посрещне потребностите на тези, на които преподавам?

Методите, които използвате, трябва да помогнат на учениците да разберат принципа, който преподавате, и да увеличат желанието им да живеят според него. Узнайте миналото, постиженията, целите и т.н. на учениците, за да можете да подберете методи, които да са поучителни, незабравими и вдъхновяващи. Когато разбирате тези, на които преподавате, можете да избегнете методи, които могат да ги засегнат или объркат.

Използвам ли един и същ метод прекалено често?

Дори и най-убедителната техника на преподаване може да бъде изморителна, ако се използва прекалено често. Поставете се да използвате разнообразни методи на преподаване.

Допълнителна информация

За повече информация по избора на методи, вижте уроци 8 и 9 в Курса по преподаване на Евангелието (стр. 222–229).

НАЧАЛО НА УРОКА

Преди да започне самата симфония, присъстващите на концерта често чуват объркваща комбинация от звуци. Всички музиканти, по едно и също време, се подготвят за концерта, като настройват своите инструменти и самостоятелно практикуват музикалното си изпълнение. Въпреки това, когато на подиума излезе диригентът и вдигне диригентската си пръчка, всички те утихват, приковават вниманието си и се подготвят да работят заедно, за да изсвирят едно прекрасно изпълнение.

Подобно на диригента, който обединява музикантите в началото на концерта, вие трябва да обедините членовете на семейството или класа, в началото на урока. Преди да започнете урока, някои хора могат да четат, други да седят тихичко, а трети могат да разговарят помежду си. Можете да чуete да се провеждат няколко разговора едновременно. Дори и след откриващата молитва, присъстващите може да не са напълно концентрирани в допринасянето си за урока. Въпреки че е нужно нещо повече от вдигане на диригентската пръчка, съществуват няколко прости начина, за да се привлече вниманието на всички към урока.

Напътствия за начало на урока

Въведенията към уроците трябва да постигнат повече от привличане на вниманието на учениците. Ако въведението не е свързано с урока, възможно е по-скоро да попречи, отколкото да помогне. Например, ако в началото на урока учителят в Неделното училище разкаже анекдот, членовете на класа могат да станат внимателни, но също така могат да бъдат наведени на мисълта, да размишляват за нещо, които ще ги отклонят от фокусирането върху принципите, които ще бъдат

преподавани. Трябва да избягвате извиненията (като „чувствам се неподготвен“) и другите изрази, които не водят направо към темата на урока.

Когато преподавате различни уроци, не започвайте всеки път с един и същи метод. Разнообразието ще допринесе за интереса и ще въведе елемент на изненада. Можете да вземете под внимание някои от методите, описани в тази книга, на страници 159–184. За напътствия при избора на подходящи и ефективни методи, вижте страници 91–92.

Примери за ефективно начало на урока

Използване на нагледен урок

Можете да използвате предмети, за да преподавате евангелски принципи (виж „Сравнения и нагледни материали“, стр. 163–164). Например, за да започнете даден урок относно избора на неща, които са най-ценни за душата, можете да покажете реални парични знаци в близост до нарисувани пари или празен лист хартия, който е със същия размер на парите. Тогава попитайте тези, на които преподавате, кое ще вземат като заплата за извършената работа. Това може да доведе до дискусия относно кои учения са достоверни и кои подправени.

Записване на въпросите върху черната дъска

Записването на въпросите върху черната дъска ще помогне на учениците да започнат да размишляват относно темите, преди началото на урока. Например, в урок за взимането върху ни името на Христа, можете да запишете следните въпроси върху дъската:

- Кой са някои от нещата, които вършим, поради това, че сме взели върху си името на Христа?
- Кой са някои от нещата, които *не* вършим, поради това, че сме взели върху си името на Христа?

Споделяне на история

Историите могат да събудят интереса на учениците. Често можем да преподадем даден принцип по-ефективно, когато на първо място споделим история, за да го илюстрираме. Това помага на учениците да разберат принципа от гледна точка на ежедневния опит.

ЗАВЪРШВАНЕ НА УРОКА

„О, времето ми изтече, но не съм завършил с урока. Един момент. Ще избързам с последната част.“ Почти всеки е чул изявление, подобно на това, от някой учител. Подобни изявления показват, че учителят е пропуснал важна част от преподаването: възможността да доведе урока до ефективен завършек.

Характеристики на ефективния завършек

Ефективния завършек не се случва просто така; той трябва да бъде подготвян като част от урока. Завършекът е най-ефективен, когато имат някои от следните характеристики:

- Той е кратък, сбит и целенасочен. Обикновено, не трябва да се включва материал, който не сте преподавали в урока.
- Той обобщава и свързва заедно принципите, които вече сте обсъждали.
- Той подчертава важните точки, направени от онези, които са участвали.
- Той помага на учениците да приложат евангелските принципи в своя живот.
- Той е възвисяващ, мотивиращ и позитивен.
- Той включва време за свидетелство. Следват някои примерни начини за завършване на урока:
 - Повторете темата на урока. Попитайте тези, на които преподавате, как ще приложат темата в живота си през следващата седмица.
 - Преди да започне урокът, определете един или двама от учениците да слушат внимателно и се подготвят да помогнат с обобщение на основните точки от урока или на целия урок.

- Попитайте тези, на които преподавате какво биха отговорили, ако някой пожелае да узнае, какво са научили от урока.
- Използвайте работни листове, за да помогнете на тези, на които преподавате, да обобщят основните идеи на урока (виж „Работни листове“, стр. 183–184).

Оставете време за заключение

За да направите добро заключение, трябва да наблюдавате времето и да бъдете гъвкави в използването му. Дори добре подготвените уроци не се развиват според плана. Потребностите на тези, на които преподавате, могат да ви насочат към използването на повече време върху даден въпрос, отколкото сте предпологали.

Когато това се случи, съблюдавайте времето. Доведете обсъждането до неговия край, преди да изтече времето. Направете всичко по силите си, за да осъществите гладко преминаване от обсъжданата тема към кратко обобщение на урока. След това продължете с урока.

Променете предварително подготвените си заключения

Понякога, може да се наложи да промените своите предварително подготвени заключения, поради дадена дискусия, коментар или подтик на Духа. Следният разказ е пример за учител, който се възползвал от една необикновена възможност да завърши урока:

Към края на ранния сутрешен клас на семинара, учителят пожелал да доведе обсъждането до своя край. Основната идея на урока била, че ние идваме при Христа, когато се подчиняваме на заповедите. Класът разговарял за нещата, които някои тинейджъри правят, и така ги държали далеч от Спасителя и от получаването на всичките благословии на Неговото Единение.

Учителят планирал да завърши, като се позове на точките върху черната дъска. Но той забелязал една картина, която даден ученик бил завършил за проект по изкуствата в училище. Това било изображение на агне, надникващо през дървена ограда. Учителят помолил за разрешение да покаже тази картина на класа и обяснил какво вижда на нея: „Според както

обсъждамхе в клас“, казал той, „Спасителят е Агнецът Божий, Който дал Своя живот, за да можем всички ние да дойдем при Него и чрез Него да имаме вечен живот. Оградата на картината е като пречките, които ни отделят от Него.“

Учителят изразил надежда, че учениците ще премахнат „оградата“, която им пречи да се приближат до Спасителя. Той свидетелствал за поканата на Спасителя: „Дойдете при Мене... и Аз ще ви успокоя“ (Матей 11:28). Времето на часа изтекло и учителят върнал картината. Влиянието на Духа се запазило, докато учениците напускали сградата.

ПОДГОТВЕТЕ ВСИЧКО НЕОБХОДИМО

Когато посветим себе си на Господната работа, ние трябва да се включим в усилената работа по подготовката. . . Инструкциите на Господ да се преподава чрез Духа не ни освобождават в ни най-малка степен от необходимостта да се подготвим самостоятелно. . .

Трябва да изучаваме писанията. Трябва да изучаваме ученията на живите пророци. Трябва да научим всичко, което можем, за да се представим добре и да бъдем разбрани. . .

Подготовката е предпоставка за преподаването чрез Духа.

Старейшина Далин Х. Оукс

ОТДЕЛЯНЕ НА ВРЕМЕ ЗА ПОДГОТОВКА

След като възкресеният Спасител прекарва един ден в поучаване на нефитите, Той им заповядва да отделят време и се подготвят за ученията, които Той ще сподели на следващия ден. Той казва: „Затова, върнете се по домовете си и обмислете нещата, които ви казах, и помолете се на Отца в Моето име, за да можете да разберете и подготвите умовете си за утре“ (3 Нефи 17:3). Вие можете да приложите този принцип в подготовката си като учител. Когато отделите време да се подготвите сериозно и с молитва, ще бъдете благословени с по-голямо разбиране. Ще бъдете по възприемчиви за напътствията на Духа.

Започнете отрано подготовката за урока

Понякога можете да получите теми за преподаване, за които се изисква да се подготвите в последната минута. Но обикновено ще имате възможност да започнете с подготовката много по-рано. Това е важна част от преподаването. Колкото по-рано започнете да се молите, размишлявате и се подготвите за следващия урок, толкова повече време ще имате да бъдете направлявани от Духа и да търсите примери, сравнения и други идеи, за да обогатите урока (вж. „Разпознаване и следване на Духа в своето преподаване“, стр. 47–48]; „Търсете поуката във всичко“, стр. 22–23]; „Сравнения и нагледни материали“, стр. 163–164). Ще имате време да помолите тези, на които преподавате, да подготвят специални задания, като музикални изпълнения (вж. стр. 172–174). Също така ще имате време да откриете и да подготвите използването на източници, намиращи се в библиотеката на сградата за събрания (вж. „Източници на Църквата за преподаване на Евангелието“, стр. 105).

Често е от помощ да започнете да мислите за предстоящия урок веднага след като сте завършили последния си урок. Непосредствено след като сте били с учениците, ще имате по-ясна представа за тези, на които преподавате, за техните потребности и интереси. Също така ще сте осведомени за реакцията им спрямо вашето преподаване. Ще можете да прецените вашия подход и методи, докато те са все още пресни в съзнанието ви.

Да намерим радост в подготовката

Един учител описал радостта, която идвала, когато отделял време, за да се подготви:

„Много са намерили радост в преподаването на Евангелието, но има една различна радост, свързана с преподаването – радостта от подготовката. Често на подготовката на уроците се гледа като на задача, оставена за последния момент. Като набързо казаната молитва, подготовката в последния момент се обезсмисля и не е много ефективна.

Аз самият съм запознат с подобен род подготовка. Не е приятна и не изгражда увереността. Също така съм чувствал голямо ободряване в подготовката. Това може да бъде време на смислена молитва и задълбочен размисъл. Открил съм, че това е едно приятно, продуктивно време на поклонение, самонаблюдение, разбиране и вдъхновение. . .

. . . Когато вкусих от радостта на подготовката, открих за себе си скъпоценни бисери на мъдрост и проникателност. Открих, че съм научил много повече посредством своята подготовка, отколкото ще имам време, за да преподавам.

Винаги когато се преподава истината, нуждата от подготовката е до голяма степен една и съща. Онези, които развият метод за успешно подготвяне, ще открият, че ги очаква едно радостно преживяване“ („Random Sampler: Planning to Teach,“ *Ensign*, октомври 1995 г., 73).

Отделяне на време за лична подготовка

Помнете, че в своите усилия да преподавате Евангелието на Исус Христос не е достатъчно просто да подготвите урока. Трябва и самите вие да се подготвите. Отделете време, за да изучите съветите в тази книга, относно това, което можете да направите, за да се подготвите духовно да преподавате Евангелието (виж страници 11–20). Също така планирайте присъствието си на събранията за усъвършенстване на учителите. На тези събрания вие и другите учители и ръководители ще се съберете заедно, за да научите за методи на преподаване на Евангелието, които ще ви помогнат да увеличите уменията и увереността си.

ПОДГОТОВКА НА УРОЦИТЕ

Краткото време, което прекарвате, за да преподавате даден урок у дома или в Църквата, може да има вечни последици за тези, на които преподавате. Всеки един урок може да им помогне да почувстват влиянието на Духа, да израстват в своята любов към Небесния Отец и Исус Христос и да увеличат тяхното желание да живеят според Евангелието. Помнете това, докато подготвяте уроците. Вашият успех в представянето на Господ и преподаването чрез Духа ще бъде повлияно от грижите, които полагате за подготовката на урока.

Започване на подготовката за урока отрано

Планирането на урока изисква време и внимание. Скоро след като приключите даден урок, започнете да се подготвяте за следващия. Непосредствено след като сте били с учениците, ще имате по-ясна представа за тези, на които преподавате, за техните потребности и интереси. Също така ще сте най-осведомени за реакциите им от вашето преподаване.

Три въпроса, които ще направляват вашата подготовка за урока

Когато започнете да се подготвяте за урока, с молитва, преразгледайте материала за урока, обмислете потребностите и интересите на тези, на които преподавате. Тогава помислете върху трите въпроса, изброени по-долу. Тези въпроси трябва да ви напътстват по време на вашата подготовка за урока.

1. Какво ще се случи в живота на тези, на които преподавам, като резултат от този урок?
2. Кои точно принципи трябва да бъдат преподадени?

3. По какъв начин трябва да бъдат преподадени тези принципи?

Следват няколко специфични начини за използването на тези въпроси, при започване на подготовката за урока. Когато преглеждате урока по следния начин, записвайте идеите, които ви идват. Това ще ви даде структурата на урока, върху която, с молитва, трябва да продължите да размишлявате.

1. *Какво ще се случи в живота на тези, на които преподавам, като резултат от този урок?*

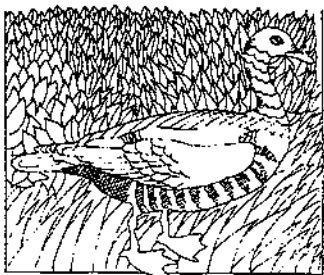
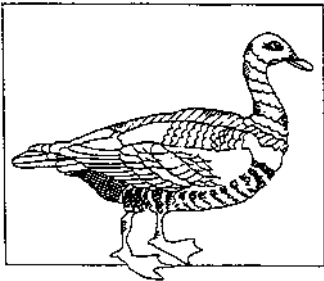
Изучавайте и размишлявайте върху материала за урока и съпътстващите го стихове от писанията. Помислете върху това, какво ще разберат, почувстват, желаят или направят онези, на които преподавате, като последици от урока. Например, при подготовката на урока за молитвата, можете да решите, че учениците трябва да разберат важноста от молитвата и че те трябва да решат да се молят всяка сутрин и вечер. При подготовката на урока за семейните задължения, можете да решите, че като следствие на урока, членовете на семейството трябва да бъдат по-усърдни в изпълнението на домашните задължения. При преподаването на урок за изучаването на писанията, можете да решите, че урокът трябва да вдъхнови тези, на които преподавате, ежедневно да изучават писанията.

Много уроци в публикуваните от Църквата наръчници включват изявления за целите на уроците. Тези изявления могат да ви помогнат да решите по какъв начин, всеки урок трябва да окаже влияние върху онези, на които преподавате.

2. *Кои точно принципи трябва да бъдат преподадени?*

Винаги си спомняйте за потребностите и средата на тези, на които преподавате. Запитвайте себе си: „Кои принципи в урока ще помогнат на онези, на които преподавам, да се справят с предизвикателствата?“

Често един урок съдържа повече материал, отколкото ще сте в състояние да преподадете в определеното ви време. В подобни случаи, трябва да изберете материала, който ще бъде от най-голяма полза за тези, на които преподавате.

Прочетете тези две илюстрации. Коя илюстрация ви дава най-добра идея за това, как изглежда една патица? Отбележете, че първата илюстрация включва повече детайли за патицата и не включва други елементи, които отвличат вниманието от патицата. Когато решавате да се фокусирате върху един или два принципа в урока, уверете се, че не включвате идеи, които биха отклонили вниманието от тези принципи. Подгответе уроците си така, че да са подобни на първата илюстрация: прости, ясни и концентрирани.

Количеството на обхванатия материал е по-маловажно от влиянието, което ще окаже върху живота на онези, на които преподавате. Тъй като прекалено многото понятия наведнъж могат да объркат или уморят учениците, често е най-добре да се фокусирате върху един или два основни принципа. След това можете да определите допълнителни, подкрепящи идеи, от наръчника.

Въздържайте се от опитите си да преподадете всичко, което може да бъде казано по дадена тема. Тези, на които преподавате, вероятно вече имат някакво разбиране по темата. Вашият урок трябва да допълни, изясни и потвърди онова, което знаят. Помнете, че вашият урок не е единственият път, посредством който те ще научат за нещата по тази тема.

3. По какъв начин трябва да бъдат преподадени тези принципи?

Вие трябва да изберете методи на обучение, които ще помогнат на учениците да разберат и приложат преподадените от вас принципи (за повече информация относно избирането на подходящи и ефективни методи, вижте страници 91–92).

При избирането на методи, на първо място трябва да преразгледате въпросите за обсъждане, разказите и другите образователни дейности, които са предложени в наръчника за урока. Ако почувствате, че тези методи ще помогнат в посрещането на потребностите на хората, на които преподавате, запознайте се по-отблизо с методите. Ако чувствате, че трябва да използвате други методи, започнете отрано да обмисляте как да преподадете принципите. Обмислете използването на примери, илюстрации, сравнения или лични преживявания, които да помогнат за преподаването на основните принципи в урока.

Методите, които решите да използвате, може да изискват снабдяването с материали от библиотеката в сградата за събрания като картини, предмети, пеенки или видеокасети.

Усъвършенстване на вашите идеи

След като придобиете някакви идеи за преподаването на урока, можете да ги развиете и усъвършенствате. Ако сте започнали да се подготвяте отрано, ще можете по-добре да наблюдавате за пре-

живявания, разкази и писания, които ще помогнат на тези, на които преподавате. Мислите могат да ви дойдат, докато размишлявате върху принципите, които трябва да преподавате, и за потребностите на учениците. Това е един от начините, чрез който Духът ще може да ви влиява във вашата подготовка. Можете да си носите бележник, за да записвате идеите, които ви идват.

Ще е от помощ в този момент на вашата подготовка, още веднъж да прегледате стиховете към писанията, които ще бъдат използвани в урока. Това ще ви помогне по-добре да ги разберете и ги приспособите за тези, на които ще преподавате.

Приспособете и преработете при необходимост

Когато наближи времето за урока, вероятно ще се наложат някакви окончателни приспособявания. Това е нещо като кастренето, което градинарят прави, за да придаде правилната форма на дървото или храста. По време на този етап трябва да:

- Имате ясна представа какво ще се случи в живота на учениците, в резултат от този урок. Запитайте себе си: „Дали урокът ще постигне тези резултати?“
- Преразгледайте в наръчника специфичните точки, които желаете да преподавате – основните принципи и подкрепящите ги идеи. Създайте си ясна представа. Уверете се, че сте планирали ясно начало и силен, концентриран завършек (вж. „Начало на урока“, стр. 93; „Завършване на урока“, стр. 94–95).
- Конкретизирайте методите за преподаване, които ще използвате. Уверете се, че методите, които ще използвате, ще помогнат на учениците да приложат преподаваните от вас принципи.
- Конкретизирайте своя избор на материали, които ще използвате.

Може да бъдете подтиквани от Духа да правите промени до последния момент. Дори може да бъдете подтикнати да направите промени в самия момент на преподаването. Бъдете отворени към тези подтици и оценете, че вашата внимателна подготовка ви позволява да получавате продължаващо напътствие от Духа.

СЪЗДАВАНЕ НА УРОЦИ ОТ РЕЧИТЕ НА КОНФЕРЕНЦИИТЕ И ДРУГИ ИЗТОЧНИЦИ

Схематизираните наръчници за уроците не са за всяка преподавателска възможност в Църквата. При някои случаи можете да преподавате от статиите в списанията на Църквата или от обръщенията на общите конференции. При други случаи, можете да преподавате от книга, която включва въпроси за изучаване, но не и план на урока.

Когато подготвяте уроци от тези източници, трябва да следвате препоръките в „Подготовка на уроците“ (стр. 98–99). Тогава, Духът ще ви напътства в решенията ви относно какво и как да преподавате.

Пример как да планираме урок от реч на общата конференция

Обърнете внимание на тази извадка от обръщението на старейшина Джозеф Б. Уъртлин, направено на общата конференция:

„Последната част от тринадесетият символ на вярата заявява: „И ако има нещо добродетелно, хубаво или достойно за похвала, ние го търсим.“

Думата *търсим* означава да отидем да ги потърсим, да се опитаме да ги открием, да се опитаме да ги придобием. Това изисква деен и настоятелен подход към живота. Например, Аврам „потърси[л] благословиите на бащите... и да бъд[е] по-голям последовател на праведността“ (Аврам 1:2). Това е в противоположност на пасивното очакване на нещо добро да дойде до нас, без полагането на никакви усилия от наша страна.

Ние можем да изпълним своя живот с добро, не оставяйки място за нищо друго. Има толкова много добро, от което да избираме и никога да не пожелаваме да вкусим от злото“ (из Conference Report, април 1992 г., 120; или *Ensign*, май 1992 г., 86).

Следният пример показва как да се подготви урок, основан върху това изявление.

1. Прочетете изявлението на старейшина Уъртлин.

С молитва, помислете за тези, на които ще преподавате, за това по какъв начин този пасаж е приложим за тях.

2. Помислете какво ще се случи в живота на онези, на които преподавате, в резултат от този урок.

Например, ако преподавате на младежи, можете да пожелаете да ги накарате да си поставят цели, които ще им помогнат да се стремят към добрите неща. Това може да включва цели относно изучаването на писанията, ползотворни забавления или възвисяващи дейности с приятели.

3. Вземете решение кой основен принцип или принципи ще преподадете, както и за някакви поддържащи идеи.

Върху какво ще изберете да наблегнете, трябва да зависи от потребностите на тези, на които преподавате. Когато сте усърдни и се молите, ще получите напътствие от Духа във вземането на решение.

Например, за да научите младежите за важноста от търсенето на това, което е добро, можете да се концентрирате върху изявлението на старейшина Уъртлин: „Има толкова много добро, от което да избираме, че никога да не пожелаваме да вкусим от злото“. Поддържащите идеи могат да се изразяват в активно търсене на добрите неща и когато правим това, можем да потърсим помощ от Господ.

Докато се подготвяте да преподавате тези принципи, можете да се обърнете към Учение и Завети 6:7, където се казва:

„не търси богатства, а мъдрост“, и Учение и Завети 46:8, където се казва: „търсете искрено най-добрите дарби“. Докато изучавате тези стихове, ще можете да определите онези от тях, които ще са най-полезни за преподаването на принципите в урока.

4. Обмислете по какъв начин бихте желали да преподадете подобрите от вас основни и подкрепящи идеи.

Прегледайте внимателно методите за преподаване, описани на страници 159–184. Във вас ще се зародят идеи докато обмисляте по какъв начин да учите вашия клас.

Например, можете да проведете дейност, включваща черната дъска, върху която учениците да изброят различни начини да прекарват времето си. Това може да доведе до обсъждане дали учениците изпълняват съвета на старейшина Уъртлин, да „изпълним своя живот с добро, не оставяйки място за нищо друго“.

Докато планирате провеждането на подобна дискусия, започнете да мислите какви въпроси ще зададете (вж. „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70). Например, докато говорите за важноста да живеем според съвета на старейшина Уъртлин, можете да попитате „Какви промени да направим, които ще ни помогнат да изпълним живота си с добро?“

Колкото по-внимателно размишлявате върху специфичните потребности на тези, на които преподавате, и колкото повече изучавате различните методи на преподаване в тази книга, толкова по-уверен и изобретателен ще бъдете в разработването на идеи за преподаване.

Подготвянето на уроци от речи на общата конференция и от другите източници, изисква допълнителни творчески способности. Когато се подготвяте усърдно и търсите Духа, ще бъдете вдъхновени при подготовката си на подобни уроци. Вие и тези, на които преподавате, ще бъдете благословени, в резултат от подготовката ви.

АДАПТИРАНЕ НА УРОЦИТЕ КЪМ ТЕЗИ, НА КОИТО ПРЕПОДАВАТЕ

Публикуваните от Църквата наръчници за уроците са внимателно подготвени, за да се обезпечи максималната чистота на ученията на Църквата. Те установяват нагътствия за преподаването в Църковна обстановка, и обезпечават последователния подход към евангелските теми и принципи. Вие трябва да сте верни на ученията и нагътствията в тези наръчници. Въпреки това, не е необходимо да представяте уроците точно така, както са описани в наръчниците. Можете да адаптирате уроците според потребностите и обстоятелствата.

Както и да адаптирате уроците, помнете, че вашите промени трябва да помогнат на учениците да разберат и живеят според евангелските принципи. За целта, промените трябва да бъдат осъществявани след молитва и изучаване на материала в урока и след като вземете под внимание всеки от учениците. Когато се стремите да пригледите даден урок, трябва да бъдете водени от (1) предоставения ви наръчник; (2) трите основни въпроси, обсъдени на страници 98–99, в тази книга и (3) стандартите за преподаване, описани в тази книга, като: любов към онези, на които преподавате, да преподавате чрез Духа и да преподавате учението.

Примери за адаптиране на уроците

Следните ситуации представляват няколко начина, чрез които можете да приспособите уроците към тези, на които преподавате.

Използването на материал от последното списание на Църквата

Докато в урока четете разказ относно службата, спомнете си, че има подобен

разказ в последното списание на Църквата. Чувствате, че младите жени във вашия клас ще разберат по-добре историята от списанието. Тогава използвайте тази история вместо описаната в наръчника.

Разработване на ваши собствени образователни дейности

Докато подготвяте урок за група деца от Неделното училище за деца, прочитайте дейността за привличане на вниманието в началото на урока. Вие чувствате, че точно тази дейност може и да не помогне на децата във вашия клас. Размишлявате върху потребностите на децата и предлагате дейност, която ще им помогне да се концентрират върху принципите, които ще преподавате.

Отклоняване от предложеното развитие на урока

Вие се подготвяте да преподавате на дяконите във вашия район. Наръчникът за уроците в Аароновото свещеничество предлага използването на нагледно представяне, за да им помогне в прилагането на евангелския принцип. Докато си мислите за младите мъже, на които преподавате, спомнете си за преживяване, което те наскоро са имали. Вие чувствате, че обикновената дискусия относно тези преживявания ще бъде по-ефективна, отколкото нагледното представяне.

Адаптиране на уроците за различни възрастови групи

За идеи по адаптирането на уроците за различни възрастови групи, вижте частта от тази книга, озаглавена „Преподаване на различни възрастови групи“ (стр. 107–124).

САМООЦЕНКА НА ИЗНАСЯНЕТО НА УРОЦИТЕ

След като преподавал урока си, учителят по евангелско учение се обезпокои от начина на преподаване. Някои части от урока направил добре, но за други части чувствал разочарование. „Защо някои от нещата вървят добре, а други не?“ запитал той себе си. „Какво бих направил отново, за да представя урока? Какво бих променил?“ Въпросите останали у него, докато размишлявал как да помогне на членовете на класа да научат Евангелието. Въпросите, които този учител си задавал, стоят по един и същи начин за всички учители.

В допълнение към оценката за обучението на тези, на които преподаваме (вж. „Как да разбера дали членовете на класа научават“, стр. 73), е важно също така да оценим собствения си успех в представянето на уроците. Президент Спенсър У. Кимбъл учи за важността от самооценяването и за стремежа към усъвършенстване: „Ние констатираме и установяваме приемливи стандарти на постижение... и съобразно тях, измерваме собствената си работа. Трябва да сме по-слабо заинтересовани за превъзходството си над другите, а по-загрижени за усъвършенстване на предходните ни преподавателски преживявания“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ред. Edward L. Kimball [1982 г.], 488).

Трябва да отделяме време, след всеки урок, да последваме съвета на президент Кимбъл да „измерваме собствената си работа“. Това ще ни помогне да се подготвим за следващия урок и да продължим да се усъвършенстваме като учители.

Каквито и промени да бъдете подтикнати да направите, помнете, че самооценката на вашето преподаване трябва да бъде положително преживяване, а не обезкуражаващо. Всеки път, когато откриете начин да подобрите вашето препода-

ване, вие откривате нов начин да помогнете на другите да учат Евангелието и да живеят съобразно неговите принципи.

Въпроси, които да ви помогнат да оцените изнасянето на уроците

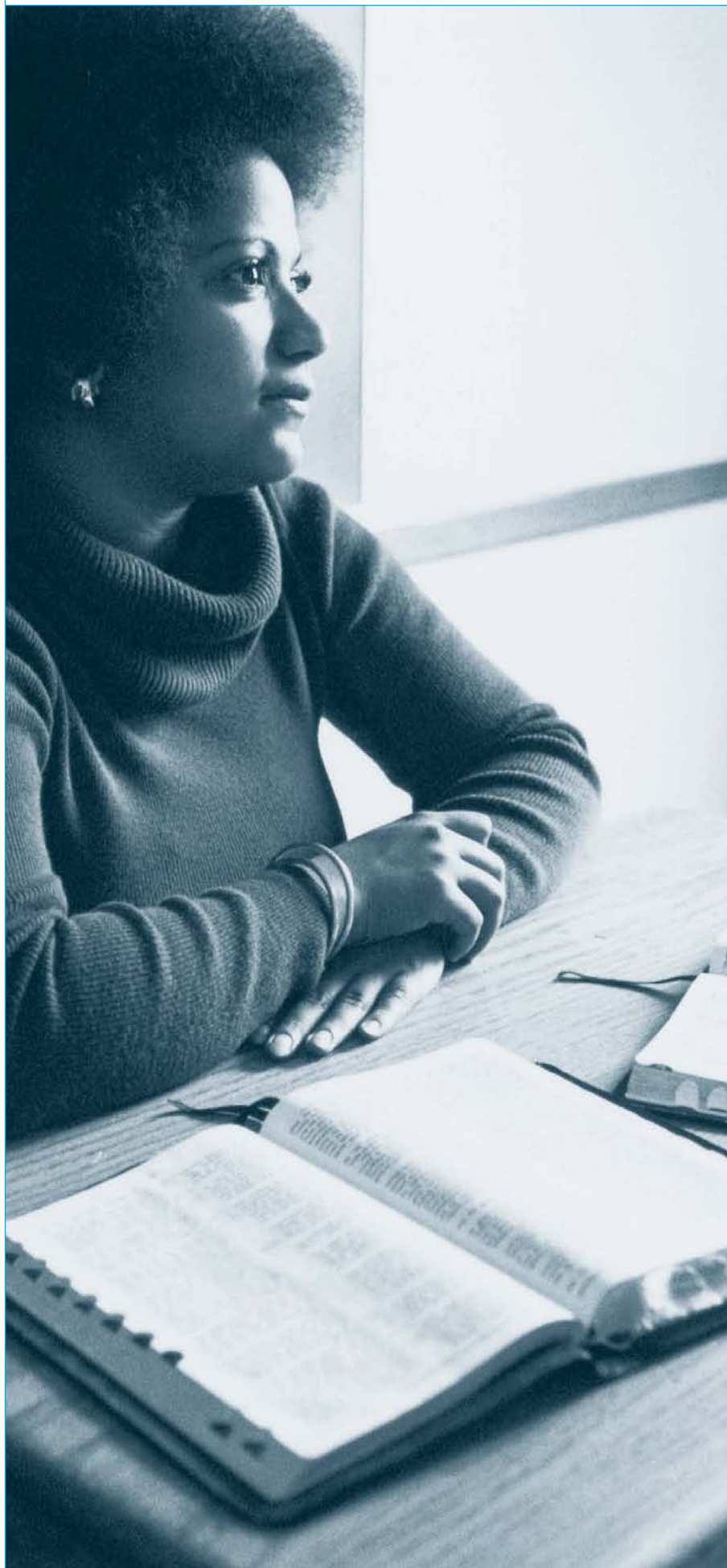
Успехът от даден урок се измерва според влиянието, което той има върху тези, на които преподавате. Когато правите самооценка на всеки урок, опитайте се да си спомните реакциите на учениците по различно време на урока. Можете да си спомните техните реакции по-ясно, ако прегледате плана, който сте използвали, за да представите урока.

Изброените по-долу въпроси могат да ви помогнат при вашата оценка на уроците. Забележете, че първите въпроси ви помагат да определите с какво сте се справили добре. Обикновено можете да научите повече за начина да се усъвършенствате, като по-скоро се фокусирате върху успехите си, отколкото върху разочарованията си. Когато със смирение признаете своите силни страни, можете да изградите върху тях и ги използвате, за да подобрите цялостното си преподаване. След като сте взели пред вид онова, което сте направили добре, можете да определите какво бихте направили по-добре.

- В кой момент от урока тези, на които преподавам, бяха най-склонни да участват? Кога не бяха склонни да участват?
- В кой момент от урока те чувстваха влиянието на Духа най-силно? Кога чувстваха по-слабо влиянието на Духа?
- В кой момент от урока бяха най-съсредоточени? Кога не мислеха много задълбочено?
- В кой момент от урока те намираха най-много приложения за своя живот? Кога не разбираха урока и приложението му в своя живот?

Докато размишлявате върху всеки от въпросите, изброени по-горе, обърнете внимание на следните затвърждаващи въпроси:

- Коя част от представянето на урока явно допринесе за тези отговори?
- Какво ми говори това, за тези, на които преподавам?
- По какъв начин това разбиране ще ми помогне, когато се подготвям за следващия урок?

Когато задавате на себе си тези въпроси, обмислете записването на своите отговори, за да не забравите проникновението и подтиците, които получавате. Може да се изненадате от това, колко много ще научите.

Когато с молитва размишлявате върху начините да достигнете до тези, на които преподавате, Духът ще може да ви помогне да видите области, в които да се усъвършенствате. Можете да изучавате определени раздели от тази книга. Например, прегледайте информацията относно задаването на въпроси, които подбуждат към обсъждане (вж. „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65); „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70). Можете да почувствате, че е важно да научите как да започвате уроците по по-интересен начин (вж. „Начало на урока“, стр. 93) или да разработите по-силен завършек за уроците (вж. „Завършване на урока“, стр. 94–95).

За предложения по разработването на план за усъвършенстване, виж „Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви“ (стр. 24–27).

ИЗТОЧНИЦИ НА ЦЪРКВАТА ЗА ПРЕПОДАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

Църквата предоставя много източници, които да помогнат на родителите, учителите и ръководителите да преподават Евангелието. Писанията са учебната програма на Църквата и най-важният от тези източници.

- *Преподаването – няма по-велико призвание*
- *Ръководство за преподаване*
- „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*
- *Family Home Evening Resource Book*
- *Евангелски принципи*
- *Разкази от писанията*
- Наръчниците за уроците
- Списанията на Църквата (периодически проверявайте тези материали за разкази и идеи)
- Комплект картини от Евангелието (сбор от картини, които включват описание на разказите и събитията от писанията, президентите на Църквата и евангелските принципи в действие).
- Други картини и плакати
- Книгата с химни на Църквата
- *Children's Songbook*
- Публикуваните от Църквата видео и аудио касети

Библиотеката в сградата за събрания

Ако вашата сграда за събрания има библиотека, в нея може да се съдържат голяма част от тези източници. За да научите повече за достъпните материали във вашата библиотека в сградата за събрания, поговорете с библиотекаря.

Библиотекарят в сградата за събрания или чиновникът на района трябва да притежават екземпляр от *Church Materials Catalog* (Каталогът с материали на Църквата), който можете да използвате. Този каталог е годишна публикация, която изброява материалите, достъпни чрез разпределителните центрове на Църквата. В допълнение каталогът изброява и други материали, които подпомагат членовете на Църквата.

В

ПРЕПОДАВАНЕ НА РАЗЛИЧНИ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

ПРЕПОДАВАНЕ НА ДЕЦА

Когато възкресеният Спасител служил на нефитите, Той показал голямата Си любов към малките деца:

„Той взе малките им деца, едно по едно и ги благослови, като се молеше на Отца за тях. . .

И Той заговори на множеството и им каза: Виджте малките си деца.

И когато погледнаха , за да видят, те вдигнаха очи към небето и видяха небесата да се отварят, и видяха ангели да се спускат от небесата, като че ли посредством огън; и те слязоха и заобиколиха онези малки дечица, и бяха заобиколени от огън; и ангели им служеха“ (3 Нефи 17:21, 23–24).

Позовавайки се на записаното, старейшина М. Ръсел Балард казва: „Съвсем ясно е, че на тези от нас, на които са им поверени скъпоценни деца, им е дадено свещено и благородно настояничество, защото ние сме онези, които Бог е определил да обгърнем днешните деца с любов и огън от вяра, и с разбиране за това кои са те в действителност“ („Great Shall Be the Peace of Thy Children,“ *Ensign*, април 1994 г., 60). Примерът на Спасителят ни учи как да преподаваме, да се грижим и въздействаме на децата си.

Да учим децата на Евангелието на Исус Христос и да им помогнем да се научат да живеят според него е свещена отговорност. Вие трябва да ги учите на истинското учение, така както пророкът Нефи, който казва: „Ние говорим за Христа; радваме се в Христа, проповядваме за Христа, пророкуваме за Христа и пишем според пророчествата ни, та децата ни да знаят към кой източник да се обърнат за опрощение на греховете си“ (2 Нефи 25:26).

Когато учите деца, ще откриете, че получавате специални благословии. Децата ще донесат радост в душите ви и

ще ви подтикнат да бъдете добър пример. Когато оцените верността, любовта, доверието и надеждата у децата, ще се доближите до Господ и по-добре ще разберете Неговата заповед да „се. . . обърнем като децата“ (Матей 18:3). С Духа, който да напътства, ще можете да обикнете и преподавате на децата по Христовия начин. Ще помогнете на всяко дете да намери мира, обещан на онези, които следват Спасителя: „И всички твои чедра ще бъдат поучавани от Господа и голям ще бъде мирът на чедата ти“ (3 Нефи 22:13).

Напътствия за разбиране и преподаване на деца

Следната информация може да ви помогне по-добре да разберете характеристиките на децата, на които преподавате (виж също „Възрастови характеристики на децата“, стр. 110–116 и, ако преподавате в Неделното училище за деца, вж. въвеждащите страници на наръчника за уроците на Неделното училище за деца).

Децата вярват на всичко. Те вярват на казаното от вас. Възприемат истината. Ваше е задължението да ги учите на правилните учения просто и ясно, говоримо и чрез примери, които те ще могат да разберат.

Децата могат да разпознават влиянието на Духа. Учете ги, че чувството на мир, любов и топлина, които изпитват, когато говорят или пеят за Исус Христос и Неговото Евангелие, идват от Светия Дух. Помогнете им да разберат, че тези чувства са част от свидетелството.

Децата възприемат нещата буквално. Всичко е действително за тях. Ако използвате сложни методи или преподавате свещени евангелски принципи, могат да се объркат. Помогнете на децата да научат за Евангелието, като обсъждат събития и дейности, които са познати за тях: в дома, семейството и света около тях. Уверете се, че не са разбрали погрешно онова, което сте ги учили.

Децата са любопитни и нетърпеливи да научат. Те се наслаждават да научават посредством разнообразието и новите преживявания. Те желаят да се движат наоколо, да използват всичките си сетива, да изследват и опитват нови неща. По-големите деца харесват предизвикателството да отговарят на въпроси и да разрешават проблеми. Децата във вашия клас

ще внимават повече и ще се стремят повече да научават, когато използвате разнообразие от методи и дейности, за да преподавате евангелските принципи (вж. „Разнообразие в преподаването“, стр. 89–90).

Децата са любвеобвилни и желаят самите те да бъдате обичани и приемани. Търсете възможности да наблегнете върху любезното и нежно поведение, което е присъщо за децата. Тъй като те се стремят да ви угодят и се радват да помагат на другите, давайте им възможност да служат. Помолете ги да ви носят книгите, да държат картини или да отговарят на въпроси. Окуражете ги да си помагат едни на други. Показвайте вашата любов към тях. Изграждайте тяхната увереност, като изказвате вашата благодарност за техните усилия, винаги когато е възможно. Слушайте внимателно какво казват.

Децата започват да се подготвят за бъдещето. Докато за децата израстването може да изглежда много далечно, те се подготвят отрано за своите бъдещи отговорности в семейството, Църквата и на работното място. Можете да им помогнете да осъзнаят по какъв начин техните настоящи преживявания ги подготвят. Например, можете да кажете: „Мария, наблюдавах те как помагаше на Катя да намери този стих. Ти беше толкова търпелива и любезна. Някога, когато станеш майка, сигурна съм, че ще научиш децата си на много прекрасни неща.“ Или можете да кажете: „Георги, какъв добър мисионер ще станеш един ден, защото се научи да си поставяш цели и да ги изпълняваш. Толкова се гордея с теб!“

Децата ще следват вашия пример. Вие винаги преподавате, дори когато не го осъзнавате. Често преподавате повече посредством своето поведение и пример, отколкото чрез своите думи. Например, децата ще забележат дали се отнасяте към писанията с уважение. Те ще забележат как говорите за Небесния Отец и Исус Христос. Ще ви наблюдават как живеете според принципите, които преподавате. Вашият праведен пример ще им помогне да развият по-дълбоко чувство на любов и уважение към Небесния Отец и Неговия Син.

Малките деца имат кратък период на внимание и не мога да седят мирно за дълго време. Не изисквайте прекалено много от тях. Приемете, че това невнимателно поведение може да означава, че са уморени или гладни, че не разбират нещо от онова, което сте казали, че се нуждаят да се преместят или са отегчени. Най-добрият начин да задържите вниманието им и да им помогнете да учат, е като ги окуражите да участват в уроците. Тъй като децата имат изобилие от енергия, планирайте начини, които да им позволяват да се местят или гледат, слушат, помиришват или докосват неща като част от всеки урок. Те се наслаждават да научават чрез повторение прости истории, песни и дейности.

Укрепване на семействата

Ако сте учител или ръководител, можете да помогнете на родителите в усилията им да преподават Евангелието на своите деца. Кажете на родителите какво преподавате в клас, за да могат и те да наблегнат върху тези евангелски принципи у дома (вж. „Най-чести поводи за преподаване у дома“, стр. 137–139). Окуражете децата да споделят със своите семейства какво научават. На семейните домашни вечери те могат да споделят песните, писанията, игрите и принципите, които са научили по време на класовете, или дейностите в Неделното училище за деца. Понякога можете да изпращате на родителите съобщения за уроците или дейностите, в които децата им са участвали, за да се затвърди наученото от детето. Също така можете да запознаете родителите кога детето е било изключително услужливо или кога тяхното дете има за задача да се моли или да се подготви за изказване. Можете да поканите родителите да споделят своите преживявания или свидетелства като част от урока.

Помнете, че когато помагате на децата да придобият свидетелство и живеят според Евангелието, те ще могат да повлияят добре и на своите семейства. Когато учите децата на Евангелието и на това как да живеят според него, вие помагате също и за укрепването на техните семейства.

ВЪЗРАСТОВИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ДЕЦАТА

Децата продължават да се развиват физически, умствено, социално, емоционално и духовно. Те следват общ модел на разстеж и развитие. Онези родители и учители, които са запознати с общите характеристики на различните възрастови групи, ще са в състояние да се справят по-подходящо с поведението на децата и да ги учат по-ефективно.

Някои деца могат да се развият по-бързо или по-бавно от останалите на тяхната възраст. Например, едно шестгодишно дете може да отговаря по-добре на характеристиките на пет или седемгодишните. Помнете, че децата могат временно да се върнат към по-ранното си поведение, по време на емоционален стрес или напрежение.

Църковните наръчници за уроците са подготвени така, че да се вземе в предвид характеристиката на детското развитие. Когато изучавате или подготвяте урок, обърнете внимание как всяка част от урока може да ви помогне да отговорите на потребностите на децата.

Без значение на каква възрастова група преподавате, бъдете търпеливи, почтителни, любящи и чувствителни към всяко дете. Не очаквайте от децата да правят повече от онова, което могат.

Следните описания и предложения могат да ви помогнат по-добре да разберете децата, на които преподавате.

На година и половина

Основни характеристики на детето

- Върви, катери се, пълзи и тича. Харесва да бута и дърпа неща. В състояние е да разглоби нещо по-лесно, отколкото да го сглоби. Некоординирано е. Лесно се уморява. Често не е научено само да ходи до тоалетната.
- Издава много звуци. Езиковите му умения се развиват. Използва фрази от една дума, особено „мое“ и „не“. Натрупва знания посредством наблюдение, звук, допир, мирис и вкус. Разбира повече, отколкото може да изрази.
- Харесва да играе заедно с други деца, но често не си взаимодейства с тях. Трудно му е да споделя вещи с другите.
- Лесно се разплаква, но емоциите му се променят бързо.

Предложения за родители и учители

- Разнообразявайте дейностите, за да задържите интереса на детето. Използвайте дейности, които включват ходене, бутане и дърпане. Използвайте игра с пръсти и музикални дейности.
- Предоставяйте много възможности за разговор и участие. Научете ги как да са почтителни по време на молитва. Използвайте картинки с истории. Набавете играчки, които детето да може да премества и да експериментира с тях, като кубчета, топки, лесни пъзели, кукли и фигурки на хора и животни.
- Подсигурете играчки и дейности, които позволяват на детето да играе самостоятелно. Помогнете му да се научи да споделя вещите си и да се разбира с другите.
- Прегърнете детето, когато се чувства зле или несигурно.

На две години

Основни характеристики на детето

- Доста е активно. Скача, ходи и тича. Може да пляска с ръце и да рита топка. Може да държи малки предмети, но не може да закопчава дрехи или да се грижи само за себе си по друг начин. Когато е уморено, става раздразнително и неспокойно.
- В състояние е да свърже заедно две или три думи в изречение. Казва често „не“, дори когато не го мисли. Има прости, пряки мисли. Не може да разсъждава. Може да прави прости избори. Наслаждава се на повторението. Има кратък период на внимание (две или три минути). Любопитно е. Прескача от една дейност към друга. Харесва обикновените играчки, художествените материали, книгите, кратките истории и музикалните дейности.
- Обича да играе само. Развива се интересът му да играе с другите, но обикновено е по-заинтересовано да играе в близост до тях, отколкото с тях. Често спори за играчките. Има трудности със споделянето на вещите си и с оказването на съдействие. Моли възрастните за играчките, които желае от другите деца.
- Любвеобвилно и привързано е. Харесва му да седи в скута и да се държи за ръка. Обича да е в близост до

своята майка. Използва емоционални изблици, за да отиде където желае и за да покаже гняв и разочарование. Често променя настроенията си. Обича независимостта.

- Обича да се моли. Осъзнава, че Небесният Отец и Исус ни обичат, но има трудности да разбере повечето духовни понятия.

Предложения за родители и учители

- Използвайте отморяващи дейности като игри с пръсти и такива, в които има музика. Организирайте дейности като хвърляне на бобови торбички, ходене и скачане. Избягвайте дейности, които изискват умения и координация, като рязане с ножица и залепване.
- Провеждайте прости дискусии. Помогнете на децата да участват. Използвайте повторението. Не оставяйте детето само. Децата на тази възраст могат лесно да изпаднат в опасна ситуация. Предоставяйте на детето възможност да прави избор.
- Дайте възможност на детето да взаимодейства с другите, но не го насилвайте да го прави. Предложете му да участва в дадена дейност. Направлявайте го с любов и загриженост. Насочвайте вниманието му далече от непорядъчност.
- Покажете любов и загриженост. Пренасочвайте вниманието на детето, за да спре да се държи зле. Окуражавайте го да бъде самостоятелно, но му помагайте при необходимост. Позволете на детето да практикува взимането на избор.
- Позволете на детето да се моли. Фокусирайте се върху духовните принципи за семейството и любовта на Небесния Отец и Исус.

На три години

Основни характеристики на детето

- Върви и тича, но все още е некоординирано. Обича да прави неща със своите ръце, но ги върши несръчно.
- Има повече речевни умения. Обича да говори и научава нови думи. Има кратък период на внимание. Сериозно е и е любознателно. Често разбира неправилно и прави коментари, които изглежда са извън темата. Обича да се преструва. Харесва игрите с ръце, разказите и музикалните дейности. Не е в състояние да различава измисленото от реалността.
- Харесва му да работи само. Не се впуска в съвместни игри с другите, но обича да има около себе си приятели. Егоцентрично е. Трудно му е да споделя вещите си. Предпочита да е по-близо до възрастните, особено до семейството си, защото те осигуряват сигурност.
- Желаете да се харесва на възрастните. Нуждае се от тяхното одобрение, любов и хвалби. Избухва емоционално, когато е уплашено или обезпокоено. Лесно се разплаква. Чувствително е към настроенията на дру-

гите. Изгражда си някаква независимост. Има силни, краткотрайни емоции.

- Интересуват го евангелски принципи, като молитва и подчинение. По-осведомено е за Небесния Отец и Исус Христос, има вяра в Тях.

Предложения за родители и учители

- Използвайте дейности, които включват скачане, прескачане, ходене и навеждане. Използвайте обикновени художествени дейности като залепване, работа с пластилин и оцветяване. Избягвайте дейности, които изискват добри умения и координация, като връзване или рязане. Подгответе се да почиствате след тях.
- Преподавайте идеите по прост и ясен начин. Използвайте обобщения и визуални материали, за да подсилите идеите. Окуражавайте въпросите и отговорите към урока, но нека детето се редува и с другите деца. Използвайте разнообразие от методи за преподаване, като разкази, песни, обсъждания, драматизации, игра с пръсти и обикновени игри. Редувайте спокойните и весели дейности.
- Предоставете му възможност да играе с другите. Използвайте дейности, които окуражават споделянето, редуването и сътрудничеството. Изградете близки взаимоотношения с детето и често му давайте да говори за своето семейство.
- Покажете одобрението и увереността си в детето. Избягвайте критиките. Наблегнете върху любовта, която вие и членовете на неговото семейство изпитват към него. Помогнете на детето да разбере чувствата на другите и да разрешава конфликтите с тях. Окуражавайте детето да бъде самостоятелно.
- Преподавайте Евангелието по прост и конкретен начин. Учете го, че Небесният Отец и Исус Христос живеят, че са добри и ни обичат. Споделете с обикновени изрази свидетелството си. Помогнете на детето да оцени красотата на Божиите творения.

На четири години

Основни характеристики на детето

- Доста е активно. Движи се бързо. Обича да прескача, да скача, да се гони, да се катери и да хвърля.
- Обича да говори и да научава нови думи. Задава много въпроси. В състояние е малко да разсъждава, но все още има погрешни схващания. Трудно му е да разграничава фактите от измислицата. Има кратък период на внимание. Използва направени от него художествени предмети, за да изрази чувствата си. Обича да се преструва и да играе с другите.
- Играе в по-голямо разбирателство с другите. Понякога е физически агресивно, командва, неучтиво е и е упорито (инат), но също така може да бъде приятелски настроено. Учи се да споделя вещите си, да приема

правила и да се редува с другите. Допадат му искрените похвали.

- Често подлага на тест издръжливостта на другите. Обича да се хвали, особено себе си и своето семейство. В един момент може да се съгласява, а в друг да се кара. Има повече самоувереност. Може да изпитва страх и чувство на несигурност.
- Започва да различава доброто от лошото и обикновено желае да върши добро. Обвинява другите за своите грешки. Притежава вродена любов и уважение към Небесния Отец и Исус Христос и задава много въпроси за Тях. Обича да се моли и желае да бъде добро дете. Започва да проявява интерес към евангелските принципи.

Предложения за родители и учители

- Редувайте спокойните и весели дейности. Помогнете на детето да се научи да на самоконтрол и да поема отговорност за своите действия. Учете го на подходящия начин, да изразява емоциите си.
- Използвайте дискусии и дейности, които ще окуражат мисленето, като прости гатанки и игри за досещане. Изяснете неразбраното. Използвайте картини, предмети и действителни преживявания. Запознайте го с нови думи. Накарайте детето да нарисова картини, които са свързани с урока. Приемайте и окуражавайте творческите усилия на детето. Позволете му да изследва своето обкръжение. Използвайте нагледни дейности.
- Предоставете възможности на детето да играе и работи съвместно с другите. Учете го на доброжелателство, търпение и любезност. Помогнете му да следва прости правила, като се редува с другите. Помогнете на детето да се научи на положително социално поведение, без да го наказвате или укорявате.
- Установете определени ограничения и твърдо ги отстоявайте. Позволете на детето да говори за себе си и своето семейство. Научете го, че е специално дете за Небесния Отец и Исус. Изразете любовта, която вие и неговите родители изпитвате към него.
- Помогнете на детето да бъде отговорно за своето поведение и го научете колко е важно да правим добри избори. Учете го, че Небесният Отец обича Своите деца и че можем да общуваме с Него чрез молитвата. Помогнете на детето да открие за себе си как да бъде почтително в църквата. Учете го на основните евангелски учения.

На пет години

Основни характеристики на детето

- Доста е активно. Има добро чувство за баланс и става все по-координирано. Може да рита топка, да ходи в права линия, да подскача, да прескача и да марширува. Обича да рисува, да оцветява и да участва в дей-

ности и игри. Учи се да си завръзва обувките и да си закопчава дрехите.

- Разпознава някои букви, числа и думи. Обича да се преструва, че чете и пише. Може да се научи да чете. Говори доста. Задава въпроси, прави коментарии и дава отговори, които показват повишено разбиране. Добро е в разрешаването на проблеми. Любопитно е и желае да научава факти. Започва да различава истината от измислицата. Има кратък, но разширяващ се период на внимание. Харесва определените задачи. Обича шегите и фокусите, но не може да се смее само на себе си. Харесва разказите, пеенето, поезията и драматизацията.
- Приятелски настроено е, желае да се харесва и да работи съвместно с другите. Започва да предпочита да бъде сред малки групи от деца, но може да предпочете и най-добрия си приятел. Създава по-малко конфликти в груповите игри. Започва да се съобразява и е критически настроено към тези, които пречат. Започва да разбира правилата, но често се опитва да ги промени в своя полза.
- Постава интересите си върху дома и семейството. Привързано е към възрастните и желае да им се хареса. Лесно се засрамва, особено от своите собствени грешки.
- Желаете да бъде добро. Учи се да прави разлика между добро и зло. Понякога лъже или обвинява другите за собствените си грешки, поради силното желание да се хареса на възрастните и да върши онова, което е правилно. Готово е да бъде учено на духовните принципи.

Предложения за родители и учители

- Ангажирайте детето във физически дейности. Използвайте прости игри и други дейности. Позволете му да реже и залепва, да реди пъзели. Позволявайте му да е независимо. Изразете увереност в детето. Приемете и окуражавайте усилията му.
- Позволете на детето да говори и да задава въпроси. Позволете му да чете прости думи и фрази. Използвайте ленти за простите думи. Давайте му прости задачи и отговорности. Използвайте дейности с рисуване, действителни случки и визуални материали. Разнообразявайте дейностите, използвайте картини, игри, песни и обсъждания. Използвайте дейности за разрешаването на проблеми като гатанки и дискусии въпроси. Позволете на детето да се преструва, да драматизира и да играе с кукли. Смейте се заедно с него.
- Бъдете чувствителни към необходимостта у детето да изразява към вас одобрение. Окуражавайте приятелството и се опитайте да му помогнете, ако изглежда, че то няма близки приятели или не е прието в никоя група. Говорете за това как другите се чувстват, когато хората са любезни или нелюбезни. Обсъждайте важността от това другите да го обичат и да изразяват

признателност, като му покажете как да прави това. Помогнете на детето да разбере защо е ценно различието между хората.

- Често преподавайте за ценностите и важността на семейството. Давайте възможност на детето да споделя чувствата си за своето семейство. Изразете своята любов и покажете привързаността си. Хвалете го за дадено позитивно поведение. Избягвайте дейности или изрази, които могат да го засрамят.
- Учете го на подходящо поведение. Не се шокирайте, ако детето каже нещо, което не е вярно или неподходящо, но въпреки това, учете го колко е важно да поема отговорност за собствените си действия. Укрепете свидетелството на детето, като споделяте своето свидетелство. Разказвайте истории и идеи, които ще укрепят любовта му към вярата в Небесния Отец, Исус Христос и Техните учения.

На шест години

Основни характеристики на детето

- То е много активно. Често пъти е шумно, неспокойно и буйно. Обича да участва в дейности и извършва малки задачи, въпреки че могат да му се сторят трудни за изпълнение. Не харесва да бъде наблюдател.
- Понятията трябва да му се преподават по конкретен начин. Развива паметта си. Общително е и задава много въпроси. Учи се да взема решения, но често е нерешително. Има разширен период на внимание. Обича да чете, да пише, да пее, да слуша разкази и да се преструва.

- Проявява интерес към груповите дейности и взаимодействието с другари по игра, но е все още егоцентрично. Понякога е властолюбиво, агресивно и нелюбезно към връстниците си. Завързва нетрайни приятелства. Повече го интересува как другите се отнасят към него. Стреми се към обществено одобрение.
- Обича да се хвали. Преувеличава и критикува. Лесно се радва, глези и кикоти. Може да бъде щедро, състрадателно и да сътрудничи, но лесно мени настроеността си.
- Загрижено е за доброто и лошото поведение, особено що се касае до семейството и приятелите. Понякога обвинява другите за своите грешки. Обича разказите от писанията, особено тези за Исус.

Предложения за родители и учители

- Бъдете търпеливи към огромната енергия и неуморност на детето. Използвайте дейности като писане, оцветяване, рязане, лепене и оформяне на пластилин. Използвайте игри, които позволяват на детето да оползотворява своята енергия.
- Използвайте дейности за разрешаването на проблеми като гатанки, преразглеждане на даден проблем и истории с отворен край. Използвайте картини, изрязани фигурки и други визуални материали. Запознайте детето с нови думи. Задавайте въпроси. Позволявайте му да взема решения. Обсъждайте важността да се избира правилното и позволете на детето да взема решения при ограничен избор. Осигурете възможност за четене, писане, пеене, слушането на разкази и нагледно представяне. Планирайте уроците, като имате предвид интересите на детето.

- Окуражете споделянето на вещите и взаимодействието му с другите. Предоставете много възможности за групови дейности. Изкажете специални похвали и одобрения. Концентрирайте уроците върху начина за показване на любов, като помагат на другите и бъдат чувствителни към техните нужди. Окуражете детето да участва в игри и други дейности.
- Похвалете специалните усилия на детето така, че да изпитва по-малко нужда да се хвали само. Похвалете честността. Не критикувайте. Смейте се *заедно* с него, но не *на* него. Окуражете позитивните настроения. Чрез вашия пример, учете детето на уравновесено и устойчиво поведение.
- Учете детето да проявява загриженост, да бъде отговорно за своето поведение и как да го усъвършенства. Уверете го, че всички правят грешки. Учете го на покаяние. Използвайте писанията, за да учите детето на основни евангелски принципи. Помогнете му да разбира и прилага писанията в живота си.

На седем години

Основни характеристики на детето

- По-добре контролира мускулите си. Развива интереси и умения в дадени игри, хобита и дейности. Става неспокойно и не може да стои мирно. Има навици да нервничи и понякога предприема необмислени неща. Изпълнено е с енергия, но лесно се уморява.
- Желаете да научава. Мисли по-сериозно и по-логично. В състояние е да разрешава по-сложни проблеми. Обича предизвикателствата, работи усилено и отделя време, за да се справи със задачата. Задържа вниманието си за по-продължително време. Наслаждава се на хобита и използва уменията си. Обича да събира разни неща и говори за личните си проекти и постижения.
- Често играе в групи, но понякога обича да е само и да си играе тихичко. Взаимодейства слабо с противоположния пол. Желаете да бъде като връстниците си и да бъде одобряван от тях. По-слабо доминиращо е и не държи толкова да стане по неговия начин. Обича повече отговорност и независимост. Често се тревожи, че не се справя добре.
- Не харесва критиките. По-добре усеща своите чувства и тези на другите хора. Често е перфекционист и има склонност да бъде самокритично. Въздържано и предпазливо е. По-слабо импулсивно е и не е толкова егосцентрично като децата на по-ранна възраст.
- Разграничава правилното от неправилното. Харесва научаването и практикуването на евангелските принципи като молитва и плащане на десетък. Разбира аспектите на Евангелието като причастие, вяра, покаяние, мисионерска работа, Светия Дух и храмова работа. Желаете да бъде кръстено и да получи дара на Светия Дух.

Предложения за родители и учители

- Използвайте дейности, които позволяват на детето да изразходва собствената си енергия. Позволявайте на детето да споделя своите специални умения. Бъдете търпеливи с раздразненията и неспокойствието му и не обръщайте много внимание на странностите му. Използвайте разнообразни техники, за да му помогнете да запази интереса си и да предотвратите лошото му държане. Похвалете доброто му поведение.
- Задавайте провокиращи размисъл въпроси. Използвайте истории с недовършен край, гатанки, мисловни игри и обсъждания, за да стимулирате мисленето му. Позволявайте на детето да взема решения. Дайте му достатъчно време, за да завърши поставената му задача. Окуражете детето да се занимава с хобита и с интересни за него неща. Отделете време за четене от писанията, за словесни табелки и разкази. Използвайте разказите и историите, които са свързани по-скоро с действителността, отколкото с измислиците.
- Използвайте дейности, които изискват групово участие, като игри и драматизации, но уважавайте желанието на детето да работи самостоятелно. Не налагайте взаимодействието с противоположния пол. Похвалете го за доброто му поведение като следване на реда и споделяне на своите неща с другите. Давайте му отговорности и задачи, които ще може да изпълни и похвалете неговите усилия за постиженията му.
- Окуражете загрижеността му към другите. Изграждайте увереността му. Вместо да го критикувате, търсете възможност да покажете одобрението и привързаността си. Приемайте различните му настроения и отчуждеността му. Окуражавайте детето да изразява собствените си чувства.
- предоставете на детето възможност да практикува вземането на правилни избори. Помогнете му да разбере последствията от своя избор. Преподавайте евангелските принципи по прост и конкретен начин, окуражете детето да ги практикува в ежедневието. Преподавайте от писанията. Подгответе го за кръщение и потвърждаването, като му помогнете да разбере заветите, които ще сключи.

На осем години

Основни характеристики на детето

- Става по-координирано. Върти се и се извива. Има нервни навици. Играе на организирани игри, които изискват физически умения. Задържа вниманието си достатъчно дълго. Желаете да бъде включвано.
- Желаете да научи причината за нещата. Нетърпеливо е да споделя своето познание. Мисли си, че знае много, но започва да приема, че другите могат да знаят дори повече. Проницателно е. Има свои герои. Обича да пише, чете и да се преструва.

- Харесват му груповите игри с прости правила. Предпочита да бъде със собствения си пол в групата за игра. Сътрудничи повече и не настоява да наложи своя начин. Желаете да има по-добри приятели. Има силна нужда да бъде независимо, но също се осланя на възрастните за напътствие и безопасност.
- Обикновено е състрадателно, услужливо, весело, общително и любопитно, но също така може да бъде грубо, егоистично, властолюбиво и взискателно. Чувствително е към критиката. Критикува себе си и другите. Понякога се кикоти и глезоти. Изпитва вина и срам.
- Приема евангелските учения, но може да има въпроси по тях. Гордее се с членството си в Църквата. Харесва му да живее според евангелските принципи. Научава Евангелието чрез конкретни примери и участие.

Предложения за родители и учители

- Използвайте дейности, които изискват координация и позволяват на детето да изразходва своята енергия. Бъдете търпеливи с непохватността му, отблъскващите му навици и немирното му поведение. Редувайте спокойните с дейни етапи. Похвалете доброто поведение.
- Използвайте игри, разкази, картини и дейности, които разрешават проблеми, за да окуражите научаването. Използвайте четене, писане и нагледно представяне. Помогнете на детето да си постави реалистични цели. Окуражавайте го да бъде по-загрижено за собственото си поведение, отколкото за поведението на другите. Предоставете на детето подходящи герои, като ръководители и други добри членове на Църквата.
- Предоставете възможности за групови взаимодействия, сътрудничество и споделяне с другите. Наблюдавайте отблизо дейностите. Приемете, че неговото приятелство може да достигне до крайности. Помогнете на детето да стане част от групата, ако няма близки приятели. Похвалете детето за положителното му поведение. Позволете му да работи с вас и с другите деца, за да създаде правилата за класа и да взема други решения. Позволете му да работи самостоятелно.
- Помогнете на детето да разпознава отрицателните емоции и да се справя конструктивно с тях. Показвайте интерес и ентузиазъм. Отправяйте му похвали и изграждайте самоувереността му; не го критикувайте или го съпоставяйте с другите деца. Оценявайте усилията и постиженията на детето. Позволете му да се порадва на хумора, когато е подходящо и бъдете търпеливи спрямо кикотенията му. Научете го, че и другите правят грешки.
- Изразявайте често личната си вяра и свидетелство. Помогнете на детето да оцени своето членство в Църквата и отговорностите, които то носи. Отправете предизвикателство към него да живее според евангел-

ските принципи. Споделяйте лични преживявания, стихове и истории. Използвайте дейности, в които детето ще може да участва.

На девет години

Основни характеристики на детето

- Радва се на игрите в отбор. Има добър телесен контрол. Интересува го как да развие устойчивост, сръчност и бързина. Харесва по-сложните занятия и ръчна работа.
- В състояние е да задържа интереса си по дадени теми или дейности за по-дълго време. Стреми се към фактите; не харесва много измислиците. Обича да наизустява. Има определени интереси и любознателност. Обича да чете, пише и си води записки. Интересуват го обществото, другите култури и хора. Радва се да научава за миналото и настоящето. Обича да колекционира неща.
- Харесва да бъде сред група хора от същия пол. Обича груповите приключения и съвместната игра, но също така обича и съревнованието. Подлага на съмнение ръководителите и се стреми към независимост. Прекарва много от своето време с приятелите си.
- Има някои проблеми с поведението, особено ако не е прието от другите. Започва да става все по-независимо, по-надеждно и повече заслужаващо доверие. Загрижено е да бъде честно и да спори относно честността. По-лесно възприема своите провали и грешки, поема отговорност за своите действия. Понякога се глезоти.
- Добре разпознава правилното от неправилното. Желаете да върши правилното, но понякога се бунтува. Влияние му оказват свидетелствата на другите. Готово е да бъде учено на по-сложни евангелски принципи.

Предложения за родители и учители

- Осигурете разнообразни дейности, включително игри в отбор, за да запазите интереса на детето и му помогнете да развива умения.
- Давайте повече специфична информация и факти, отколкото измислици. Не предоставяйте всичките отговори; дайте на детето време да помисли и обсъди отговорите. Окуражете го да наизустява цитати от писанията. Уважавайте индивидуалните различия, когато задавате задачи и давате отговорности. Предоставете му възможности да чете, пише и си води записки. Окуражете го да си води дневник. Учете го за другите хора, култури и за историята.
- Признайте потребността на детето да бъде прието от връстниците си. Установете и поддържайте благоразумни ограничения, но оставайте място и за независимостта му. Учете го как да бъде благодарно, дори тогава, когато детето се чувства нежелано. Окуража-

вайте приятелството и му помогнете да си създаде приятели.

- Покажете на детето, че го приемате, дори тогава, когато не одобрявате определено негово поведение. Осигурете му възможности да покаже независимост и че може да се разчита на него. Не го осмивайте за погрешните му постъпки.
- Изразявайте често вашата любов и подкрепа към детето. Често споделяйте своето свидетелство и свидетелствата на пророците. Учете го на по-задълбочени евангелски принципи.

На десет и единадесет години

Основни характеристики на детето

- Може да преживява бърз растеж. Харесва спортовете, които изискват сила, скорост и умения. На моменти желае да играе, да се блъска, да се бори, да побутва с пръсти другарчетата си и да се кикоти. Неспokoйно е, изпълнено е с енергия и е нетърпеливо. Може да се различава от връстниците си по ръст и координираност. Не харесва да бъде третирано като дете. Загрижено е за външния си вид.
- Харесва абстрактните понятия и идеи. Прави заключения въз основа на предишни знания. Обича да бъде предизвиквано с умствени задачи. Решително е и е благоразумно. Харесва наизустяването. Обича да си поставя цели. Мисли по-логично. Харесва да научава. Внимава. Разбира по-точно значението на думите и може да разграничава абстрактните термини. Притежава хумор, който може да изглежда абсурден за възрастните.
- Общително е и обича да се съревновава. Притежава строга лоялност към групите. Положителните и отрицателни въздействия на връстниците му са много повече. Завързва много по-силни и сложни приятелства. Разчита на най-добрите си приятели. Цени мненията и стандартите на връстниците си повече, отколкото тези на възрастните. Понякога е критично към мненията на възрастните и чувствата на другите. Обича да се присмива или да играе грубо. Понякога е грубо и не желае да сътрудничи, а друг път е приятелски настроено и сътрудничи.
- Критично е към себе си, но се обижда от критиките на другите. Може да чувства, че всичко, което то прави, е погрешно, особено ако бъде критикувано. Има притеснения и страхове относно училището и приятелите си. Много е чувствително, особено спрямо себе си. Има съмнения и несигурност. Понякога е емоционално докачливо и раздразнително, и е много мнително дали се отнасят към него справедливо. Може да бъде учтиво, сериозно, честно и искрено. Желаете да бъде независимо и да има отговорности.

- Притежава строго морално чувство и съзнание. Заинтересовано е към самоусъвършенстването. Не желае да си признае, когато се е държало лошо. Готово е да научи повече за ученията на Евангелието.

Предложения за родители и учители

- Приемете, че детето расте и се развива. Не налагайте взаимодействие с противния пол. Предоставете му възможности да участва във физически дейности, които подsigуряват начини да освобождава своята енергия. Не отделяйте много внимание на дребните проблеми. Учете го на справедливост и нуждата от участие в дейностите. Покажете заинтересованост към неговия живот. Ценете индивидуалните различия.
- Стимулирайте мисленето, като използвате въпроси, разкази от писанията, наизустяване на стихове, дейности за разрешаване на проблеми и обсъждания. Позволявайте му да взема решения и да си поставя цели. Използвайте нови думи и му позволете да определи и обясни тяхното значение. Използвайте нагледни материали, разкази и игри.
- Откликнете на нуждата му да принадлежи към дадена група и да бъде повлияно от тях. Предоставяйте дейности, които ще му позволяват взаимодействие с връстниците си. Окуражавайте груповото планиране и груповата работа. Учете го да бъде чувствително към тези, които не са приети от другите. Давайте му отговорности и задачи и му помогнете да ги изпълни докрай. Окуражете проектите за служба, като грижата за по-малки деца, споделянето на талантите си и споделянето на Евангелието с другите. Използвайте примери и уроци, за да го учите на чувствителност и доброжелателство. Изказвайте похвала за вежливостта, негоистичността, лоялността и приятелството му.
- Не го сравнявайте с другите. Окуражавайте го и изказвайте похвали за постиженията му. Показвайте увереност в него като индивид. Наблягайте върху положителното му поведение и се опитайте да игнорирате негативните му действия, които имат дребни последиствия. Допускайте независимостта и изразяването на лични чувства. Опитайте се да разберете неговите притеснения и какво го прави нещастно.
- Учете го на специфични морални понятия и ценности. Наблягайте върху истинското щастие и самоусъвършенстване, което идва от спазване на заповедите. Окуражете го да се обвърже да спазва евангелските принципи. Помогнете му да разбере и се подготви за бъдещите отговорности и благословии. Не го осмивайте за погрешните му постъпки, особено пред приятелите му. Учете го на Евангелието в неговата пълнота, с разкази от писанията и истории от живота на живите пророци от последните дни. Окуражете го да дава свидетелството си.

ПРЕПОДАВАНЕ НА ДЕЦА В СМЕСЕНИ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

Деца от различни възрастови групи често се събират заедно, за да изучават Евангелието у дома и в Църквата. Подобни събирания са семейната домашна вечер и други семейни събирания, времето за споделяне в Неделното училище за деца, дните за постижения, дните за различни дейности и класовете за деца в Обществото за взаимопомощ. Тези дейности трябва да бъдат приятни и в същото време да учат на евангелските принципи. Старейшина М. Ръсел Балард казва: „Творчеството и новаторството във времето за споделяне и [другите] дейности могат да бъдат стимулиращи и забавни, но не са от значение, ако децата... се забавляват, но в действителност не биват просветени, учени на Евангелието или духовно възвнесени... Всеки урок, всяко събрание и всяка дейност трябва да бъдат фокусирани върху довеждането на тези малките до Христа“ („Great Shall Be the Peace of Thy Children,“ *Ensign*, април 1994 г., 61).

Когато преподавате на деца в смесени възрастови групи, можете да откриете, че понякога е трудно да направите понятията достатъчно прости, за да могат и най-малките деца да ги разберат, а също така и достатъчно интересни и предизвикателни за по-големите деца. Следните предложения могат да ви помогнат да включите всичките деца, докато заедно изучават Евангелието.

Нека по-големите деца да помогнат на по-малките

Нека децата да работят заедно по двойки или едно по-голямо дете да помогне на няколко по-малки. Например:

- По-голямото дете може да седне до по-малкото и да прочете стиха, като посочва думите, докато четат.

- По-голямото дете може да помогне на по-малкото да прочете разказ, да играе на игра, да наизусти стих, да работи върху даден проект или да попълни работния лист.
- По-големите деца могат да ви помогнат да преподадете даден принцип или дейност. Вие можете да ги помолите да преподават на едно или на няколко по-малки деца. Това е един добър начин, по-големите деца да научат евангелските принципи. Също така това им помага да придобият опит и увереност.

Опростете отчасти дейностите за по-малките деца

Ако по-малко и по-голямо дете участват заедно в една и съща дейност, можете да опростите дейността за по-малките. Например:

- Направете два типа въпроси: елементарни въпроси за по-малките деца и по-трудни въпроси за по-големите деца. Напишете въпросите върху листчета хартия. В дадена игра или дейност, поставете всеки от въпросите в отделен контейнер. Накарайте всяко дете да избере и отговори на въпрос от подходящия контейнер.
- В драматизацията, позволете на по-малките деца да играят по-обикновени роли или да бъдат животни, или част от декорите. По-големите деца могат да играят по-трудни роли, да бъдат разказвачът, и да четат от писанията. Ако по-малките деца имат за задача да кажат нещо, по-големите деца могат да ги подтикнат какво да кажат.
- Ако разказвате история, помолете по-малките деца да държат картините или да поставят изрязаните фигурки.

Използвайте образователни кътчета, като разделите децата според възрастовете групи

Когато по-малките деца дойдат до някое образователно кътче, възрастният може да пригоди презентацията на това кътче съобразно тях. Например, ако има някаква дейност на това образователно кътче, възрастният може да проведе опростена версия на дейността за по-малките деца. (вж. „Образователни кътчета“, стр. 179).

4

КАК ДА РАЗБИРАМЕ И ДА ПРЕПОДАВАМЕ НА МЛАДЕЖИТЕ

Когато младият Мормон бил петнадесетгодишен, той „б[ил] посетен от Господа и вкуси[л], и позна[л] добрината на Исуса“ (Мормон 1:5). Джозеф Смит бил четиринадесетгодишен, когато получил Първото видение. Той бил наставяван и обучаван по време на младините си, в подготовка за Възстановяването на Евангелието. Днес, Господ призовава младежи да служат в президентствата на кворуми и класове, да извършват светите обреди на свещеничеството и да проповядват Евангелието като пълновременни мисионери. Когато преподавате на младежите в Църквата, помнете, че Господ познава техните способности. Той се е доверявал на младите хора в миналото и продължава да има голямо доверие в тях и днес.

Да разбираме младите хора

Младите хора имат ентузиазъм и енергия, които превръщат преподаването на учителя в наслада. Но да ги учите на Евангелието, вие трябва да знаете как да им помогнете да фокусират своята енергия в правилната посока. Важно е да разберем тях, техните грижи и предизвикателства.

За да можете да разберете младите хора, на които преподавате, спомнете си за вашата младост. Кои преживявания са били най-предизвикателни или болезнени за вас? За какво сте се притеснявали? Как възприемахте себе си? Какви са били вашите цели и идеали? Какви са били вашите социални и емоционални нужди? Кои хора са ви помогнали най-много и как са ви помогнали? Когато размишлявате върху тези въпроси, това ще ви помогне да преподавате и направлявате младежите по-ефективно.

Да разберем предизвикателствата, с които се сблъскват младите хора

Докато се подготвят за пълнолетието, младите хора се сблъскват с важни предизвикателства. Ако опознаете тези предизвикателства, ще можете да предложите мъдра и съчувствена подкрепа и насърчение. Следната информация може да ви помогне да разберете някои от предизвикателствата, с които се сблъскват те.

Привикване към промените в техните тела

Физическото развитие по време на пубертета е с ускорени темпове. Обикновено, тези промени настъпват една или две години по-рано за младите жени, отколкото за младите мъже. Новите чувства, които младите мъже и младите жени изпитват, може както да ги развълнуват, така и да ги объркат. Те могат да се почувстват непохватни или по-неспособни, защото не харесват външния си вид. Физическите промени, през които преминават, ги карат да правят много емоционални и социални приспособявания.

Социален преход

Поради прехода от детството към пълнолетието, младите хора могат да се почувстват, че не се вметват в по-голямото общество. Това е особено вярно за обществата, в които основната цел е да се получи образование. Поради промените, които преживяват, те осъзнават, че вече не са деца, но също така знаят, че не са в състояние да изпълняват отговорностите на възрастните. Често те не осъзнават, че промените, през които преминават, са нещо нормално, така че се чувстват неловко. Може да си мислят, че техните чувства са уникални и че никой не разбира какво преживяват те.

Да се научат да използват своите нарастващи психически способности

Между дванадесет и петнадесет години способността на повечето младежи да научават се разраства. Те са в състояние по-добре да се приспособяват, да мислят логически и да планират своето бъдеще. Вие ще сте в състояние да повлияете за добро на младежите, ако уважавате техните психически способности и се поучите от тях така, както бихте желали те да се поучат от вас.

Запазването на емоционалните връзки със своите родители и другите възрастни

Младежите изпитват силно желание да се поучат от своите родители и другите възрастни. Те също така желаят възрастните да ги уважават, разбират и да им обръщат внимание. Възрастните, обаче, могат да ги преценят неправилно, поради тяхното понякога незряло или необичайно поведение. Ние трябва да следваме съвета, който Господ е дал на Самуил: „Не гледай на лицето му... понеже човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце“ (1 Царете 16:7). Възрастният, който приема, разбира и показва уважение, може да окаже положително влияние в живота на несигурния и неуверен младеж.

Можете да се изкушите в мислите си, че ще се приближите по-близо до младежите, като се присъедините към критикуването на техните родители или други възрастни. Обаче, това може да ги накара да загубят уважение към техните родители и към вас. Помнете, че важна част от вашата отговорност е да помогнете в укрепването на взаимоотношенията между родителите и техните деца.

Общувайте често с родителите на младежите, на които преподавате. Запознавайте ги с талантите, развитието и положителния принос, които забелязвате в техния син или дъщеря. Дръжте родителите в течение на това, което изучавате в клас. Попитайте ги какво може да направите, за да им помогнете, докато учат своите деца. Насочвайте младите хора към техните родители и се стремете да заздравявате семейните връзки.

Установяване на собствена идентичност

Някои младежи могат да се опитат да установят своя идентичност, като носят странни облекла или прически, или като изразяват необичайни идеи. Те могат да правят това, за да привлекат към себе си вниманието или да се причислят към някоя група от връстници и да разграничат себе си от другите групи. Общо взето, подобно поведение не трае дълго. В действителност, ако младите хора усетят искрено съчувствие от страна на възрастните и им бъде дадена възможност да изразят свободно своите си идеи, без да бъдат критикувани, често те ще се почувстват по-сигурни и ще спрат да действат по необичайни начини.

Няма да бъде проява на мъдрост, ако се опитвате да се обличате и говорите като младите хора, на които преподавате. Помнете, че трябва да бъдете едно с тях, а не един от тях.

Да учим от онези мъже и жени, които са пример за подражание

За младите хора е важно да имат примери за подражание, докато се подготвят за бъдещето. Имайте в предвид, че вие и другите възрастни служите като подобни примери за подражание.

Подготовка за служба в Църквата и в района

Младите хора прекарват голяма част от своето време в придобиване на образование и подготовка за кариера. Окуражавайте ги да гледат сериозно на своето образование и да се подготвят добре за бъдещето. Поощрете ги също така да помислят по какъв начин тяхното образование, изучаването на Евангелието и техния избор между правилното и погрешното ще ги подготвят за бъдеща служба в Църквата. Помогнете на младите мъже да се подготвят да служат като пълновременни мисионери.

Подготовка за брак и семеен живот

Младите хора най-добре могат да се подготвят за брака и семейния живот, като се подготвят да сключат и спазват храмовите завети. Всичко, което правите и преподавате, трябва да насочва младите хора към храма. Помогнете им да разберат какво се изисква, за да бъдеш достоен за посещението в храма, и ги окуражете да си поставят лична цел да го постигнат.

Усвояване на ценностите, според които те ще живеят

Възстановеното Евангелие осигурява принципите и стандартите, които ни водят към щастие и възвисяването. Използвайте всяка възможност, за да помогнете на младите хора да ги усвоят за себе си. Окуражете ги да поемат инициативата за собственото си духовно израстване (вж. „Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието“, стр. 61–62).

Сприятеливане с други хора на тяхната възраст

Младежите имат желание да намерят място сред хората на тяхната възраст и да черпят сили от тях. Приятелите играят важна роля в личната подготовка на младежите за пълнолетието. Те помагат в задоволяване на нуждата от неговото или нейното приемане. Те им помагат да практикуват социални умения. Осигуряват им увереност, че и другите имат подобни нужди и трудности, чувства за малоценност и изолираност, която той или тя могат да почувстват. Те им помагат да научат относно чувствата и идеите на другите. Те оказват подкрепа на зараждащите се ценности. Когато млади хора, с праведни ценности, се събират заедно, те се имунизират едни други срещу натиска от страна на онези с различни ценности. Църквата играе важна роля в предоставянето на взаимоотношения с приятели и загрижени възрастни, които усилват благотворния начин на живот и ценностите.

Каква е нуждата на младежите от възрастните

Подкрепа

Когато младите хора чувстват топлина, съчувствие и подкрепа от родители, учители или други възрастни, те се чувстват окуражени да се изправят пред предизвикателствата на живота с оптимизъм. Уверете се, че младите хора, на които преподавате, чувстват, че вие сте на тяхно разположение и сте заинтересовани от тях. Когато размишлявате върху тях и върху нещата, които трябва да научат, запитайте себе си дали правите всичко по силите си, за да им помагате да се развият.

Очаквания за добро поведение

Когато от младите хора се очаква да удовлетворят евангелските стандарти и да се подчиняват на правилата, по-малко вероятно е да тръгнат по рисковани или лоши пътища. Мъдро ще бъде да установите отрано в своето преподаване очакванията, които имате спрямо тях. Помнете, че не е достатъчно да бъдете само приятел на младежите. Вие трябва да бъдете добър пример. Също така трябва да ги учите на истинските учения и да очаквате от

тях да се държат добре, за да могат и те да знаят как да живеят живот, изпълнен с вяра. (вж. „Силата на словото“, стр. 50–51, и раздела, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“, стр. 75–87).

Уважение към индивидуалността

Когато младежите чувстват, че възрастните ги уважават и ги изслушват, те са склонни да чувстват сигурност и не изпитват нужда да привличат вниманието към себе си. Работете усилено и се молете, за да разберете младите хора, на които преподавате. Обърнете индивидуално внимание на всеки (вж. „Да обърнем внимание на всеки“, стр. 35–36). Попитайте ги за техните интереси, хобита и ежедневни преживявания. Изслушвайте ги и уважавайте техните идеи, мнения и чувства.

Представа за бъдещето

Когато преподавате на младежта в Църквата, вие помагате в подготовката на бъдещите ръководители – родители, ръководители на свещеничеството и помощните организации, мисионери и може би пророци. Понеже на младите хора им липсва опит, понякога те се затрудняват да видят отвъд настоящия момент. Като учител, вие можете да им дадете представа за тяхното бъдеще и да ги напътствате в подготовката им за него. Окуражавайте ги да виждат себе си в своето бъдеще. Учете ги днес на нещата, от които ще имат нужда утре.

Поощряване подпомагането на Царството Божие

Въпреки че младежите често са загрижени за себе си, те също така имат голям потенциал да се грижат за другите. Те се тревожат относно състоянието на обществото и по природа са идеалисти. Желаят да принадлежат към достойна кауза. Когато разберат, че принадлежат към група, която има реални и смислени цели, по-вероятно е да проявят изобретателност, съдействие и саможертва. Каузата за изграждането на Царството Божие е по-достойна за тяхната лоялност, отколкото всяка друга. Вие можете да окуражите техните неегоистични желания, като ги вдъхновявате да помагат в изграждането на Царството Божие.

ПРЕПОДАВАНЕ НА МЛАДЕЖИ ПОСРЕДСТВОМ ГРУПОВИ ДЕЙНОСТИ

Дейностите за младежи трябва да бъдат планирани, като се вземат в предвид евангелските цели. По време на тези дейности, вие трябва да търсите възможности да помогнете на младите хора да усилят своите свидетелства, да развият талантите си и водаческите си способности, да служат и да създават приятелства с другите, които са обвързани с евангелските принципи. Следните предложения могат да са от полза за ръководители, учители и родители.

Учете чрез пример

По време на вашите дейности, вашият пример е вашето най-силно средство за преподаване. Вие учите младите хора посредством вашите действия, неофициалните ви изказвания за другите, с вашите решения на проблемите, с думите, които използвате и с начина ви на държане спрямо другите.

Например, група Млади жени научили един урок от своите ръководители, когато по време на един лагер за млади жени изпаднали в непредвидени обстоятелства. Те си мислели, че ще бъдат на лагер, където имало бунгала и електричество, и се били подготвили според своите предположения. Когато пристигнали, обаче, на разположение били само палатки – без електричество или други удобства. Би било лесно да се оплакват, но ръководителите на Младите жени дали примера, като избрали да се посмеят над обстоятелствата и да направят най-доброто от онова, с което разполагали. След много години, една от младите жени си спомня за този лагер, като за най-важното време за нея. Тя казва: „Никога няма да забравя как седяхме под един храст заедно с другите момичета и един от ръководителите ни. Всички се смеяхме и се опитвахме да

решим как ще се справим през останалите три дни. Когато видях своите ръководители да правят най-доброто от трудната ситуация, научих се на един велик урок относно приспособяването с радост и подпомагане на другите.“

Планирайте образователните възможности

Не трябва да се опитвате да превръщате дейностите във формални уроци. Въпреки това, често има начини да превърнете евангелските уроци в дейности.

Например, когато един съветник от Аароновото свещеничество чул президент Езра Тафт Бенсън да окуражава семействата да четат ежедневно от Книгата на Мормон, той бил впечатлен от даденото обещание. Особено бил повлиян от обещанието, че семействата ще бъдат благословени с Господния Дух в домовете си, ако следват Неговия съвет (вж. Conference Report, октомври 1988 г., 3–4; или *Ensign*, ноември 1988 г., 4–6). Съветникът в Аароновото свещеничество си спомня: „Помислих си, „Ако това обещание се отнася за семействата, би ли могло то също така да се отнася за моята група от скаути?“

Реших, че ще започнем ежедневно да отделяме време да четем от писанията в лагера на скаутите. Всяка сутрин, преди да започнем деня, се събирахме заедно и четяхме по една глава от Книгата на Мормон. Свидетелствам ви, че нашата група получи благословията на президент Бенсън. От деня, в който започнахме да четем заедно, никога не сме имали сериозни трудности сред момчетата. Надявам се, че те са разбрали силата, която идва от следването на съвета на пророка.“

Този ръководител също така решил, че никога не ще допусне едно събрание край лагерния огън да мине, без да се дават свидетелства и без да се окуражи всяко от момчетата да служи на мисия. Много години по-късно, някои от младите мъже, на които той служил, му благодариха за съвета, даден по време на лагерния огън и му казали, че това е оказало влияние върху решенията им.

Възползвайте се от непланираните методи за преподаване

Често, по време на дейностите, ще имате непланирани възможности да учите другите на евангелските принципи

(вж. също „Моменти на обучение от семейния живот“, стр. 140–141). Например, когато един следобед, една група се завърнала от излет, забелязали, че две от младите жени липсват. Ръководителката незабавно събрала другите. Те коленичили в молитва и след това направили план за намиране на липсващите момичета. Онова, което би могло да се превърне в сериозен проблем, било разрешено, когато младите жени били намерени след няколко минути. Тогава ръководителката отново събрала всички и те отпразнували топлосърдечна, благодарствена молитва. След молитвата, ръководителката изразила своята любов към всяка от младите жени и дала своето свидетелство за съществуването на Небесния Отец и Неговото желание да отговаря на молитвите.

Използвайте дейностите като основа за преподаването на Евангелието

Дейностите могат да дадат преживявания, в които вие и тези, на които преподавате, да приложат евангелските принципи. Всеки път, когато е подходящо, отделяйте време след дадена дейност, за да разговаряте с младите хора относно приложението на евангелските принципи. Можете да се ръководите от следните въпроси: Какво? Значи така? А сега какво?

Какво? Накарайте младите хора да опишат какво се е случило по време на дейността и говорете за хората и местата, които сте включили. Можете да зададете въпроси като „Коя е най-добрата част от деня?“ или „Кое е най-забавното нещо, което се случи?“ или „Кое беше трудно за вас?“

Значи така? Накарайте участниците да помислят за дейността от гледна точка на евангелските принципи. Можете да задавате въпроси като „Защо направихме онова, което направихме?“ или „По какъв начин тази дейност помогна на някого?“ или „Какво научихте от тази дейност?“ или „Кое беше трудно или лесно за вас?“

А сега какво? Накарайте младите хора да помислят за това как дейността може да им повлияе за в бъдеще. Това е важно, защото им помага да се почувстват ангажирани да приложат онова, което са научили. Можете да зададете въпросите „Би ли направил нещо по-различно в бъдеще, поради наученото днес? Ако е така, какво?“ Или можете да ги накарате да довършат изречението „В бъдеще, аз ще...“

Можете да пожелаете да използвате тези въпроси, като основа на дискусиите по един или повече от следните начини:

- Насочете към дадено събитие неформалния разговор по пътя за дома. Група млади мъже и жени се прибирали у дома от служенето, на което те прекарвали време с децата от местната детска болница. Въпреки че много от младите хора били нервни в началото, всички изглежда се наслаждавали на следобедата. Докато се връщали към сградата за събрания, започ-

нали да разказват помежду си за децата, с които са работили. Те споделили смешни, хубави и тъжни неща. Едната от съветничките карала колата. Тя слушала, от време на време задавала въпроси и окуражавала всеки от тях да сподели нещо от случилото се с него. Тогава тя казала: „Мислите ли, че нашето посещение е променило нещо за някого от децата?“ Настъпило кратко колебание и някой казал: „Мисля че да.“ Това подтикнало към по-нататъшна дискусия. Съветничката продължила да слуша, докато младите хора говорили за причината, поради която били щастливи, че отишли и какво биха желали да направят в бъдеще. Този кратък разговор помогнал на всички по-добре да разберат значението на следобедното преживяване.

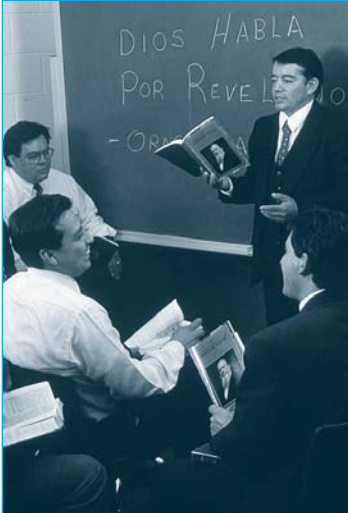
- Планирайте по няколко минути, към края на дейността да говорите за случилото се и за поуката, която можем да извлечем от него. Това може да стане в края на младежка конференция, като преживяване по време на лагер или екскурзия до храма. Можете да направите това, точно преди да поканите младежите да дадат своите свидетелства.
- Говорете за дейността, когато се срещнете на следващия урок. Напомнете на младежите какво са чувствали и са научили от дейността.
- Преди младежите да планират своята следваща дейност, поканете ги да говорят за последната дейност. Ако е изминало много време между последната дейност и разговора за нея, може да е необходимо да отделите малко повече време за въпросите, изброени на тази страница, така че всеки да може да си спомни ясно за събитието.
- Използвайте дейностите като примери, когато преподавате уроците. По време на уроците вие или младеж, на когото сте поставили за задача, може да разкаже за последните дейности, които са свързани с обсъжданите евангелски принципи.
- Поканете младите хора да напишат нещо за някоя от дейностите. Може да поканите някои от младежите да напишат в своите дневници нещо за дадена дейност или да напишат писма до мисионерите, в които да разкажат за проекта по служба и какво са научили от него.

Напътствия и правила за планиране на дейностите

Помнете, че дейностите трябва да подхранват вярата и да изграждат взаимоотношения на любов. Сред най-великите дарове, които можете да дадете на младите хора, са преживяванията, при които те откриват, че Евангелието е приложимо за техния живот.

За напътствия и правила за планиране на дейностите, виж „Дейности“ раздел от *Church Handbook of Instructions*.

КАК ДА РАЗБИРАМЕ И ДА ПРЕПОДАВАМЕ НА ВЪЗРАСТНИТЕ

Съветничка в Обществото за взаимопомощ на район често се нуждаела да моли сестрите да заместват редовно призованата учителка. Тя малко се изненадала на тяхната колебливост, когато ги молила. Те казвали, че се чувстват некомпетентни да учат толкова много жени, за които били сигурни, че знаят повече и били по-добре подготвени от тях да преподават.

Вие също може да сте се почувствали некомпетентни в призованието си да учите възрастните. Може да сте се притеснявали не само за привидно превъзходящо познание и опитност на много от онези, на които преподавате, а също така и за големите различия между тях. Често, възрастните членове на класа коренно се различават по своите занятия, образование, опит в Църквата, семейни предизвикателства, познаване на писанията, ниво на увереност и духовно развитие. Това може да се превърне в предизвикателство, да разберете как да подготвите материала, който да бъде интересен и съдържателен за всеки от тях. Но вие можете да използвате тези различия в характеристиките и опитността – същите тези характеристики, които може да са ви накарали да се чувствате некомпетентен – за да усилите влиянието от уроците, които преподавате.

Можете да увеличите своето призование като учител, когато използвате много от силните страни на тези, на които преподавате. Можете да използвате като източник техните разбирания и опитност. Можете да планирате уроците така, че учениците да са в състояние да се учат един от друг. Не е необходимо да имате отговор за всичко или да впечатлявате членовете на класа чрез вашите презентации; това не са изискванията, за да бъдете ефективен евангелски учител. Вместо това, трябва да сте смирен, усърден,

изпълнен с молитва и силно да желаете членовете на класа да допринасят за уроците. Когато напредвате в този дух, Господ ще ви даде възможност да превърнете своите притеснения относно вашата некомпетентност в упование на Него. Той ще увеличи усилията ви, ще ви даде мир и ще подтикне тези, на които преподавате, да обогатят дискусиата в класа. Господ ни дарява със специална доза вдъхновение, когато се съберем, за да изучаваме Евангелието.

Общи характеристики на възрастните ученици

Когато се стремите да черпите от силните страни и разбирания на възрастните, на които преподавате, обърнете внимание на общите характеристики помежду им. Повечето възрастни ученици притежават следните характеристики.

Те имат нуждата да чувстват, че са обичани и уважавани и че допринасят с нещо ценно

Нуждата да бъдат обичани и уважавани не намалява с годините, нито желанието да се допринеса с нещо ценно. Разбирането на тези нужди ще ви мотивира да изслушвате и оцените идеите на тези, на които преподавате. С внимание разгледайте всички идеи, предложени от членовете на класа и изразете благодарността си за техния искрен принос. Внимавайте да не посрамите някой от класа. Избягвайте сарказма и убиващия самочувствието хумор.

Те желаят да научават чрез Духа

Със себе си възрастните донасят в класа ценен източник на преживяния. От своя живот те са научили много за силата на истинските принципи и могат да дадат свидетелство по какъв начин Евангелието ги е благословило. Поради преживените изпитания и радост, те изпитват голяма нужда да разберат Евангелието и да получат напътствия от Духа.

Те желаят да разговарят за това как прилагат Евангелието в живота си

Възрастните могат да допринесат с личния си опит, който са придобили посредством практикуването на своите вярвания и размисъл върху писанията. Те могат да се поучат и укрепят едни други, когато споделят преживявания. Поканете

ги да споделят своите преживявания по време на дискусиите. Помогнете им да разберат и обсъждат по какъв начин принципите, които изучавате, могат да окажат положително влияние в техния индивидуален живот и в живота на членовете от тяхното семейство.

Те желаят да бъдат самостоятелни

Възрастните желаят сами да поемат отговорността за изучаване на Евангелието. Трябва да използвате методи на преподаване, които ще им помогнат да го направят (вж. „Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието“, стр. 61–62). Окуражете ги да завършат с дадените им за прочит неща в подготовка за уроците. Приканете ги да идват на уроците подготвени, да задават въпроси и да споделят разбирания и преживявания.

Един учител по Евангелско учение често приканвал членовете на класа да използват първите пет минути от урока, за да споделят разбирания или вдъхновения, които са получили по време на личното им изучаване на писанията през седмицата. Тези преживявания канили Духа и окуражавали другите членове на класа да бъдат по-усърдни ученици. Коментарите често предоставяли ефективно въведение към уроците.

Те са загрижени за своите семейни отговорности

Възрастните желаят да намерят решения на предизвикателствата, пред които се изправят в своите семейства. Те са нетърпеливи да научат по какъв начин могат да приложат евангелските принципи, за да се справят с тези предизвикателства и са заинтересовани от мненията и опитността на другите. Дискусиите по подобни теми са добър начин за използване на времето, което се отделя за изучаването на Евангелието заедно.

Инструктор в кворума на старейшините учил урок, основан на „Семейството: Прокламация към света.“ Член на кворума прочел част от прокламацията и инструкторът имал намерение да продължи с урока. Тогава друг член на кворума вдигнал ръка. „Имам въпрос,“ казал той. Като цитирал част от прокламацията, той попитал, „Как да научим децата си да „се обичат и да служат едни на други?“ Това довело до ценна дискусия, на която членовете на кворума споделили практически начини за прилагане на този принцип.

Ние започваме да осъзнаваме значимостта на призванието да преподаваме на класовете за възрастни, когато

видим по какъв начин възрастните споделят онова, което са научили – особено когато го споделят със своите семейства.

В една група на висши свещеници, инструкторът преподавал урок за мисионерската работа. Като част от урока, той провел дискусия относно нуждата възрастните двойки да служат на мисия. Много от братята били служили на мисия като млади мъже или по-късно със своите съпруги и някои от тях свидетелствали за отговорностите и благословиите на подобен род служба.

Един от членовете на групата на висшите свещеници се върнал у дома и казал на съпругата си за дискусията. И двамата били доволни от приноса, който правели за живота на своите членове на семейството. Но словата и духът на урока започнали да работят в техните сърца. За по-малко от месец, те се подготвили да служат в друга страна, в продължение на осемнадесет месеца и говорили за това на събранието за причастие. Изпълнен с емоция, съпругът изразил благодарността си към инструктора в групата на висшите свещеници и от влиянието на този урок върху неговото решение. Той знаел, че решението да служи на мисия ще бъде благословия за неговия живот и за живота на членовете от семейството му.

Отчитане на индивидуалните различия

Възрастните се различават много в своят опит и възможности. Някои познават добре писанията; някои са бързи в отговорите; други се нуждаят от повече време за размисъл по даден въпрос; някои се колебаят да изявят желание, въпреки че имат много да кажат; някои имат трудности с четенето. Когато размишлявате внимателно върху тези различия, можете да планирате дейности за научаване, които ще помогнат на членовете на класа да участват.

Можете да преподавате на различни групи по-ефективно, ако ги опознаете като индивиди и пригледите своето преподаване към техните нужди и интереси (вж. „Да разбираме тези, на които преподаваме,“ стр. 33–34). Особено важно е да окуражавате участието на новопокръстените, по-слабо активните членове, членовете, които са нови за района и младите несклучили брак възрастни, които току що са излезли от кворума на Аароновото свещеничество или класа за Младите жени. Тези членове имат опит и разбиране, но може да се колебаят да ги споделят.

Г

ПРЕПОДАВАНЕ У ДОМА

ПРЕПОДАВАНЕ В СЕМЕЙСТВОТО

Учи ме да ходя аз във светлина,
Учи ме в молитва как да се смиря
Учи ме как правдата да различа,
Учи ме, учи, да вървя в светлина.

Ела да научим ний заедно с теб,
Дете мое, святия Божий завет.
В небето да бъдем с Отца у дома,
Да ходим, да ходим ний във светлина.

„Учи ме да ходя в светлина“, стр. 66

1

ОТГОВОРНОСТТА НА РОДИТЕЛИТЕ ДА ПРЕПОДАВАТ

Президент Бойд К. Пакър оповестява: „Крайната цел на всичко, на което учим, е да обединим родителите и децата във вратата в Господ Исус Христос, в това, че са щастливи у дома, че са свързани във вечен брак, че са свързани със своите поколения, да бъдат уверени във възвисяването, в присъствието на нашия Небесен Отец“ (из Conference Report, април 1995 г., 8; или Ensign, май 1995 г., 8).

Семейството е постановено от Бог. То заема централно място в Неговия план. Той е постановил семействата, за да носят щастие на Неговите деца, да им помагат да учат Евангелието в атмосфера на любов и да ги подготвят за вечен живот. Домът е най-важното място за преподаване, научаване и прилагане на евангелските принципи.

Основната задача на родителите е да учат своите деца на Евангелието (вж. У. и З. 68:25–28). Първото Президентство и Кворумът на дванадесетте са заявили: „Родителите имат свещения дълг да отглеждат децата си в любов и праведност, да се грижат за техните физически и духовни нужди, да ги учат на обич и служба едни към други, да съблюдават заповедите Божии и да бъдат граждани, спазващи закона, където и да живеят: Съпрузите и съпругите, майките и бащите ще бъдат отговорни пред Бог за самоосвобождаването си от тези задължения“ („Семейството: Прокламация към света“).

Какво трябва да преподават родителите на своите деца

Следното обобщава много от нещата, които родителите трябва да преподават на своите деца. Източниците, които можете да използвате при преподаването на вашите деца, включват писанията, словата на пророците от последните дни, списанията на Църквата и другите публикувани от Църквата материали.

Основни принципи на Евангелието

Господ е заповядал на родителите да учат своите деца „до осем годишна възраст... да разбират учението за покаянието, вратата в Христа, Сина на живия Бог, за кръщението и дара на Светия Дух

чрез полагане на ръце“ (У. и З. 68:25). Вие трябва да учите своите деца за Единението на Спасителя, за естеството на свещеността, обредите за спасение, централната роля на семействата и на брака за вечността в Божествения план за щастие.

Молитва

Господ също така е заповядал на родителите „да учат децата си да се молят“ (У. и З. 68:28). От съществено значение е за децата да знаят, че могат да разговарят с Небесния Отец и да търсят Неговото напътствие. Можете да ги учите, че Бог е винаги готов да им помогне. Можете да научите своите деца да се молят самостоятелно сутрин, вечер и винаги, когато имат нужда от помощ или желаят да изразят благодарността си. Също така можете да ги учите на важността от семейната молитва.

Изучаване на писанията

Вие ще получите велики благословии, когато самостоятелно изучавате Евангелието и ежедневно изучавате писанията като семейство. Ще сте в състояние да помогнете на своите деца да обикнат писанията и да разпознаят силата на Божието слово в техния живот (вж. „Силата на словото“, стр. 50–51). Ще сте в състояние да им помогнете да изследват писанията, да разберат истинските принципи и да намерят отговор на проблемите си. Също така ще можете да им помогнете да изградят образователни умения и навици, от които се нуждаят, за да продължат да изучават Евангелието през живота си (вж. „Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието“, стр. 61–62).

Живот според Евангелието

Вие трябва да учите децата си да упражняват свободния си избор по праведен начин – да прилагат ученията на Евангелието във всичко, което правят. Както казва цар Вениамин, вие трябва да учите децата си „да ходят в пътищата на истината и трезвия разум“ и „да се обичат един друг, и да си служат един на друг“ (Мосия 4:15).

В дома, децата трябва да се научат да пазят Неделния ден свят, да плащат десетък и да следват пророците от последните

дни. Трябва да се научат да търсят всички неща, които са „добродетелни, хубави или достойни за похвала“ (Символът на вярата 1:13).

Практични умения

В допълнение към преподаването на доктринални теми вие трябва да учите децата си на практически умения като: как да се справят с парите си, да поддържат добро здраве, да се разбират с другите, да се грижат за облеклото и собствеността си. Помогнете им да се научат да се трудят усилено, да получат добро образование и да бъдат добри граждани.

Как родителите могат да учат своите деца

Като родител вие трябва да се стремите да установите модели на живот според Евангелието във вашия дом (вж. „Преподаване чрез модел на живот според Евангелието“, стр. 135–136). Ежедневните модели на живот според Евангелието могат да бъдат създадени в атмосфера на вяра и послушание у дома. Следват някои от многото начини, чрез които ще можете да учите своите деца.

Пример

Примерът може да бъде вашият най-силен преподавателски способ. Децата се научават на поведение и се държат според наблюденията си върху вашите действия (вж. „Да живеем според това, което преподаваме“, стр. 18–19).

Най-чести поводи за преподаване у дома

Ежедневните семейни молитви и изучаване на писанията, семейните домашни вечери и дори семейните традиции могат да вмъкнат Евангелието във всяка част от ежедневието на децата (вж. „Най-чести поводи за преподаване у дома“, стр. 137–139).

Старейшина М. Ръсел Балард учи: „Любовта към нашия Небесен Отец и Неговия Син Исус Христос се увеличава многократно, когато Евангелието бива преподавано у дома и се живее според него. Истинните принципи на вечния живот се запечатват в сърцата и душите на млади и стари еднакво, когато писанията се четат и обсъждат, когато се казват молитви сутрин и вечер и когато почитта и послушанието към Бог са моделирани в ежедневието ни поведение“ (из Conference Report, април 1996 г., 112; или *Ensign*, май 1996 г., 81).

Моменти на обучение

Някои от най-добрите образователни възможности ще бъдат непланираните. Бъдете бдителни за възможности, които възникват ежедневно, за да учите своите деца на евангелските принципи (вж. „Моменти на обучение от семейния живот“, стр. 140–141).

Никога не е прекалено късно за родителите да започнат да учат своите деца

Важно е да се установят модели на живот според Евангелието, още когато децата са малки. Както се изразява старейшина Л. Том Пери: „Колко е важно подготовката за Евангелието да започне още от самото начало, когато приемем новия, малък дух в своя дом“ (из Conference Report, окт. 1988 г., 87; или *Ensign*, ноември 1988 г., 74). Малките деца силно желаят да участват в семейните домашни вечери, в изучаването на писанията, молитвата и служенето.

Президент Томас С. Монсън отбелязва: „Има такива, които пренебрегват тези отговорности, чувствайки че могат да бъдат отложени, докато детето порасне. Но не е така, обстоятелствата го доказват. Основният момент за обучение е изпуснат“ (из Conference Report, окт. 1997 г., 21; или *Ensign*, ноември 1997 г., 17).

Въпреки това, никога не е твърде късно да започнете преподаването на Евангелието на своите деца или да започнете отначало. Процесът на обучение ще бъде различен, ако сте отлагали преподаването. Може да има допълнителни предизвикателства. Но Господ ще ви благослови за добросъвестните ви усилия да преподавате истинските принципи и да установите праведните практики в своето семейство. Ако наново сте се събудили за своите родителски отговорности, имайте надежда. Молете се, упражнете вяра и направете всичко по силите си, за да достигнете до вашите деца и да им въздействате за добро.

Старейшина Робърт Д. Хейлс обяснява: „Сигурно родителите ще направят грешки в родителското си развитие, но посредством смирение, вяра, молитва и изучаване, всеки човек ще може да научи нещо по-добро и така ще благослови живота на членовете на семейството си и ще ги научи на правилните традиции за поколения напред“ (из Conference Report, окт. 1993 г., 10–11; или *Ensign*, ноември 1993 г., 10).

БАЩИТЕ КАТО УЧИТЕЛИ

Първото Президентство и Кворумът на дванадесетте заявява: „По божествен проект, бащите са, за да стоят начело на своите семейства в обич и праведност“ („Семейството: Прокламация към света“). Това задължение включва отговорността да се преподава Евангелието.

Една възрастна жена – член на Църквата, говори с умиление за евангелските уроци, които получила от своя баща. Тя си спомня:

„Моят баща установи семейната традиция да отделя време на своите деца, всяка седмица в продължение на два месеца, преди да навършат осем години. Когато дойде моят ред, той ми даде чисто нов дневник и седнахме заедно, само ние двамата, и беседвахме. Той ме попита за моите чувства към Исус и след това обсъди с мен евангелските принципи, които беше подготвил.

В продължение на двата месеца, той ме учи на обикновеното, но красиво Евангелие. Пригответи ми и визуални помагала, докато напредвахме. Те ми показваха доземното съществуване, този земен живот и стъпките, които трябва да направя, за да се върна да живея с Небесния Отец: вяра в Исус Христос, покаяние, кръщение, получаване дара на Светия Дух и издържане с вяра до края.

Никога няма да забравя любовта, която чувствах да струи от моя баща, докато прекарвах това време с мен. Той даде своето свидетелство за всяка от стъпките на плана на спасение и беше много търпелив с въпросите ми. Аз мисля, че това беше такова силно преживяване, защото той говори на моето ниво и ми даде своето свидетелство. Вярвам, че това преживяване беше основната причина, поради която имах свидетелство за Евангелието, когато се кръстих.“

Понякога бащите биват прекалено заети с материалното благополучие на своите семейства. Някои бащи оставят цялата отговорност за преподаването на Евангелието на майката. Това не трябва да е така. Към всички бащи, президент Гордън Б. Хинкли казва:

„Ваша е основната и неизбежна отговорност да застанете начело на семейството си. Това по себе си не носи никакво участие на диктаторство или неправомерно господство. То носи в себе си заповедта бащите да осигуряват потребностите на своите семейства. Тези нужди са нещо повече от храната, облеклото и подслона. Тези нужди включват праведно наставление и обучение, чрез пример, както и чрез поучение на основните принципи на честността, добродетелта, службата, зачитането на правата на другите и разбирането, че ние сме отговорни за онова, което вършим в този живот, не само едни спрямо други, но също така спрямо Бога на Небесата, Който е нашият Небесен Отец“ (из Conference Report, окт. 1993 г., 78–79; или *Ensign*, ноември 1993 г., 60).

Президент Езра Тафт Бенсън предлага „десет специфични начина, чрез които бащите да ръководят духовно своите деца:

1. Давайте бащини благословии на своите деца. Кръщавайте и потвърждавайте своите деца. Поставайте своите синове в свещеничеството. Това ще се превърне в духовните очертания в живота на вашите деца.
2. Лично ръководете семейните молитви, ежедневното четене от писанията и седмичните семейни домашни вечери. Личното ви участие ще покаже на вашите деца колко важни са в действителност тези дейности.
3. Когато е възможно, посещавайте църковните събрания заедно като семейство. Семейното поклонение под вашето ръководство е съществена част от духовното благополучие на вашите деца.
4. Излизайте с дъщерите и синовете си поотделно. Като семейство ходете на лагери и пикници, на мачове и рецитали, на програми в училището и т.н. Когато присъства и бащата, разликата е огромна.
5. Изграждайте традиции за семейни ваканции, пътувания и излети. Тези спомени никога не ще бъдат забравени от вашите деца.

6. Провеждайте поединични срещи със своите деца. Оставете ги да ви говорят за това какво те желаят да правят. Учете ги на евангелските принципи. Учете ги на истинските ценности. Казвайте им, че ги обичате. Личното време със своите деца им показва какви са приоритетите на „татко“.

7. Учете децата си да работят и им покажете цената да се работи за постигането на достойна цел. Създаването на мисионерски и образователни фондове за децата, им показва какво „татко“ счита за важно.

8. Окуражавайте добрата музика и художествената литература в домовете си. Домът, в който присъства духът на изтънченост и красота, ще благослови завинаги живота на вашите деца.

9. Доколкото позволява разстоянието, често посещавайте храма със своята съпруга. Тогава вашите деца по-добре ще разберат важността от брака в храма, храмовите обети и вечното семейно единство.

10. Нека децата ви да видят радостта и удовлетворението от службата ви в Църквата. Това може да бъде заразително и за тях, за да могат и те също да пожелаят да служат в Църквата и да обикнат царството.“

Президент Бенсън в заключение казва: „Помнете вашето свещено призвание като бащи в Израил – вашето най-важно призвание във времето и вечността – е призованието, от което никога не ще бъдете освободени“ (из Conference Report, окт. 1987 г., 62–63; или *Ensign*, ноември 1987 г., 50–51).

Като баща вие винаги трябва да помните вечното значение на вашата роля. Бащинството е божествена отговорност. Старейшина Бойд К. Пакър казва: „Това трябва да придобие най-голямо значение, повече от всички титли на уважение, почит и възхищение, които могат да ви бъдат дадени, самият Бог, Този, Който е най-висшият от всички, предпочита да се обръщат към Него просто с Отче“ (из Conference Report, април 1972 г., 139; или *Ensign*, юли 1972 г., 113).

МАЙКИТЕ КАТО УЧИТЕЛКИ

Първото Президентство и Кворумът на дванадесетте казват: „Майките са отговорни предимно за отглеждането на децата си“ („Семейството: Прокламация към света“). Това отглеждане включва преподаването на евангелските принципи.

Президент Езра Тафт Бенсън си спомня с любов ученията на своята майка:

„Спомням си много добре, като малко момче, прибирайки се от полето и приближавайки се към старата фермерска къща в Уитни, щата Айдахо, можах да чуя моята майка да пее ‚Have I Done Any Good in the World Today?‘ [Hymns, no. 223]

Все още мога ясно да си я спомня, надвесила се над дъската за гладене, с вестника поставен на пода, гладейки дълги ленти от бял плат, с капчици пот на челото. Когато я попитах какво прави, тя отвърна: „Това са храмови облекла, синко. Баща ти и аз ще ходим до храма в Логан.“

Тогава тя постави старата желязна ютия върху печката, приближи стола си по-близо до моя и ми разказа за храмовата работа – колко е важно да можеш да отидеш в храма и да участваш в извършваните там свещени обреди. Тя също така изрази своята гореща надежда един ден нейните деца, внуци и пра-внуци да имат възможността да се радват на тези безценни благословии“ („What I Hope You Will Teach Your Children about the Temple,“ *Ensign*, август 1985 г., 8).

Що се отнася до важноста майките да учат своите деца на Евангелието, президент Бенсън казва: „Майки, вие сте най-добрият учител на своите деца. . . Учете децата си на Евангелието в своите домове, край вашето огнище. Това е най-ефективното преподаване, което вашите деца някога ще получат. Това е Господният начин на преподаване. Църквата не може

да преподава така, както вие можете. Училището също не може. Детските градини също не могат. Но вие можете и Господ ще ви подкрепи. Вашите деца ще запомнят вашите учения завинаги и когато остарят, не ще се отклонят от тях. Ще ви наричат благословена – тяхна истинска ангелска майка“ (*To the Mothers in Zion* [pamphlet, 1987 г.], 10–11).

Като майка, вие преподавате по много начини. Понякога вие планирате образователните възможности, но много образователни възможности настъпват спонтанно, в нормалното протичане на семейния живот (вж. „Моменти на обучение от семейния живот“, стр. 140–141). Понякога учите, чрез примера си, понякога чрез поучение. Понякога учите като установявате модели на живот според Евангелието у дома и понякога като просто обърнете внимание и покажете любовта си към своето дете. Президент Бенсън дава десет предложения, които могат да ви помогнат да учите своите деца. Всяко от тях набляга върху отделенето на време:

„Винаги бъдете на разположение да помогнете на своите деца при вземане на критични решения и при вземането на правилни избори, докато напредват в живота, без значение колко са големи. . .

... Отделете време да бъдете истински приятели на своите деца. . .

... Отделете време да четете на своите деца. . .

... Отделете време да се молите заедно със своите деца. . .

... Отделете време да имате съдържателни, седмични домашни вечери. . . Направете това една от вашите най-велики семейни традиции. . .

... Отделете време да бъдете заедно по време на хранене, колкото е възможно често. . .

... Отделете време ежедневно да четете от писанията заедно, като семейство. . .

... Отделете време да правите неща заедно, като семейство. . .

... Отделете време да учите своите деца. Разпознайте и използвайте образователните моменти. . .

... Отделете време наистина да обикнете своите деца. Пълната и неограничена майчина любов се доближава до Христовата любов“ (*To the Mothers in Zion*, 8–12).

Тези отговорности на майчинството може да изглеждат смазващи. Важно е да се помни, че Господ не очаква от майките да бъдат свършени или да постигат нереалистични и идеални стандарти на задълженията си у дома. Все пак, Той очаква от тях да разпознаят и почитат своята божествена роля и смирено да дават най-доброто от себе си.

Старейшина Джефри Р. Холанд казва на майките в Църквата: „Ваше е великото наследство от Ева, майката на цялото човешко семейство... Ваше е великото наследство от Сара, Ребека и Рахил, без които не биха могли да съществуват тези великолепни патриархални обещания на Аврам, Исак и Яков, които благославят всички нас. Ваше е великото наследство от Лоида и Евникия, и майките на двете хиляди млади войни. Ваше е великото наследство от Мария, избрана и предопределена от преди сътворението на света, да зачене, да носи и роди Самия Син Божии. Благодарим на всички ви, включително и на собствените си майки, и ви казваме, че не съществува нищо по-важно на този свят от директното

участие в делото и славата на Бог, от осъществяването на безсмъртието и вечния живот на Неговите дъщери и синове, за да могат чрез безсмъртието и вечният живот да достигнат до онези селестиални обиталища във висините“ (из Conference Report, април 1997 г., 48; или *Ensign*, май 1997 г., 36).

Президент Гордън Б. Хинкли говори за великите благословии на майчинството:

„Нека всяка майка осъзнае, че за нея няма по-велика благословия от децата, които са достигнали до нея като дар от Всемогъщия; че за нея няма по-велика мисия от отглеждането им в светлина и истина, в разбирателство и любов.

Напомням на майките, навсякъде по света, за святостта на вашето призвание. Никой друг не би могъл да заеме вашето място. Никоя друга отговорност не е по-велика, никое друго задължение не е по-обвързващо, отколкото това да отгледате в любов, мир и добродетелност тези, които сте довели на този свят“ (из Conference Report, окт. 1993 г., 79; или *Ensign*, ноември 1993 г., 60).

СЪТРУДНИЧЕСТВОТО НА РОДИТЕЛИТЕ В ПРЕПОДАВАНЕТО

В „Семейството: Прокламация към света“, Първото Президентство и Кворумът на дванадесетте обясняват, че бащите и майките „са задължени да си помагат едни на други като равни“. Това сътрудничество е особено необходимо в свещените родителски задължения да учат своите деца.

В обръщение на обща конференция, президент Бойд К. Пакър прочел Учение и Завети 27:15, 17: „Затова издигнете сърцата си и ликувайте, и опашете кръста си, и вземете върху си Моето всеоръжие, за да сте способни да се противопоставите на злия ден, . . . вземайки щита на вярата, с който ще можете да угасите всичките огнени стрели на нечестивите.“ След като прочел този пасаж, президент Пакър обяснил важността от това майките и бащите да работят съвместно, за да помогнат на своите деца да вземат „щита на вярата“:

„Този щит на вярата не е произведен в някоя фабрика, а в дома, в семейната среда. . .

. . . Планът на нашия Отец изисква, така както създаването на самия живот, щитът на вярата да бъде направен и пригоден за използване в семейството. Нито един не трябва да си прилича с друг. Всеки от тях трябва да бъде саморъчно направен според индивидуалните характеристики.

Планът, замислен от Отца, планира мъжът и жената, съпругът и съпругата, да работят съвместно, да дарят всяко едно дете с щита на вярата, направен така, че да се закрепва здраво, и който да не може да бъде свален, нито да бъде пронизан от стрелите на греха.

Необходима е устойчивостта на бащата да изкове метала за щита и нежните ръце на майката, за да го полират и го направят по мярка. Понякога единият от родите-

лите е оставен да върши това сам. Трудно е, но може да се постигне.

В Църквата можем да преподаваме относно материалите, от които се прави щитът на вярата: почителност, кураж, милосърдие, покаяние, прошка, състрадание. В Църквата можем да научим как да ги съчетаем и да ги приспособим. Но действителната направа и приспособяване на щита на вярата принадлежи на семейството. В противен случай може да бъде загубен и да изпадне при криза“ (из Conference Report, април 1995 г., 8; или *Ensign*, май 1995 г., 8).

Следните предложения могат да помогнат на родителите да изградят по-ефективно сътрудничество при преподаването си.

Отделете време, за да планирате заедно

Като родители, вие трябва да отделяте време да обсъждате потребностите на вашите деца и да планирате как да ги посрещнете. Една заета двойка открила, че провеждането на седмични срещи за съвместно планиране се превърнало в едно от най-ценните неща, които те правели като родители. Те казват:

„Въпреки че ни отне повече от година, за да направим седмичните си срещи за планиране навик, сега се чудим как преди сме се справяли без тях. Те ни помагат да сме по-заинтересовани от това, което правят другите. Те ни помагат да осъзнаем колко сме важни един за друг и за нашите деца. Това ни дава време да се вгледаме в себе си и в децата си, да решим начина на действие за разрешаване на проблемите си. Също така планираме своите дни, специалното време за нашите деца, подробностите около семейната домашна вечер и дейностите в Неделя. Обикновено ни отнема около тридесет минути, понякога и повече, ако за някои големи събития или необичайни проблеми, е необходимо повече обсъждане.“

Докато планирате начини за преподаване на своите деца, обмислете с молитва следните предложения:

- Какво би станало в живота на нашите деца в резултат на нашето преподаване?
- Кои точно евангелски принципи трябва да преподаваме, за да постигнем това?

- По какъв начин трябва да преподаваме тези принципи?

Предложения за употребата на тези въпроси се намират в „Подготовка на уроците“, стр. 98–99, и „Създаване на уроци от речите на конференциите и други източници“, стр. 100–101.

Важността на единството в преподаването на децата

Когато бащите и майките отделят време, за да се съветват помежду си, по-вероятно е те да са единни в преподаването на техните деца, дори и при непланирани образователни моменти, които настъпват в обикновеното развитие на семейния живот. Подобно единство е важно, защото много малко други неща са объркващи за децата, освен противоречивите послания на двамата, които те обичат и уважават най-много.

Една двойка споделя следната история за свое преживяване с техния син:

Шестгодишният Майк работил усилено през по-голямата част от лятото, като вършил повече неща у дома и за съседите, за да може да спечели пари и ги похарчи, когато семейството ще вземе своята отпуска през лятото. Това щяло да бъде дълго пътуване и неговата майка му казала, че ако желае някакви забавления или сувенири по време на пътя им, трябвало да си ги купи сам. Въпреки че тя почти всеки ден го предупреждавала да слага парите си на безопасно място, Майк харесвал чувството да има пари в джоба си. Той ги носел със себе си постоянно. Няколко пъти на ден ги изваждал и ги броял или ги показвал на приятелите си.

Един ден преди пътуването, Майк открил, че парите му са изпаднали от джоба. С разбито сърце и плачейки, той отишъл при майка си. Тя му съчувствала и помогнала на Майк да прегледа навсякъде, където можели да се сетят, но не могли да намерят парите. „Толкова съжалявам, че парите ти ги няма“, казала майката. Тя не споменала, че го била предупреждавала много пъти, но също така

устояла и на изкушението да направи по-добро за своя син. В края на краищата, помислила си тя, да си играе с парите всеки ден, независимо от нейните предупреждения, е бил неговият избор.

Отчаян, малкият Майк седял на стълбите пред входната врата, когато баща му се прибрал у дома. След като изслушал тъжната история, бащата на Майк бръкнал в джоба си, извадил точната сума, която Майк изгубил, и му я дал. Когато бащата видял изненадания израз на лицето на жена си, отбелязал, „Това са малко пари. Няма да навреди?“

Докато разглеждаме тази история, бихме се запитали кой от родителите е бил прав. Но това може би няма да бъде най-добрият въпрос. Може би ще е по-добре да попитаме по какъв начин родителите на Майк, биха били по-единни в начина си за справяне със ситуацията. Те биха могли да се съветват, взимайки предвид потребностите на Майк.

Те биха могли да се запитат: „Какво бихме желали да се случи в живота на Майк, в резултат от тази ситуация? Трябвало ли той да се научи на по-голяма отговорност? Необходимо ли е той да почувства повече състрадание и разбиране от страна на своите родители? Трябвало ли да се научи да не парадирва пред приятелите си? Необходимо ли е да се научи на важността от следването на семейните правила?“ Това би могло да им помогне да разпат на какво да научат своя син и как да го преподадат.

Ако родителите на Майк бяха прекарали повече време, за да бъдат единни в подхода си към тази ситуация, те биха могли да намерят добър начин да възстановят изгубените пари на Майк или да не ги възстановяват. Вместо това, те реагирали по начини, чрез които преподали противоречащи уроци.

Когато работите съвместно като родители, вие трябва да бъдете единни в преподаването на Евангелието на Исус Христос на своите деца.

ПРЕПОДАВАНЕ ЧРЕЗ МОДЕЛ НА ЖИВОТ СПОРЕД ЕВАНГЕЛИЕТО

Един от начините, чрез които Господ ни учи, е като ни направлява в установяването на почтени, благоговейни модели на живот. Той ни е заповядал да се молим и четем от писанията всеки ден, както самостоятелно, така и със семейството. Заповядал ни е да посещаваме Църквата и да вземаме ежеседмично от причастието, да посещаваме храма толкова често, колкото ни е възможно, да постим и да плащаме дарения от пост всеки месец. Този модел на поведение ни показва пътя, по който да вървим като Негови ученици.

Децата се научават да живеят като ученици на Спасителя, когато се присъединяват към своите семейства от най-ранните си години в повтарянето на моделите на поклонение, служба, изучаване и работа, които Той е постановил. Ако семейството не живее според тези модели на поведение, ефективността на родителите в преподаване на Евангелието ще бъде ограничена. Ако начинът на живот на родителите не съвпада с техните изречени думи, децата ще имат склонност да следват онова, което вършат родителите повече, отколкото онова, което казват. Но ако родителите често говорят за Спасителя и установяват Неговите пътища като модел на поведение за своето семейство, те ще учат своите деца в духа на „учението и увещанието Господни“, както е казал Енос, че самият той е бил учен от своя баща (Енос 1:1).

Президент Бригъм Йънг заявява: „Във всеки народ, общество и семейство съществуват ценни традиции и детето бива обучено в тях. Ако законът на Христа стане традиция за тези хора, децата ще се развиват съобразно този закон на селестиалното царство... Тогава те ще израстват, с преданията на бащите си, да вършат

онова, което е правилно, и да се въздържат от злото“ (из *Journal of Discourses*, 3:327).

Нашите деца „израстват съобразно закона на селестиалното царство“, когато в своите домове установяваме модели на поведение и живот според Евангелието.

Специфични неща, които можем да направим, за да установим моделите за живот на един ученик на Христа

Ние имаме отговорността съзнателно да избираме и подхранваме модели на живот според Евангелието. Например, можем да изберем изкуство, музика или литература, които ще помогнат на нашите деца да развият предпочитание към онова, което одухотворява и назидава. Можем да служим заедно в Църквата и общността. Можем да изберем скромно облекло за себе си и да помогнем на нашите деца да направят същото. Можем заедно да изучаваме писанията и да провеждаме семейни домашни вечери. Можем да подхранваме почителност спрямо Недельният ден, което ще повлияе върху чувствата на децата ни относно спазването на святостта на този ден.

Един от най-силните начини за установяване на праведни модели на живот е като се създадат и поддържат семейните традиции. Децата чувстват сигурност в знанието, че каквото и да се случи в техния живот, определени събития в тяхното семейство ще останат същите. Президент Езра Тафт Бенсън съветва: „Подхранвайте прекрасните семейни традиции, които ще ви привържат едни към други за вечността. Вършейки това, ще можем, в отделните семейства, тук на земята, да сътворим късче от небесата. В края на краищата, вечността ще е едно продъл-

жение на праведния семеен живот“ (из Conference Report, окт. 1989 г., 4; или *Ensign*, ноем. 1989 г., 5).

Много семейни традиции могат да бъдат съсредоточени върху Евангелието. Например, в някои семейства децата получават нов екземпляр от Книгата на Мормон на осмия си рожден ден. Някои семейства празнуват Коледа, като разиграват събитията, случили се по време на раждането на Спасителя. В други семейства, бащата дава свещеническа благословия на всяко от своите деца в началото на новата учебна година. Някои семейства провеждат годишни събирания или се събират заедно за празници и благославяне на бебета. Тези очаквани и любими традиции укрепват семействата и индивидите, които се радват в повторението на онова, което е познато и често пъти свещено за тях. Традициите могат да напомнят на членовете на семейството за техния начин на живот като ученици на Христа и често могат да бъдат възможности за обучение в евангелските принципи.

Промяна на нежеланите модели на живот в нашето семейство

Можем да променим нежеланите модели на живот в нашето семейство. Ако сме дошли от по-слабо активно в Църквата семейство, можем да променим този модел на живот в нашия собствен живот и да се стремим често да присъстваме на църковните събрания. Ако сме критикували Църковните ръководители или сме чули нашите родители да правят това, можем да изберем отсега нататък да подкрепяме нашите ръководители чрез своите думи или действия. Подобни промени в начина ни на живот ще даде на нашите деца по-добър модел за подражание.

Една жена-член на Църквата, споделя следната история:

„Моят съпруг, Роджър, беше израстнал в дом без изградени модели на живот според Евангелието. Неговият баща бил пристрастен към алкохола и семейството му страдало от това. Майка му се опитвала да бъде активна в Църквата, но баща му искал семейството да върши други неща в неделя. Роджър станал много активен със своите приятели като тинейджър и когато придобил свое собствено свидетелство за Евангелието, започнал да съхранява специална, състояща се от хвърчащи листове тетрадка, за това какво желае да прави в своето семейство, когато се ожени. По това време бил на седемнадесет

години. Един от разделите в тетрадката му бил за това, какво би правил със своите деца, за съпругата си, за това какъв би желал да бъде домът му и видът на работата, за която желае да се подготви. Той записал всичките свои идеи в тетрадката, а също така включил статии, които намирал и които биха му били от полза. Някои от нещата, които написал, научил от отрицателния пример на семейството, в което отраснал; това го научило какво не иска да бъде неговото семейство. Баща му толкова се противопоставял на активността му в Църквата, че се наложило да се изнесе от дома и да живее с религиозно семейство, от което много се възхищавал, въпреки че не членувало в Църквата. От тях той добил други впечатления за бъдещото си семейство. Така, дори и в ранните си години, той пожелал да се превърне в повратна точка за своето поколение, от трудното минало към по-благословеното бъдеще.

Когато се сгодихме, той ми показа тетрадката и заедно обсъждахме идеите, и ги доразвивахме, докато споделяхме своите идеали за това, какво желаем от своето семейство. Спомням си, че първото нещо, върху което работехме, беше молитвата. Учихме нашите деца да се молят, още от времето, когато бяха много малки, така че това да се превърне в дълбоко вкоренен навик, за който не биха си и помислили да пренебрегнат. Решихме десеткът никога да не бъде поставян под въпрос. Точно провеждахме семейните домашни вечери. И установихме традицията да изучаваме писанията всяка сутрин. Отначало работихме прекалено усилено, за да прочитаме определен брой стихове всеки път, но тогава осъзнахме, че обсъжданията, които провеждахме, когато децата задаваха въпросите си, бяха по-важни от точното спазване на разписанието. През последните няколко години добавихме химн веднага след откриващата молитва, като пеехме всичките стихове. Това ни събуждаше и внасяше добър дух. Това са само някои от традициите, около които ставаше изграждането на нашето семейство.

Възхищавам се на това, че моят съпруг решил да установи праведни традиции в своето собствено семейство, още докато бил толкова млад, а е имал толкова лош пример за следване. Също така се възхищавам и съм благодарна, че беше решен да работим заедно и да установим праведните традиции в нашето семейство, главно позовавайки се на вярата.“

НАЙ-ЧЕСТИ ПОВОДИ ЗА ПРЕПОДАВАНЕ У ДОМА

Като родители вие трябва да се стремите да определите време, в което редовно да преподавате Евангелието у дома. Когато вършите това, вашите деца постоянно ще възприемат евангелските учения и ще ги прилагат в своя живот, и те ще се превърнат в основа за тях. Децата ви са в състояние да възприемат от вашите действия идеята, че вярването в Евангелието означава да бъдете напътствани от него във всеки аспект на вашия живот.

Следните идеи могат да ви помогнат да установите редовното преподаване на Евангелието на вашите деца.

Семейна молитва

Спасителят заповядал: „Молете се в семействата си на Отца винаги в Моето име, за да бъдат жените ви и децата ви благословени“ (3 Нефи 18:21).

Семейните молитви са чудесен момент да покажем на децата как да се молят. Когато те наблюдават вашия искрен разговор с Небесния Отец, ще видят вашата вяра и праведни желания. Ще се научат да се „съветва[т] с Господа във всичките си дела“, за да може Той да ги „упътва за добро“ (Алма 37:37).

Когато се молите, винаги трябва да изразявате почителността си към Отца. Този пример ще помогне на вашите деца да научат езика на молитвата, който изразява любов и почителност към Небесния Отец.

Децата могат да научат много за Евангелието, когато чуват другите членове на семейството да се молят. Те научават за нуждата от покаяние, когато чуват другите да молят за прошка. Научават се на благодарност, когато чуват другите да благодарят на Небесния Отец за своите благословии. Научават за вярата, смиренното и послушанието, когато виждат,

че техните родители неспирно търсят напътствие. Научават се на почит и уважение към ръководителите на Църквата, когато членовете на семейството се молят за тях всеки ден. Могат да придобият желание да служат на мисия и да получат храмовите благословии, когато родителите молят Небесния Отец да помогне на своите деца да направят правилните избори, които да ги запазят достойни да получат тези благословии.

Децата се научават на любов и загриженост към другите, когато чуват членовете на семейството да се молят за други хора. Те изпитват силно чувство на любов, когато чуват членовете на семейството им да се молят за тях.

На всеки член на семейството трябва да се дава възможност да води в молитвата. Малките деца могат да се редуват, като им се помага.

Семейно изучаване на писанията

Ежедневното изучаване на писанията е друг успешен начин да се учат децата на Евангелието. Всеки път, когато е възможно, семействата трябва да четат заедно, в определено време, всеки ден. За някои, това е най-лесно да се прави рано сутрин. За други, семейното изучаване на писанията се прави точно преди лягане. Макар че понякога може да бъде трудно да се накарат членовете на семейството да участват, вашите постоянни усилия да се изучава словото Божие ще благослови живота на вашите деца. Вашите деца ще научат истината в ученията на Нефи: „угощавайте се със словата на Христа; защото ето, словата на Христа ще ви кажат всичко това, което трябва да правите“ (2 Нефи 32:3).

Когато децата четат от писанията с членовете на своите семейства, те обикват

Тъй като семейството е най-важното обкръжение за изучаване на Евангелието, то е подходящо за членовете на семейството да споделят и обсъждат едни с други истините, които са научили на събранията на Църквата, класовете и дейностите. Това ви дава възможност, на вас като родители, да бъдете запознати с изучаването на Евангелието от своите деца, да заемете полагащата ви се роля на онези, които са най-отговорни за обучението на вашите деца.

Повечето от редовните случаи за преподаване в семейството, предоставят добри възможности да запитате децата си относно онова, което са научили в Църквата. Трябва да задавате въпроси, за да окуражите децата да си спомнят, колкото е възможно повече, включително разказите и специфичните детайли. Направете всичко възможно, за да окуражите всички членове на семейството да обсъждат споделеното (вж. „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65).

божествените истини на Евангелието. Езикът на писанията става близък за тях. Те научават историите от писанията и виждат как да приложат тези свещени думи в своя ежедневен живот. Също така могат да усвоят използването на учебните помагала в писанията (вж. стр. 56–58).

Можете да изберете да четете в определено време всеки ден. На всеки член на семейството, който може да чете, трябва да се даде възможност да чете от писанията. Те могат да се редуват да четат по един или няколко стиха. Децата, които не могат да четат, могат въпреки това да участват, като повтарят стиховете, които другите четат. Ако е възможно, по-малките деца могат да гледат в илюстрираните книжки по писанията или картините от Комплект картини от Евангелието.

За да помогнете на членовете на семейството да разберат писанията, вие можете да прифразирате пасажите с по-прости термини или да прочетете за непознатите думи в речника. Можете да помолите членовете на семейството да обобщат основните точки от прочетеното през деня. Едно от малките деца може да държи картината на историята, от която четете.

Можете да помолите едното от децата да размишлява върху ситуация от своя живот, подобна на историята от писанията, която сте прочели. Например, можете да кажете: „Току-що четохме за Давид и Голиат. Пред какви „Голиати“ се изправяте вие във вашия живот? Какво можете да научите от Давид, което да ви помогне да се справите с тези предизвикателства?“ Или можете да кажете: „Забелязах, че помагаше на сестра ти да почисти стаята си. Осъзна ли, че си показал същата любов, за която говори Исус в историята, която току-що четохме?“

Ако не сте запознати с писанията или имате трудности с четенето, можете да се почувствате неудобно или некомпетентни, докато четете със своите деца. Няма нищо лошо, ако кажете на децата си, че всички вие се учите как да четете от писанията. Ако отлагате семейното изучаване на писанията, докато се почувствате уверени, ще лишите децата си от така необходимото духовно подхранване. Помнете, че Духът може да ви въздейства, независимо от вашия опит.

Семейна домашна вечер

Семейните домашни вечери представяват прекрасни възможности да помогнете на децата си да разберат и приложат евангелските принципи. Семейната домашна вечер може да включва семейна молитва, урок по Евангелието, химни и детски песни, семейни дейности.

При планирането на семейните домашни вечери, вземете под внимание следните нужди, грижи и интереси на членовете на семейството. Например, дали едно от децата се нуждае да се подготви за кръщение или за поставяне в служба на свещеничеството? Имало ли е пререкание в дома? Когато с молитва вземете под внимание потребностите и предизвикателствата на членовете на семейството, вие ще сте в състояние по-добре да определите кои евангелски принципи трябва да преподавате.

Принципите на ефективното преподаване, представени в тази книга, могат да помогнат на членовете на семейството ви да планират и представят семейните домашни вечери. В допълнение, Църквата е публикувала *Family Home Evening Resource Book*, която съдържа уроци и идеи за успешно провеждане на семейната домашна вечер. Църковните списания също са спомагателен източник.

Понякога за семействата е трудно да провеждат редовно семейната домашна вечер в своя живот. Понякога децата не помагат, пък родителите чувстват, че са прекалено заети. Обаче, усилието да се планират и провеждат семейните домашни вечери ще благослови членовете на семейството. Един човек си спомня, че неговото семейство провело семейна домашна вечер само два пъти, докато израствал. Въпреки това, тези преживявания оставили толкова силен отпечатък върху него, че когато се оженил, все още си ги спомнял, а също и евангелските принципи, които научил. Това навело него и съпругата му на мисълта да провеждат ежеседмични семейни домашни вечери в собственото им семейство.

Семейни хранения

Семейното хранене предоставя възможност на вас да преподавате ценни уроци, а също така и на всички членове на семейството да участват в дискусията. При иначе заетите графици, храненията често

са единственото време да се съберете с децата си и да споделите събитията от деня, да обсъдите заедно идеите. Можете да използвате тези възможности, за да разговаряте със своите деца за евангелските принципи, семейните ценности, посланията, споделени по време на събранията за причастие и други църковни събрания, училището, предстоящите дейности, събитията по света и други интересни теми. Това може да бъде време за вас да научите повече за грижите, мислите и чувствата на своите деца.

Семейните хранения трябва да бъдат неофициални и весели събития, при които всеки се чувства добре да участва в дискусията. Когато е възможно, това време трябва да бъде освободено от други притеснения. Подобни събития могат да допринесат за единството и духовното израстване на семейството.

Семейният съвет

Трябва да събирате членовете на семейството заедно на семеен съвет. Можете да използвате семейния съвет, за да поставяте цели, да разрешавате проблеми, да обсъждате финансите, да правите планове и да оказвате подкрепа. Можете да провеждате семейни съвети по време на семейната домашна вечер или по всяко друго време. Когато провеждате семеен съвет, можете да учите децата си как да слушат и да показват уважение към чувствата и мненията на другите.

Лични срещи

Когато често говорите със своите деца, ще можете да се сблизите с тях. Може да е необходимо да планирате лични срещи с всяко дете, да изразите любовта и окуражаването си и да го научите на дадени евангелски прин-

ципи. Трябва да позволите на всяко дете да говори за проблемите или преживяванията, които са важни за него. Когато показвате истинска загриженост към проблемите и мненията на вашето дете, то ще се научи да ви се доверява и да търси вашия съвет. Тогава ще можете да продължите да учите децата да вземат добри решения, да се молят и изследват писанията за отговори на своите въпроси.

Използвайте писанията, за да учите вашите деца как праведно да упражняват своето право на избор. Старейшина Джейн Р. Кук дава идея за това как един родител може да използва писанията, за да помогне на едно дете, което задава въпроси защо семейството не прави определени неща в неделя:

„Може да се изкушите да кажете: „Защото така съм казал“, или „Защото така казва Църквата“. Но по-вдъхновеният родител може да каже: „Ти знаеш, че спазването на Господния ден свят не е нещо, което сме си измислили. Нека ти покажа нещо.“ Тогава можете да отворите Учение и Завети на раздел 59 и да прочетете [стихове от 9 до 11]. . .

Тогава можете да обясните, че: „Както виждаш, Господ учи, че неделата е свят ден. . . Той е ден за почивка от труда ни и за „да се поклоним на Всевишния“, което означава, че ние трябва да ходим на събранията на Църквата, да вземаме от причастието, да изпълняваме другите си задължения в Църквата, да посещаваме болните, бедните и нуждаещите се. Това е ден, посветен на Господ, и ти давам своето свидетелство, скъпа дъще, че това е истина и че Господ ни е благословил неимоверно за спазването на Неделния ден“ (Raising Up a Family to the Lord [1993 г.], 19–20).

За идеи, които могат да бъдат приложени по време на личните срещи със своите деца, виж „Преподаване по време на интервюта“, стр. 153.

МОМЕНТИ НА ОБУЧЕНИЕ ОТ СЕМЕЙНИЯ ЖИВОТ

Като родители, много от образователните ви възможности настъпват в непланирани моменти – в разговори, докато работите с вашите деца и когато членовете на семейството се изправят заедно пред различни предизвикателства. Тези възможности могат да бъдат силни образователни моменти, защото те са свързани с това, което децата преживяват. Тъй като подобни възможности могат да дойдат и си отидат бързо, трябва да ги разпознавате и да бъдете подготвени да преподавате принципите, които вашите деца са готови да научат. Следните предложения могат да ви помогнат да търсите такива образователни възможности.

Реагиране на въпроси и притеснения от страна на децата

Всички деца са загрижени за себе си и за света. Можете да им покажете, че Евангелието предоставя отговори и напътствия за разбирането и разрешаването на техните проблеми. Ако детето се страхува от бурята, можете да използвате този момент, за да го окуражите да се моли за утеха. Ако вашият син-тинейджър е под натиск да отиде и да гледа филм, който може да е неподходящ, можете да обсъдите това с него и да му помогнете да приложи евангелските принципи при вземането на решение дали да гледа филма или не. Ако децата се притесняват относно важно решение, можете да прочетете Мороний 7:15–19 с тях и обсъдите съвета на Мормон за „начина да отсъдите“. Ако е починал член на семейството, можете да учите децата си относно света на духовете и възкресението.

За предложения относно как можете да се съветвате със своите деца, виж страница 139 в „Най-чести поводи за преподаване у дома“.

Обсъждането на въпроси, които засягат връстниците на децата ви

От време на време децата могат да споменат за проблеми, които засягат техни връстници. Може би техните приятели имат работа, за която се изисква от тях да работят в неделя. Може би познават млад мъж, който е член на Църквата, но е решил да не служи на пълноплатна мисия. Може би имат приятели, които използват неподходящ език или демонстрират липса на вежливост спрямо другите. При обсъждането на подобни ситуации с вашите деца, можете да използвате писанията, за да ги учите на евангелските принципи. Това може да ви помогне да насочите децата към вземането на правилни решения при подобни обстоятелства.

Споделяне на възможности за правилен избор

Когато имате възможност да постъпите правилно, можете да споделите това преживяване със своите деца. Например, когато ви бъде върнато повече ресто в магазина, можете да попитате децата какво да направите. Това може да доведе до обсъждане на теми като честност, свобода на избор и последствията от нашите действия.

Обсъждането на идеи, представени чрез медиите

Можете да говорите с вашите деца за идеите, внушавани от известни филми, телевизионни предавания и музика. Новинарските излъчвания също предоставят възможности за обсъждането на настоящите събития и важни въпроси. Подобни дискусии могат да помогнат на децата да разпознаят одухотворяващите забавления и забавленията, които представят философии и действия, противни на евангелските стандарти.

Да помогнем на децата да се поучат от грешките си

Грешките могат да предоставят възможности за поучаване. Ако едно дете сгреша, можете да простите на детето, да поговорите за извинението и поправката на нанесените щети и ако детето е нарушило дадена заповед, да го научите за пътя на покаяние.

Ако вие сгрешите, трябва да се извините и да помолите за прошка. Вашите деца могат да научат силен урок, когато видят вашите усилия да преодолеете собствените си слабости. Обърнете внимание на следното преживяване, споделено от член на Църквата:

„Бях десетгодишен, когато направих нещо, което разсърди баща ми. Той беше доста разстроен и реши да ме накаже. Бях дълбоко наранен, защото чувствах, че той ме наказва повече, отколкото заслужавах. Избягах го през остатъка от деня и всеки път, когато той се опитваше да разговаря с мен, аз се обръщах и бягах. На следващия ден все още му се сърдех и се изненадах, когато той дойде в стаята ми и каза, че съжалява, че ме е наказал толкова сурово. Той ме помоли да му простя. Тогава научих, че не сте никога прекалено възрастни, за да се извините и признаете, че сте сгрешили. Това беше възможност да науча истинската стойност на покаянието.“

Обясняване на причините за извършената служба

Когато служите в Църковно призоваване или по някакви други начини, можете да кажете на вашите деца какво правите и защо го правите. Това ще им помогне да разберат по-пълно по какъв начин техните вярвания и ценности оказват ефект върху техните действия. Ако пригответе вечеря за някой, който е болен, можете да обясните защо е важно да се помогне на този човек. Когато децата ви видят да се подготвяте да преподавате урок в Църквата, можете да поговорите с тях за важността от засилване на призованието. Можете да обсъдите със своите деца защо вдигаме ръцете си, за да подкрепяме църковните ръководители, и по какъв начин подкрепяме тези, които са призовани от Господ.

Да помогнем на децата да контролират своите емоции

Когато децата се разсърдят, нервничат или са ядосани, могат да действат по

неподходящ начин. Можете да ги учите да разпознават и контролират импулсите да нараняват другите или да повишават тона на гласа си. Можете да обърнете внимание на обстоятелствата, които провокират гняв, и след това да обсъдите по-добри начини за справянето с подобни ситуации в бъдеще.

Да помогнем на децата да разпознаят влиянието на Духа

Можете да помогнете на вашите деца да разпознаят влиянието на Духа, като привлечете вниманието им към своите чувства. Старейшина Робърт Д. Хейлс споделя следното преживяване:

„След кръщението и потвърждаването ми, моята майка ме дръпна настрана и ме попита „Какво чувстваш?“ Аз описвах, възможно по най-добрия начин, топлото чувство на мир, утеха и щастие, които изпитвах. Моята майка ми обясни, че онова, което чувствах, е било дарът, който токущо съм получил, дарът на Светия Дух. Тя ми каза, че ако живея достойно за него, постоянно ще имам този дар със себе си. Това беше образователен момент, който остана с мен през целия ми живот“ (из Conference Report, април 1999 г., 42; или *Ensign*, май 1999 г., 32).

Научаването на уроци от природата

Можете да използвате ежедневните си наблюдения върху природата, за да преподавате Евангелието на своите деца (вж. „Гърсете поука във всичко“, стр. 22–23; „Сравнения и нагледни материали“, стр. 163–164). Например, едно дете прави коментар относно красотата на цветята през пролетта. Това може да доведе до обсъждане Възкресението на Исус Христос. Съвместното посаждане на семена е прекрасно време за обсъждане на сравнението на Алма между словото Божие и семенцето (вж. Алма 32:28–43).

Ако сте бдителни, можете спокойно и постоянно да превръщате много от преживяванията на вашите деца в образователни моменти.

ОБРАЗОВАТЕЛНОТО ВЛИЯНИЕ НА ДРУГИТЕ ЧЛЕНОВЕ НА СЕМЕЙСТВОТО

Въпреки че родителите имат първостепенната задача да преподават Евангелието на своите деца, другите членове на семейството могат да помогнат много. Родителите трябва да търсят възможности да накарат другите членове на семейството да учат и укрепват своите деца.

Образователното влияние на дядовците и бабите

Дядовците и бабите могат да укрепят и вдъхновят внуците си, когато споделят своите преживявания, свидетелството и вярата си. Техните действителни разкази за послушанието, ученето от грешките си, правенето на жертви, за да се постигнат вечните цели и бодрото посрещане на проблемите, могат да помогнат на децата, когато се сблъскат с подобни преживявания. В допълнение към разговора със своите внуци бабите и дядовците могат да запишат в дневниците си своите свидетелства и преживявания, които могат да бъдат одухотворяващи и да учат членовете на семейството сега, а така също и бъдещите поколения.

Сестра Сюзън Л. Уорнър, която е служила като втори съветник в общото президентство на Неделното училище за деца, разказва следната история:

„Познавам един дядо, който на последното семейно събиране в планините, извел своите внуци на разходка. Когато достигнали до една полянка с отсечени дървета, той поканил децата да седнат върху дънерите, докато им разказвал за четиринадесетгодишното момче, наречено Джозеф Смит, което пожелало да зададе на Небесния Отец няколко въпроса, които го притеснявали. Дядото обяснил, че момчето Джозеф отишло в горичката, в близост до дома му, за да се помоли, имайки вяра, че Бог ще му отго-

вори. Внуците внимателно слушали, но четиригодишният Джони, който често имал трудности да седи на едно място, не можал да се сдържи. Той извикал: „Чувал съм тази история преди.“

Дядото разказал за искрената молитва на Джозеф и по какъв начин било отговорено на нея – със славно посещение от Небесния Отец и Неговия Син, Исус Христос. Когато завършил, малкият Джони взел ръката на своя дядо и казал: „Дядо, това беше хубаво свидетелство.“ На него му харесало да изслуша тази история отново.

Въпреки че дядото споделял тази свещена история много пъти през живота си, той казал: „Никога преди Господният Дух не ми беше давал по-силно свидетелство, отколкото когато дадох своето свидетелство за Джозеф Смит на моите внуци.“ Дядото и децата са почувствали свидетелството на Светия Дух“ (из Conference Report, окт. 1998 г., 85; или *Ensign*, ноември 1998 г., 67).

Дори ако дядовците и бабите живеят далеч от своите внуци, те все пак могат да им повлияят за добро. Посредством телефонни обаждания или писма на похвала и окуражаване, те могат да вдъхнат увереност и да предоставят съвет.

Образователното влияние на братята и сестрите

Родителите трябва да окуражават своите деца да си помагат едно на друго да се учат взаимно и да израстват. По-големите деца често могат да бъдат положителни примери за своите по-малки братя и сестри и може да им се възложи за задача да ги учат как да се справят с домашните задължения. Когато синът е отслужил пълновременна мисия, може чрез своя пример и писма да окаже огромно влияние върху по-малките си братя и сестри, в желанието им да служат. Когато сестра се ожени в храма,

тя може да сподели своето изживяване и свидетелство със своите братя и сестри. Когато децата с желание помагат в домашните задължения, те могат да дадат добър пример, като се учат един друг на служба и отговорност. Така и тяхното собствено научаване бива подсилено.

Образователното влияние на чичовците, лелите и братовчедите

Може да има случаи, в които чичовците, лелите или братовчедите да протегнат ръка и да помогнат на член от семейството, когато родителите не могат.

Един баща си спомня как един братовчед въздействал на сина му. Синът отказвал да посещава Църква в продължение на няколко седмици. Наближавало времето за Обща конференция и неговият братовчед, развълнуван, че ще я посети, станал рано сутринта и се редил на опашка за места в Табернакъла на Солт Лейк. Синът видял този пример, бил трогнат от вярата и ентусиазма на своя братовчед и пожелал отново да посещава църквата. Това негово решение променило живота му и по-късно служил вярно на мисията си.

Една майка разказва за положителното въздействие на своя брат и неговото семейство, което имали върху нейният син, когото тя и нейният съпруг изпратили да живее с тях и да работи на тяхната бензиностанция през

лято. Друга жена си спомня с благодарност за разговора, който нейният син имал с любимия си чичо. Поради това си решение, нейният син избрал да стои настрана от приятели, които влияели върху неговото поведение по вреден начин.

Образователното влияние на децата

Когато родителите изслушват своите деца, те могат да научат много истини. Старейшина Ръсел М. Нелсън описва случай, от който той се поучил от една от своите дъщери:

„Една вечер, когато най-малката ни дъщеря беше на около четири години, аз се прибирах доста късно след болничните си задължения. Намерих скъпата си съпруга много изтощена. . . Така че предложих да сложа в леглото четиригодишната ни дъщеря. Започнах да издавам заповеди: „Съблечи си дрехите; закачи ги; облечи си пижамата; измий си зъбите; кажи си молитвата“ и т.н., „заповядвайки по начин, подходящ на груб сержант от армията. Внезапно тя извъртя главата си на една страна, погледна ме с тъжни очи и каза: „Тате, притежаваш ли ме?“

Тя ме научи на един важен урок. Аз използвах принудителни методи върху тази сладка душа. Да се управляват децата чрез сила е техника на Сатаната, а не на Спасителя“ (из Conference Report, април 1991 г., 27; или *Ensign*, май 1991 г., 22).

ДОМАШНО ОБУЧЕНИЕ И ОБУЧЕНИЕТО ПРИ ПОСЕЩЕНИЕ

Надявам се, че домашните учители и посещаващите учителки ще изживеят две неща: първо, предизвикателството от отговорността, състояща се в тяхното велико призвание, и второ, сладостта на резултатите от тяхната работа, по-специално с онези сред нас, които са по-слабо активни.

Президент Гордън Б. Хинкли

ПРЕПОДАВАНЕ ПРИ ДОМАШНОТО ОБУЧЕНИЕ

Ако сте домашен учител, вие сте учител по Евангелието. В допълнение към търсенето на благополучие за семействата, към които вие и вашият колега сте прикрепени, вие трябва да им изнесете евангелско послание поне веднъж в месеца. Писанията учат, че домашните учители трябва да „предупреждават, да разясняват, да увещават, да поучават и да подканват всички да дойдат при Христа“ (У. и З. 20:59).

За да можете да учите назначените ви семейства, ви е необходимо да се подготвите духовно и да се научите да прилагате принципите на евангелското преподаване, обсъждано в тази книга. Също така трябва непрестанно да се стремите да усъвършенствате своето преподаване (вж. „Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви“, стр. 24–27).

Във вашето задание като домашен учител, вие имате специална нужда от подобна подготовка и непрестанно усъвършенстване. Познаването на основните принципи на евангелското преподаване ще ви помогне да преподавате посланията по начин, който ще помогне на всички, на които преподавате, били те слабо активни членове, които не са свикнали да участват в евангелски дискусии или активни и опитни членове на Църквата.

Помнете, че за различните хора се изискват различни методи на преподаване. Може да се наложи да представите послание на семейство, в което има деца от много различни възрасти. Можете да бъдете назначен да приобщите новопокръстени. Или може да имате възможността да посетите възрастни членове или несклучили брак членове.

Една двойка домашни учители, които помислили внимателно върху своя урок, отишли на посещение, носейки рибарски въдици. Джобовите им били пълни

с рибарски примамки. Членовете на семейството искали да узнаят причината, но домашните учители не искали да им кажат преди времето на урока им. Нямали трудности с привличането на децата и вниманието им около тях. Тогава един от домашните учители демонстрирал по какъв начин рибарят примамвал рибата, която трябвало да се улови. Той обяснил, че малките рибки често по-лесно се подлъгват, отколкото по-големите и по-опитни риби. Той сравнил рибарските примамки с изкушенията на Сатана и научил семейството, че Сатана използва изкусните си умения, за да ни примамва и да отнеме нашата свобода. Това бил един паметен урок за семейството.

Като домашен учител, вие имате специалната възможност да демонстрирате любовта си към онези, на които преподавате. Както е учил президент Езра Тафт Бенсън, вие трябва да „вършите дребните неща – дребните неща, които значат толкова много за едно семейство. Например, научете имената на всички членове на семейството. Осведомете се за рождените дни, благословиите, кръщенията и сключените бракове. При удобен повод, напишете подходяща възпоменателна бележка или се обадете по телефона, за да поздравите член от семейството по повод специално постижение или изпълнение“ (из Conference Report, април 1987 г., 61; или *Ensign*, май 1987 г., 50). Може да помогнете на семейство във време на нужда, да подкрепите децата и младежите в техните дейности и да се уверите, че за потребностите на семейството е било съобщено на свещеническите ръководители.

Избор на послание

Когато избирате посланието, което да споделите, помнете следното указание: „Домашните учители обикновено представят посланията на Първото Президентство, което е отпечатано в *Ensign* и международните списания на Църквата (Лиахоната). Допълнителни послания могат да бъдат взети от епископа или от другите местни ръководители. Главата на семейството също така може да изиска домашните учители да изнесат специално послание. Посланията на домашните учители трябва да са базирани върху писанията и ученията на пророците от последните дни“ (*Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 169).

Подготовката на посланието

Подгответе всяко послание за домашно посещение с такова старание, с каквото бихте подготвили урок за клас в Църквата. Следните предложения могат да ви помогнат:

- Прегледайте урока. Съветвайте се със своя колега относно това с какво всеки от вас ще допринесе за подготовката.
- Ако представяте послание на Първото Президентство или друга тема, за която не сте получили официален план, следвайте предложенията, които се намират в „Създаване на уроци от речите на конференциите и други източници“, стр. 100–101.
- Приспособете посланието и методите за преподаване според средата, възрастта и интересите на отделните членове на семейството, на които преподавате. Направете уроците интересни и приложими за всеки член на семейството.
- Уверете се, че посланието ще бъде достатъчно кратко, за да задържи интереса на всички присъстващи.

Представяне на посланието

Помнете, че главата на семейството трябва да председателства и да води по време на вашите посещения.

Също така имайте предвид следните предложения:

- Молете се и четете заедно писанията винаги, когато това е възможно. Използвайте писанията при всеки удобен случай. Носете ги със себе си при всяко ваше посещение. Използвайте ги, за да отговорите на въпросите или да давате съвети.
- Следвайте подтиците на Духа, докато преподавате.
- Избягвайте продължителните дискусии, които не са интересни или не помагат на всички присъстващи. Съблюдавайте ограниченията във времето на семействата, които посещавате.
- Намерете начини, всеки член от семейството да участва в уроците. Показвайте силен интерес към всеки индивид.
- Свидетелствайте за истините, които преподавате. Споделете примери за начина на прилагане на тези истини в ежедневието.

ПРЕПОДАВАНЕ В ОБУЧЕНИЕТО ПРИ ПОСЕЩЕНИЕ

Когато бъдете назначена като посещаваща учителка, важна част от вашата отговорност е да „научите за духовните и материални нужди на сестрите и тяхното семейство“ и да „дадете духовни наставления посредством месечните послания“ (*Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 203). Вие сте учителка по Евангелието.

За да можете да преподавате на назначените ви сестри, трябва да се подготвите духовно и да се научите да прилагате принципите на евангелско преподаване, обсъждани в тази книга. Също така трябва да се стремите непрестано да усъвършенствате преподаването (вж. „Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви“, стр. 24–27).

Тази подготовка ще ви помогне много, тъй като можете да бъдете призована да преподавате на сестрите при много различни обстоятелства. Можете да преподавате на млади, възрастни, омъжени, неомъжени, разведени, новопокръстени в Евангелието, силно активни в Църквата, слабо активни, добре образовани, на тези с трудности в образованието, заети, самотни, приветливи или необщителни. Различните сестри се нуждаят от различни образователни подходи. Каквито и да са обстоятелствата на сестрите, на които преподавате, можете да им помогнете да опознаят по-добре Спасителя и да живеят по-вярно според Неговото Евангелие.

Когато сестра Илейн Л. Джак служила като общ президент на Обществото за взаимопомощ, разказала следната история:

„Присила Самсон-Дейвис, една сестра в Гана, била запозната със страданието. Тя преминала през много трудности в своя живот. Като учителка наблюдавала

семействата да лекуват децата си от дезинтерия и малария, да работят усилено, всеки ден, за да осигурят торба ориз, лук, домати – всякаква храна, която да запази любимите им живи. Тя служила като посещаваща учителка, често пътувайки с автобус, за да се срещне със сестра от другия край на града. Когато я запитали дали тази задача не ѝ тежи, изисквайки всичките ѝ усилия, за да се справи, тя просто отвързала: „Не е трудно. Жената, която посещавам, не може да чете. Когато я посещавам, ѝ чета на глас от писанията.“

Простият отговор, който тя дала, свидетелствал за вярата и за уверението, което имала, че е на правилната пътека. Въпреки че пътуването с автобуса било несигурно и вероятно се тътрел нагоре-надолу по улиците, в Господните очи това било истинската изправена и стеснена пътека, защото тя вървяла в правилната посока. Тя вършела делото на своя Отец“ (из *Conference Report*, април 1994 г., 19; или *Ensign*, май 1994 г., 16).

Избиране на послание

Когато избирате послание за споделяне, помнете следното указание: „Посещаващата учителка изнася духовно наставление от месечните послания. Посланията, които са публикувани в *Ensign* или международните списания (Лиахоната), трябва да бъдат използвани като напътствие и пригодени за потребностите на всяка сестра“ (*Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 203). Търсете напътствието на Духа, като внимателно преглеждате месечните послания със своята колежка и тогава, с молитва вземете под внимание всяка от сестрите, на които ще преподавате. В допълнение към подготвените

послания, вие трябва да използвате писанията и ученията на пророците от последните дни като ваши основни източници при планиране на посланието. Можете да допълните тези източници с други издадени от Църквата материали.

Подготовка на посланието

Подгответе всяко послание за обучението при посещение толкова внимателно, колкото бихте подготвяли урок за клас в Църквата. Следните предложения могат да ви помогнат:

- Прегледайте урока. Съветвайте се със своята колежка относно това с какво всяка от вас ще допринесе за подготовката.
- Следвайте предложенията, които се намират в „Създаване на уроци от речите на конференциите и други източници“, стр. 100–101.
- Приспособете посланието и методите за преподаване според средата, възрастта и интересите на всяка сестра, на която преподавате.

Представяне на посланието

Следните предложения ще ви помогнат, докато преподавате на сестрите, които посещавате:

- Молете се и четете заедно писанията винаги, когато е възможно. Използвайте писанията при всеки удобен случай. Носете ги със себе си при всяко ваше посещение. Използвайте ги, за да отговорят на въпросите или да дават съвети.
- Следвайте подтиците на Духа, докато преподавате.
- Съблюдавайте ограниченията във времето на сестрите, които посещавате.
- Намерете начини, всяка сестра, която посещавате, да участва в уроците. Показвайте силен интерес към онова, което имат да кажат.
- Свидетелствайте за истините, които преподавате. Споделете примери за начина на прилагане на тези истини в ежедневието.

Д

ПРЕПОДАВАНЕ ПРИ РЪКОВОДИТЕЛИТЕ

1

ДА РЪКОВОДИШ, ОЗНАЧАВА ДА ОБУЧАВАШ

Старейшина Бойд К. Пакър подчертава, че всички църковни ръководители служат като учители: „Пророкът е учител; неговите съветници са учители; висшите ръководители са учители. Президентствата на колове и президентите на мисии са учители; висшите съветници и президентствата на кворуми са учители; епископите са учители; и т.н. във всички организации на Църквата. Църквата се придвижва напред, подкрепяна от силата на доведеното до край преподаване“ (Teach Ye Diligently, преработено издание [1991 г.], 3–4).

По време на конференция на Църквата за младежи, един възрастен член на Църквата станал свидетел на вдъхновяващ пример за влиянието, което ръководителите могат да окажат, когато преподават истинските принципи. Той съобщава:

„В края на конференцията беше организирана танцова забава. Съставът, който свири на забавата, се появи, без да носят ризи. Докато възрастните наблюдаваха, група младежи се приближиха до състава и им направи някакви предложения, относно които членовете на състава протестираха. Скоро някакъв младеж донесе ризи и без много желание членовете на състава ги облекли.

Когато започна музиката, тя беше силна и продължи да става все по-силна. Точно по времето, когато възрастните започнаха да се притесняват, група млади хора се събраха в средата на дансинга и се отправиха към естрадата заедно. Помолиха, звукът да бъде по-тих. Съставът отказа, но младите хора настояха и тогава съставът намали звука. Когато отново звукът стана много силен, младежите се събраха и се изправиха срещу състава отново. Същият цикъл се повтори и за трети път. Накрая групата отиде при президента на кола. Те казаха: „Мислим, че тази музика не е подходяща. Вместо да продължат да танцуват, тези от нас, които ги е грижа, бихме желали да отидем в друга сграда и да проведем вечер край огнището. Можем сами да я проведем, но ако и вие, възрастните, желаете да дойдете, ще бъде хубаво.“ Танцовата забава приключи и младите мъже и жени се събраха в друга сграда.

По-късно попитах президента на кола за причината за случилото се. Той каза, че преди пет години, един от членовете на висшия съвет казал: „Ако желаем да учим

младите хора на стандартите, трябва да имаме ясна представа какви трябва да бъдат те. Първата стъпка е президентът на кола да ни ги каже.“ На президентството на кола отне известно време да придобие ясна представа за стандартите и как те трябва да бъдат прилагани в техния кол. Дори беше необходимо повече време, за да се доведат епископите до съгласие. Дотогава родителите и младежите получавали противоречиви сигнали, но сега, за първи път, ръководителите били готови да преподават стандартите.

И тогава те ги преподавали година след година, на всяко ниво, из целия кол. Резултатът бил онова, на което бях свидетел онази вечер по време на танцовата забава на младежката конференция.

Научих, че влиянието на ръководителите може да бъде огромно, когато те съзнателно се заемат да изпълняват своите отговорности да обучават светиите. Научих също, че разнородното послание не е никакво послание и че изразходваното време, за да се постигне здравата основа в онова, на което трябва да се поучава, се отплаща. Накрая сам се убедих в зрелостта, мъдростта и моралния кураж на младежите, които правилно са били обучавани.“

Вашата отговорност на ръководител да преподават Евангелието

Един от най-важните начини да изпълните своите отговорности на ръководител в Църквата е чрез преподаване (вж. *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 305–307). Старейшина Гордън Б. Хинкли учи: „Ефективното преподаване е същината на водачеството в Църквата“ („How to Be a Teacher When Your Role as a Leader Requires You to Teach“, General Authority Priesthood Board Meeting, 5 фев. 1969 г.; цитирано от Джефри Р. Холанд из Conference Report, апр. 1998 г., 31; или *Ensign*, май 1998 г., 26).

Господ е превъзходен пример на ръководител, който служи като учител: „Тогава Исус обикаляше всичките градове и села и поучаваше в синагогите им и проповядваше благовестието на царството“ (Матей 9:35). Старейшина Бойд К. Пакър подчертава: „Господ е нашият пример. Би било трудно да опишем Господ като изпълнител. Нека повторя това. Би било трудно да опишем Господ като изпълнител. Той е

бил *учител!* Това е образецът, моделът“ (Семинар за областните представители, 6 апр. 1984 г.)

Писанията съдържат множество описания на други ръководители, служили като учители по Евангелието. Адам и много от неговите потомци били „проповедници на праведността и говореха, пророкуваха и призоваваха всички човечи, навсякъде, да се покаят“ (Моисей 6:23). Ранните апостоли служили „и ни един ден не преставаха да поучават и да благовестуват и в храма и по къщите си, че Исус е Христос“ (Деянията 5:42). Цар Мосия свидетелства: „И дори аз самият се трудих с цялата си сила и с всичките си способности, които притежавах, за да ви науча на заповедите Божии и за да установя мир в земята“ (Мосия 29:14).

Някои начини, чрез които вие като ръководител преподавате

Даване на праведен пример

Като ръководител, вие преподавате Евангелието посредством начина ви на живот. От вас се очаква да спазвате заповедите, да бъдете любезен и да бъдете верен служител на Господ и на тези, които ръководите. Като давате праведен пример, вие подкрепяте другите в тяхното решение да живеят според Евангелието.

Следване на Църковните правила и действия

Когато вярно следвате установените модели на църковно управление, вие учите всички, които работят с вас. Вие помагате на другите да видят по какъв начин да изпълняват своите задължения. Например, ръководителите на Мелхиседековото свещеничество, които редовно провеждат интервюта относно домашното обучение, показват по какъв начин трябва да става това.

Говорете открито за евангелските принципи

Ръководителите имат много често възможността да преподават Евангелието. Тези възможности включват събранията на ръководството (вж. стр. 152) и интервютата (вж. стр. 153). Ще видите, че другите възможности настъпват спонтанно в нормалното протичане на ръководенето и взаимодействието ви с другите.

Като млад епископ и печатар, Томас С. Монсън често работил с президент Дж. Рубенс Кларк младши, тогава

член на Първото Президентство. Когато работели заедно, президент Кларк често се възползвал от възможността да преподава Евангелието. Години по-късно, президент Монсън разказва за една такава възможност, която имала голямо въздействие върху него:

„[Президент Кларк ме помоли] да прочета на глас разказа, описан в Лука, относно прокажения мъж. След това ме помоли да продължа да чета от Лука относно парализирания мъж и уникалния начин, по който той бил представен на вниманието на Господ, Който го изцелил. Президент Кларк извади от своя джоб кърпичка и изтри сълзите от очите си. Той изкоментира: „Когато остареем, сълзите потичат по-често.“ След няколко думи на сбогуване, аз си тръгнах от неговия офис, оставяйки го сам с неговите мисли и сълзи.

По-късно, една вечер, аз доставих одобрените за пресата материали в неговия офис у дома му в Солт Лейк Сити. Президент Кларк четеше от Еклисиаст и беше в мълчаливо и замислено настроение. Отдръпна се от своето огромно бюро, което беше отрупано с книги и хартия. Той държеше писанията в ръка, повдигна очите си от напечатаната страница и ми прочете на глас: ‚Нека чуем края на цялото слово: Бой се от Бога и пази заповедите Му, понеже това е всичко за човека‘ (Еклисиаст 12:13). Той възкликна: ‚Ценна истина! Задълбочена философия!‘

Каква благословия беше за мен всекидневно да уча в краката на такъв майстор-учител... Знаейки, че бях новоназначен епископ, председателстващ един изпълнен с предизвикателства район, той наблягаше върху нуждата аз да опозная своите хора, да разбера техните обстоятелства и да ги уча съобразно потребностите им.

Един ден той прочете вдигането от мъртвите на сина на вдовицата от Наин от Спасителят така както е записана в евангелието (свидетелството) на Лука. Когато президент Кларк затвори Библията, забелязах че той плачеше. С тих глас, той каза: „Том, бъди мил към вдовиците и се грижи за бедните““ (*Inspiring Experiences that Build Faith* [1994 г.], 233–234).

Да се ръководи в Църквата, означава да се преподава, а да се усъвършенстваш като ръководител означава да се научиш да преподаваш по-ефективно – от амвона, на събранията на ръководството и по време на поединичните ви срещи.

ПРЕПОДАВАНЕ ПО ВРЕМЕ НА СЪБРАНИЯТА НА РЪКОВОДСТВОТО

Господ е казал: „А сега, ето, Аз ви давам заповед, че когато сте събрани заедно, вие трябва да се обучавате и назидавате един друг, че да може да знаете как да постъпвате и направлявате църквата Ми, как да постъпвате по клаузите на Моя закон и на заповедите, които Аз съм дал. И тъй, вие ще бъдете обучени относно закона на Моята църква и ще бъдете осветени чрез онова, което сте получили; и вие трябва да се обвържете да постъпвате в пълна святост пред Мен“ (У. и З. 43:8–9).

Говорейки за това откровение, старейшина Джефри Р. Холанд заявява: „Нека в нашите административни събрания да се „обучава[ме] и назидава[ме]“, както казва откровението, че дори и в тези наши учения да бъдем най-вече „поучавани свише““ (из Conference Report, апр. 1998 г., 33; или *Ensign*, май 1998 г., 27; виж също У. и З. 43:16).

Тъй като времето за събранията на ръководството е ограничено, времето, което изразходвате за обучение, трябва да бъде внимателно планирано. На някои срещи обучението може да бъде кратка духовна мисъл, казана в началото. На други срещи, един или повече от участниците може да бъде помолен предварително да води групата в детайлно изучаване на избрана тема. Тези, които са получили такава задача, трябва да използват принципите и методите за преподаване, препоръчани в тази книга.

Да решим какво да преподаваме

В подготовката си за събранията на ръководството, които ще включват подробни инструкции, председателстващите ръководители трябва с молитва да решат какво да бъде преподавано и кой трябва да бъде помолен да преподава. Те могат да подберат теми, които са доктринални или са свързани с управлението

на Църквата и задълженията на събранията се. Господ е казал:

„И Аз ви давам заповед, че трябва да се поучавате един друг за учението на царството. Учете се усърдно и Моята благодат ще ви посещава, та да можете да бъдете обучени по-съвършено в теорията, в принципа, в учението, в закона на Евангелието, във всички неща, които се отнасят до царството Божие, които ви е целесъобразно да разберете“ (У. и З. 88:77–78).

Писанията са основният източник за изучаване по време на събранията на ръководството: „Аз ти давам заповед“, съветва Господ, „да се уповаваш на нещата, които са написани. Защото в тях са всички неща, написани относно основаването на Моята църква, Моето евангелие и Моята канара“ (У. и З. 18:3–4). Други източници са *Church Handbook of Instructions*, речите от общите конференции и ученията на пророците от последните дни (за помощ, при подготовка на уроците от подобни източници, виж „Създаване на уроци от речите на конференциите и други източници“, стр. 100–101).

Да поканим Духа чрез почитателност

Може да преподаваме и да изучаваме Евангелието, както и да се назидаваме един друг, когато Духът ни съпровожда (вж. У. и З. 42:14; 50:17–24). Можем да поканим Духа чрез своята почитателност (вж. „Поканете Духа, докато преподавате“, стр. 45–46); „Почитателност“, стр. 82–83). На събранията на ръководството тези, които председателстват и водят, могат да окуражат към почитателност като бъдат по местата си по-рано. Чрез тяхното поведение, те могат да помогнат за създаване на духа на събранието. Другите ръководители, които също ще присъстват, могат да дойдат по-рано, да носят своите писания, наръчници и подръчни материали и да се подготвят безшумно и с молитва.

Молитвата, казана в началото на събранието на ръководството, може да помогне да се установи почитателност и да се покани Духът. Духовната мисъл също осигурява добра възможност за преподаване и изучаване на евангелските принципи. На някои събрания на ръководството, подходяща прелюдна музика и химн, изпят по време на събранието, може да помогне да се подготвят сърцата и умовете на присъстващите.

ПРЕПОДАВАНЕ ПО ВРЕМЕ НА ИНТЕРВЮТА

Президент Томас С. Монсън споделя следното преживяване:

„Когато приближаваше осемнадесетият ми рожден ден... бях препоръчан да получа Мелхиседековото свещеничество. Моя беше задачата да се обадя на своя президент на кол, Пол С. Чайлд, за назначаване на интервюто. Той беше такъв човек, който обичаше и разбираше Светите писания. Неговото намерение беше и другите да ги обикнат и разбират по същият начин. Знаейки от другите за неговото прецизно и изпитателно интервю, телефонният ми разговор с него протече по следния начин:

„Здравейте президент Чайлд. Обажда се Томас Монсън. Бях помолен от епископа да ви потърся във връзка с интервюто ми с вас.“

„Добре, брат Монсън. Кога ще можете да дойдете?“

Знаейки, че неговото събрание за участие беше в шест часа, и желяйки минимално излагане на своите познания по писанията, на неговото интервю аз предложих, „Какво ще кажете за неделя от пет часа?“

Неговият отговор: „О, брат Монсън, това няма да ни даде достатъчно време да прелистим писанията. Можете ли да дойдете в два часа и да донесете със себе си своите собственоръчно маркирани и изпълнени с препратки писания““ (*Inspiring Experiences that Build Faith* [1994 г.], 193).

Младият Томас Монсън разбрал, че интервюто с президента на кола е нещо повече от едно „интервю“, то било възможност за изследване и изучаване на Евангелието.

Принципи за преподаване по време на интервюта

Ако провеждате интервюта, следните принципи могат да ви помогнат.

„Съхранявайте в ума си словата на живота“ (У. и З. 84:85)

Помнете, че Господ познава членовете, с които се срещате. Той познава техните нужди, тревоги, силни страни и слабости. Често Духът ще ви подтикне и подучи, когато се подготвяте да помогнете на отделни индивиди и семейства.

Господ е казал: „Непрестано съхранявайте в ума си словата на живота и в същия час ще ви се даде онази част, която ще бъде отмерена за всеки човек“ (У. и З. 84:85). Когато изучавате писанията, бъдете отворени за възможността определени пасажии да бъдат точно онова, което някой се нуждае да чуе по време на интервюто. Едно преживяване, споделено от един епископ, илюстрира тази истина:

„Един понеделник сутринта си четях от Учение и Завети относно покаянието и прошката. Божествената истина се вля в ума и сърцето ми, особено относно личната прошка. Никога не считах, че истината „Аз, Господ, ще простя, на когото искам да простя, но от вас се изисква да прощавате на всички човеци“ (У. и З. 64:10) може да бъде приложена спрямо някого.

Приключих с четенето си за тази сутрин и тръгнах да върша делата си. На следващата вечер се срещнах с една двойка, чийто брак беше разклатен. Докато разговарях с тях, сестрата обясни нещо, което се случило с нея като малко момиче, когато нарушила граждански закон, последствието от който би могло да завърши с присъда по онова време. Изминали тридесет години и за онова, което се случило, нямало никакви последствия днес, но тя все още чувствала тежестта на вината. Внезапно този стих от Учение и Завети дойде до ума ми и донесе мир на разтревожената душа. Какво свидетелство беше за мен това ежедневно изучаване на писанията, наградено с такава своевременна награда.“

Давайте свидетелство за писанията и за принципите, на които те учат

Когато се осланяте на писанията при провеждането на интервюта, трябва да давате свидетелство за тях. Също така можете да споделяте преживяване, за да покажете по какъв начин обсъжданият в момента принцип е благословил вашия живот и живота на другите.

КОГАТО РЪКОВОДИТЕЛИТЕ ИНСТРУКТИРАТ УЧИТЕЛИТЕ

Ако сте ръководител в Църквата, една от вашите най-важни отговорности е да инструктирате учителите във вашата организация за техните задължения и да насочвате техните усилия към усъвършенстване. Понякога можете да правите това по време на събранията на ръководството (вж. стр. 152) и събранията за усъвършенстването на учителите, а понякога ще се наложи и поединично инструктиране. Вашите усилия да изпълните тази отговорност могат да допринесат много за качеството на преподаване в Църквата.

За инструкции относно това, което трябва да правите, за да направлявате отделните учители, вижте „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*, страници 305–306, и *Усъвършенстване процеса на преподаване на Евангелието: Наръчник на ръководителя*, страници 4–6. Следват пет предложения за това по какъв начин да упражните описаните в тези наръчници напътствия.

Искрено обичайте всеки учител

Понякога сме склонни да критикуваме, мислейки, че ако посочим слабостите на другите, те ще пожелаят да се променят. Това не винаги е истината. Критиката обикновено води до отбранителна позиция и обезкуражение. Учителите ще бъдат по-възприемчиви към вашия съвет, когато чувстват вашата Христова любов спрямо тях и знаят, че вие наистина желаете да им помогнете. Една сестра, която в последствие станала добър ръководител, имала преживяване от ранното си служене в Църквата, което я научило на този принцип. Това преживяване завинаги променило начина, по който тя мислела относно преподаването:

„Наскоро се бях омъжила и получих назначение в Обществото за взаимопо-

мощ да помогна в усъвършенстване на преподаването. По онова време не осъзнавах, но бях повече загрижена за заданието, а не достатъчно за учителката, чийто клас наблюдавах. Казвах ѝ по различни начини: „Трябваше да го направиш по този начин.“ Отговорът, който получавах, не беше казан по същия начин, но беше несъмнено следният: „Тогава ти го направи. Ако не върша онова, което мислиш, че трябва да бъде направено, тогава ти поеми класа.“ Тогава научих, че онова, което ми липсваше, беше любовта. Не я обичах достатъчно. Не я уважавах достатъчно.“

Посочете добрите неща, които вършат учителите

Хората имат склонността да вършат неща, които чувстват, че правят най-добре. Вашите искрени похвали вършат онова, което критиката не може да направи, да окуражи учителите и им помогне да продължат да се усъвършенстват.

Когато обичате учителите, с които служите, вашите похвали ще бъдат искрени. И вие ще намерите много неща, за които да изкажете похвали, защото всеки учител притежава качества, които са достойни за отбелязване. Един учител може да притежава добър баритон на гласа, талант за провеждане на дискусии или добро разбиране на писанията или Църковната история. Друг учител може да бъде организиран, а трети може да притежава смирено, силно свидетелство.

Похвалите трябва да бъдат специфични. Например, можете да кажете на един учител: „Мисля, че картината, която показа за Спасителя, подсилва много добре вашето послание.“ или „Вашето свидетелство в края на урока ми помогна да почувствам Духа.“ или „Хареса ми начинът, по който се справихте с трудния въпрос.“ Точните коментари са обикновено по-окуражаващи от общите коментари, защото те показват, че вие сте дотолкова загрижени, че наблюдавате с внимание.

Ще имате много възможности да посочвате добрите неща, които вършат учителите. Можете да направите това по време на събранията за усъвършенстване на учителите и когато се срещнете, за да се съветвате индивидуално с учителите (вж. „Получаване на подкрепа от своите ръководители“, стр. 28). Но не трябва да

изчакват за подобни ситуации. Можете да изразявате похвалите си след часа, в коридора, върху бележка или по телефона. Може дори да изразите похвала пред класа, ако това няма да засрами учителя.

Уважете божествения потенциал у всеки учител

В допълнение към разпознаването на настоящите възможности на отделните учители, вие трябва да разпознаете божествения потенциал на учителите. Те са духовни деца на Небесния Отец и притежават безпределни възможности. С подходящо подхранване и със собствено, смирено посвещение, те ще могат да се усъвършенстват и да развият своите таланти и възможности.

Позволете на учителите да направят свои собствени планове за усъвършенстване

Когато учителите знаят, че ги обичате и оценявате техните усилия, те ще се чувстват по-комфортно да ви молят за помощ. Когато се съветват с вас, помогнете им да направят свои собствени планове за усъвършенстване. Този подход изразява почит спрямо принципа, по който учителят (и, в този случай, ръководителят) трябва да помага на другите да поемат отговорността за своето собствено обучение и развитие (вж. „Как да помогнем на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието“, стр. 61–62). Хората винаги научават най-добре и се развиват най-много, когато сами поемат инициативата. Обикновено е по-добре за учителите да се развиват бавно, въз основа на своите собствени планове, отколкото ръководителите да ги притискат да се развиват по-бързо (вж. „Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви“, стр. 24–27).

Поправяйте със смирение, любов и напътствие от Светия Дух

Въпреки че често е най-добре да позволите на учителите да направят свои собствени планове за усъвършенстване, може понякога да ви се наложи да ги поправите. Когато правите това, бъдете вежливи и кротки. Помнете,

че укоряването трябва да бъде сторено, „когато сте подтикнати от Светия Дух“ и трябва да последва нараснала любов (У. и З. 121:43). Следната история илюстрира тези важни принципи:

„Веднъж, като член на епископството ми беше възложено назначение към един от кворумите на Аароновото свещеничество. Когато за първи път отидох на събранията на кворума, бях силно обезпокоен. Съветникът изнесе превъзходен урок и след това, към края, развали всичко добро, което беше направил, като каза: „Е, това е, на което сме учени, но в действителност не е така.“ Бях силно обезпокоен от това и без да отправям критики към съветника, дадох своето свидетелство, като се уверих, че младите мъже имат правилно разбиране за нещата. Няколко седмици по-късно той направи абсолютно същото отново. Този път, след добрия урок, той изрази съмнение относно важността от стриктното следване на принципа, по който беше преподавал.

Изчаках няколко седмици и го помолих да го посетя. Постих и се молих, преди да отида. Чувствах голяма любов към този човек и се уверих, че нямах в себе си нелюбезни чувства спрямо него. След като поговорихме за младите мъже в кворума, казах му, че съм загрижен за някои от неговите мисли, които не били точно според написаното в ръководството за урока, което ние трябва да следваме. Казах му, че младите мъже са в романтична възраст и се нуждаят да разберат идеала, за да могат да са в състояние да се опитат да живеят според него. Сълзи навлажниха очите му и той започна да споделя някои от трудностите, които имал в своя живот, които го довели до споделянето на онова, което казал. В този наш съвместен разговор се сближихме много. Не стана през следващата седмица, но след две седмици той спомена в класа, че нещата, които е казал по-рано били, грешни и се извинява за това. Почувствах, че тази любов и Духът на Господ бяха отговорни за тази забележителна промяна в сърцето. Излишно е да казвам, че той стана по-добър и все по-добър като учител.“

Е

МЕТОДИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

МЕТОДИ НА ПРЕПОДАВАНЕ

Тази част от *Преподаването* – няма по-велико призвание ни запознава с много различни методи на преподаване на Евангелието. Методите са изброени по азбучен ред. Трябва да подбирате методите внимателно, винаги имайки предвид принципите, които преподавате, и нуждата на учениците. Когато подбирате методите, прегледайте информацията в „Разнообразие в преподаването“ (стр. 89–90), „Използване на подходящи методи“ (стр. 91) и „Използване на ефективни методи“ (стр. 92).

Метод	Страница	Метод	Страница
Листове за дейности	159	Музика	172
Стихове за дейности	159	Музика с обяснения (изпейте историята)	174
Приложни техники	159	Предметни уроци	175
Дейности за привличане на вниманието	160	Шрайб-проектор	175
Аудиовизуални материали (видео и аудио касети)	160	Шаблонни дискусии	175
Скоростно мислене	160	Хартиени фигурки	175
Разделяне на групи	161	Картини	176
Аналогии	161	Кукли	176
Черната дъска	162	Въпроси	177
Групово четене	163	Театър на читателите	177
Сравнения и предметни уроци	163	Рецитации	177
Демонстрации	164	Нагледно представяне	177
Диорами	165	Ролкови кутии	178
Дискусии	165	Писанията, маркирането и писането на бележки в бялото поле	178
Драматизации	165	Писанията, наизустяването им	179
Дейности, свързани с рисуване	168	Писанията, четене на глас	179
Примери	167	Писанията, учебни помагала в	179
Табла от плат	168	Писанията, преподаване от	179
Игри	168	Изпейте историята	179
Гост-говорители	170	Образователни кълчета	179
Лекции	170	Истории	179
Оприличаване	170	Нагледни материали	181
Карти	171	Бели табла	183
Наизустяване	171	Работни листове	183

ЛИСТОВЕ ЗА ДЕЙНОСТИ

Вижте „Работни листове“, стр. 183–184.

СТИХОВЕ ЗА ДЕЙНОСТИ

Малките деца харесват поемите и песните с прости действия. Тези поеми и песни често се наричат Стихове за дейности. Можете да използвате Стихове за дейности, за да помогнете на децата да се научат на евангелските принципи. Също така можете да ги използвате, за да помогнете на децата да се почувстват комфортно в началото на часа, да се подготвят за молитва или да се подготвят за принципа от урока.

Ще бъде от полза да имате няколко Стихове за дейности, готови за използване, когато настъпи нужда да се промени темпото на урока или да се включат децата в определена дейност.

Идеи за Стихове за дейности и песни са включени в някои ръководства към уроците и някои издания на *Звездичка*. Вие можете да измислите свои собствени Стихове за дейности, като добавите прости действия към поемите или песните.

Примерен стих за дейности

Следният стих за дейност може да бъде използван, за да се научат децата да бъдат благодарни за Божиите творения. Взет е от песента в Неделното училище за деца „The World Is So Big“ (*Children's Songbook*, 235).

Светът е толкова голям и, о, толкова кръгъл,
 [направете голям кръг с ръце]
 И в него се намират Божиите творения;
 Звезди светят ярко през цялата нощ,
 [изправете и раздвижете пръсти]
 Слънцето през деня е толкова топло и ярко.
 [направете голям кръг с ръце]
 Светът е толкова голям, о, толкова голям.
 Бог ни обича всички; безкрайни са благословиите ни.
 [затворете ръце и се прегърнете]

Как да преподавате стих за дейности

Преди да преподавате стих за дейности, самите вие научете наизуст думите и движенията. За да преподадете стих за дейности:

1. Кажете думите и покажете движенията на децата. Правете го бавно и подчертавайте действията. Това ще помогне на децата да разберат думите и действията.
2. Поканете децата да извършат стиха за дейността заедно с вас.
3. Ако децата харесат стиха за дейността, повторете го. Ако станат неспокойни, съкратете го. Ако стихът за дейности е дълъг, може да се наложи да помогнете на децата да извършат действието, докато самите вие изговаряте думите.

Понякога може да пожелаете да използвате картини, за да си помогнете с представянето на стиховете за дейности. Картините от Комплект картини от Евангелието,

публикуваните от Църквата ръководства за уроците и църковните списания могат да са ви от помощ. Може да вземете в предвид използването на комплекта Нагледни помагала за Неделното училище за деца (достъпен посредством *Church Materials Catalog*).

Някои деца може да не вземат участие в стиховете за дейности, но ще се радват да наблюдават другите да извършват действията. Те ще се присъединят, когато са готови.

ПРИЛОЖНИ ТЕХНИКИ

Като евангелски учител, една от най-важните ви цели трябва да бъде да помогнете на другите да приложат евангелските принципи в ежедневните ситуации. Приложните техники могат да помогнат на учениците да открият благословиите, които идват, когато живеем според Евангелието.

По-долу са някои от методите, които могат да помогнат на тези, на които преподавате да живеят съобразно принципите, на които сте ги научили. Тези и много други методи са описани в настоящия раздел на книгата.

- Обсъдете ситуации подобни на тези, които учениците могат да изживеят. Използвайте нагледно представяне, шаблонни дискусии, разделяне на групи, работни листове, анализи или скоростно мислене, за да обсъдите по какъв начин да вземете правилните решения при подобни ситуации.
- Подгответе специфични въпроси за това как да можем да прилагаме принципите и ги обсъдете с класа.
- Споделете лични преживявания за това как спазването на евангелските принципи е благословило вашия живот. Поканете тези, на които преподавате, накратко да споделят своите собствени преживявания.
- Поощрете тези, на които преподавате, да си поставят една или повече цели, които могат да им помогнат да живеят според преподаваните от вас принципи. Например, в урока за молитвата, можете да ги поощрите да си поставят цел, която ще им помогне да се молят по по-съдържателен начин. Следващата седмица можете да ги помолите да споделят своите чувства.
- Споделете пасаж от писанията, който свидетелства за даден принцип. Накарайте тези, на които преподавате, да споделят своите любими стихове или истории от писанията.
- Помолете учениците да помислят за песен, която им помага да си спомнят за даден принцип. Предложете песни, които ще могат да изпеят.
- Окуражете тези, на които преподавате, да споделят посланието от урока със своите семейства. Например, те могат да споделят дадена дейност, песен, работен лист или стих, използвани в клас. Накарайте ги да обсъдят със своите семейства по какъв начин ще могат да приложат този принцип.
- Накарайте тези, на които преподавате, да си запишат стих, цитат, поема или част от песен върху лист хар-

тия, който ще могат да вземат у дома, ще го имат и ще им напомня относно урока.

- Накарайте децата да нарисуват картина на тях самите, живеещи според принципа.
- Помогнете им да наизустят определен символ на вярата, който се отнася до определения принцип. Заедно с децата, свържете принципа с една от темите в „Моите евангелски стандарти“, на гърба на брошурата *My Achievement Days*.
- Един месец предварително, назначете няколко ученика да изучат специфичен урок и да го приложат в своя живот. Когато преподавате урока, накарайте назначените ученици да споделят своите преживявания.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИВЛИЧАНЕ НА ВНИМАНИЕТО

Дейностите за привличане на вниманието могат да бъдат използвани, за да се породи интерес и да се помогне на учениците да фокусират вниманието си върху темата от урока. Тези дейности могат да бъдат кратки и да насочат вниманието директно към урока. Често те биват използвани в началото на уроците, но също така могат да бъдат използвани, за да се привлече вниманието на учениците по време на урока и да се направи преход от едната част на урока към другата. Много уроци в публикуваните от Църквата ръководства за уроците включват предложения за дейности за привличане на вниманието.

За предложения по използването и разработването на дейности за привличане на вниманието, вижте „Начало на урока“, стр. 93, и „Как да помогнем на учениците да са внимателни“, стр. 71–72.

АУДИОВИЗУАЛНИ МАТЕРИАЛИ (ВИДЕО И АУДИО КАСЕТИ)

Понякога може да използвате издадените от Църквата видео и аудио касети, за да си помогнете в преподаването на евангелските принципи. Някои материали са направени така, че да бъдат използвани за специфични уроци в специфични курсове на обучение. Други могат да се използват за различни уроци. Направете справка с настоящия *Church Materials Catalog* за списъка на достъпните, издадени от Църквата, аудиовизуални материали.

В Църковна обстановка, често е нарушение на закона за авторски права да се използват аудиовизуални материали, които не са притежавани от Църквата. За нагъстията относно законите за авторското право, виж *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders*, стр. 322–323.

Как да се използват аудиовизуалните материали

1. Гледайте или изслушайте презентациите, преди да ги използвате в клас. Уверете се, че те подсилват или подкрепят урока.
2. Подгответе презентациите така, че да започнат на точното място, когато се нуждаете от тях в урока. Обик-

новено трябва да използвате само кратки пасажии; аудиовизуалните презентации не трябва да заемат цялото време от урока.

3. Настройте техниката преди започването на часа. Уверете се, че работи правилно. Също така се уверете, че всички ученици ще са в състояние да чуят презентацията и ще я виждат от своите места.

Когато използвате презентации като част от урока, уверете се, че е инструмент за преподаване, отколкото за забавление. Например, можете да окуражите учениците да търсят специфични принципи или ситуации по време на видео презентацията. Или можете да ги накарате да обобщят посланието от аудио касетата, след като приключи.

СКОРОСТНО МИСЛЕНЕ

В дейност за скоростно мислене, учителят представя въпроса или ситуацията и дава на учениците кратка пауза за свободно изказване на решения или идеи.

Примери за дейност за скоростно мислене

Можете да използвате скоростно мислене, за да посрещнете нуждата в своето семейство, кворум или клас. Например, можете да накарате учениците да направят проект за служба, да предложат начини, за да поканят слабоактивните членове на дадена дейност или да споделят идеи за подобряване усилията на домашните учители.

Също така можете да използвате скоростно мислене, за да стимулирате идеите по специфична тема в урока. Например, можете да помолите тези, на които преподавате, да прекарат известно време като изброяват благословиите, които са получили чрез свещеничеството, или нещата, които могат да направят, за да бъдат добри примери за членове на Църквата.

Как да ръководите дейност за скоростно мислене

1. Обяснете какво значи да се мисли скоростно. Кажете на тези, на които преподавате, че ще им дадете кратка пауза, за да споделят идеите си. Уверете се, че те разбират, че няма да ги критикувате или да се присмивате на идеите им и им помогнете да разберат, че и те не трябва да критикуват или се да присмиват на идеите на другите. Поради естеството на скоростното мислене, може да е нужно да им напомните да бъдат почтителни в своите действия и предложения.
2. Представете специфичен въпрос или ситуация. Уверете се, че учениците знаят колко време имат на разположение за предложения.
3. Позволете на учениците да изкажат своите идеи. Ако се колебаят да започнат скоростното мислене, може да се наложи да им помогнете да започнат, като сами дадете няколко идеи. Търсете начини да включите индивиди, които се колебаят да участват.
4. Докато учениците споделят предложенията си, запишвайте ги върху дъската, върху лист хартия или накарайте някой да ги изброява.

5. Когато времето свърши, обсъдете предложенията, които учениците са дали. Поканете ги да изгледат своите идеи и да поговорят за начини, по които да ги свържат с урока. Ако целта на дейността е била да се реши извършването на определено действие, като проект за служба или план да се поканят слабоактивни членове на дадена дейност, помогнете им да изберат едно от предложенията. След това им помогнете да направят конкретни планове, за да осъществят това предложение.
6. Ако те споделят идеи, които са искрени, но учат погрешно учение, отделете време от урока, за да може любезно да поправите тези идеи.

РАЗДЕЛЯНЕ НА ГРУПИ

Разделянето на групи са дейности, при които учениците биват разделени на малки групи за обсъждане. Групите говорят за назначените теми и след това споделят своите идеи с другите. Можете да използвате разделянето на групи, за да дадете на по-голям брой хора възможността да участват в урока. Индивидите, които често са нерешителни, може да споделят в малките групи идеите си, които не биха изразили пред целия клас. Това ще им помогне да видят, че техните идеи са важни за другите.

Понякога групите могат да споделят своите идеи, като направят плакати, таблици или нарисуват картини. Например, можете да ги помолите да нарисуват различни части от един и същ разказ от писанията, или нещата, за които са благодарни.

Примери за разделяне на групи

В един урок за подготовка за служене на пълновременна мисия, един инструктор от кворума на старейшините може да раздели членовете от кворума на пет групи и да накара всяка група да подготви отчет по едно от следните предложения:

- Какво могат да направят младите мъже, за да се подготвят да служат на пълновременни мисии?
- Какво могат да направят бащите, за да помогнат на техните синове да се подготвят да служат на пълновременни мисии?
- Какво могат да направят домашните учители, за да помогнат на момчетата и младите мъже да се подготвят да служат на пълновременни мисии?
- Какво могат да направят съветниците в Аароновото свещеничество, за да помогнат на младите мъже да се подготвят да служат на пълновременни мисии?
- Какво могат да направят възрастните, за да се подготвят да служат на пълновременни мисии?

Можете да използвате същия модел, за да създадете други теми за разделяне на групи.

Как да се провеждат разделянията на групи

Следните стъпки показват по какъв начин да се провеждат разделянията на групи. Когато планирате да провеждате разделяния на групи, обмислете колко дълго

всяка една от тези стъпки ще отнеме. Уверете се, че процесът не ще отнеме прекалено много време от урока.

1. Разделете класа на групи от поне трима ученика. (Или можете просто да помолите всеки от учениците да се обърне към седящия до него за бърза дискусия. Ако изберете този подход, трябва да пригледите стъпки 2 до 6.)
2. Изберете водещ за всяка група или позволете на групата да избере своя водещ. Също така назначете писар за всяка група. Дайте на всеки писар лист хартия, химикалка или молив. Писарите изброяват отговорите на своята група по време на дискусията. Водещите поддържат дискусията и по-късно отчитат идеите на групата пред класа. (Ако провеждате разделяне на групи, в които рисуват картини, дайте на всяка група необходимите материали като хартия, молив и пастели.)
3. Назначете тема за всяка група, която е свързана с урока. Можете да помолите всички групи да обсъждат същата тема, или можете да назначите на всяка група различна тема. Ще ви бъде от помощ да дадете на всяка група лист хартия с написаната върху него тема.
4. Дайте на групите определено време, за да обсъдят своята тема. Уверете се, че се придържат към задачата. Съобщете им, че трябва да приключват, една или две минути преди времето за завършване.
5. Поканете всеки водещ на група да представи идеите, породени от обсъждането в групата. (Ако всички групи са обсъждали една и съща тема, накарайте водещите на групи да се редуват в споделянето на само една от идеите. Иначе, първата група може да сподели множество идеи, оставяйки на другите групи малко неща за споделяне.)
6. Обобщете изказванията, като се уверите, че темата е била обсъждана достатъчно време. Направете така, че учениците да разберат по какъв начин техните дискусии са свързани с евангелските принципи, които преподавате.

АНАЛОГИИ

Аналогиите са по действителни случки от живота, които подтикват учениците да размишляват или да обсъждат какво биха могли да направят при подобни ситуации. Те могат да помогнат, за да се види как евангелските принципи са приложими в ежедневието. Можете да използвате аналогиите, за да окуражите дискусията, да наблегнете върху основен принцип от даден урок или да завършите даден урок.

Аналогиите могат да се основават върху действителни случки или привидно реалистични ситуации. Ако използвате аналогия, базирана на истинска история, можете да споделите завършека на историята в някой момент от урока.

Примери за аналогии

Следните четири примера са за аналогии с въпроси за обсъждане.

Отнасяйте се добре с другите

Играли сте си цяла сутрин с някои приятели в квартала и сте се забавлявали добре. Едно момиче, което посещава семейството от отсрещната страна на улицата, излиза навън и изглежда желае да играе с вас.

- Как бихте постъпили?

Плащане на пълен десятък

Краят на декември е, брат и сестра Джоунс преглеждат месечните си доходи. Те осъзнават, че не могат да платят всичките си сметки, ако платят десятъка.

- Ако сте в положението на брат и сестра Джоунс, как бихте постъпили?

Споделяне на Евангелието

От месеци сте планирали да отидете до храма, заедно с другите млади мъже и жени в района, за да извършите кръщения за мъртвите. Един приятел, който не е член на Църквата, ви кани на парти същата вечер. Вие казвате, че не можете да отидете на партито и вашият приятел ви пита какво ще правите през вечерта.

- Как бихте отговорили?

Вземане на правилни решения

Един приятел ви е поканил да отидете да гледате филм, за който знаете, че не е подходящ.

- Какво бихте направили, за да откажете поканата?

Как да създадем аналогия

Някои уроци, в публикуваните от Църквата ръководства, съдържат истории, които могат да бъдат използвани като аналогии. Въпреки това, понякога може да пожелаете да създадете сами аналогия. За да създадете сами аналогия, следвайте изброените по-долу стъпки:

1. Вземете предвид принципите, които се подготвяте да преподавате. След това помислете за ситуации, които са свързани с тези принципи и които могат да се съставят с възрастовата група, на която преподавате.
2. Подгответе се да представите реалистично ситуацията и по начин, който ще подтикне към размисъл и обсъждане (вж. „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65; „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70; „Истории“, стр. 179–182).
3. Обмислете какво бихте казали или направили, за да засилите влиянието на принципите след дискусията.

ЧЕРНАТА ДЪСКА

Черната дъска е едно от най-простите и най-достъпни преподавателски пособия. Можете да я използвате, за:

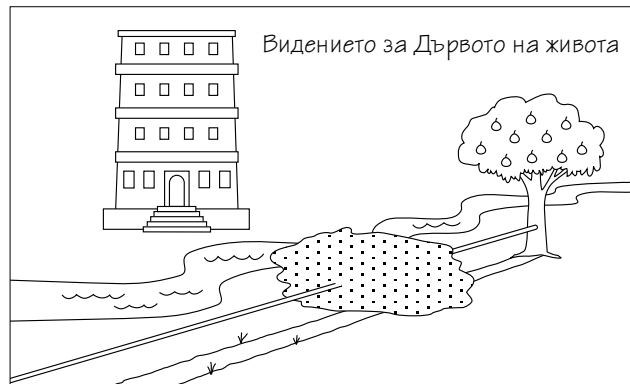
- Да наблегнете върху ключови факти или идеи и да помогнете на учениците да ги запомнят.
- Да признаете идеите на учениците, като ги напишете върху черната дъска.
- Да напътствате дискусии, като записвате въпросите и се вслушвате в отговорите на учениците. Например:

КОГАТО СЕ МОЛИМ

Ние благодарим
на Небесния Отец за:

Ние молим
Небесния Отец за:

- Да изясним концепциите или историите, като ги илюстрираме по прост начин. Например:

Видението за Дървото на живота

- Да направите схема или списък, които да помогнат на учениците да следват дискусията.
- Да изброите заданията или стиховете, които са свързани с настоящия урок или със следващия урок.

Напътствия за използване на черните дъски

Следните напътствия могат да ви помогнат да използвате черната дъска като ефективно образователно пособие. Тези напътствия също са приложими при използване на шрайп-проектор и бяло табло.

- Планирайте и практикувайте онова, което ще напишете, като решите как ще организирате информацията или рисунките. Упражнявайте се в рисуването или илюстрациите, които ще използвате.
- Ако планирате да използвате схема, лист или илюстрация върху черната дъска, можете да направите това преди часа и след това да я покриете с хартия, откривайки я по време на урока, в подходящото време.
- Пишете ясно и с достатъчно големи букви, за да могат всички да го виждат, като се уверите, че написаното е добре разпределено, подредено и лесно за четене. Напишете само ключовите думи или фрази.
- Използвайте лепящи се фигури и форми, за да илюстрирате историите или концепциите. Ако направите фигурите или формите прости, ще се предпазите от превръщането им в основен фокус на урока.
- Задържайте вниманието на тези, на които преподавате, като говорите, докато пишете.

- Избягвайте да стоите дълго пред черната дъска. Това може да накара учениците да загубят интерес в урока.
- Не се извинявайте за погрешното изписване, за почерка или липсата на артистични способности. Извинението само ще насочи вниманието към даден аспект от вашия правопис или рисунок. Ако се чувствате неудобно пред черната дъска, помолете някой друг да помогне.
- Понякога канете някой друг да пише на дъската вместо вас, за да можете да запазите зрителния контакт с учениците. Уверете се, че човекът, който ви помага, разбира какво и къде желаете да напише върху черната дъска.

ГРУПОВО ЧЕТЕНЕ (виж също ТЕАТЪР НА ЧИТАТЕЛИТЕ; РЕЦИТАЦИИ)

При груповото четене, групата заедно чете пасаж от писанията, поезия или проза. Груповото четене може да бъде извършвано в класа или пред публика.

Можете да използвате този метод, за да представите истории от писанията, поеми и друга информация. Също така можете да го използвате като част от специфична програма за празничните дни или специални събития.

Пример за групово четене

Тема: Символът на вярата

Процедура: Накарайте учениците да прегледат Символът на вярата и след това, като група, да повторят точките пред вас.

Как се провежда групово четене

- Изберете материал, който подкрепя темата от урока. Подходящи материали могат да бъдат намерени в писанията, публикуваните от Църквата ръководства и списанията на Църквата.
- Ако ще изпълнявате груповото четене пред публика, накарайте групата да практикува четенето на материала, за да се научат да говорят заедно. Уверете се, че говорят ясно и използват паузите и промените в текста, а също, че бързината на изговаряне е подходяща за значението на посланието. По време на изпълнението ги ръководете, за да могат да повтарят своята част заедно с другите.

СРАВНЕНИЯ И ПРЕДМЕТНИ УРОЦИ

Често е трудно да преподавате неосезаемите страни на Евангелието – принципите като вяра, покаяние, любов, Единението на Исус Христос, опрощението на греховете и изкуплението. Старейшина Бойд К. Пакър казва:

„При преподаване на Евангелието, ние не пресъздаваме материалния свят около нас; ние третираме неосезаемия свят вътре в нас, и в това има малка разлика. Никой

от обикновените предмети не е напълно подходящ. Да предадем на младежа идеята за една котка е много по-лесно, отколкото да предадем идеята за вярата; вярата е много трудна за описване.

Например, колко голяма е вярата? Скоро научаваме, че размерът не е полезен. Едва ли бихме могли да обясним на един младеж, който не знае нищо за вярата, като му говорим за размера, като много вяра или малко вяра. Не можем да му кажем какъв цвят е вярата. Не можем да му кажем каква форма е. Не можем да му кажем каква е на вкус.“

Тогава старейшина Пакър сподели едно образователно пособие, което ние можем да използваме, за да учим неосезаемите принципи: „Свържете неосезаемата идея... с някой осезаем предмет, за когото учениците вече знаят и след това доизграждайте върху това познание“ (*Teach Ye Diligently*, прер. изд. [1991 г.], 31–32).

Можете да използвате сравнения и предметни уроци, за да помогнете на учениците да разберат неосезаемите принципи. Заедно с използването на истории и лично свидетелство, тези методи ви дават прекрасен набор от пособия за преподаване на вечната действителност, която не можем да доловим с нашите сетива.

Докато използвате сравнения и предметни уроци помнете, че те винаги трябва да подкрепят целта на урока и не трябва да отвличат вниманието от евангелските принципи, които преподавате.

Сравнения

Спасителят често споменава познати, земни предмети или преживявания, които да помогнат на Неговите слушатели да разберат духовните принципи. Той казва за Себе си, че е „хлябът на живота“ (Иоана 6:35) и „добрият пастир“ (Иоана 10:11, 14). Той учи Своите последователи да търсят изгубените овце (вж. Матей 10:5–8) и да пасат агънцата Му (вж. Иоана 21:15–17). Господ сравнява Небесното Царство със съкровище, бисер и рибарска мрежа (вж. Матей 13:44–48). Той уподобява вярата на синапово зърно (вж. Матей 17:20). Той казва, че хората се познават по плодовете им (вж. Матей 7:15–20). В Неговите уроци, тясната порта е пътят към вечния живот (вж. Матей 7:13–14) и Неговите ученици са ловци на човеци (вж. Матей 4:18–19). Той говори за събирането на Неговите хора като за кокошката, която прибира пилците под крилата си (вж. Матей 23:37).

С практика и въображение, ще можете да намерите евангелски приложения в познати предмети. Например, молитвата може да бъде сравнена с радиото, патриархалната благословия може да бъде сравнена с Лиахоната, а надеждата може да бъде сравнена със слънчевия лъч, който преминава през облаците. Можете да направите уроци от вашите преживявания в работата си, от рутините си домашни задължения или от взаимоотношенията си с другите хора (вж. „Търсете поуката във всичко“, стр. 22–23).

Старейшина Пакър предлага формула за намиране на сравнения:

_____ е като _____

Както е показано по-долу, тази формула може да бъде използвана да се преподава за покаянието. Неосезаемият принцип на покаянието става ясен, когато го сравним с нещо просто и познато.

Старейшина Пакър учи:

„Вземете темата *покаяние*.

_____ *Покаянието* _____ е като _____

Какво банално нещо, познато на всички, може да бъде уподобено на покаянието? Представете си, че използваме сапуна.

_____ *Покаянието* _____ е като _____ *сапуна* _____“
(вж. *Teach Ye Diligently*, 36–37; вж също стр. 34).

Други примери на сравнения

Следното е списък с други сравнения, които можете да използвате, за да преподавате Евангелието:

Изучаването на писанията е като пир.

Децата са като съкровища.

Вярата е като щит.

Писанията са като спасителен сал в бурно море.

Грехът е като подвижен пясък.

Предметни уроци

Подобно на сравненията, предметните уроци свързват неосезаемите принципи с познати материални неща. Въпреки това, при предметните уроци можете да използвате действителни предмети, вместо само да говорите за тях. Например, за да помогнете на учениците да разберат очистващата сила на покаянието, учителят може да покаже калъп сапун и дори да го използва, за да измие мръсотията от своите ръце.

Други примери за предметни уроци

Следните примери са по-нататъшно илюстриране на това как да се използват предметните уроци:

- За да демонстрирате, че обредите и заветите са неразривно свързани, покажете една монета. След това попитайте коя от страните на монетата е по-важна. (Нито една страна на монетата не е по-важна.) Попитайте учениците дали биха могли да разделят двете страни на монетата. След това обяснете, че обредите и заветите са неделими, също както двете страни на монетата са неделими. Също така посочете, че обредите и заветите са необходими за допускането в Божието присъствие, така както монетите понякога са нужни, за да бъдем допуснати на някои събития.
- За да изтъкнете, че всеки индивид е важен, накарайте учениците да съберат прост пъзел, от който сте махнали едно парче. Когато те потърсят липсващото парче, дайте им го. Попитайте ги защо липсващото парче е важно. След това обяснете, че всяко парче от пъзела е като член от семейството или класа. Всеки човек е важен.

- За да илюстрирате важноста от Евангелието, разгърнете една карта. Попитайте ги защо използваме карти. След това сравнете картата с Евангелието. Обяснете, че подобно на картата, Евангелието на Исус Христос ни напътства. То ни помага да останем на правилната пътека, която води до вечен живот с нашия Небесен Отец.
- За да преподадете идеята относно храненето със словото Божие, след като е посадено в сърцата ни (вж. Алма 32:28–43), нарисуйте картини на две растения – едното от които е здраво и има влажна, облагородена почва и едно, което е болнаво и има суха, бедна почва.

Кога да използваме сравнения и предметни уроци

Сравненията и предметните уроци могат да бъдат използвани по много начини, но те са особено полезни, когато трябва:

- Да се привлече вниманието на тези, на които преподавате. Можете да използвате сравнения и предметни уроци, за да можете бързо да породите интерес, да фокусирате вниманието на учениците и да представите тема или принцип от урока.
- Да очертаете обща представа за урока. Понякога можете да доизградите целия урок върху сравнение или предметен урок.
- Да завършите, обобщите и окуражите. След преподаването на евангелски принцип, можете да използвате сравнение или предметен урок, за да обобщите обсъжданото и да мотивирате тези, на които преподавате, да направят полезни промени в своя живот.

ДЕМОНСТРАЦИИ

Понякога може да почувствате, че най-добрият начин да преподадете даден принцип или умение, е да го демонстрирате. Демонстрациите могат да бъдат използвани, за да се учи на такива умения като дирижиране на песен или химн, оказване на първа помощ, приготвянето на хляб, завързването на възел, използване на материали за семейната история или извършване на свещенически обред. След като извършите демонстрацията, може да дадете възможност на учениците да изпробват техниката.

Ако поканите някой друг да демонстрира техниката или умението, предложете вашата помощ, докато той или тя се подготвят.

Как да се подготви и представи демонстрацията

За да подготвите демонстрацията, следвайте посочените по-долу стъпки:

1. Ако вие правите демонстрацията, поупражнявайте се. Уверете се, че тя ще постигне целта си и че вие ще сте в състояние да я представите в рамките на предоставеното ви време. Също така се уверете, че е подходяща за тези, на които преподавате, за да не се отегчат, изпробвайки нови умения.

2. Прегледайте всички необходими материали и оборудване. Уверете се, че предметите са достатъчно големи, за да бъдат видяни или че ще можете да ги опишете, ако са малки. Ако сте помолили някой друг да извърши демонстрацията и не очаквате този човек да набави необходимите материали и оборудване, помолете го да направи списък с необходимите артикули, за да ги набавите вие. Ако очаквате учениците да повторят преподавания при демонстрацията процес, подгответе всички необходими материали и оборудване за използване. Можете да предоставите ревизорен списък на всеки, на когото преподавате. Всички мерилки или компоненти трябва да бъдат изброени върху списъка и по време на демонстрацията.
3. Може да ви бъде от помощ да помолите други, които разбират от технологията, да ви помагат, докато учениците практикуват уменията, което е било продемонстрирано. Ако направите така, поговорете предварително с тези хора.
4. Подредете така класната стая, че всички да могат да виждат и чуват.
5. Ако е необходимо, уредете да бъде почистен районът след демонстрацията.

За да представите дадена демонстрация, следвайте следните стъпки:

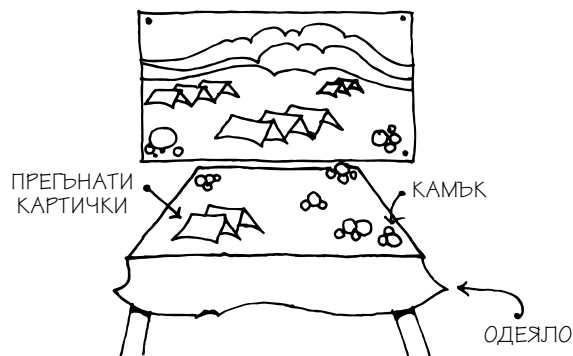
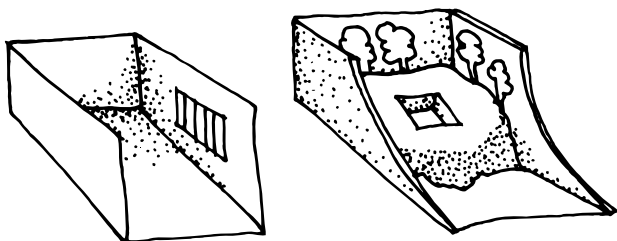
1. Обяснете. Помогнете на учениците да разберат целта на демонстрацията и причините за процесите. Също така им помогнете да разберат по какъв начин технологията, процесите или уменията ще им бъдат полезни.
2. Демонстрирайте. Покажете им как да използват технологията, процесите или уменията. Това ще даде на учениците пример, или образец за подражание.
3. Практика. Позволете на учениците да попрактикуват дадените процеси. По време на практиката трябва да ги наблюдавате, учите и да им помагате, когато е необходимо. Бъдете търпеливи, проявявайте разбиране, бъдете позитивни и окуражавайте.

За да видите пример за използването на демонстрация при преподаването на даден принцип, виж стр. 168.

ДИОРАМИ (виж също ХАРТИЕНИ ФИГУРКИ)

Диорамите са малки декори, върху които биват излагани фигурки. Простите диорами и фигурки могат да пресъздадат незабравими и интересни, детски истории.

Примери за диорами и фигурки

Можете да помолите тези, на които преподавате, да ви помогнат да направите диорами и фигури по време на час или да донесат фигури за ползване с диорамите, които вие вече сте направили.

Рецепта за солено тесто

- 1 чаша сол
- 4 чаши брашно
- 1 супена лъжица готварско олио
- 2 чаши вода
- Оцветител за храна (по избор)

Смесете солта и брашното. В друга купа смесете олиото, водата, и ако желаете, оцветителя за храна. След това смесете олиото и водата в сместа от брашното и солта. Омесете сместа, докато се получи тесто. Поставете тестото във вакумиран контейнер, за да се запази меко.

Диорамите, направени от кутии и чинии, могат да бъдат използвани за повече от една история.

ДИСКУСИИ

Виж „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65.

ДРАМАТИЗАЦИИ

При драматизациите, хората пресъздават дадена история. Тези, на които преподавате, могат да придобият по-голямо разбиране за евангелските принципи, като бъдат изиграни събитията от писанията, от историята на Църквата или от списанията на Църквата.

Видове драматизации

Съществуват различни по вид драматизации. Например, вие можете:

- Да прочетете дадена случка (или да накарате някой друг да я прочете), докато участниците я изиграват мълчаливо.
- Да разкажете дадена случка и след това да накарате участниците да я изиграят с или без думи. Малките деца често харесват изиграването на историята по няколко пъти, като всеки път се проиграват ролята на различен персонаж.
- Да подготвите текста предварително, за да могат участниците да го прочетат в клас.
- Да накарате някой от участниците мълчаливо да изиграе позната история и след това да накарате другите да се досетят коя история е била драматизирана.
- Да интервюирате някого, като че той или тя е персонаж от писанията или от историята на Църквата. Например, можете да накарате някой да играе ролята на Сим, един от синовете на Ной. Можете да помолите човека, играещ Сим, да ви разкаже за проповядването на Ной, за потопа, за ковчега и деня, в който Ной и неговото семейство били в състояние отново да стъпят на сушата. (Ако планирате да проведете подобно „интервю“, трябва да говорите с назначения човек предварително, като му кажете за въпросите, които ще му зададете.)

Как да се подготвите и да провеждате драматизациите

Без значение по какъв начин биват провеждани драматизациите, те трябва да са тясно свързани с урока. Да помогнат на учениците да си спомнят евангелските принципи. Да предават послания, които са прости и пряки. Трябва да не отвличат вниманието от свещеността на духовните или историческите събития.

Обикновени костюми, като мантии и шапки, могат да направят драматизациите по-интересни, особено за децата. Вие също можете да сметете за полезно използването на табелки с имена, за да се разграничават хората, които биват представяни от участниците.

Някои ученици могат да не пожелаят да изиграят ролята на хората от писанията или от историята на Църквата. Може да намерите начини, тези ученици да участват в драматизациите. Например, някои малки деца могат да се чувстват по-удобно като се преструват на животни. Те също така може да харесват издаването на звуци, като звука от вятъра или тропота на тичащи крака. Ако някой не желае да участва, не го убеждавайте да го прави.

За да проведете драматизацията:

1. Попитайте за доброволци, които да участват в драматизацията. Назначете им ролята.

2. Помогнете на участниците да разберат историята, която ще драматизират, както и хората, които ще изобразяват.
3. По време на драматизацията, при необходимост, помогнете на участниците за техните роли. Те може да се нуждаят от подтиците ви по време на драматизацията. Ако преподавателите на малки деца, можете да им задавате въпроси, за да ги подтикнете, като „Какво би направил след това?“ или „Сега какво ще кажеш?“

Драматизацията не трябва да отнема цялото време на урока. Бъдете сигурни, че оставяте достатъчно време към края на драматизацията, за да попитате участниците какво са научили. Помогнете им да свържат посланието от драматизацията с урока и със собствения си живот.

Предпазливост относно представянето на Божеството в драматизациите

„Бог Отец и Светия Дух не трябва да бъдат изобразявани по време на събрания, сценки или мюзикъли.

Ако бъде изобразяван Спасителят, това трябва да бъде правено с най-голяма почит и достойнство. Единствено хора с благороден характер трябва да бъдат вземани за това изгълнение. Единствено стиховете, казани от Спасителя, трябва да бъдат изговорени от човека, който Го изобразява. Човекът, който изобразява Спасителя, не трябва да пее или да танцува.

В края на представлението, човекът не трябва да носи костюма във фойето или другаде. Той трябва да се преоблече незабавно в ежедневното си облекло.

Спасителят не трябва да бъде изобразяван от деца по време на драматизацията, освен в сценка за Рождеството [като бебе]“ (*Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 279).

Можете да помолите един разказвач да прочете от писанията думите, казани от Спасителя.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С РИСУВАНЕ

Един начин да помогнете на учениците да разберат евангелските принципи е като ги накарате да нарисуват картини. Рисуването им позволява да изследват и да изразят своето разбиране и чувства за евангелските разкази и обсъжданите принципи.

Примери на дейности, свързани с рисуване

- Накарайте учениците да нарисуват картина, която е свързана с темата от урока. Например, можете да ги помолите да нарисуват картина на своя дом, семейството, даден празник, десетъгъка или подготовката за посещаването на храма.
- Накарайте учениците да направят схема или графика с важните дати, които са свързани с урока. Накарайте ги да работят заедно върху дълъг лист хартия.
- Разкажете история. След това нека учениците нарисуват картини, които изобразяват техните чувства относно историята.

- След като разкажете история, помолете всеки ученик да нарисова картина за специфична част от историята. Накарайте учениците да използват своите картини, за да преразкажат историята. Можете да свържете картините и им ги покажете в ролкова кутия (вж. „Ролкови кутии“, стр. 178–179).
- Изпейте или пуснете на уред запис на химн или песен от Неделното училище за деца. Накарайте тези, на които преподавате, да нарисуват картини, показващи какво мислят за или как се чувстват, когато слушат този химн или песен.

Напътствия за провеждането на дейности, свързани с рисуване

Когато накарате хора да рисуват, като част от урока, уверете се, че дейността е свързана с принципите, по които преподавате. Въпреки това, не позволявайте на дейността да се превърне в основна за урока. Правете проектите прости, за да могат учениците да ги завършат за кратко време. Уверете се, че имате приготвени всички необходими материали.

Докато учениците рисуват, окуражайте ги да използват въображението си. Опитайте се да не карате децата да се чувстват, че трябва да нарисуват картината по определен начин. Докато рисуват, отправяйте равностойни похвали за техните усилия. Ако имате въпрос относно рисунката на някого, не го питайте „Какво рисуваш?“. Вместо това, просто кажете: „Разкажи ми за своята картина.“

Понякога можете да използвате картинки за оцветяване от *Звездичка*. Когато карате децата да оцветяват картини със Спасителя, напомнете им да го правят с уважение и почит.

Когато дойде време да продължите с урока, можете да накарате тези, на които преподавате, да разкажат един на друг за своите картини. Попитайте ги по какъв начин картините се свързват с урока. Поканете ги да споделят своите чувства относно нарисуваното от тях. Понякога е от значение да се изложат картините през останалата част от урока.

Ако преподавате на клас в Църквата, поощрете членовете на класа да покажат своите картини на своите семейства. Това ще им помогне да си спомнят какво са научили. Това също така ще даде на родителите възможност да обсъдят евангелските принципи със своите деца.

ПРИМЕРИ

Представете си, че трябва да обясните маркирането в писанията на хора, които никога не са виждали някого да маркира в своите писания. Те ще имат трудности да разберат, ако се опитвате да го обясните, използвайки единствено думите. Но вероятно няма да се затруднят, ако им покажете примери за маркиране по страниците във вашите Свети писания. Представете си, че обяснявате десетъка на деца, които не разбират значението на термин *една-десета*. Те ще разберат за десетъка много по-

ясно, ако им покажете пример, разделяйки 10 монети върху масата и поставянето на едната от тях в плик за десетъка.

Като евангелски учител, често може да ви се наложи да се изправите пред предизвикателството да помогнете на другите да разберат нещо, което преди това не са разбрали много добре. Един от начините да постигнете това е като използвате примери. Важно е да изложите принципите и да обясните по какъв начин да ги приложат, но вашето преподаване обикновено ще бъде по-ефективно, когато също така използвате примери.

Трябва често да давате примери, по време на уроците, за да помогнете и се уверите, че учениците разбират какво преподавате. На страница 73 от тази книга има разказ за един учител, който е трябвало да използва пример в урока на Неделното училище за деца във връзка с откровението. Той внимателно представил урока, използвайки разнообразие от ефективни методи. Към края на урока учителят задал проверяващ въпрос: „Кой притежава властта да получава откровение за Църквата?“ Всички деца вдигнали ръце. Всички те знаели отговора: президентът на Църквата. Но учителят тогава открил, почти ненадейно, че учениците не разбират какво имал в предвид, когато казал думата *откровение*. Ако той бе дал няколко прости примера, по-рано в урока, като лично преживяване, в което той бил насочен от Светия Дух или разказ за Господа, разговарящ с Джозеф Смит на Първото Видение, това би променило всичко.

Как да използваме примерите

Има много начини да се представят примерите. Най-важното е да използвате примери, които ще помогнат на учениците ясно да разберат какво преподавате. Следват някои идеи.

Познати примери за непознати идеи

Ако обсъждате идея, която е непозната на тези, на които преподавате, можете да използвате специфични, познати примери, за да им помогнете да разберат. Например, ако говорите за обредите на свещеничеството, можете да кажете: „Кръщението, причастието и бракът за вечността в храма са примери на свещеническите обреди.“ Ако говорите относно пророците, можете да кажете: „Адам, Авраам и Моисей са били пророците в древните времена. Някои примери за пророци през последните дни са Джозеф Смит, Дейвид О. МакКей, Езра Тафт Бенсън и Гордън Б. Хинкли.“

Това може да бъде трудно с неосезаемите понятия като вяра, опрощаване на греховете или изкуплението. Често е по-добре да се преподават подобни понятия посредством истории, сравнения или предметни уроци (вж. „Сравнения и предметни уроци“, стр. 163–164).

Примери, които показват умения

Често най-добрият начин да научите другите на дадено умение е като демонстрирате как се прави. Например:

- За да помогнете на другите да научат как се подготвя урок, споделете плана на урока, който вие сте подготвили.
- Вместо просто да кажете на другите за достъпните помощни материали в техните писания и да им обясните как да ги използват, накарайте ги да отворят своите писания на обясненията към главите, справочника към Книгата на Мормон, Ръководството към Светите писания и други помощни материали. След това им покажете как да ги използват.

Примери, които демонстрират принципи

Някои принципи могат да бъдат демонстрирани. Следната история показва как един учител в Неделното училище за деца демонстрира принципа за споделяне на лични преживявания с другите:

„Учителката на групата на тригодишните деца в Неделното училище за деца говорила накратко за споделяне на вещите с другите и след това разказала две истории за деца, които споделяли своите вещи едно с друго. След това тя поставила вестници по пода и дала на всяко дете пластелинова топка. Тя отбелязала, че нейната пластелинова топка е много по-малка, отколкото топките на другите и подканила всяко дете, едно по едно, да я сподели с нея. Отначало неохотно, но в последствие децата видели нейното желание да споделя с тях и започнали с желание да споделят и своите вещи – не само със своята учителка, но и едно с друго. Урокът помогнал на децата не само да разграничат схващането за споделянето на вещите си с другите, но също да *изпитат* чувства, които са част от научаването да се споделя“ (Janelle Lysenko, „Tools for Teaching Tots,“ *Ensign*, март 1987 г., 71).

Истории, които дават примери за хора, живели според евангелските принципи

Някои принципи като вяра, любов, лоялност и покаяние не могат да бъдат продемонстрирани, защото се отнасят до духовната действителност, която не можем да видим. Но посредством историите ще можете да споделите примери за хора, живеещи според тези принципи. Например, можете да използвате историята на Йосиф в Египет, който избягал от жената на Петефрий, за да учите на принципа на почтеността. Можете да преподавате за лоялността, като разкажете историята за Джон Тейлър и Уилърд Ричърдс, които доброволно рискували своя живот, за да останат в затвора на Картидж с Пророка Джозеф Смит и неговия брат Хайръм. Можете също така да споделите свои собствени преживявания. Измислени истории, включително притчи, могат да предоставят примери за живот според евангелските принципи. (За напътствия и предложения по използването на истории, вижте „Истории“, стр. 179–182).

ТАБЛА ОТ ПЛАТ

Табла от плат са портативни табла, върху които се излагат фигурки, обикновено, за да се разкаже дадена

история. Този образователен способ работи добре при децата. Ако използвате табло от плат, можете да покажете учениците да ви помогнат да поставите фигурките върху него. След като сте използвали таблото от плат, за да разкажете историята, можете да позволите на децата да използват фигурките, за да преразкажат историята.

Как да направите табло от плат

За да направите табло от плат:

1. Отрежете част от дебел картон, тънък шперплат или подобен материал.
2. Отрежете плътно-оцветено парче от плат, кече, изгледено ленено пано или грубо конопено платно, достатъчно голямо, за да покрие по два сантиметра на всяка от страните на рамката.
3. С външната страна на плата, поставен надолу, поставете таблото в центъра на плата. Загърнете краищата на плата около страните на таблото и закрепете краищата на плата върху таблото.

Как да се направят фигурки за таблото от плат

За да направите свои собствени фигурки за таблото от плат:

1. Нарисувайте картина или пречертайте и оцветете картина от списанията на Църквата, някое ръководство или други източници.
2. Изрежете картината.
3. Залепете с лепило или лепенка картината към по-твърда хартия.
4. Закрепете парче от фланела, парче от гласпапир или друг грапаив материал на гърба на твърдата хартия. Това ще помогне на фигурката да се залепи върху таблото от плат.

Картини на хора, животни и предмети могат да бъдат поръчани чрез *Church Materials Catalog*. В каталога те са наречени нагледни помагала за изрязване.

ИГРИ

Игрите внасят разнообразие в уроците и позволяват на учениците да взаимодействат един с друг. Можете да намерите идеи за игри в публикуваните от Църквата ръководства и в списанията на Църквата.

Как да подбирате игрите

Когато подбирате игрите, които ще използвате в уроците, уверете се, че те:

- Подсилват евангелските принципи, които преподавате.
- Са подходящи за обстановката, в която преподавате.
- Са подходящи за възрастта на тези, на които преподавате и за големината на групата.
- Са лесни за разбиране.
- Заемат само малка част от урока. В някои случаи, за играта може да се изисква голяма част от времето за урока, но тези случаи са изключения, а не правило.

- Не окуражават съревноваването. Трябва да се въздържат от даването на награди на хората, които „печелят“.
- Предоставят на всички ученици възможността да участват и да се чувстват успели. Трябва да хвалите еднакво всички ученици за техните ползотворни усилия.

Примерни игри

Игра със съпоставяне

В тази игра учениците намират двойки карти, които показват еднаква информация или картини. Вземете в предвид следния пример, който може да бъде използван в класа на Неделното училище за деца:

Сдобийте се с 12 листа хартия, с еднакъв размер и еднакво големи, за да могат всички да ги виждат. На половината на листа прикрепете или нарисуйте картини, които са свързани с урока. На другата половина напишете описание на картините. Върху страните, които не съдържат картини или описание, напишете номерата от 1 до 12. В подходящото време от урока поставете листата върху пода, със страната, върху която е написано числото, нагоре или ги закрепете върху апликационно табло.

За да играете на играта, накарайте всички да се редуват, като избират по два листа. Обърнете листата на обратната им страна, за да видите дали имат картина и съответстващата на нея информация. Ако съвпадат, отстранете ги от другите листове. Ако не съвпадат, поставете ги отново по местата им със страната, върху която е изписан номера на горе и позволете на следващия човек да избере два листа. След като всички изтеглени картини и описания съвпадат, обсъдете по какъв начин това ги свързва с урока.

Можете да използвате една от следните разновидности на тази игра:

- Напишете половината от даден стих от писанията върху един лист хартия и останалата част от стиха върху друг лист. Или напишете част от дадена фраза от писанията върху един лист и останалата част върху друг лист. Например, някои двойки могат да бъдат „Възстановяването на“ и „Евангелието“; „Видението на Лехи“ и „за дървото на живота“; или „железен“ и „прът“.
- Напишете номера на всеки символ на вярата върху 13 различни листа хартия. Върху други 13 съответстващи листа, напишете ключови думи от всеки един от символите.

Игра за отгатване

При тази игра, учителят задава поредица от догатки, за да помогне на учениците да разпознаят даден персонаж, място, предмет, история от писанията или принцип. Можете да използвате тази игра, за да представите урок или да наблегнете върху част от урока.

За да играете играта, задавайте догатки, за да помогнете на тези, на които преподавате да разпознаят персонажа

или предмета свързани с урока. Задавайте по една догатка наведнъж, предоставяйки на учениците възможност след всяка догатка да разпознаят персонажа или предмета. Започнете с общи догатки. Правете догатките все по-специфични докато някой отгатне правилно. Например, следните догатки могат да бъдат използвани, за да помогнат на учениците да разпознаят пророка Моисей:

Аз съм пророк от Стария завет.

Говорил съм с Бог лице в лице.

Бях отгледан от египетска принцеса.

Моят говорител беше човек на име Аарон.

Аз изведох децата на Израил от пленничество.

Можете да използвате една от следните разновидности на тази игра:

- Разделете класа по двойки. Дайте по една дума на единия от хората в двойката. Човекът, който знае думата дава след това по една дума-догатка, за да помогне на своя партньор да отгатне думата. Например, ако сте му дали думата *кръщение*, той или тя трябва да зададе догатка като *вода*, *басейн* или *потопяне*. Ако на някой му е дадена думата *Ной*, той или тя трябва да зададе догатка като *потоп*, *животни*, *ковчег*, *гълъб*, или *дъга*.
- Кажете на един човек някаква дума. Накарайте другите да отгатнат думата, като зададат не повече от 20 въпроса. На въпросите трябва да се отговори с *да* или *не*.
- Накарайте някой да нарисова картина, представляваща определена тема, човек или история. Накарайте другите да отгатнат какво изобразява картината.

Игра на отговори

Върху отделни листа хартия напишете въпросите, които ще помогнат на учениците в края на урока да прегледат какво са научили. Поставете листовите в буркан или в контейнер.

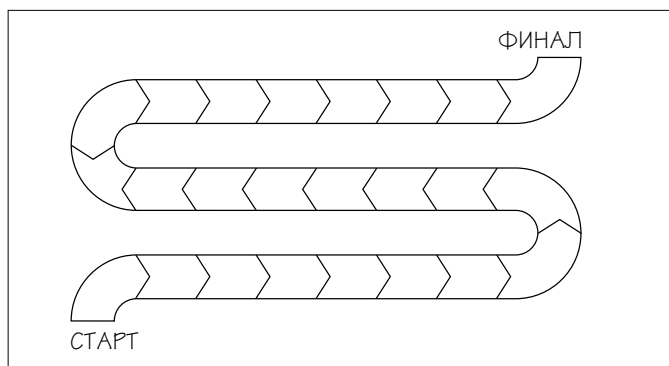
За да преразгледате урока, хвърлете бобена торбичка или друг мек предмет на някого и го/я накарайте да извади въпрос от контейнера и да му отговори. След това нека този човек да хвърли бобената торбичка към някой друг, който също да извади въпрос от контейнера и да му отговори.

Игра с табла

При играта с табла, играчите преместват някакъв вид фигурки от началната точка към финала, като отговарят на въпроси и следват инструкциите, написани върху подготвените за играта карти. Играта с табла, подобна на примера по-долу, може да бъде направена от тежка табла или да бъде нарисувана върху черната дъска. Могат да бъдат използвани монети или други малки предмети, като игрови фигурки, ако използвате табла. Ако ползвате черната дъска, използвайте тебешир, за да отбелязвате придвижването на участниците по дъската. Картите за игра трябва да учат или разглеждат евангелски принципи. Например, можете да подготвите карти със следните изявления:

- Вашият малък брат донася у дома ви играчка, която принадлежи на приятеля му Иван. Той казва: „Иван има много играчки. Тази няма да му липсва.“ Вие му обяснявате, че след като играчката е на Иван, трябва да му бъде върната. Отивате с братчето си, за да върнете играчката на приятеля му. Тъй като това е почтена постъпка, преместете се напред с шест квадратчета.
- Не сте се подготвили за даден изпит в училище. По време на изпита, преписвате от седящия до вас. Тъй като това не е почтено, върнете се назад три квадратчета.

За да играете на играта, обърнете картите с лицевата част надолу. След това накарайте участниците да се редуват при избора на карти, да прочитат изявленията и да преместват техните игрови фигурки съобразно изявлението.

ГОСТ-ГОВОРТЕЛИ

Понякога можете да поканите гост, за да говори пред тези, на които преподавате, като част от урока. Например, съветник в Аароновото свещеничество може да покани завърнал се мисионер да говори на младите мъже за това как да се подготвят да служат на мисия.

Как да процедурате с гост-говорителите

Вие трябва да попитате своя епископ за одобрение, преди да поканите гост-говорител, който не е член на района (вж. *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998], 325). Когато получите одобрението на вашия епископ, следвайте следните стъпки:

1. Поканете гост-говорителя предварително. Запознайте го с темата на урока, възрастта на хората в класа, какво чувствате, че членовете на класа трябва да научат от презентацията, както и времето, с което ще разполага. Дайте на говорителя копие от урока в ръководството.
2. Ако подготвяте някакви въпроси, които да зададете на госта, подгответе списък с въпроси, които ще зададете. Дайте копие от въпросите на госта.
3. Представете госта, преди да започне да говори в клас.

ЛЕКЦИИ

Понякога е най-добре просто да обясните дадени принципи или исторически събития, вместо да провеж-

дате дискусии или други образователни дейности. Изнасянето на лекции може да бъде много ефективно, ако е направено в подходящото време, като например когато се налага да покриете голямо количество материал много бързо, да представите информация, която е нова за тези, на които преподавате, или да обобщите даден урок.

Как да се изнасят лекции

Изнасянето на лекции, общо взето, е по-ефективно при по-възрастните, отколкото при много младите ученици, които могат да имат трудности да седят спокойно, когато се изисква от тях да слушат, без да вършат нищо друго. Въпреки това, дори и за възрастните, лекцията може да стане изморителна, ако не бъде предадена добре. Следните напътствия могат да ви помогнат да изнасяте лекциите ефективно:

- Запознайте се с урока, за да не се наложи да четете от ръководството дума по дума. Това ще ви помогне да запазите зрителния контакт с учениците.
- Използвайте някои визуални материали като картини, плакати, схеми, карти, черната дъска или шрайб-проектор. Тези материали увеличават интереса и окуражават към внимание.
- Свържете лекцията с ежедневни ситуации, за да могат учениците да приложат принципите в своя живот.
- Използвайте език, който учениците разбират.
- Променяйте силата и тона на гласа си, за да придадете разнообразие и да наблегнете върху важни точки.
- Когато е възможно, позволявайте въпроси и обсъждане по темата, която обяснявате. Въпреки че изнасянето на лекция ви позволява да покривате повече материал, който иначе би бил преподаден по друг начин, повечето уроци трябва да предоставят възможност на учениците да участват по някакъв начин.

ОПРИЛИЧАВАНЕ

Ние трябва да „оприличи[м] всички свети писания за нас, та да могат да бъдат за наша полза и поука“ (1 Нефи 19:23). Да оприличим писанията, означава да видим по какъв начин разказът от писанията е подобен на обстоятелствата днес и да покажем как принципите, които те учат, са приложими в нашия живот. Например, в урок за отстояване на истината, можете да оприличите историята на Авинадий пред съда на цар Ной, с тези, на които преподавате (вж. Мосия 11–17). За да учите относно нашата духовна слепота и силата на Спасителя да ни изцели и ни даде по-голямо духовно виждане, можете да оприличите тази тема с историята на Христос, Който изцелява слепия мъж (вж. Йоана 9).

Ще можете да използвате този метод по-ефективно, когато дадете на членовете на класа или семейството възможност да размишляват върху прочетеното. Например, след урока за отговора на Джозеф Смит, когато той бил почти победен от противника в свещената горичка (вж. Джозеф Смит – История 1:15–16), можете да помо-

лите учениците да си спомнят и дори да си запишат преживяване, при което те самите са били изпитвани и проверявани. След това можете да ги поканите да помислят защо е важно във време на изпитания да напругнем „всичките си сили, за да призовава[ме] Бог,“ (стих 16).

За да помогнете на членовете на семейството и на класа да видят по какъв начин писанията са свързани, трябва да преподавате по начини, които да свързват преживяванията на пророците и хората от миналото с преживяванията на хората днес. Докато подготвяте всеки урок, запитайте себе си по какъв начин принципът (или историята, или събитието) е подобно на нещо, което членовете на семейството или класа са преживели през собствения си живот. Например, ако преподавате урок, който включва обсъждането на Десетте Заповеди, можете да се чудите как да ги научите за заповедта против направата и почитането на кумири (вж. Изход 20:4–5). Повечето членове на Църквата са имали малки преживявания с почитането на кумири. Въпреки това, има много други неща, които хората понякога „почитат“. Докато преподавате, можете да оприличите древната заповед в Изход 20:4–5 на нещо по-познато: съвременното почитане на парите в обществото, атлетичното тяло, удовлетвенията или популярността.

Почти всяка история в писанията може да бъде оприличена с нашия живот. Обърнете внимание на следната история за учителката, която оприличава разказ от писанията с живота на тези, на които преподава:

Един район имал проблеми с учителите в Неделното училище за деца, които заплашвали по време на всеки час. Заплахите отнемали от Духа и отклонявали вниманието на децата далеч от уроците. Президентката на Неделното училище за деца попитала районната координаторка по усъвършенстване на учителите може ли да проведе час по време за споделяне, което ще третира проблема.

Координаторката по усъвършенстването на учителите помислила за начини да представи идеите както пред учителите, така и пред децата. Нито един от подходите, обаче, не изглеждал да бъде подходящ. Една сутрин, когато тя отново се замислила над своето назначение, си спомнила за разказа за Христос, Който нахранил 5 000 човека наведнъж, разказ който нейното семейство заедно прочело наскоро. Тя си спомнила, че след като Исус нахранил множеството, имало хора, които Го последвали заради това, че искали да им бъде давана храна, а не защото искали да чуят за Евангелието (вж. Йоана 6:26–27).

Същата тази неделя, координаторката по усъвършенстването на учителите споделила историята. Тя изпълвала историята, за да научи на истинската причина за идването в Неделното училище за деца: да се дава и да се получава духовна храна.

Друг начин да се помогне на останалите да оприличат писанията със своя живот, е като ги помолите да вмъкнат себе си в текст от писанията. Например, ако някой постави себе си в Яковово 1:5–6, учението за молитвата става също толкова приложимо за него или нея, колкото е било за Джозеф Смит:

„Но ако [ми] не достига мъдрост, нека [поискам] от Бога, Който дава на всички щедро, без да укорява, и ще [ми] се даде. Но да прос[я] с вяра, без да се съмнява[м].“

Често пъти можем да оприличим писанията на нашия живот, като се запитаме: „Какво е искал пророкът, който записал този разказ, да научим от него? Защо е включил точно тези детайли?“ Когато си зададем тези въпроси относно историята на Енос, например, можем да открием съпоставка с нашите собствени преживявания с молитвата. Можем да научим, че понякога молитвата отнема прекалено много усилия и че Небесният Отец отговаря на нашите молитви. Също така можем да научим, че родителите оказват влияние върху своите деца, дори това да изисква много години от страна на децата, за да последват ученията на своите родители.

Когато оприличаваме писанията на ситуации от своя живот и помогнем на другите да направят същото, ще сме в състояние да видим силата на словото Божие във всеки аспект от своя живот.

КАРТИ

Можете да намерите карти в Ръководство към Светите писания, публикуваните от Църквата ръководства за уроците, списанията на Църквата и в библиотеката на сградата за събрание.

Как да използваме картите

Можете да използвате картите в уроците за:

- Да накарате учениците да намерят градовете, които са споменати в разказите, които изучавате от писанията и историята на Църквата.
- Да нарисувате опростени карти върху черната дъска.
- Да установите местоположението на интересуващите ви райони като страни, където пълновременните мисионери служат, или градовете, където има храмове.

НАИЗУСТЯВАНЕ

Когато наизустяваме стихове от писанията, цитати, химни и песни от Неделното училище за деца, те могат да бъдат източник на утеха, напътствие и вдъхновение за нас. Когато си ги припомним, това ще ни помогне да почувстваме влиянието на Светия Дух, където и да сме.

Наизустяването изисква обмислено, съсредоточено усилие. Можете да учите другите на техники за наизустяване, които ще са им от помощ. Също така можете да предложите вдъхновяващ за тях материал за наизустяване.

Как да помогнем на учениците да наизустяват

Следните идеи могат да са ви полезни при оказването на помощ на учениците да наизустяват. Докато разглеждате идеите, помнете, че тези, на които преподавате, ще помнят материала за по-дълго време, ако според тях е съдържателен. Бъдете сигурни, че те разбират значението на думите, които наизустяват.

Запишете на черната дъска, първата буква от всяка дума, която трябва да бъде наизустена

Върху черната дъска можете да напишете следните букви, за да помогнете на учениците да наизустят втория символ на вярата:

Н В Ч Х Щ Б Н З С С Г А Н З А П

Посочвайте буквите, докато повтаряте всяка съответстваща дума.

Разделете материала на кратки фрази или редици

Следват няколко примера за това, по какъв начин можете да използвате тази техника:

- Накарайте всички да повторят заедно кратките фрази, по една фраза наведнъж. Например, за да наизустят Притчи 3:5–6, учениците могат да повторят следните части от пасажа: (1) „Уповавай на Господа от все сърце,“ (2) „И не се облягай на своя разум.“ (3) „Във всичките си пътища признавай Него,“ (4) „И Той ще оправя пътеките ти.“
- Разделете учениците на групи. Дайте на всяка група една от фразите. Когато посочите към всяка от групите, накарайте ги да повторят своята фраза. За удобство, можете да накарате членовете на групите да повтарят наум, тихичко, фразата, отколкото да изговарят на глас думите. Когато учениците чуват фразите отново и отново, скоро те ще бъдат в състояние да ги повторят в подходящия ред.
- Повторете думите, фраза по фраза, като спирате, за да оставите учениците да кажат следващата фраза.
- Подгответе писмено копие на думите и изрежете фразите на ленти. След като кажете стиха няколко пъти, покажете лентите в разбъркан ред. Накарайте учениците да подредят разбърканите ленти.

Запишете върху черната дъска материала, който трябва да бъде наизустен

Накарайте учениците да прочетат материала няколко пъти. Постепенно изтривайте или покривайте все повече и повече думи, докато учениците наизустят материала.

Използвайте музика

Можете да използвате музика, за да помогнете на учениците да наизустяват. Това може да бъде интересен метод дори, за да учите възрастните и младежите.

Преговаряйте наизустения материал няколко пъти

Важно е да преговаряме материала, който наизустяваме. Докато решите по какъв начин да преговаряте материала, вземете в предвид продължителността на наизустяване. Кратките стихове от писанията могат да бъдат научени веднага. Нова песен може да бъде преподавана по един ред наведнъж. Част от специална програма може да отнеме няколко периода на преговор. Преразгледайте периодично материала с тези, на които преподавате. Окуражавайте ги да преговарят материала самостоятелно.

МУЗИКА

Първото Президентство казва:

„Вдъхновяващата музика е съществен елемент от нашите църковни събрания. Химните приканват Духа Господен, създават чувство на благоговение, обединяват ни като членове и ни предоставят начин да принасяме хваления на Господ.

Някои от най-великите проповеди са били изнесени чрез пеене на химни. Химните ни подбуждат към покаяние и добри дела, изграждат свидетелство и вяра, утешават изнемошелите, успокояват тъгуващите и ни вдъхновяват да издържим докрай“ (*Hymns*, IX).

Химните ни предоставят голямо вдъхновение и утеха в нашия живот, когато можем да ги наизустим и след това да си ги спомним във време на необходимост.

Старейшина Далин Х. Оукс окуражава всички членове на Църквата да използват химните по-често, за да укрепват себе си и другите:

„Чудя се дали използваме достатъчно на нашите събрания, в класовете си и в нашите домове, този изпратен ни от Небесата източник . . .

Трябва да използваме химните по-често, за да ни настроят за Господния Дух, да ни обединят и ни помогнат да преподаваме и научим нашето учение. Трябва да използваме химните по-добре в мисионерската работа, в класовете по Евангелието, на събранията на кворумите, на семейните вечери и при посещенията на домашните учители“ (из *Conference Report*, окт. 1994 г., 10, 13; или *Ensign*, ноем. 1994 г., 10, 12).

Усилвайте уроците си с музика

Можете да използвате музиката по различни начини, за да увеличите вашите уроци и да поканите Духа. Следват няколко примера.

Преподаване или преразглеждане на евангелски принцип

Повечето химни могат да ви помогнат да преподавате евангелските принципи или да преразгледате принципите, които вече сте обсъждали.

Когато използвате песен, за да преподавате даден принцип, можете да зададете на учениците въпроси, които да им помогнат да помислят върху посланието от песента или да окуражат дискусиата.

След като сте преподали даден евангелски принцип, можете да попитате тези, на които преподавате: „Кои от химните могат да ни помогнат да запомним този принцип?“ След това изпейте един от химните, които те са предложили. При децата можете да изпеете песента и след това да ги попитате по какъв начин песента е свързана с урока. След това можете да ги поканите да изпеят песента заедно с вас.

Изясняване на смисъла от писанията

Всеки химн в наръчника с химни на Църквата е съпроводен от препратки към писанията, които са подредени в индекс. Повечето песни в *Children's Songbook* също имат

препратки в писанията. Можете да се обърнете към тези препратки, за да намерите песни, които ще сработят за даден урок.

Помогнете на учениците да изградят и изразят своите свидетелства

Докато учениците пеят химни и други църковни песни, Духът може да им засвидетелства за истиността на преподаваните принципи. Има някои песни, на които самите думи са израз на свидетелство, затова при тяхното пеене хората могат да дадат своите свидетелства заедно. Подобни песни са: „Спасителят живее, знам“ (*Химни и детски песни*, стр. 38); „Чедо на Бога съм“ (*Химни и детски песни*, стр. 58); „За пророка ни славим Те, о, Боже“ (*Химни и детски песни*, стр. 36).

Президент Гордън Б. Хинкли обяснява по какъв начин музиката укрепила неговото свидетелство за пророка Джозеф Смит:

„Преди много години, на дванадесетгодишна възраст, бях поставен за дякон. Баща ми, който беше президент на нашия кол, ме заведе на първото за мене събрание на свещеничеството в кола. . . Заедно тези мъже издигнаха силните си гласове, някои с акценти от европейските земи, от които те бяха дошли като обърнати във вярата, всички пеещи тези слова с голям дух на убеждение и свидетелство:

„Славим пророка, който с Бога говори,
него Исус със прозрение дари.
Всички народи днес го възхваляват –
праведната църква възстанови.“

[„Славим пророка, който с Бога говори“,
Химни и детски песни, стр. 50]

Те пеели за пророка Джозеф Смит и докато го правели, до сърцето ми достигна голямото уверение за любовта и вярата в могъщия Пророк на тази диспенсация. В моето детство ме бяха учили много за него на събранията и класовете в нашия район, както и у дома; но преживяването ми по време на онова събрание на свещениците в кола беше по-различно. Тогава разбрах, чрез силата на Светия Дух, че Джозеф Смит наистина беше пророк Божий“ („Praise to the Man“, *Ensign*, авг. 1983 г., 2).

Завършване на урока и окуражаване на учениците да приложат евангелския принцип

В края на урока, един химн или песен може да обобщи преподавания принцип и да предаде мотивиращо послание. Например, в края на урока за спазване на заповедите, можете да накарате учениците да изпеят „Правда върши“ (*Химни и детски песни*, стр. 34).

Развивайте чувства на почитателност

Вие и вашето семейство можете да изпеете химни и други песни по време на семейните домашни вечери, семейните съвети и други събирания, за да развиете чувство на почитателност и да усилите семейното изучаване

на Евангелието. В учебна обстановка, докато учениците влизат в класната стая, можете да пуснете запис на музика или да накарате някой да свири на пиано. Това ще помогне за създаването на обстановка на почитателност и ще подготви учениците за урока.

Други начини, чрез които можете да развивате почитателност, включват свиренето на нежна музика, докато четете история или докато децата рисуват картини за урока. Или може да накарате някой да изпее песен, докато учениците разглеждат картини на истории от писанията.

Избор и подготвяне на подходяща музика

Когато избирате музика за даден урок, обърнете се към индекса в *Hymns and Children's Songbook* за химни и песни, които са свързани с темата на урока. Аудиокасетеите и компакт дисковете с църковна музика са изброени в *Church Materials Catalog*.

Уверете се, че музиката, която използвате и която не е в публикуваните от Църквата материали, отговаря на стандартите на Църквата (вж. „Музика“ раздел от *Church Handbook of Instructions*). Ръководителят по музика на района може да ви помогне да изберете и да подготвите подходящата музика.

Ако планирате да изпеете или да прочетете химн или песен, уверете се, че знаете достатъчно добре думите, за да обърнете повече внимание на тези, на които преподавате, отколкото на книгите с химните или песните.

Предложения за ръководенето на песни

Научете основните тактови модели за песни. Също така обърнете внимание на следните предложения:

- Когато дирижирате химн или песен, можете да използвате ръцете си, за да укажете степента и темпото или бързината на песента. За да укажете степента, задръжте ръката си в хоризонтална позиция и докато пеете думите, придвижвайте ръката си нагоре, за да покажете високите степени, и надолу, за да покажете ниските степени. Когато правите това, придвижвайте ръката си бавно, или бързо, за да покажете правилното темпо. Също така можете да нарисувате върху дъската модела за песента. Например, моделът на мелодията за началото на песента „Чедо на Бога съм“ (*Химни и детски песни*, стр. 58) би изглеждал нещо като това:

Чедо на Бога чедо в

- Вместо да използвате модела на потропване, за да водите дадена песен, обмислете използването на простото движение на ръката, което отразява думите в песента.

Помолете ръководителя по музика в района за помощ, ако чувствате, че се нуждаете от допълнителна помощ, за да се научите да дирижирате музика.

Използване на музика за преподаване на деца

Повечето деца са радост вземат участие в музикалните дейности. Привлекателните ритми на музиката помагат на децата да запомнят какво са пели, както и посланията на текста. Музиката може да разшири разбирането на децата за евангелските принципи и да укрепи техните свидетелства. Също така можете да използвате музиката, за да приветствате децата, да ги подготвите за молитва, да фокусирате тяхното внимание върху урока или да ги усмирите след дадена дейност. Музиката може да промени темпото на урока и да позволи на децата да използват своята допълнителна енергия.

Много уроци предлагат песни, които подсилват преподавания принцип.

Не трябва да сте умел музикант, за да използвате музиката във вашето преподаване. Ако сте добре подготвени и вие харесвате пеенето, децата ще се радват и ще научат музиката, която използвате. Следват няколко предложения, които да ви помогнат да използвате музиката, за да преподавате на деца.

Следният пример показва как учителят може да използва песента „Чедо на Бога съм“ (*Химни и детски песни*, стр. 58), за да научи децата, че са Божии чедата:

Знам една прекрасна песен, която казва, че сме Божии чедата. Когато пеете тази песен, слушайте внимателно, за да откриете какво прави за нас Бог.

Разбрахте ли защо сме Божии чедата? (Отговорите могат да включват, че Той ни е дарил с живот, дал ни е родители добри, Той бди над нас, за да раберем светите Му слова, чакат ни благословии от Него, когато Го почитаме [зачитаме].)

Сега нека изпеем песента отново. Този път слушайте, за да откриете къде ще се върнем, за да живеем във вечността.

Открихте ли при кого ще се върнем, за да живеем във вечността? (При Отца.)

Продължавайте с подобни въпроси, докато изтъкнете местата от песента, които ще помогнат на децата да разберат нейното послание.

МУЗИКА С ОБЯСНЕНИЯ (ИЗПЕЙТЕ ИСТОРИЯТА)

Можете да използвате музика и обяснения заедно, за да разкажете история или да споделите евангелско послание, което е свързано с урока. За този метод понякога се казва, че се нарича „изпейте историята“. По време на тази дейност, повечето истории или послания се изразяват посредством песните, които членовете на семейството или класа пеят. Кратки разкази свързват песните една с друга.

Вие също може да свържете музиката и обясненията, за да подготвите празнични програми или други презентации.

Пример за музика с обяснения

Следната комбинация от музика с обяснения може да бъде използвана в урок относно благодарността:

Обяснение: Бог много обича Своите деца. Един от начините, по които Господ показал Своята любов към нас, беше, като създаде за нас света. Псалм 136 ни учи да показваме благодарността си към Господ за създадената от Него земя:

„Славете Господа на господарите...
Който Един върши велики чудеса...
Който с мъдрост направи небесата...
Който простря земята върху водите...
Който направи големи светила...
Слънцето, за да владее деня...
Луната и звездите, за да владят нощта“ (стихове 3–9).

Обяснение: Земята, която Господ сътвори за нас, осигурява изобилие за всичките ни нужди. Трябва да славим Бог за „жътвата“ от благословии, които получаваме.

Обяснение: Ние трябва също така да отправяме своята дълбока благодарност към Господ за Неговото Единение, което може да ни очисти от греха и да ни дари вечен живот. Когато изразяваме благодарност за Неговата жертва, по-пълно осъзнаваме нейната сила. Това осъзнаване е поразително и смиряващо.

Песен: „Така удивен съм“ (*Химни и детски песни*, стр. 22).

Обяснение: Господ очаква от нас да споделяме своите благословии – да облечете голите, да нахраните гладните, да освободите пленниците и да дадете помощ на болните и страдащите, и да учите тези, които търсят истината. Когато вършим тези неща, ние показваме най-искрената си благодарност към Него за благословиите, които Той ни е дал.

Напътствия за подготвянето на музика с обяснения

- Обърнете се към тематичния индекс в книгата с химните, за списъка от песни с подобна тематика, които могат да бъдат използвани за тази дейност. Използвайте песни, които са познати на тези, на които преподавате.
- Ако ще използвате пиано, работете съвместно с пианист, за да подготвите песните или накарайте човека, който ще ръководи песните, да работи с него, или с нея. Уверете се, че пианистът знае кога да започне да свири всяка песен.
- Правете кратки обяснения между песните. Те могат да бъдат стихове от писанията, кратки истории, поеми, лични преживявания или цитати. Когато използвате тази дейност при децата, можете да им задавате въпроси и да позволите на децата да отговорят като част от обяснението. Това ще помогне на децата да разберат преподаденото от вас послание на Евангелието.

- Ако е подходящо, използвайте картини, за да помогнете на учениците да си представят историята или евангелското послание. Можете да позволите на децата да държат картини по време на изпълнението.

ПРЕДМЕТНИ УРОЦИ

Виж „Сравнения и предметни уроци“, стр. 163–164.

ШРАЙБ-ПРОЕКТОР (ВИЖ СЪЩО ЧЕРНАТА ДЪСКА)

Шрайб-проекторите, които са на разположение в някои библиотеки на сградите за събрание, са машини, които увеличават и проектират образи върху екран или стена. Те могат да бъдат използвани като заместители на черните дъски. Това е особено полезно, ако класът е прекалено голям и не всички могат да виждат черната дъска. Ако вашата библиотека в сградата за събрания има проекционен апарат, попитайте вашия библиотекар в сградата за събрания как да го използвате.

ШАБЛОННИ ДИСКУСИИ

Шаблонните дискусии се състоят от група от двама или повече членове на класа – или поканени гости, със специално познание или преживяване – на които е назначена тема за обсъждане. Шаблонните дискусии се напътстват от арбитър, обикновено това е учителят.

Можете да използвате шаблонните дискусии, за да представите информация или да обсъдите как да живеете според даден евангелски принцип или да разрешите проблем. Шаблонните дискусии дават на членовете на класа възможност да изразят своите мисли по широк кръг въпроси. Когато помолите член на класа да представи нов материал или да обсъди проблеми, интересувачи групата, те ще се ангажират с по-активно участие в ученето.

Как да се подготвим за шаблонна дискусия

1. Изберете тема, която е подходяща за урока и възрастта на членовете от класа. Подгответе относно тази тема въпроси, които да зададете на участниците в шаблонната дискусия.
2. Предварително изберете участници за шаблонната дискусия, които се чувстват комфортно да отговарят на въпроси пред групата. Ограничете участниците между трима и петима. Шаблонна дискусия с повече от пет може да отнеме прекалено много време и отделни участници могат да нямат достатъчно възможност, за да коментират темите. Ако желаете да поканите посетители със специално познание или преживяване, помнете, че е необходимо одобрението на епископа преди гост-говорителите да могат да участват (вж. *Church Handbook of Instructions, Book 2: Priesthood and Auxiliary Leaders* [1998 г.], 325).

3. Помогнете на участниците в шаблонните дискусии да се подготвят за дискусията. Обърнете внимание на следните предложения:
 - а. Помогнете им да разберат какво включва дискусията и какви са техните отговорности, включително изучаването и другите приготовления, които те трябва да извършат. Също така дайте им информация за възрастта и потребностите на членовете от класа, вида презентация, която желаете да се проведе и за продължителността на времето, което ще имат, за да представят своя материал.
 - б. Помогнете им да се съобразят с необходимата информация за тяхната част от дискусията.
 - в. Ако шаблонната дискусия ще представи нова информация или идеи, назначете на всеки участник по един аспект от темата, поне една седмица предварително, за да може той или тя да се подготвят за дискусията. Можете да дадете на участниците в шаблонната дискусия препратки към писанията, ръководства за уроците или други източници.
 - г. Ако членовете на шаблонната дискусия ще насочат вниманието си към един проблем, срещнете се с тях преди дискусията и им дайте списък с въпросите за обсъждане. Позволете на всеки да избере два или три въпроса, на които той или тя, желае да отговори.
 - д. Точно преди презентацията, дайте на членовете на шаблонната дискусия няколко минути, за да обменят идеи относно темите, които ще обсъждат.

Как да провеждаме шаблонна дискусия

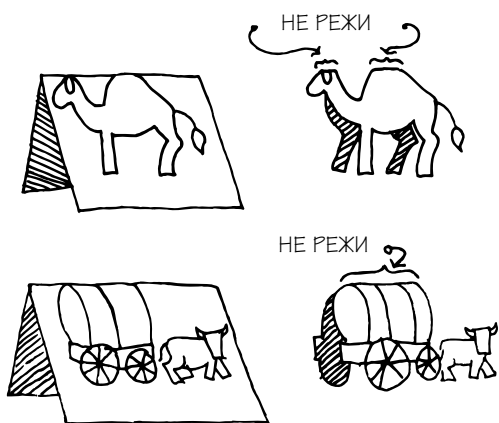
1. Подретете стаята така, че участниците в шаблонната дискусия да бъдат чути и видяни.
2. Когато настъпи време за шаблонната дискусия, представете нейните членове и темата, която ще обсъждат.
3. Когато вие или друг назначен арбитър напътства дискусията и задава въпроси, предоставете на всеки нейн член достатъчно време за отговор. До голяма степен успехът на шаблонната дискусия зависи от арбитъра. Този човек формира духовния тон за презентацията и напътства дискусията, като придържа забележките, фокусирани върху темата или проблема, като поддържа темпото ѝ и помага на всички участници в шаблонната дискусия да участват в нея.
4. Позволете на членовете на класа да задават въпроси на участниците в шаблонната дискусия.
5. След дискусията, обобщете заключенията, които са били споделени.

ХАРТИЕНИ ФИГУРКИ (ВИЖ СЪЩО ДИОРАМИ)

Учителите могат да използват хартиени фигурки, за да разкажат история или да илюстрират принцип в урока.

Как да направим хартиени фигурки

1. Сгънете на половина картонен лист.
2. Върху външната страна на картона нарисуйте фигурка. Внимавайте да не преминете върха на сгъвката, докато рисувате. След това можете да накарате членове на семейството или класа да оцветят и украсят фигурката.
3. Изрежете фигурката, като внимавате да не режете по мястото, където е сгъвката, а по протежение на изображението.

КАРТИНИ (виж също НАГЛЕДНИ МАТЕРИАЛИ)

Картините са ценен източник за укрепване на основната идея на урока и помагат на учениците да задържат вниманието си. Можете да намерите картини за преподаване на Евангелието в библиотеката на сградата за събрание, в Комплект картини от Евангелието, в публикуваните от Църквата ръководства за уроците и в списанията на Църквата.

Излагане на картините

Можете да изложите картините по различни начини. Например, можете:

- Да ги поставите върху перваза на черната дъска, върху статив или стол.
- Да накарате някой да ги държи.
- Да ги държите вие.

Не използвайте лепенки, за да прикрепвате картините към черната дъска или боядисани стени.

Как да преподаваме с картини

Картините могат да бъдат важна част от разказването на дадена история. Например, можете да помогнете на децата да преговорят дадена история, като ги накарате да поставят няколко картини в последователност и след това да накарате всяко дете да разкаже част от историята.

Използвайте творчески картините. Например, можете да изложите картина на Йоан Кръстител, кръщаващ Исус. След това можете да кажете, че: „Когато Исус живял на земята, Той поставил за нас да следваме примера. Той знаел, че нашият Небесен Отец е заповядал на всички да бъдат кръстени.“ След това можете да зададете следните въпроси:

- Какво се случва на тази картина?
- Какъв, казал Исус, че е правилният начин за кръщение?
- Кой кръстил Исус?
- Защо Исус казал на Йоан да Го кръсти?
- Защо Исус и Йоан влезли в реката?
- Защо е важно за нас да следваме примера на Исус и да бъдем кръстени като Него?

След като дискутирате по тези въпроси, можете да обобщите отговорите на учениците и да ги свържете с основната идея от урока.

Помнете, че художниците правят собствени интерпретации, когато създават картините. Следователно, не всички детайли от картината трябва да се взимат буквално. Осланяйте се на изложеното в писанията за миналото и за обстановката на събитието.

КУКЛИ

Куклите могат да бъдат използвани за драматизиране на урок или история, да се приветстват децата преди часа, да се дадат инструкции, да се изпеят песни, да се подпомогне нагледното представяне, да се задават въпроси или да се помогне на децата да останат съсредоточени.

Примери за кукли

ВЪПРОСИ

Виж „Преподаване чрез въпроси“, стр. 68–70.

ТЕАТЪР НА ЧИТАТЕЛИТЕ (ВИЖ СЪЩО ГРУПОВО ЧЕТЕНЕ; РЕЦИТАЦИИ)

В театъра на читателите, участниците използват сценарий, за да разкажат дадена история. Театър на читателите може да бъде направен в класа или да се изиграе пред публика.

Можете да използвате този метод, за да представите разказ от писанията, истории, поеми и друга информация. Също така можете да го използвате като част от специална програма за празници или специални събития.

Пример за театър на читателите

История: Авинадий, цар Ной и Алма

Процедура: Обяснете, че Бог изпраща един пророк на име Авинадий, за да предупреди хората на цар Ной да се покаят за греховете си. След това накарайте учениците да прочетат думите на цар Ной, на неговите нечестиви свещеници, на Авинадий, на Алма и на нефитите в Мосия 17:1–19 и 18:1, 7–11, 17, 30. Също така накарайте някой да играе ролята на разказвача, който чете историята между изявленията на хората от разказа.

Как да проведем театър на читателите

- Изберете материал, който подкрепя темата на урока. Подходящи материали могат да бъдат намерени в писанията, публикуваните от Църквата ръководства и списанията на Църквата.
- Разделете материала на части. Разпределете частите на участниците. Дайте на всеки участник частта на даден герой или на разказвача. Уверете се, че участниците имат достатъчно време, за да изучат своите роли, а също и че ги разбират.
- Ако ще изнасяте театър на читателите пред публика, накарайте участниците да практикуват четене на материала. Уверете се, че те говорят ясно, използват паузи, промени в силата и бързината на техните гласове, за да пресъздадат значението на посланието.

РЕЦИТАЦИИ (ВИЖ СЪЩО ГРУПОВО ЧЕТЕНЕ; ТЕАТЪР НА ЧИТАТЕЛИТЕ)

При рецитирането, участниците повтарят материала, който обикновено са наизустили. Рецитацията може да се извърши в клас или да се представи пред публика.

Можете да използвате този метод, за да представите разкази от писанията, истории, поеми и друга информация. Също така можете да я използвате като част от специална програма за празниците или за специални събития.

Пример за рецитация

Тема: Десетте заповеди

Процедура: В неделя, преди урока относно спазването на заповедите, дайте на всеки копие от „Десетте заповеди“ (Изход 20:3–17). Назначете на всеки от тях да научи по една от заповедите. По време на следващия урок накарайте всеки подред да изрецитира своята част.

Как да проведем рецитация

- Изберете материал, който подкрепя темата на урока. Подходящи материали могат да бъдат намерени в писанията, публикуваните от Църквата ръководства и списанията на Църквата.
- Разделете материала на части и ги разпределете на участниците. Дайте на всеки участник частта на даден герой или на разказвача. Уверете се, че участниците разбират своя текст и че имат достатъчно време, за да го научат.
- Ако ще провеждате рецитация пред публика, накарайте участниците да практикуват четене на материала. Уверете се, че говорят ясно, използват паузи, промени в силата и бързината на своите гласове, за да пресъздадат значението на посланието.

НАГЛЕДНО ПРЕДСТАВЯНЕ

При нагледното представяне, участниците изиграват дадена ситуация или драматичен момент, който се случва в ежедневието. Нагледното представяне помага на хората да приложат евангелските принципи в ситуацията от реалния живот, като намират разрешение на проблеми, обмислят последствията от различните избори и започват да разбират гледната точка на другите хора. Нагледното представяне може да бъде използвано, за да се представи или обобщат даден урок или да се симулира дискутиране на принцип в урока.

Бележка: Нагледното представяне не е същото като аналозиите. При аналозиите учениците *обсъждат* ситуацията или проблема. При нагледното представяне, участниците *изиграват* начина, по който хората биха се държали в определена ситуация.

Примери на нагледно представяне

- Дете е обещало на родителите си, че ще помогне да почистят къщата. Докато се подготвя да работи, някои приятели идват и го молят да играе с тях. Те искат да дойде с тях сега и да свърши своята работа по-късно. Нагледно представете какво той трябва да каже на своите родители и какво на своите приятели.
- Група приятели вървят по улицата. Намират портфейл с известна сума пари в него, но не знаят на кого принадлежи. Всеки от приятелите иска да направи нещо различно с портфейла. Нагледно представете какво те трябва да направят.

Как да използваме нагледното представяне

1. Подгответе тези, на които преподавате за нагледното представяне, като накратко им обясните проблема или ситуацията. Дайте им достатъчно информация, за да могат съдържателно да изиграят своите роли. Подчертайте, че те трябва да изиграят роля, а не да представят себе си.
2. Изберете участниците или попитайте за доброволци. Посочете кой ще играе всяка отделна част. Подберете колкото е възможно повече участници, понеже допускането на няколко човека, нагледно да представят дадена ситуация, често е по-успешно, отколкото да имаме само един, който да изиграе какво би се случило. (Нагледното представяне може да бъде подготвено, за да помогне на повече хора да участват и да намерят други решения.)
3. Дайте на участниците няколко минути, за да планират какво ще направят.
4. За да включите всички присъстващи, поканете тези, които не участват, да наблюдават внимателно.
5. След нагледното представяне, обсъдете и направете оценка на станалото, като зададете въпроси като „Какво мислите за този проблем?“ или „Възможно ли е това да се случи наистина?“ или „По какъв начин това нагледно представяне ви помогна да разберете какво да направите, ако това наистина се случи?“ Позволете на тези, на които преподавате, да определят начини за разрешаването на подобни проблеми в собствения си живот. Обсъдете различни решения.

Общи напътствия за нагледно представяне

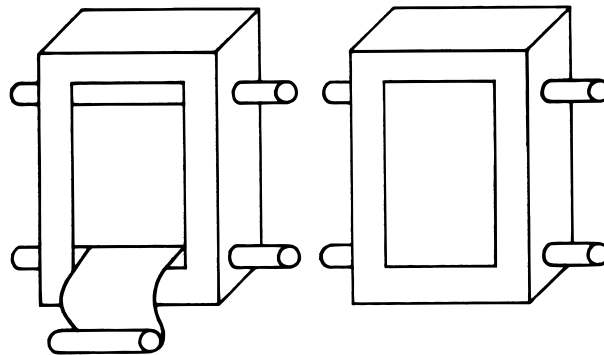
- Участието в нагледното представяне трябва да бъде доброволно. Не насилвайте никого да участва.
- Разиграйте действителни ситуации, които са свързани с урока и са важни за тези, на които преподавате.
- Хората свързват по-добре нагледните представяния на ситуацията, когато те лично са ги преживели. Все пак, бъдете предпазливи при подбора на ситуации за нагледно представяне. Въпреки че е важно проблемите да са възможно най-реалистични и значими, никой участник не трябва да бъде поставян в позиция, при която да играе своя собствен живот.
- Като учител, бъдете чувствителни към чувствата и държанкето на учениците. Приемайте грешките им и ги учете да ценят гледната точка на другите. Не позволявайте критикуването на участниците.
- Прости костюми като шапки или табелки с имена могат да допринесат за интереса към нагледното представяне, особено ако учите деца.

РОЛКОВА КУТИЯ

Както е показано по-долу, ролковата кутия е контейнер, който се използва за показването на картини, които

са били свързани заедно във вид на ролка. Това образователно пособие предоставя забавен за децата начин да разглеждат илюстрации, особено ако те самите са нарисували илюстрациите.

Ролковите кутии могат да бъдат използвани, за да се показват различни аспекти от даден евангелски принцип, като различни начини да се пази Неделният ден свят. Те също могат да бъдат използвани, за да се покаже история от писанията или от Църковната история.

Как да направим ролкова кутия

1. Изрежете отвор от страни на голяма кутия или картон. Отворът трябва да позволява показването на една картина наведнъж.
2. Изрежете две лепенки около 15 см. по-дълги от широчината на кутията. Можете да използвате дръжките на метла или картонени тръби.
3. Изрежете две дупки за дръжките от всяка страна на кутията, както е показано на илюстрацията на стр. 178.
4. Проврете дръжките през дупките.
5. Дайте на всяко дете лист хартия и молив или пастели. Накарайте ги да нарисуват различен аспект от даден евангелски принцип или различен пасаж от дадена история. Когато картините бъдат нарисувани, залепете краищата на картините заедно в подходяща последователност, за да образуват една ролка. Или можете да накарате децата да нарисуват различни части върху един дълъг лист хартия.
6. Закрепете краищата на ролката върху дръжките. Децата могат да използват малки кутии, моливи и дълги листове хартия, за да направят свои собствени ролкови кутии.

ПИСАНИЯТА, МАРКИРАНЕТО И ПИСАНЕТО НА БЕЛЕЖКИ В БЯЛОТО ПОЛЕ

Виж стр. 58–59.

ПИСАНИЯТА, НАИЗУСТЯВАНЕТО ИМ

Виж „Наизустяване“, стр. 171–172.

ПИСАНИЯТА, ЧЕТЕНЕ НА ГЛАС

Виж стр. 56.

ПИСАНИЯТА, УЧЕБНИ ПОМАГАЛА В

Виж стр. 56–58.

ПИСАНИЯТА, ПРЕПОДАВАНЕ ОТ

Виж „Преподаване от писанията“, стр. 54–59.

ИЗПЕЙТЕ ИСТОРИЯТА

Виж „Музика с обяснения (изпейте историята)“, стр. 174–175.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ КЪТЧЕТА

Образователните кътчета са образователни дейности, водени от различни учители. Учениците се разделят на различни групи и се редуват пред образователните кътчета. Във всяко образователно кътче даден човек води образователна дейност и стои в този район, за да предава същата информация или демонстрация на всяка група, която идва до образователното кътче.

Вие или водачът на всяко от образователните кътчета трябва да наблюдавате времето, за да сте сигурни, че групите изразходват едно и също време за всяка от образователните дейности. Можете да пуснете музика, за да означите, че е време групата да премине към следващото образователно кътче. Отделете време, за да обобщите преживяването с целия клас.

Примери за образователни кътчета

- Изложете предмети, които спадат към дадена тема и накарайте хората да опишат предметите. Например, можете да имате образователни кътчета за производството в дома и запасите от храна, вода, горива и комплекти за първа помощ.
- Накарайте учителите на различните образователни кътчета да обсъдят аспектите на семейните взаимоотношения като ролята на родителите, дисциплината или общуването.
- Накарайте някой, на всяко от образователните кътчета да изобрази различен човек от писанията. Нека всеки от тях да обсъди по какъв начин човекът, когото той или тя изобразяват, е пример на някой, който вярно живее според Евангелието.
- Направете образователни кътчета с обикновени играчки, игри или дейности, подобни на тези, които са играли децата на пионерите.

ИСТОРИИ

Всички харесват хубавите истории. Историите обогатяват уроците и пленяват вниманието на учениците, така

както малко други методи могат. Историите могат да бъдат използвани да се отговори на въпроси, да се представят или подсилват принципи или да се обобщят уроците. Те могат да бъдат особено полезни, за изясняването и преподаването на евангелски принципи, като се дават примери на праведен живот, достигайки по този начин до нивото на разбиране на всеки ученик.

Когато историите бъдат използвани добре, те направляват ценостите и емоциите на учениците. Те могат да им помогнат да приложат евангелските принципи, когато споделят големи събития от писанията в моменти на решения, трудности, изпитания и да получат благословиите от живот според Евангелието на Исус Христос. Историите правят принципите по-лесни за разбиране и запомняне. Те показват по-блестящ и вдъхновяващ начин как евангелските принципи могат да бъдат приложени в нашия живот. Например, за да учите относно вярата, можете да споделите обяснението на Алма, че ако имаме вяра, ние „се надява[ме] на неща, които не се виждат, но са истинни“ (Алма 32:21). Но ще направите вашето преподаване по-пълно, ако също така разкажете история, в която някой упражнява голяма вяра, подобна на историята на Давид, който отива да се бие с Голиат (вж. 1 Царете 17:20–50, по-специално стихове 26, 32–37 и 45–47).

Спасителят е Майстор-Учител и примерът, който трябва да следваме в цялостното си евангелско преподаване. Той често използвал истории в Своето преподаване. Неговите притчи са прекрасен пример за използването на историите в преподаването. Например, един законник Го попитал: „А кой е моят ближен?“ Той отговорил, като разказал история за един човек, който бил пребит и ограбен, докато пътувал от Ерусалим до Ерихон. Двама мъже минали покрай ранения човек, но третият, самарянин, спрял и се погрижил за него (вж. Лука 10:29–35). Когато Исус приключил притчата, попитал законника: „Кой от тия трима ти се вижда да се е показал ближен на изпадналия всред разбойниците?“ Човекът отговорил: „Онзи, който му показва милост.“ Тогава Исус отвърнал: „Иди и ти прави също така“ (Лука 10:36–37).

Избирането на истории

Когато избирате истории, задайте на себе си въпросите, изброени по-долу, за да сте сигурни, че историята е подходяща и ефективна. Тези въпроси и другите, които се намират в „Използване на подходящи методи“ (стр. 91) и „Използване на ефективни методи“ (стр. 92).

- Ще покани ли тази история Духа?
- Историята подхожда ли на свещеността на това, което преподавам?
- Дали историята ще поучи и укрепи тези, на които преподавам?
- Дали тя ще помогне на учениците по-добре да разберат преподавания принцип?
- Дали тя ще използва пълноценно времето от урока?

Различни видове истории

Можете да използвате истории от свои собствени преживявания. Също така можете да използвате истории за другите, като истории от писанията, от живота на ръководителите на Църквата и от живота на другите, които познавате или сте чели за тях. За определени цели можете да използвате истории, които са измислени, като притчите или басните.

Лични преживявания

Споделянето на лични преживявания може да окаже силно влияние върху подпомагането на другите да живеят според евангелските принципи. Когато разказвате история относно ваше лично преживяване, вие сте в качеството си на жив свидетел за евангелските истини. Ако говорите истинно и с искрено намерение, Духът ще потвърди истината на вашето послание в сърцата на тези, на които преподавате. Личните преживявания на тези, на които преподавате, също могат да имат силно благотворно влияние.

Старейшина Брус Р. МакКонки учи: „Може би съвършеният модел за представяне на подтикващите към вяра истории е да се преподаде онова, което е било намерено в писанията и след това да се постави печатът на живата действителност върху него, като се разкаже подобно... нещо, което се е случило в нашата диспансация, на нашите хора и – в най-идеалния случай – на нас като индивиди“ („The How and Why of Faith-promoting Stories“, *New Era*, юли 1978 г., 5).

При споделянето на лични преживявания, вие и тези, на които преподавате, трябва да помнят следните предупреждения:

- Не говорете за свещени неща, освен ако не сте подтиквани от Духа. Господ е казал: „Помнете, че онова, което идва свише, е свещено и трябва да бъде изговаряно с грижа и с ограничение от Духа“ (У. и З. 63:64).
- Избягвайте сензационността, което означава да се каже нещо, за да се предизвика изумление. Също така избягвайте опитите да се предизвикват силни емоции у хората, на които преподавате.
- Не преувеличавайте своите преживявания по никакъв повод.
- Не разказвайте преживявания, за да привлечете вниманието към себе си.
- Не говорете за изминали грехове или прегрешения.

Истории относно другите

Писанията и историята на Църквата са изпълнени с истории относно мъже, жени и деца, които са приложили евангелските принципи в своя живот. Например, можете да преподавате за молитвата, като разкажете историята на Енос, молец Господа за себе си, своите хора и враговете си. Също така можете да преподавате за молитвата, като използвате историята за молитвата на

Джозеф Смит в свещената горичка. Има и много поучителни и трогателни истории от живота на верните светии от последните дни днес, които можете да споделите. Когато споделяте истории относно другите, помнете следните напътствия:

- Подобно на личните преживявания, бъдете сигурни, че действате в хармония с Духа. Избягвайте сензациите и не украсявайте историите, които споделяте.
- Бъдете сигурни, че разказвате правилно историите. Не споделяйте истории относно другите, които може и да не са истина или да включват елементи, които не са истини. Преди споделянето на дадена история, обърнете се към източника и потвърдете, че онова, което казвате, е вярно.
- Ако историята не е била отпечатана или споделена публично, сдобийте се с разрешение от човека, чиято е тази история, преди да я разкажете.

Измислени истории

Има и място за измислените истории в евангелското преподаване. Можете да научите как да използвате измислените истории, като научите по какъв начин Спасителят е използвал притчите в Своето преподаване. Той разказал за един разумен човек, който построил къщата си върху канара и за един неразумен човек, който построил своята къща върху пясък (вж. Матей 7:24–27), за една жена, която помела къщата си, за да намери монетата, която била загубила (вж. Лука 15:8–10) и за блудния син, който разпилял имота си, но който бил посрещнат добре от своя баща (вж. Лука 15:11–32). Ако сме възприемчиви към Духа, можем да научим велики истини от тези и много други притчи, които Спасителят преподавал.

Както обяснява Ръководството към Светите писания, притчите са сравнения. Те учат на духовни истини като ги сравняват с материалните неща или ситуации (вж. Ръководство към Светите писания, „Притчи“). Това важи за всички измислени истории, които правилно преподават евангелските принципи. Историите могат да направят евангелските принципи лесни за разбиране, ясни за представяне и лесни за запомняне. За предложението по използването на сравнения за преподаването на евангелски истини, виж „Сравнения и предметни уроци“, стр. 163–164.

Когато се подготвяте да използвате измислени истории, помнете следните напътствия:

- Уверете се, че тези, на които преподавате, разбират, че историите не са действителни.
- Подобно на другите истории, уверете се, че измислените истории са подходящи, изискани и в хармония с Духа.

Лиахоната често съдържа измислени истории, които могат да бъдат използвани, за да се допълнят и обогатят уроците. За примери на ефективно използване на историите в евангелското преподаване, изучавайте речите от общата конференция.

Напътствия за подготвянето и разказването на история

- За разказването на дадена история трябва да има причина. Не използвайте историята единствено, за да забавлявате тези, на които преподавате. Свържете историята с евангелски принцип, който е част от основната идея или тема на урока.
- Ако историята не е измислена, трябва да обясните това на класа.
- Подбирайте вдъхновяващи истории от своя живот, от писанията, от списанията и ръководствата на Църквата, от историята на Църквата и от живота на висшите ръководители. Когато споделяте истории от своя живот, избягвайте разказването на отминали злодеяния или грехове.
- Помнете, че трябва да използвате истории, които са подходящи за възрастта на групата, на която преподавате.
- Преди да разкажете историята на тези, на които преподавате, прочетете я внимателно няколко пъти, за да се запознаете с нея. Когато направите това, вземете решение дали ще разкажете историята със свои думи. Историите, които са изгълнени с изразителен диалог и описания, могат да бъдат по-ефикасни, ако бъдат прочетени.
- Определете за колко време ще разкажете историята. Ако историята трябва да бъде съкратена, включете само тези характеристики и събития, които са необходими за нейното лесно проследяване.
- Ако разказвате историята със собствени думи, очертайте в общи линии, върху хартия или в ума си, последователността на събитията от историята. Практикувайте разказването на историята на глас, със собствени думи. Използвайте думи и описания, които са интригуващи и описателни.
- Планирайте как да помогнете на учениците да си представят историята в своите умове. Можете да възбудите интереса към историята като използвате картини или други визуални материали, като рисунки върху черната дъска или предмети, които са свързани с историята. Например, преди да разкажете историята за излизането на бял свят на Книгата на Мормон, можете да покажете картина на Мороний, заравящ златните плочи в хълма Кумора. Можете да зададете въпроси като „Какво става на тази картина?“ или „Защо Мороний прави това?“
- Започнете историята по интересен начин, използвайте думи, които възпроизвеждат ясна картина на действащото лице и обстановката. Например, за да представите описанието на Спасителя, утешаващ бурята, можете да прочетете от писанията: „И, ето, голяма буря се подигна на езерото, дотолкова, щото вълните покриваха ладията“ (Матей 8:24).

- Изпитвайте удоволствие от разказването на истории. Разказвайте ги с естествена интонация на гласа, с интерес и убеждение.
- След като разкажете историята, обсъдете заедно с учениците по какъв начин преподаваният принцип в историята е приложим за техния живот.

Допълнителни предложения за разказване на истории на малки деца

- Имайте предвид възрастта на децата, приспособявайки историята към техния времеви период на внимание и разбирането им.
- Планирайте начини, за да включите децата в историята. Например, можете да ги накарате да държат картините или да повтарят фразите.
- Преди да разкажете историята, обяснете думите в нея, които децата може и да не разбират. Това ще ви помогне да я разкажете, без да бъдете прекъсвани.
- Ако четете от книжка с картинки, често спирайте, за да покажете на децата картинките от историята. Показвайте картините достатъчно дълго, за да може всеки да ги види, преди да продължите нататък.
- Ако децата правят коментари или задават въпроси, давайте им прости и сбити отговори. След това продължавайте с историята.
- Малките деца обичат повторението на историите. Ако ще повтаряте историята, започнете я и след това попитайте: „Какво се случва след това?“ Можете да подхвърляте бобената торбичка или мека играчка към едно от децата и да го помолите да каже нещо за историята. След това същото дете може да подхвърли бобената торбичка към друго дете и така, докато историята завърши.
- Съберете различни пасажи от дадено описание в писанията. Назначете различни ученици да прочетат писанията в последователност.
- На децата може да им харесва да седят на пода пред вас, докато разказвате историята.
- Може да е забавно за децата да изиграят историята, след като са я чули.

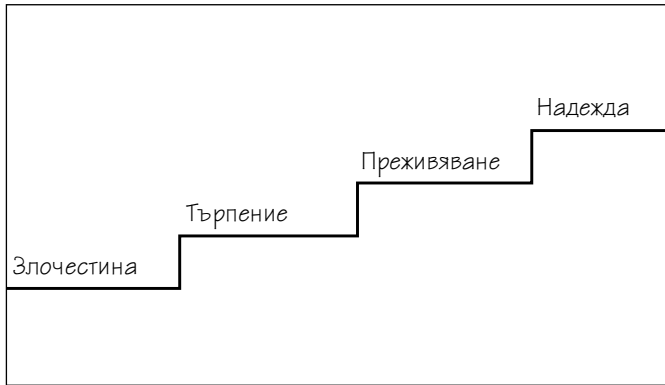
НАГЛЕДНИ МАТЕРИАЛИ (виж също КАРТИНИ)

Ние учим посредством всичките си сетива. При нормална образователна обстановка сме склонни да се ослабваме най-вече на изречените думи. Но учителите, които желаят да увеличат способността на учениците да разбират и научават, ще използват също и нагледни материали. Повечето хора ще научават по-добре и ще помнят по-дълго, когато представите идеите, използвайки картини, карти, написани словосъчетания или други нагледни материали, вместо просто да говорите.

Следните примери са някои неща, които можете да постигнете посредством нагледните материали.

Изясняване на взаимоотношението между идеите, хората или местата

Една учителка от Обществото за взаимопомощ искала да помогне на сестрите по-добре да разберат по какъв начин Римляните 5:3–4 показва взаимоотношението между злочестината и надеждата. Тя нарисувала проста схема:

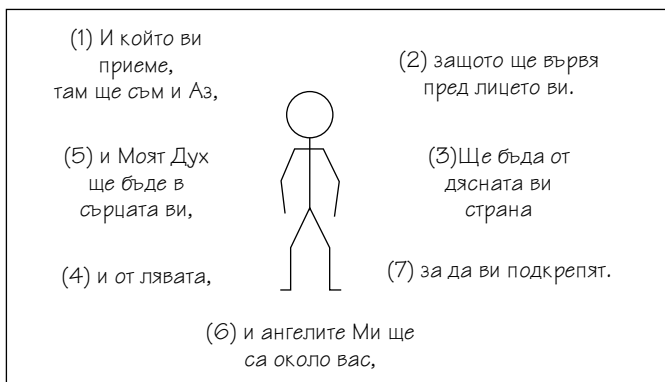

След това помолила сестрите да обсъдят по какъв начин злочестината води до търпение, като ги приканила да дадат специфични примери от своя собствен живот. Докато сестрите продължавали по простата схема, открили важността на злочестината, търпението, преживяването и надеждата в своя живот.

Един от класовете в Неделното училище изучавал историята за случилото се по пътя към Емаус (вж. Лука 24:1–35). Учителят използвал картата, намираща се в писанията, за да помогне на членовете на класа да разберат разстоянието между Ерусалим и Емаус. След това той им показал карта на техния град с подобно разстояние между две познати за тях места. Това помогнало на учениците да разберат приблизително колко време би отнело да се извърви това разстояние, помагайки им по този начин по-добре да оценят какво се е случило по време на разговора между Исус и Неговите ученици.

Предизвикване на емоции и предоставяне на духовно уверение

Един учител използвал черната дъска, за да илюстрира Учение и Завети 84:88 на класа от мисионери. Той искал мисионерите да почувстват, че Господното влияние може да ги обкръжи. Той илюстрирал всяка фраза от писанията по следния начин:

Това обикновено подреждане на думите от стиховете в писанията позволило на мисионерите да почувстват по пронизателен начин обещанието за защита от Господ. Последвала интересна дискусия, когато учениците били поканени да обсъдят своите притеснения относно мисионерската работа и своята увереност в обещанието на Господ, че ще им помогне.

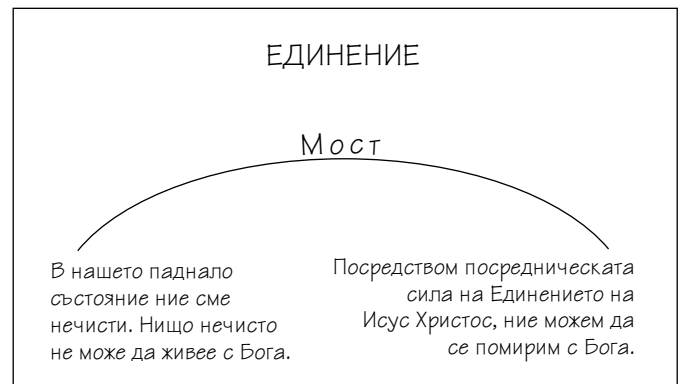
Помогнете на учениците да разберат последователността

Нагледните материали могат да помогнат на тези, на които преподават, да разберат последователността на определени събития. Например, времевите линии могат да помогнат на учениците да разберат последователността на събитията, докато изучават подобни теми като служението на Исус, мисионерските пътувания на Павел или ранната история на Църквата.

Помогнете на учениците да разберат принципите

Когато учениците видят последователността на събитията в писанията, често пъти те могат да разберат принципите по-ясно. Повечето членове на Църквата са били учени нагледно на плана за щастие. Представянето на схема на доземния живот, земния живот, живота след смъртта, за съда и трите царства на слава, е от полза за разбирането ни на последователността на събитията в плана.

Нагледните материали увеличават разбирането на учениците за неосезаемите принципи. Например, можете да представите посредническата сила на Христовото Единение със следната илюстрация:

Помогнете на учениците да запомнят

Урок за подпомагането на бедните и нуждаещите се може да бъде подсилен с използването на картината „Христос и богатият млад мъж“. На тази картина, Спасителят сочи на младия мъж хората в нужда и казва: „Иди продай все що имаш и дай на сиромасите, и ще имаш съкровище на небето; и дойди и Ме следвай“ (Марка 10:21). Тази картина може да помогне на учениците да помнят да служат на тези в нужда.

БЕЛИ ТАБЛА

Виж „Черната дъска“, стр. 162–163.

РАБОТНИ ЛИСТОВЕ

Работните листове осигуряват дейности с писане, които помагат на учениците да оценят своето разбиране по евангелския принцип, да научат нова информация или да прегледат ключови понятия. Можете да подготвите работен лист, за да се запознаете, да подчертаете или прегледате важни части от урока. Работният лист също така може да послужи като напомняне за даден урок на тези, на които преподавате, който те могат да вземат у дома и да го споделят със своите семейства.

Примери за работни листове

Работен лист за самооценка

Можете да използвате работния лист, за да помогнете на хората да оценят доколко евангелският принцип, в настоящия момент, е част от техния живот и да открият областите, в които могат да напреднат. Използвайте работния лист, подобно на този по-долу, в началото на урока. Обяснете, че ако някой отговори с *не*, на който и да е от въпросите, урокът ще му помогне да разбере как по-добре да живее според дадения принцип и ще му предложи един или два начина за усъвършенстване.

Какъв пример давам аз?

Да	Не	
☐	☐	Изслушвам ли с уважение мнението на другите?
☐	☐	Говоря ли винаги положително за другите?
☐	☐	Отнасям ли се към членовете на своето семейство с любов?
☐	☐	Честен ли съм на работното място?
☐	☐	Добър човек ли съм?
☐	☐	Пазя ли речта си чиста и неопетнена?
☐	☐	Спретнат и чист ли съм във външния си вид?
☐	☐	Спазвам ли заповедите?
☐	☐	Чета ли редовно от писанията?
☐	☐	С радост ли помагам на другите?
☐	☐	Гледам ли единствено благотворни филми и телевизионни програми?
☐	☐	Чета ли единствено вдъхновяващи книги или списания?
☐	☐	Отнасям ли се егоистично към своето време и таланти?
☐	☐	Може ли да се разчита на мен?

Свързаност

Избройте различни имена на пророци в една колонка и в друга колонка избройте с какво са известни. Накарайте учениците да свържат пророците със събитията, както е показано по-долу.

Лехий	—	водил 2 000-те млади войни
Нефи	—	съкращава Книгата на Мормон
Еламан	—	извел своето семейство извън Ерусалим
Мормон	—	скрил златните плочи в Кумора
Мороний	—	взел пиринчените плочи от Лаван

Може да накарате учениците да свързват знания от различен брой евангелски теми. Например, те могат да свържат Символът на вярата с правилните поредни номера, или да свържат свещеническите задължения с правилните свещенически служби.

Хронология

Подгответе работен лист върху който са изброени няколко исторически факти или части от история в писанията. Накарайте учениците да ги номерират в подходящ ред. Например:

- Христос посещава нефитите. (3)
- Мормон умира. (4)
- Лехи напуска Ерусалим. (2)
- Цивилизацията на яредитите процъфтява. (1)
- Джозеф Смит получава златните плочи. (5)

Попълнете празните места

Подгответе изречения с липсващи думи. Накарайте учениците да попълнят празните места с правилните думи. Подгответе отговорите в *ключ*, в разбъркан ред. Например:

„Но ако някому от _____ не достига _____, нека _____ от Бога, Който _____ на _____ щедро, без да _____, и _____ му се _____“ (Яковово 1:5).

Отговори: укорява, вас, дава, всички, ще, мъдрост, даде, иска

Приложение на писанията

Можете да използвате работните листове, за да прегледате и приложите материала от настоящия урок и от предходни уроци. Подберете няколко стиха от писанията, които са свързани с наскоро изучаваната евангелската тема. С тези, на които преподавате, прегледайте стиховете от писанията, като се уверите, че те ги разбират. След това напишете стиха от писанията върху дъската. Представете кратка аналогия (вж. „Аналогии“, стр. 161–162). Помолете тези, на които преподавате, да изберат поне един от стиховете и да го отнесат към дадена аналогия.

Разбъркване

Разбъркването може да бъде използвано по различни начини. Например:

- Разбъркайте буквите в думите. Накарайте учениците да ги подредят, за да изпишат думите. Следният работен лист съдържа разбъркани думи, свързани с уменията, необходими на мисионерите:

ЗЧМИАУВА (Изучавам) ЯИШ (Шия)
 ТОЧВГА (Готвач) ДЕЖЮТЬ (Бюджет)
 ТЯИЮ (Ютия) ЕВДОПАПАР (Преподавам)
 ЖНЕУЕПИРАН КНОБСОИ (Обноси)
 (Упражнение)
 ТОСИДВЕТЕВЛС ТИСЧ (Чист)
 (Свидетелство)

- Разбъркайте думи и накарайте учениците да ги подредят, за да завършат дадена фраза, стих от писанията, заглавие на песен или символ на вярата. Например:
 ще заповядал отида които Аз, и ще Господ е сторя нещата („Аз ще отида и ще сторя нещата, които Господ е заповядал“ [1 Нефи 3:7].)

Напътствия за направата и използването на работни листове

- Информацията и идеите от ръководствата за уроците и списанията на Църквата могат да бъдат приспособени така, че да се направят интересни работни листове.

- Работните листове трябва да са подходящи за възрастта на учениците. Те трябва да поучават и да са приятни. Не трябва да бъдат прекалено трудни.
- Учениците могат да работят самостоятелно или класът може да бъде разделен на малки групи, като всяка група работи по даден работен лист. Информацията от работния лист може да бъде написана върху черната дъска, а класът може да го попълва заедно.
- Имайте на разположение достатъчно моливи или химикалки за всички ученици.
- Работните листа не трябва да отнемат много време. Въпреки това, трябва да предоставите достатъчно време на членовете от класа, за да ги завършат.
- След като предоставите на всички достатъчно време, за да завършат работния лист, прегледайте отговорите.
- Помогнете на всички да се почувстват успели в попълването на работния лист. Помогнете на всеки, който има трудности.

Ж

КУРС ПО ПРЕПОДАВАНЕ НА ЕВАНГЕЛИЕТО

Помагало за инструктора на курса

Цел на курса Този курс осигурява основата, която ще помогне на членовете на Църквата да станат по-ефективни евангелски учители в своите домове и в Църквата. Уроците в курса са устроени така, че да бъдат преподавани като част от организиран за целта клас. Те също така могат да бъдат изучавани индивидуално или семейно.

Преглед на курса Господ ни е заповядал да „се поучава[ме] един друг за учението на царството“ (У. и З. 88:77). Като Майстор-Учител Той е дал примера за нас, да Го следваме. В откровение от последните дни, Той е дал специфична заповед относно начина ни на преподаване (вж. например, У. и З. 42:12–14; 50:13–22; 59:9; 88:122). Неговият пример и заповеди ни напътстват в нашия стремеж към усъвършенстване като учители.

Урок 1, „Важността от преподаване на Евангелието според Божия план“, поставя тона на цялостния Курс по преподаване на Евангелието. Той е фокусиран върху Господното величествено намерение да ни научи на плана на изкупление. Урокът учи, че ние можем да помогнем в това свещено дело.

Уроци 2, 3 и 4 представят три основни принципа на евангелско преподаване: „Обичайте тези, на които преподавате“, „Преподавайте чрез Духа“ и „Преподавайте учението“.

Урок 5, „Приканете към усърдно изучаване“, е фокусиран към подпомагането на всеки да поеме своята отговорност за изучаване на Евангелието. Уроци 6 и 7 са озаглавени „Създайте образователна атмосфера“ и учат как да предотвратим и да разрешим проблемите, които биха възникнали в учебни ситуации. В уроци 8 и 9, озаглавени „Използвайте ефективни методи“, вие учите и обсъждате ефективното използване на разнообразни образователни методи. Урок 10, „Подгответе всичко необходимо“, учи как да се планират уроците.

В уроци 11 и 12 вие ще помогнете на членовете на класа да приложат всичко, което са научили от първите десет урока. Урок 11, „Доразвийте талантите си“, помага на членовете на класа да направят лични планове за усъвършенстване и им показва по какъв начин многото достъпни източници в района могат да им помогнат да доведат до успешен завършек плана си. Урок 12, „Заемете се и преподавайте“, предоставя на членовете на класа възможността да се учат едни други, като споделят наученото по време на курса.

Организация на курса За информация по провеждането на курса, кой да го посещава и приспособяванията, които могат да бъдат направени, виж *Усъвършенстване процеса на преподаване на Евангелието: Наръчник на ръководителя*, стр. 10.

Подготовка за преподаване на курса Препоръчва се да прочетете всичките дванадесет урока, преди да започнете курса. Това ще ви помогне да видите по какъв начин уроците са съставени, за да осигурят основата на евангелското преподаване. То също така ще ви насочи към принципите на евангелското преподаване, които трябва да давате за пример, докато преподавате курса.

Използването на публикувани от Църквата материали

В допълнение към тази книга, ще се нуждаете от писанията и „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*. Също така можете да използвате материалите, изброени в „Източници на Църквата за преподаване на Евангелието“, стр. 105 от тази книга.

Свържете се с библиотекаря на сградата за събрания, за да узнаете за достъпните източници в библиотеката на сградата за събрания.

Работа с членовете на класа

Материалите, от които членовете на класа ще се нуждаят

Членовете на класа трябва да носят своите писания за класа. В допълнение, те трябва да носят тетрадка или дневник, в които да си водят записки за своите задания и мисли. Всеки член на класа трябва да носи екземпляр от тази книга в клас.

Да помогнем на членовете на класа да взимат участие

Всеки урок включва инструкции, които да помогнат на членовете на класа да играят важна част в образователното преживяване. Например, членовете на класа могат да пишат в своите тетрадки, да изразяват своите идеи или да споделят лични преживявания. Когато подготвяте урока, уверете се, че планирате достатъчно време за членовете на класа, за да участват в тези дейности.

Задания

Уроците в този курс съдържат два различни вида задания:

1. Покана да се подготви част от урока. Тези задания са изброени в „Подготовка“, раздел на много от уроците. Те дават възможност на членовете на класа да участват и да се учат едни други. Вие трябва с молитва да определите на кои членове на класа може да се даде това назначение. При даването на заданието, предоставете време на членовете на класа да се подготвят.
2. Задания за практикуване на определени принципи извън клас. Тези задания са важна част от курса, защото ще помогнат на членовете на класа да продължат да се усъвършенстват като учители. Вие трябва да давате тези задания в края на всеки урок.

Подкрепата за отделни членове на класа

В допълнение към преподаването на уроците в курса, трябва да отделите време, за да подкрепите отделни членове на класа. Членовете на класа ще постигнат по-голям успех, когато се свързват с тях между уроците, за да ги окуражите и им помогнете. Те могат да пожелаят да поговорят за преживяванията, които имат, докато прилагат принципите, преподавани на уроците.

Обещанието за божествена подкрепа

Помислете върху бележката към учителя на стр. 234. Когато упражнявате вяра, молите се за подкрепа и прилагате принципите, които ще преподавате на този курс, вие ще помогнете на членовете на класа да се превърнат в „оръдие в ръцете Божии и да доведат [другите] до знанието за истината“ (Алма 17:9).

Лично и семейно изучаване на курса

Ако Курсът по преподаване на Евангелието не се провежда във вашия район или ако не сте в състояние да го посещавате, можете сами или заедно с членовете на своето семейство да изучавате уроците. Въпреки това, личното или семейно изучаване не е замислено да замени участието в курса, когато сте поканени. Ще придобиете много повече, когато се срещате с другите, за да споделяте идеи и учите съвместно за начините на усъвършенстването ви като учители.

Основни точки за самостоятелното или семейно изучаване

Прочетете „Помагала за учителя“, на стр. 186–187. Приспособете предложенията за своята ситуация.

Направете лично обещание. Изучаването ви ще бъде по-продуктивно, ако започнете с лично обещание за усъвършенстване и с желание прилежно да завършите курса.

Изучавайте последователно уроците и не се опитвайте да преминавате повече от един урок на седмица. Ще ви е нужно време между уроците, за да приложите наученото.

Водете си записки. Воденето на записки за вашето развитие е важна част от Курса по преподаване на Евангелието. В уроците има възможност да си водите бележки, да записвате впечатления, планове, преживявания и напредъка свързани с курса.

Изпълнявайте докрай заданията. Вашите усилия за усъвършенстване ще бъдат успешни единствено, когато превърнете в дела онова, което сте научили. Към всеки урок има задание, което да ви помогне да приложите принципите към реални учебни възможности. Изпълнявайте заданията точно. Запишете в своята тетрадка оценката си на усилията и прогреса ви.

Ако учите заедно с членове на семейството, организирайте изучаването така, както бихте го направили в клас. Можете да се редувате в провеждането на дискусии. Прочетете писанията, предложени в уроците, обсъдете въпросите и попълнете заданията.

Ако учите сами, представете си, че сте в клас. Какво бихте добавили при обсъждането на темата от урока? По какъв начин бихте отговорили на зададените въпроси? Запишете мислите си във вашата тетрадка. Виж „Разработване на личен план за изучаване на Евангелието“, стр. 16–17, предложения за провеждане на по-ефективното изучаване.

Ако учите сам, намерете някой, на когото можете да се отчитате. Вашето лично изучаване ще се подобри, ако има някой, с когото да споделяте своите мисли и идеи. Може би ще помолите член на семейството, приятел, ръководител на свещеничеството или помощна организация. Споделете с този човек вашите цели, планове и резултатите от вашите усилия.

Важността от преподаване на Евангелието според Божия план

Урок
1

Цел Да помогне на членовете на класа да увеличат своето желание да подпомогнат Господното дело, като преподават Неговото Евангелие.

Бележка за учителя В Своята загриженост, нашият Небесен Отец е предоставил учители, които да помогнат на Неговите деца да научат какво трябва да направят, за да получат вечен живот. Всеки от нас е облагодетелстван от евангелското преподаване и всеки от нас е получил заповедта да преподава Евангелието на другите. Вашите усилия в преподаването на този курс са част от това велико дело.

Следните изявления на президент Гордън Б. Хинкли отразяват посланието, което вие трябва да предадете на членовете на класа чрез този курс:

„Ние трябва да укрепим себе си и нашите хора, да накараме нашите учители да говорят по-скоро от сърцето си, отколкото от книгите, да пресъздадат своята любов за Господа и това прекрасно дело, та по един или друг начин това да придаде ентузиазъм в сърцата на тези, на които преподавате“ (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997 г.], 619–620).

„Имаме да вършим работа, вие и аз, толкова много работа. Нека навием ръкави и се захванем за нея, с нова отдаденост, доверявайки се на Господ... Можем да се справим, ако бъдем изгълнени с молитва и бъдем верни. Можем да се справим по-добре, отколкото някога сме се справяли“ (из *Conference Report*, апр. 1995 г., 117; или *Ensign*, май 1995 г., 88).

С това послание в основата си, настоящият урок поставя тона на целия Курс по преподаване на Евангелието.

- Подготовка**
1. С молитва изучавайте pasajите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите според целта на урока.
 2. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Важността от преподаване на Евангелието според Божия план“ (стр. 2–10).
 3. Поощрете членовете на класа да идват в клас със своите писания и тетрадки. Ако е необходимо, срещнете се с член от епископството, за да обсъдите осигуряването на тетрадки за членовете на класа.
 4. Снабдете се с достатъчно екземпляри от *Преподаването – няма по-велико призвание*, за да дадете на членовете на класа, които все още не са получили.

Предложение за развитието на урока Приветствайте членовете на класа в курса. Ако не ги познавате или ако те не се познават един друг, поканете ги да се представят накратко.

Уверете се, че всеки член на класа има тетрадка, която да използва по време на урока. Обяснете, че целта на тетрадките е да се записват бележки, впечатления, планове, преживявания и развитието, свързани с Курса по преподаване на Евангелието.

Учителите по Евангелието оказват въздействие върху живота на много хора.

История

Споделете следната история, разказана от президент Томас С. Монсън:

„Имаше една учителка в Неделното училище – тя никога не ще бъде забравена, винаги ще си я спомняме. Срещнахме се за първи път една неделна сутрин. Тя придружаваше президента на Неделното училище в класната стая и ни беше представена като учителката, която в действителност е помолила за възможността да ни преподава. Научихме, че е била мисионерка и обичала младите хора. Казваше се Луси Герц. Беше красива, вежлива и проявяваше интерес към нас. Тя помоли всеки член на класа да се представи и след това зададе въпроси, които ѝ дадоха обща представа и усет за обстоятелствата около всяко момче и момиче. Тя ни разказа за своето детство... Никога не повиши тон. По някакъв начин грубостта и буйността не бяха съвместими с красотата на нейните уроци... Тя в действителност накара писанията да оживеят пред нас. Лично се запознахме със Самуил, Давид, Яков, Нефи и Господ Исус Христос. Нашето познание за Евангелието растеше. Подобри се и нашето поведение. Любовта ни към Луси Герц не познаваше предел...“

Годините отминаваха... Момчетата и момичетата, които учиха, които се смееха, които растяха под напътствието на тази вдъхновена учителка на истината никога не забравиха нейната любов или нейните уроци“ (из Conference Report, апр. 1992 г., 81–82; или *Ensign*, май 1992 г., 59–60).

Свидетелствайте на членовете на класа, че техните усилия да преподават Евангелието на Исус Христос може по същия начин да докоснат живота на много хора. Изразете своите чувства относно важността на призованието да преподаваш.

Цитат

Накарайте член на класа да прочете следното изявление на старейшина Джефри Р. Холанд:

„Със сигурност най-висшата и свята цел на човешкото ни съществуване за всеки от нас е да „дойде при Христа“; да спазва Неговите заповеди и да следва Неговия пример, докато стигнем при Отца. За да помогнем на другите също да направят това – да преподаваме, да увещаваме и с молитва да водим към пътеката на изкуплението – със сигурност това трябва да бъде втората най-важна задача в нашия живот“ (из Conference Report, апр. 1998 г., 31; или *Ensign*, май 1998 г., 25).

Преподаването на Евангелието играе важна роля в Плана на Небесния Отец.

Обсъждане на писанията

Подчертайте, че преподаването винаги е играло важна роля в Божия план за изкупление. Накарайте членовете на класа да прочетат изброените по-долу пасажки от писанията. Може да ви е от помощ да обясните миналото на всеки пасаж (например, можете да обясните, че Учение и Завети 138 съдържа разказ за видението на президент Джозеф Ф. Смит за света на духовете). Помолете член на класа да сподели разбирането си, придобито от тези пасажки, за ролята, която преподаването играе в Плана на Небесния Отец.

- а. Учение и Завети 138:56. (Ние „получих[ме] първите си уроци в света на духовете.“)
- б. Алма 12:27–32. (След като Адам и Ева били изгонени от Едемската градина, Бог им помогнал да научат за плана на изкупление. Той изпратил ангели, за да ги учат, и отговарял на молитвите им. Той им дал заповеди, след като били научени за плана на изкупление.)
- в. Моисей 6:57–58. (Господ заповядал на Адам и Ева да преподават Евангелието свободно на своите деца.)

Обобщете дискусиата, като прочетете Римляните 10:13–15, 17 и 2 Нефи 2:8. Дайте своето свидетелство за ролята на преподаването на Евангелието в Плана на Небесния Отец.

Имаме много възможности да научим Евангелието и да го преподаваме на другите.

Цитати

Изтъкнете, че членовете на Църквата преподават Евангелието по много различни начини. След това накарайте петима различни членове на класа да прочетат изявленията по-долу. Отбележете, че всяко изявление е насочено към специфична група от хора.

Към родителите

Първото Президентство казва:

„Призоваваме родителите да посветят своите най-големи усилия на отглеждането на своите деца и на преподаването на евангелските принципи, което ще ги задържи в близост до Църквата. Домът е основата за праведния живот и никакъв друг подход не ще може да заеме мястото или да изпълни неговите основни функции в придвижването напред на тази дадена ни от Бога отговорност.

Съветваме родителите и децата да отдадат първостепенно значение на семейната молитва, семейната домашна вечер, изучаването и инструктирането по Евангелието и благотворните семейни дейности. Въпреки това, другите достойни и подходящи изисквания или дейности могат да бъдат допуснати, но не трябва да им се позволява да заменят божествено-определените задължения, които единствено родителите и семействата могат адекватно да изпълняват“ (Писмо на Първото Президентство, 11 фев. 1999 г.).

Към ръководителите на свещеничеството и помощните организации

Старейшина Гордън Б. Хинкли казва: „Ефективното преподаване е същината на ръководството в Църквата. Вечният живот ще бъде достъпен единствено когато мъжете и жените биват учени с такава ефективност, че променят и подредят своя живот. Те не могат да бъдат заставени да станат праведни или да възлязат на небето. Те трябва да бъдат водени, а това означава учени“ („How to Be a Teacher When Your Role as a Leader Requires You to Teach,“ General Authority Priesthood Board Meeting, 5 фев. 1969 г.; цитат на Джефри Р. Холанд из Conference Report, апр. 1998 г., 31; или *Ensign*, май 1998 г., 26).

Към учителите в класните стаи на Църквата

Президент Томас С. Монсън учи:

„Класната стая в църквата допълва важното измерение на обучението на всяко дете и на всеки младеж. В тази обстановка, всеки учител може да подпомогне желанието за научаване на вечните неща на всички онези, които внимават в уроците и чувстват влиянието на свидетелството [на учителя]. В Неделното училище за деца, Неделното училище, на събранията на Младите жени и тези на Аароновото свещеничество, добре подготвените учители, призовани под вдъхновението на Господ, могат да повлияят на всяко дете, на всеки младеж и да подтикнат всички да „търс[ят]... словата на мъдрост от най-добрите книги; [да] търс[ят] познание тъкмо чрез учение, също и чрез вяра“ (У. и З. 88:118). Една дума на окуражение тук и духовна мисъл там, могат да повлияят на живота на човек и да оставят незаличим отпечатък върху една безсмъртна душа...“

„Смиреният и вдъхновен учител, в класната стая на църквата, може да внуши на... учениците любов към писанията. Поради което, учителят може да доведе апостолите от древността и Спасителят на света не само в класната стая, но също така и в сърцата, умовете и душите на нашите деца“ (из Conference Report, окт. 1991 г., 92; или *Ensign*, ноем. 1991 г., 68).

Към домашните учители и посещаващите учителки

Президент Спенсър У. Кимбал е казва: „Когато влизате в домовете [на хората], ... вие спасявате души... Кой би казал, че много от прекрасните активни хора в Църквата днес са активни, защото вие сте били в домовете им и сте им дали нов поглед, ново виждане. Вие сте отворили завесата. Разширили сте кръгзора им. Дали сте им нещо ново“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ред. Edward L. Kimball [1982 г.], 526).

Към всички членове на Църквата

Президент Лоренцо Сноу е казва: „При все че някой може да преподава красноречиво като ангел, все пак добрата практика, добрите примери, действията на някой, който постоянно проявява чистосърдечен интерес към хората, учи много по-красноречиво, много по-ефикасно“ (*The Teachings of Lorenzo Snow*, събр. Clyde J. Williams [1984 г.], 78–79).

Представяне на темата от учителя

Предложете на членовете на класа да вземат под внимание различните учители, описани в изявленията, които са прочели: родители, ръководители в свещеничеството и помощните организации, учители в класните стаи на Църквата, домашни учители, посещаващи учителки и тези, които учат чрез примера си. Поканете всеки член на класа накратко да разкаже за някого, който в една или в повече от тези роли, им е помогнал да придобият по-добро разбиране за Евангелието и по-голямо желание да живеят според неговите принципи.

Свидетелство

Говорете накратко за благословиите, които идват върху нас, поради многото ни възможности да учим и преподаваме Евангелието – в нашите домове, в Църквата и в ежедневните ни общувания. Изразете своята благодарност за тези възможности. Подчертайте, че Господ предоставя тези възможности, за да ни помогне да се противопоставим на злите неща и на влиянието, което ни обкръжава. Споделете следното изявление на президент Гордън Б. Хинкли:

„Има глад по земята, истинска жажда – голям глад за словото Господне и незадоволена жажда за нещата на Духа... Светът гладува за духовна храна. Наше е задължението и възможността да подхранваме душата“ („Feed the Spirit, Nourish the Soul“, *Ensign*, окт. 1998 г., 2).

Целта на Курса по преподаване на Евангелието е да ни помогне да се усъвършенстваме като учители.

Представяне на темата от учителя

Прочетете изявленията на президент Гордън Б. Хинкли, включени в „Бележка за учителя“ на стр. 189.

След като прочетете изявленията на президент Хинкли, посочете, че целта на Курса по преподаване на Евангелието е да ни помогне да преподаваме Евангелието на Исус Христос „по-добре, отколкото някога сме се справяли“.

Обяснете, че източниците за курса са писанията, *Преподаването – няма по-велико призвание* и „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*.

Раздайте екземпляри от *Преподаването – няма по-велико призвание* на онези членовете на класа, които все още не са я получили. Кажете им, че тази книга съдържа матери-

али, които са свързани с уроците в курса. Те ще извлекат полза от четенето на тези материали преди и след всеки урок.

Обяснете, че този курс изгражда основата за евангелското преподаване. Фокусирано върху принципите и методите на преподаване, които са приложими за всички възрастови групи и нации. Уроците в курса са дванадесет. Заглавията на следващите единадесет урока указват какво могат да очакват членовете на класа от курса. Накарайте членовете на класа да обърнат на стр. iv от тази книга, за да видят заглавията на уроците.

Предложете да помогнете на членовете на класа в стремежа им да приложат принципите, преподавани по време на курса. В допълнение, поощрете всеки член на класа:

- a. Да изучават писанията: *Преподаването – няма по-велико призвание* и „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*.
- б. Да носят всяка седмица писанията в клас.
- в. Да носят всяка седмица своите тетрадки в клас.
- г. Да идват всяка седмица подготвени да участват в уроците и да допринасят за обучението на другите в класа.
- д. Да размишляват и да се молят за възможности да преподават.
- е. Да започнат да създават и да превръщат в дело личния си план за усъвършенстване като учители.

Заклучение

Цитат	<p>Поканете член на класа да прочете следното изявление на старейшина Бойд К. Пакър:</p> <p>„Казано е, че отговорността на членовете на Църквата е разделена на три основни категории: да се погрижат за спасението на живите членове на Църквата, да извършат необходимата работа за нашите починали близки и да проповядват Евангелието на целия свят. Всички тези отговорности изискват научаване и всичко, което е научено, трябва по някакъв начин да бъде преподадено. Ние сме сред тези, които трябва да го преподават“ (<i>Teach Ye Diligently</i>, прер. изд. [1991 г.], 7).</p>
Обобщение	Обобщете принципите, които сте обсъждали.
Свидетелство	Споделете своето свидетелство, според подтика на Духа.
Задания	<p>Поощрете членовете на класа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да запишат в своите тетрадки за преподаването и образователните възможности, които им се отдават, докато участват в курса. 2. Да потърсят напътствието от Духа (Светия Дух) във връзка с предстоящия урок за семейната домашна вечер, църковното назначение или друга възможност да преподават. Помнете словата на Господ: „И Духът ще ви бъде даван чрез молитва с вяра“ (У. и З. 42:14). Да запишат в тетрадките си своите преживявания, свързани с това задание. (Като част от урок 3, някои членове на класа ще бъдат помолени да споделят тези преживявания.) 3. Да преразгледат принципите, преподавани в урока, като изучат раздела от тази книга, озаглавен „Важността от преподаване на Евангелието според Божия план“ (стр. 2–10).

Урок
2

Обичайте тези, на които преподавате

Цел	Да помогне на членовете на класа да бъдат изпълнени с Христова любов към тези, на които преподават.
Бележка за учителя	<p>В последните часове на Своето земно служение, Исус учил и укрепвал Своите апостоли (вж. Иоана 13–17). Като част от тези учения, Той заповядал на Своите ученици да се обичат един друг, както Той ги е възлюбил (вж. Иоана 13:34; 15:12, 17). Тяхното подчинение на тази заповед ще покаже, че те наистина са били Негови ученици (вж. Иоана 13:35). Всичко, което те трябвало да направят, включително поръчението да се заемат и да преподават на всички народи, е трябвало да стане с любов. В последните дни Господ е учил по подобен начин: „И никой не може да съдейства за това дело, освен ако не е смирен и изпълнен с любов“ (У. и З. 12:8).</p> <p>Докато преподавате този урок, помогнете на членовете на класа да разберат по какъв начин да бъдат изпълнени с Христова любов към тези, на които преподават. Когато членовете на класа последват съвета от този урок, те ще преподават по-ефективно. Също така, ще намерят повече радост в това да са учители.</p>
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. С молитва изучавайте пасажите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите за целта на урока. Запознайте се достатъчно добре с 3 Нефи 11–17, за да можете накратко да разкажете за частите от разказа, които са изложени на стр. 195 от тази книга. 2. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Обичайте тези, на които преподавате“ (стр. 30–39). 3. Ако следните материали са достъпни, подгответе се да ги използвате като част от урока: <ul style="list-style-type: none"> Картините Исус преподава в западното полукълбо (62380; Комплект картини от Евангелието 316); Исус изцелява нефитите (62541; Комплект картини от Евангелието 317); и Исус благославя децата на нефитите (Комплект картини от Евангелието 322). 4. Определете член от класа да се подготви да говори накратко за това как той или тя са били повлияни от любовта на даден евангелски учител (като родител, учител в класната стая на Църквата или ръководител на Църквата). Помолете този член на класа да говори по следните въпроси, като част от презентацията: <ul style="list-style-type: none"> По какъв начин разбра, че този човек те обича? По какъв начин любовта на този човек повлия върху твоето отношение към научаването на Евангелието?
Предложение за развитието на урока	<p>Учителите, притежаващи Христовата любов, оказват влияние върху живота на тези, на които преподават.</p> <p>Разкази и картини от писанията</p> <p>Покажете картина на Исус, учещ нефитите. Със свои думи, накратко, разкажете описанието за посещението на възкресения Спасител при нефитите. Уверете се, че сте включили следното.</p>

Възкресеният Спасител се явил на нефитите в земята Изобилие. Той ги поканил да дойдат и да докоснат страната Му и белезите от гвоздеите по ръцете и краката Му. След това ги учил надълго. След като ги учил, Той ги подканил да отидат по домовете си и да обмислят нещата, които им е казал. Той понечил да се върне при Отца, когато видял, че те са се просълзили, желаещи Той да остане повече време с тях. (вж. 3 Нефи 11–16; 17:1–5.)

Покажете картина на Исус, изцеляващ нефитите. След това поканете някой член да прочете 3 Нефи 17:6–10.

Черната дъска	След като член на класа е прочел пасажа, напишете върху черната дъска <i>Той ги изцели всичките.</i>
Разказ и картина от писанията	Със свои думи, продължете да разказвате описанието. Не пропускайте да кажете, че след като Исус изцелил хората, ги помолил да доведат малките си деца при Него (вж. 3 Нефи 17:11–12). Покажете картина на Исус, благославящ децата на нефитите. След това поканете член от класа да прочете 3 Нефи 17:21–25.
Учебна дъска	След като член на класа е прочел пасажа, напишете върху черната дъска <i>Той взе малките им деца едно по едно и ги благослови.</i>
Дискусия	Помолете членовете на класа да помислят за любовта, която Спасителят показал спрямо нефитите. Също ги поканете да помислят за онова, което нефитите може би са чувствали, докато Исус им служел един по един. ■ По какви начини може Христовата любов на учителя да окаже влияние върху тези, на които преподава? (Отговорите могат да включват, че Христовата любов на учителя може да покани Духа, да помогне на хората да преодолеят страха и да накара хората да бъдат по-възприемчиви към Евангелието.)
Цитат	След кратка дискусия по този въпрос, накарайте член на класа да прочете изявлението на пророка Джозеф Смит на стр. 30 от тази книга.
Представяне на темата от член на класа	Помолете назначен член от класа да говори за начина, по който той или тя са били повлияни от любовта на някой учител.
Представяне на темата от учителя	Обяснете, че този урок включва учения от писанията, които могат да ни помогнат да бъдем изпълнени с Христовата любов към тези, на които преподаваме. Той също включва дискусия за начина, по който нашата Христова любов оказва влияние върху службата ни като учители. Можем да бъдем изпълнени с Христова любов към тези, на които преподаваме.
Дейност с работа по писанията и тетрадката	Поканете друг член от класа да прочете пасажи от писанията, изброени по-долу. След като всеки пасаж бъде прочетен, помолете член на класа да разпознае принципите в pasajите, които могат да им помогнат да бъдат изпълнени с Христова любов. Поощрете членовете на класа да напишат в своите тетрадки всяка мисъл, която им дойде на ум, докато участват в тази дискусия. Обяснете, че ще им бъде дадена възможност да споделят тези мисли в края на урока. Иоана 15:10 (Спазването на заповедите) Ефесяните 4:32 (Да прощаваме на другите) Мосия 2:17 (Служба) Мосия 4:11–12 (Покаяние, да бъдем смирени и да упражняваме вяра)

Алма 38:12 (Обуздаване на страстите)
 3 Нефи 11:29–30 (Прекратяване на раздора)
 Мороний 7:48 (Молитва, за да бъдем изпълнени с чистата любов Христова)

Нашата Христова любов към тези, на които преподаваме, трябва да бъде отразена в нашата подготовка, нашето преподаване и в ежедневието ни живот.

Дейност с работа по тетрадката и с дискусия

Подчертайте, че когато сме изпълнени с Христова любов към тези, на които преподаваме, нашата любов се отразява в нашата подготовка, нашето преподаване и в ежедневието ни живот. След това запишете следното върху черната дъска. Помолете членовете на класа да си го запишат в тетрадките.

<u>Подготовка</u>	<u>Преподаване</u>	<u>Ежедневен живот</u>

Накарайте членове от класа да помислят за определени хора, на които преподават (като членове на семейството, на класа или на кворума). След това ги помолете да обърнат внимание на следния въпрос, като запишат своите идеи под подходящите надписи в своите тетрадки:

- Кои са някои от нещата, които можете да направите, за да покажете Христова любов към тези хора? (Отбележете, че идеите са изброени в следната таблица. Други идеи са включени в „Любовта смекчава сърцата“, „Да разбираме тези, на които преподаваме“ и „Да обърнем внимание на всеки“, стр. 31–36 в тази книга.)

<u>Подготовка</u>	<u>Преподаване</u>	<u>Ежедневен живот</u>
Молете се за тях.	Приветствайте ги топло в началото на урока.	Молете се за тях.
Осведомете се за техните нужди и интереси.	Изразете своята любов към тях.	Бъдете приятелски настроени, когато се срещнете с тях.
Бъдете добре подготвени, за да ги учите.	Изслушвайте с внимание.	Запознайте се с техните дейности и постижения.
	Отвърщайте с уважение, когато вземат участие в клас.	Посещавайте дейности, в които те имат участие.
	Окуражавайте ги да живеят според принципите, които преподавате.	Похвалете ги, когато е уместно.
	Похвалете ги, когато е уместно.	Покажете загриженост и ги окуражете, когато преживяват изпитания.

Поканете членовете на класа да обсъдят някои от идеите, които са записали в своите тетрадки. Запишете идеите върху дъската.

Заклучение

Обобщение
и цитат

Накратко обобщете урока, като използвате следното изявление на старейшина Джозеф Б. Уъртлин:

„Състраданието от Христовите приятели докосва надълбоко и променя живота... Любовта е същината на Евангелието на Христос. В тази Църква, на молитвите за помощ Господ често отговаря по прост начин, във всекидневната служба на загрижени братя и сестри. В добротата на щедри приятели съм видял да се отразява милостта на Самия Господ“ (из Conference Report, окт. 1997 г., 42; или *Ensign*, ноем. 1997 г., 32).

Свидетелство

Когато сте подтиквани от Духа, дайте своето свидетелство и изразете своята любов към членовете на класа.

Задания

Поощрете членовете на класа:

1. Да изберат поне една от своите идеи, от дейността за тетрадката, на стр. 196. Да използват тази идея като възможност да преподават през предстоящата седмица. Да запишат резултатите от своето действие в тетрадките си.
2. Да продължат със заданието от миналата седмица, да търсят напътствието на Духа, във връзка с предстоящия урок за семейната домашна вечер, църковно назначение или друга възможност да преподават. Помнете словата на Господ: „И Духът ще ви бъде даван чрез молитва на вяра“ (У. и З. 42:14). Да запишат в своите тетрадки преживяванията си при това назначение. (Като част от урок 3, някои членове на класа ще бъдат помолени да споделят тези преживявания.)
3. Да прегледат принципите, преподадени на този урок, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Обичайте тези, на които преподавате“ (стр. 30–39).

Урок
3

Преподавайте чрез Духа

Цел Да помогне на членовете на класа да търсят напътствието на Духа и да преподават по начин, който ще помогне на другите да почувстват влиянието на Духа.

Бележка за учителя Ние научаваме истините на Евангелието чрез силата на Светия Дух или Духа (вж. Мороний 10:5). Господ описал важноста от преподаването чрез Духа, когато казал: „И Духът ще ви бъде даван чрез молитва на вяра; и ако не получите Духа, няма да поучавате“ (У. и З. 42:14). Когато и учителите, и учениците живеят достойно, за да бъдат водени от Духа, „и двамата се назидават и се радват заедно“ (вж. У. и З. 50:13–22).

Някои членове на класа – по-специално тези с малко опит в Църквата – може да почувстват, че са неспособни да преподават чрез Духа. Когато преподавате този урок, помогнете на членовете на класа да разберат, че те могат да преподават чрез Духа. Помогнете им да разберат, че качествата за преподаване чрез Духа не са красноречието, образованието или големият опит, а са молитвата, старанието, почитта и смирението.

- Подготовка**
1. С молитва изучавайте пасажите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите за целта на урока.
 2. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Преподавайте чрез Духа“ (стр. 40–48).
 3. Помолете двама или трима членове на класа да се подготвят да говорят накратко за своя опит, когато са търсили напътствието от Светия Дух в своето преподаване. (В края на уроци 1 и 2, членовете на класа биха получили задание, в своите тетрадки, за отбелязването на подобно преживяване.)
 4. Донесете в клас кана с вода и прозрачна чаша.
 5. Преди урока, напишете следния въпрос върху черната дъска: *В нашите усилия да преподаваме Евангелието, кое е от най-голямо значение?*

Предложение за развитието на урока Преди откриващата молитва, поканете членовете на класа да изпеят „О, истина що е“ или друг уместен химн. След химна, помолете члена на класа, който ще казва молитвата, да помоли за напътствие от Светия Дух по време на урока.

„Духът е от най-голямо значение.“

Цитат Насочете вниманието на членовете на класа към въпроса, който сте записали върху черната дъска. Поканете членовете на класа да помислят за въпроса без да отговарят на глас. След това им кажете, че отговора на този въпрос се намира в следното изявление на президент Езра Тафт Бенсън:

„Ако има едно послание, което съм повтарял на моите братя от Дванадесетте, то е, че Духът е същността. Духът е от значение. Аз не знам колко често съм казвал това, но никога не съм се уморявал да го казвам – Духът е от най-голямо значение“ (mission presidents' seminar, 3 апр. 1985).

Обяснете, че често говорим за Светия Дух като за „Духа“. Преподаването чрез Духа е най-силният начин да се преподава, защото единствено чрез влиянието на Духа можем да разберем Божиите неща (вж. 1 Коринтяни 2:11).

Когато учим и преподаваме Евангелието, Духът ще ни съпътства по много начини.

Дискусия по писанията

Подчертайте, че обикновено силата на Духа се проявява тихо и по прост начин, а не по ефектен (вж. 3 Царете 19:9–12). След това накарайте членовете на класа да прочетат писанията изброени по-долу. Помолете ги да обяснят на какво учи всеки пасаж относно начина, по който Духът може да съпътства нашето евангелско преподаване. Запишете техните въпроси върху черната дъска.

- а. Иоана 14:26. (Учи ни на всички неща и ни напомня всички неща.)
- б. Иоана 15:26. (Свидетелства за Христа.)
- в. 2 Нефи 33:1. (Отнася истината в сърцата ни.)
- г. Учение и Завети 6:14–15, 22–23. (Осветлява и носи мир в умовете ни.)
- д. Учение и Завети 11:13. (Изпълва душите ни с радост.)
- е. Учение и Завети 50:21–22. (Назидава.)

Представяне на темата от член на класа

Поканете определените членове от класа да говорят за своите преживявания, в търсене на напътствието от Светия Дух в своето преподаване (вж. „Подготовка“, точка 3).

Има специфични неща, които можем да направим, за да поканим Духа.

Дискусия, с помощта на черната дъска

Какво можем да направим в своето преподаване, за да поканим Духа? (Запишете отговорите на членовете на класа върху черната дъска. Окуражете членовете на класа да запишат тези неща в своите тетрадки.)

Ако членовете на класа не споменат някои от следните неща в списъка, добавете ги към списъка върху черната дъска.

- а. Молитва.
 - б. Преподаване от писанията.
 - в. Свидетелстване.
 - г. Използването на химни, песни от Неделното училище за деца и друга свещена музика.
 - д. Изразяване на любов към другите, към нашия Небесен Отец и Исус Христос.
 - е. Споделяне на мисли, чувства и преживявания, които са свързани с принципите в урока.
- Кой от тях сме правили в клас днес? Направили ли сме нещо друго в клас, за да поканим Духа?

Дейност с работа по тетрадката

Помолете членовете на класа да помислят за образователни възможности, които скоро им предстоят. Поканете ги да обмислят по какъв начин могат да използват някои от тези предложения, записани върху черната дъска, докато преподават. Дайте им няколко минути, за да запишат техните идеи в тетрадките си.

Нашите най-големи усилия ще бъдат достатъчни, когато присъства влиянието на Духа.

Предметен урок

Напишете върху черната дъска: *Кой може да преподава чрез Духа?*

Покажете каната с вода и чашата. Обяснете, че на тази демонстрация, чашата представлява нас като евангелски учители. След това напълнете чашата до половина. Обяснете, че водата, която сте пресипали в чашата, представлява нашето най-добро оползотворяване на талантите ни.

Подчертайте, че може да си мислим, че можем да бъдем наистина ефективни в нашето преподаване, ако само имаме повече таланти. Обаче, тази чаша не може да бъде напълнена единствено от нашите таланти. За да бъдем наистина ефективни евангелски учители, трябва да преподаваме чрез силата на Светия Дух. Чудото се състои в това, че без значение колко сме добри и колко сме талантиливи, най-доброто, което можем да направим, ще е достатъчно едва тогава, когато присъства влиянието на Духа. Докато обяснявате това, напълнете чашата до горе.

Цитат

Накарайте член на класа да прочете следното изявление на старейшина Хенри Б. Айринг:

„Мъдро е да се страхуваме, че нашите собствени умения са недостатъчни, за да посрещнем отговорността, която имаме, да подхранваме вярата на другите. Нашите собствени способности, колкото и да са големи, не ще бъдат достатъчни. Но реалистичният поглед върху нашите ограничени възможности довежда до смирение, което може да доведе до осланяне на Духа и по този начин до силата“ (из Conference Report, окт. 1997 г., 114; или *Ensign*, ноем. 1997 г., 82–83).

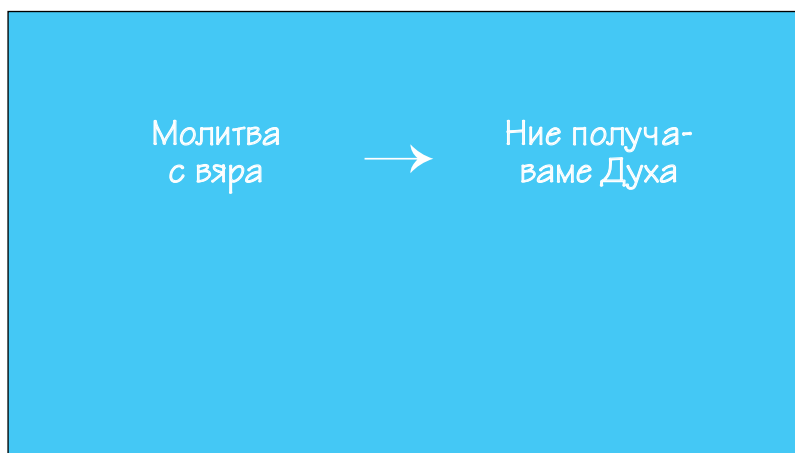
Всеки от нас може да се подготви да преподава чрез Духа.

Дискусия с помощта на черната дъска и писанията

Проведете дискусията по-долу, за да помогнете на членовете на класа да разберат как могат да се подготвят да преподават чрез Духа.

Помолете член на класа да прочете Учение и Завети 42:14.

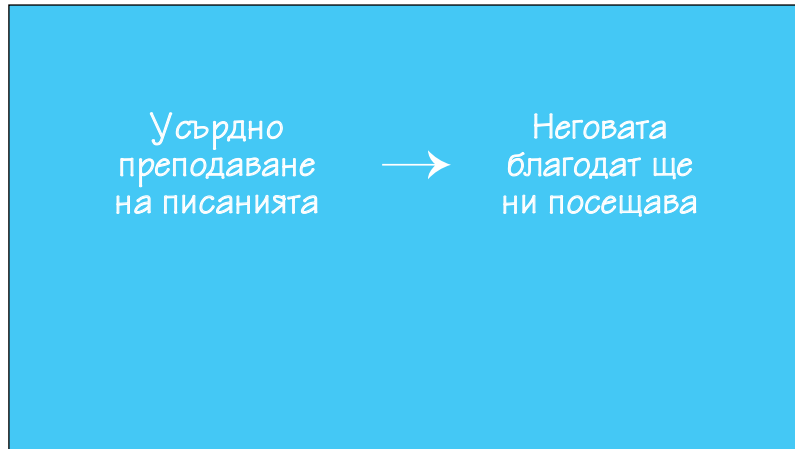
Напишете следното върху черната дъска.

Помолете член на класа да прочете Учение и Завети 88:77–78.

- Какво обещава Господ, ако усърдно преподаваме учението на царството? (Неговата благодат ще ни посещава.)

Напишете следното върху черната дъска:

Обяснете, че благодатта е угълномощшаващата сила. Тя е божествена помощ и сила, дадени благодарение на милостта и любовта на Бог. Посредством Господната благодат, ние можем да вършим добри дела, които не бихме могли да вършим сами.

Накарайте член на класа да прочете Учение и Завети 100:7–8.

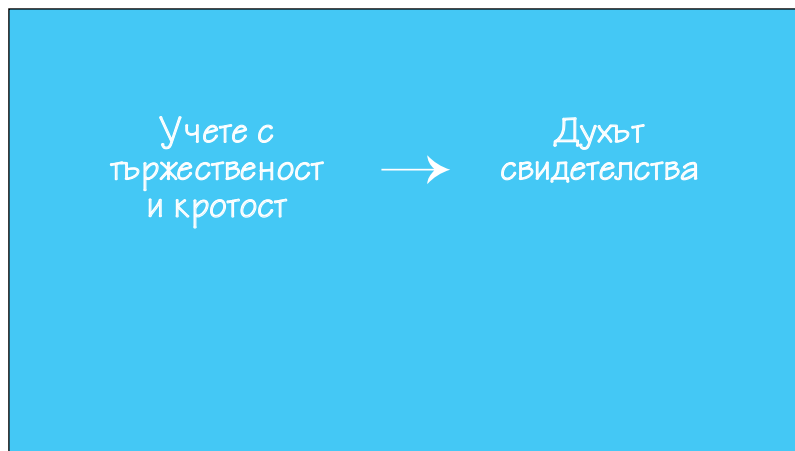
- Какво ни казват тези стихове относно начина, по който ние трябва да провъзгласяваме Евангелието? („Тържесвено сърце“; и „в дух на кротост“.)

Обяснете, че *тържесвено* означава с почит и достойнство. След това, за да помогнете на членовете на класа да разберат значението на думата *кротост*, прочетете следното изявление на президент Гордън Б. Хинкли:

„Кротостта включва дух на благодарност, в противоположност на становището за самостоятелност, признание на по-великата сила, която ни превъзхожда, признаване на Бог и приемане на Неговите заповеди“ („With All Thy Getting Get Understanding“, *Ensign*, авг. 1988 г., 3–4).

- Какво ни обещава Господ, ако преподаваме Неговото Евангелие с тържественост и кротост? (Вж. У. и З. 100:8. Светият Дух ще свидетелства за принципите, които преподаваме.)

Напишете следното върху черната дъска:

Участие Насочете вниманието на членовете на класа към принципите, които сте написали върху черната дъска. Подчертайте, че когато се молим с вяра и преподаваме учението усърдно, тържествено и в кротост, ще получим Духа, Който ще свидетелства за истините, които преподаваме. Поканете членовете на класа да разкажат за време, в което те или други хора са поканили Духа, като са следвали тези принципи.

Заклучение

Обобщение и цитат Направете кратко обобщение на урока. След това накарайте член от класа да прочете следното изявление на президент Томас С. Монсън:

„Някои от вас може да са свенливи по природа или да считат себе си некомпетентни, за да отговорят утвърдително на дадено призование. Помнете, че това дело не е ваше или мое. Това е Господното дело и когато изпълняваме Господното поръчение, ние имаме правото на Господната помощ. Помнете, че онзи, когото Господ призовава, на него Господ помага“ (из Conference Report, апр. 1996 г., 62; или *Ensign*, май 1996 г., 44).

Свидетелство Дайте свидетелство, според подтика на Духа.

Задания Окуражете членовете на класа:

1. Да продължават да размишляват върху идеите, които са записали в своите тетрадки относно преподаването чрез Духа. Да използват една от идеите във връзка с предстоящата образователна възможност.
2. Да продължат да записват своите идеи в тетрадките си.
3. Да прегледат принципите, преподадени на този урок, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Преподавайте чрез Духа“ (стр. 40–48).

Преподавайте учението

Урок
4

Цел Да помогне на членовете на класа да разберат силата, която идва от изучаване и преподаване на учението на Евангелието, които се намират в писанията и ученията на пророците от последните дни.

Бележка за учителя Докато се подготвяте да преподавате този урок, молете се за напътствие да преподавате по-ефикасно от писанията и ученията на пророците от последните дни. Както ви подтиква Светият Дух, говорете за ефекта, който са оказали ученията на Евангелието във вашият живот, докато сте ги изучавали и преподавали.

- Подготовка**
1. С молитва изучавайте пасажите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите за целта на урока.
 2. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Преподавайте учението“ (стр. 49–59) и следното в „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*: „Teach the Saving Doctrines and Ordinances of the Gospel“ (стр. 301), „Teach from the Scriptures and the Teachings of Latter-day Prophets“ (стр. 302), и „Use Church-Approved Lesson Materials“ (стр. 304).
 3. Поканете член от класа или друг член от района да дойде в класа, подготвен да говори относно въпроса по какъв начин научаването на специфично учение от Евангелието е повлияло на неговия или нейния живот.
 4. Ако понастоящем са достъпни публикуваните от Църквата ръководства за уроците, донесете няколко от тях в клас.
 5. Преди часа, напишете следното върху черната дъска:

„И аз ви давам заповед, че трябва да се поучавате един друг за учението на царството“ (У. и З. 88:77).

По какъв начин усвояването на учението на царството касае нас?

По какъв начин усвояването на истинското учение се различава от научаването на другите неща?

<p>Предложение за развитието на урока</p>	<p>Господ ни е заповядал да се „поучава[ме] един друг за учението на царството“. Учението може да окаже силно въздействие върху нашите сърца и умове.</p>
<p>Дискусия с помощта на черната дъска и писанията</p>	<p>Насочете вниманието на членовете на класа към писанията и въпросите, които сте записали върху черната дъска (вж. „Подготовка“, точка 5).</p> <p>Обяснете, че в писанията, записани върху черната дъска, фразата „учението на царството“ се отнася до откритите истини за Евангелието.</p> <p>Насочете вниманието на класа към въпросите, които сте записали върху черната дъска. Преди да помолите членовете на класа да обсъдят въпросите, поканете ги да прочетат на глас следните пасажии от писанията:</p> <ol style="list-style-type: none"> а. Енос 1:1–4. (Ученията на Евангелието проникват дълбоко в сърцата и водят към смирение пред Бога.) б. Алма 31:5. (Словото Божие кара хората да вършат добро и оказва „силно въздействие“ върху съзнанието.) в. Алма 32:28. (Словото Божие разширява душите ни, осветлява разума ни и е приятно за нас.) г. Джозеф Смит – История 1:11–12. (Словото Божие идва „с... мощ до сърцето на човек.“)
<p>Представяне на темата от член на класа</p>	<p>Накарайте членовете на класа да дискутират въпросите върху черната дъска.</p> <p>Поканете предварително определен член от класа или друг член от района да говори за начина, по който научаването на специфично учение от Евангелието е повлияло на неговия или нейния живот.</p>
<p>Аналогия</p>	<p>Ние трябва да фокусираме своето преподаване върху учението.</p> <p>Накарайте членовете на класа да си представят, че са членове на организациите на Младите мъже, Младите жени или президентството на Неделното училище. Учителят в своята организация им казва: „Когато преподавам на младежите, изразходвам много време от часа, за да говоря относно неща като спортове, срещи и филми. Чувствам, че членовете на класа ще изгубят интерес, ако прекарвам прекалено много време, за да преподавам от писанията.“</p>
<p>Обсъждане и цитати</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Какъв съвет бихте дали на този човек, за да преподава учението от писанията? <p>Като част от тази дискусия, поканете трима различни членове от класа да прочетат изявленията по-долу. Подчертайте важноста от преподаване на словото Божие на членовете на Църквата от всички възрасти.</p> <p><i>Към учителите на възрастни</i></p> <p>Президент Джозеф Фийлдинг Смит казва: „Не е угодно за мен, когато посетя дадено служение и някой, който е бил избран да говори, застане пред хората и представи, дори и по привлекателен начин, някакви баналности, някакви човешки философии – идеите на тези, които днес формират мислите на света, но които в техните собствени сърца нямат вяра нито любов към Исус Христос – или които обсъждат въпросите по различен начин, смесени с основните принципи на Евангелието“ (<i>Doctrines of Salvation</i>, съб. Bruce R. McConkie, 3 тома [1954–1956 г.], 2:342).</p>

Към учителите на младите мъже и жени

Президент Дж. Рубен Кларк – младши, учи:

„Младежите в Църквата са гладни за нещата на Духа; те желаят силно да научат Евангелието и го желаят неподправено, чисто. . .

Не е необходимо да се промъкват [зад тях] и да им шептите за религията в [техните] уши; . . . Не е необходимо да забулвате религиозните истини с мантията на светските неща; можете открито да [им] поднесете тези истини“ (*The Charted Course of the Church in Education*, прер. из. [памфлет, 1994 г.], 3, 9).

Към учителите на малки деца

Старейшина Езра Тафт Бенсън съветва: „Всичко, което желаем от вас, [е] в сърцата на тези деца, които биват поставени под ваше наблюдение и напътствие, да ги вдъхновите така, че нищо на този свят да не бъде по-скъпо за тях от Евангелието“ („Our First Obligation“, *Children’s Friend*, окт. 1950 г., 454).

Към всички евангелски учители

Старейшина Бойд К. Пакър казва:

„Истинското учение, разбрано, променя отношения и поведение.

Изучаването на ученията на Евангелието ще подобри поведението по-бързо, отколкото изучаването на поведението ще подобри самото поведение“ (из *Conference Report*, окт. 1986 г., 20; или *Ensign*, ноем. 1986 г., 17).

Ние трябва да сме сигурни, че преподаваме правилното учение.

Прочетете следното изявление на президент Марион Г. Ромни:

„Когато пия от извора, бих желал да пия от водата там, откъдето извира из земята, а не надолу по течението, след като добитъкът е газил в нея. . . Ценя високо интерпретациите на другите хора, но когато става дума за Евангелието, ние трябва да сме запознати с това, което казва Господ“ (обръщение към учителите по религия, 13 апр. 1973 г.; цитат от J. Richard Clarke из *Conference Report*, окт. 1982 г., 19; или *Ensign*, ноем. 1982 г., 15).

- Към какъв източник трябва да се обърнем, за да помогнем на тези, на които преподаваме, да са „запознати с това, което казва Господ“? (Отговорите могат да включват писанията и ученията на пророците от последните дни.)
- Как можем да бъдем сигурни, че преподаваме правилното учение?

Като част от дискусиата, накарайте членове от класа да прочетат Учение и Завети 42:12–13 и 52:9. Подчертайте, че можем да се уверим, че преподаваме правилното учение, като бъдем в съгласие с писанията и ученията на пророците от последните дни. Поканете член от класа да прочете следното изявление на президент Спенсър У. Кимбъл:

„Никой няма правото да ни дава своите лични интерпретации, когато бъде поканен да преподава в организациите на Църквата; той е гост, . . . и тези, на които той преподава, са в правото си да предположат, че бидейки избран и подкрепен по подходящия начин, той представлява Църквата и нещата, които той преподава, са одобрени от Църквата“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ред. Edward L. Kimball [1982 г.], 532–533).

Цитати и
дискусия

Ако сте донесли настоящите, публикувани от Църквата ръководства за уроците в клас, покажете ги сега.

Подчертайте, че публикуваните от Църквата ръководства съдържат предложения за прилагане на въпросите, дейностите и аудиовизуалните материали, които ще ни помогнат да фокусираме нашето преподаване върху писанията и словата на пророците от последните дни.

Господ ни е обещал велики благословии, когато усърдно изучаваме и преподаваме Неговото учение.

Цитат

Подчертайте, че трябва да изучаваме ученията на Евангелието, преди да можем да ги преподаваме ефикасно. След това прочетете следното изявление на президент Спенсър У. Кимбал:

„Обикновено нещо е да познаваме някои стихове от писанията, блуждаещи из нашите умове, както се е случвало, и по този начин да мамим себе си, че знаем много за Евангелието. В този смисъл, разполагайки с малко познание, това може наистина да се превърне в проблем. Убеден съм, че всеки от нас, в някой момент от своя живот, трябва да преоткрие писанията за себе си – и не само да ги открие веднъж, но да ги преоткрива отново и отново“ („How Rare a Possession – the Scriptures!“ *Ensign*, сеп. 1976 г., 4).

Дискусия с помощта на черната дъска и писанията

Изчистете черната дъска и нарисуйте следната таблица. Обяснете, че таблицата ще покаже Господните обещания към учителите, които „преоткриват [писанията] отново и отново“. Накарайте членовете на класа да прекопират таблицата в своите тетрадки. (Не им позволявайте да обърнат на същата страница в своите книги.)

<u>Пасажи от писанията</u>	<u>Какво вършим ние</u>	<u>Благословиите, които получаваме</u>
Алма 17:2–3		
Учение и Завети 11:21–22		
Учение и Завети 84:85		

Накарайте членовете на класа да прочетат пасажите от писанията, записани в таблицата. След като всеки пасаж бъде прочетен, помолете членовете на класа да посочат нещата, които ние можем да направим, и благословиите, които ще получим в резултат от тези действия. Запишете техните мисли в подходящите колони. Окуражете членовете на класа да запишат тези мисли в своите тетрадки. Някои от възможните отговори са дадени в следната таблица.

<u>Пасажи от писанията</u>	<u>Какво вършим ние</u>	<u>Благословиите, които получаваме</u>
Алма 17:2–3	Усърдно изследваме писанията	Получаваме духа на пророчество и откровение
Учение и Завети 11:21–22	Молим се и постим	Преподаваме чрез силата и властта от Бог
Учение и Завети 84:85	Придобиваме словото Божие чрез изучаване	Получаваме напътствието на Духа
	Подготвяме се да преподаваме като „непрестанно съхранява[ме] ... словата на живот“.	Преподаваме чрез сила, за убеждаването на другите
		Преподаваме чрез вдъхновение

Приложение

Накарайте членовете на класа да запишат в своите тетрадки едно специфично нещо, което те ще извършат, за да последват съвета в тези пасажи от писанията. Също така, накарайте ги да запишат чувствата си относно начина, по който тази постъпка ще им помогне да получат Господните благословии в отговорността им да преподават.

Заклучение**Свидетелство**

Според подтика на Духа, свидетелствайте за силата, която идва от изучаването и преподаването на ученията на Евангелието.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да изучават ежедневно и с усърдие писанията. (Можете да ги окуражите да прочетат „Разработване на личен план за изучаване на Евангелието“, стр. 16–17 в тази книга.)
2. Във връзка със заданията от тетрадката, по време на урока да се стремят да извършат едно нещо през предстоящата седмица, за да подобрят личното си изучаване на писанията. Да си запишат своя прогрес, свързан с тази цел.
3. Да прегледат преподаваните в този урок принципи, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Преподавайте учението“ (стр. 49–59).

Урок
5

Приканете към усърдно изучаване

Цел Да помогне на членовете на класа да разберат, че индивидите са отговорни за изучаване на Евангелието; да им помогне да разберат по какъв начин те като учители ще могат да помогнат на другите да изпълнят тази отговорност.

Бележка за учителя Господ ни е заповядал да „търсе[им] познание тъкмо чрез учение, също и чрез вяра“ (У. и З. 88:118). Според учението на президент Спенсър У. Кимбъл, тази заповед трябва да бъде спазвана с усърдие: „Не можем да бъдем „изпълнители на словото“, без първо да станем „слушатели“. И за да станем „слушатели“, не просто да стоим безучастно и да чакаме удобен случай да научим частици от информация; това означава да търсим, да изучаваме, да се молим и да разберем“ („How Rare a Possession – the Scriptures!“ *Ensign*, сеп. 1976 г., 2)

Самостоятелното решение да се изучава усърдно Евангелието е праведно използване на свободата на избор. Учителите, които разбират учението за свободата на избор, няма да се опитват да насилват другите да научат Евангелието. Вместо това, те ще се стремят да преподават по начин, който ще окуражи другите да положат старание в усилията си да научат Евангелието.

Подготовка

1. С молитва изучавайте пасажите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите за целта на урока.
2. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Приканете към усърдно изучаване“ (стр. 60–74). Също така изучавайте „Principles of Conversion,“ стр. 300 в „Gospel Teaching and Leadership“ раздел от *Church Handbook of Instructions*.
3. Предварително помолете членове на класа да ви помогнат да представите театър на читателите на стр. 209. Помолете един от тях да прочете частта на разказвача, друг да прочете частта на зорамита и трети да прочете частта на Алма.
4. Направете три големи табелки с имената на участниците в театъра на читателите. Напишете *Разказвач* върху едната табелка, *зорамит* върху другата и *Алма* върху третата.

Предложение за развитието на урока Всеки индивидуално е отговорен за изучаване на Евангелието.

Театър на читателите Помолете участниците в театъра на читателите да застанат пред класа. Раздайте им табелките с имената. След това обяснете, че тези трима членове на класа са се съгласили да представят театър на читателя. Целта на това представление е да се прочат отговорностите, които индивидите имат за изучаване на Евангелието.

Запишете върху черната дъска следните препратки към писанията: *Алма* 32:27–28, 33, 38, 41. Обяснете, че тези препратки към писанията съответстват на ученията на Алма, които ще бъдат използвани на това представление. Окуражете членовете на класа да следят в своите писания, докато бъде четена частта от думите на Алма.

Разказвачът: Докато Алма и неговите братя проповядвали сред отцепилите се хора, наречени зорамити, те влезли в една от синагогите на зорамитите. Там ги чули да заявяват, че „няма[ло] да има Христос“ (Алма 31:16).

След като чули лъжливото учение, Алма и неговите братя се разделили, за да проповядват словото Божие и да свидетелстват за Христос. Голямо множество от зорамити се доближило до Алма и един от тези зорамити му говорил. (вж. Алма 31:37–38; 32:1.)

Зорамитът: (Прочети Алма 32:5, започвайки с думите „Ето, що да сторят тези мои братя.“)

Разказвачът: (Прочети Алма 32:6.)

Черната дъска

Запишете следното върху черната дъска:

Индивидуална отговорност

Бъдете готови да чуете словото (бъдете възприемчиви).

Посочете, че зорамитите отвърнали на своите огорчения, като избрали да се смирят. Те търсили човека, който ще ги научи на словото Божие.

Театър на читателите

Разказвачът: Виждайки, че зорамитите са готови да се вслушат в словото Божие, Алма ги учил по какъв начин наистина да получат словото и да придобият свидетелства за неговата истинност.

Алма: (Прочети Алма 32:27–28, 33.)

Черната дъска

Добавете следното към списъка върху черната дъска:

Индивидуална отговорност

Бъдете готови да чуете словото (бъдете възприемчиви).

Направете място за словото (в душите си).

Театър на читателите

Разказвачът: Към края на своята проповед Алма обяснил на зорамитите, че след като са придобили свидетелство за словото, ще има още много да извършат. Като дал това обяснение, той сравнил словото с дърво, което израствало от едно семе.

Алма: (Прочети Алма 32:38, 41.)

Учебна дъска

Добавете следното към списъка върху черната дъска:

Индивидуална отговорност
 Бъдете готови да чуete словото (бъдете възприемчиви).
 Направете място за словото (в душите си).
 Подхранвайте словото.

Поканете членовете на класа, които участват в театъра на читателите, да се върнат по местата си.

Представяне на темата от учителя

Обяснете, че Алма учил зорамитите, че са индивидуално отговорни да научат Евангелието. Всички ние индивидуално сме отговорни да изучаваме Евангелието. Индивидите, които току що са започнали да приемат тази отговорност, са в „подгот[овка] да чуят словото“ (Алма 32:6). Други експериментират със словото и правят място за него да бъде посадено в техните сърца (вж. Алма 32:27–28). А други вече подхранват словото с вяра, с усърдие и с търпение (вж. Алма 32:41).

Хората научават Евангелието чрез своята вяра, усърдие и търпение.

Дискусия

- Кой са някои от специфичните неща, които хората могат да направят, за да „подхранват словото“? (Запишете върху черната дъска отговорите на членовете на класа. Забележете, че някои от възможните отговори са изброени по-долу.)
 - a. Ежедневно да изучаваме и да размишляваме върху писанията.
 - б. Да изследваме писанията за определени отговори на въпроси.
 - в. Да изучаваме речите от общата конференция.
 - г. Да постим и да се молим за разбиране.
 - д. Да търсим разбиране, докато вършим храмова работа.
 - е. Да дискутираме евангелските принципи с приятелите и членовете на семейството.
 - ж. Да следваме напътствията на Духа.
 - з. Да се стремим вярно да се подчиняваме на заповедите.
- Кой са някои от благословиите, които са дошли върху вас, в резултат на вашите старателни усилия да научите Евангелието?

Учителите трябва да помогнат на хората да упражняват своето право на свободен избор, за да се научат да живеят според Евангелието.

Представяне на темата от учителя

Напомнете на членовете на класа, че Бог ни е дал свободата на избор – силата да избираме доброто или злото (вж. У. и З. 29:35). Ние упражняваме своята свобода на избор, когато избираме дали да или не научим и живеем според Евангелието.

Цитат

Прочетете следното изявление на старейшина Джеймс Е. Фауст:

„Свободата на избор, дадена ни според плана на нашия Отец, е грандиозна възможност в противовес на насилствения план на Сатана. С този възвишен дар ние можем да растем, да се усъвършенстваме, да се развиваме и да търсим закрила“ (из Conference Report, окт. 1987 г., 42; или *Ensign*, ноем. 1987 г., 35).

Дискусия

- По какъв начин осъзнаването, че хората имат свобода на избор и са отговорни за своето лично изучаване, внася промяна в нашето преподаване? (Можете да запишете отговорите на членовете на класа върху черната дъска.)

Помогнете на членовете на класа да разберат, че те трябва да се концентрират върху тези, на които преподават, а не само върху преподаването. Ефективните евангелски учители почти никога не мислят за това какво ще преподават. Те питат себе си, „Как ще помогна на учениците си да разберат онова, което трябва да знаят?“ Правейки това, учителите уважават свободата на избор на тези, на които преподават, и им помагат да намерят радост в приемането на отговорностите да научават.

Внушете, че докато се стремим да помогнем на другите да приемат своите отговорности да изучават Евангелието, ние трябва по-скоро да ги подканваме и окуражаваме, отколкото да ги принуждаваме. Трябва да размишляваме и да се молим за плановете ни да помогнем на всеки човек, на когото преподаваме.

Не трябва да вършим нищо, което може да отнеме от желанието на другите да научат Евангелието.

Дискусия

- Кои са някои от нещата, които учителят може да направи, които биха отклонили желанието на хората да научат Евангелието? (Дайте на членовете на класа време да помислят и дискутирайте този въпрос. Окуражете ги да дискутират въпроса в общия смисъл, а не да критикуват отделните учители. Отбележете, че някои от възможните идеи са изброени по-долу.)

- a. Да им прочитат уроците от ръководствата.
- b. Да проведат по-голямата част от урока като лекция.
- v. Да се опитат да ги впечатлят с познание или преподавателски умения.
- г. Да критикуват или да се отнасят небрежно към техните въпроси и коментари.
- д. Да правят коментари или да задават въпроси, които могат постепенно да отслабят тяхната вяра.
- e. Да използват език или примери, които могат да накарат Духа да се оттегли.
- ж. Да се провалят във фокусирането на урока върху евангелските принципи.

Цитат

Завършете тази дискусия, като накарате член от класа да прочете следното изявление на старейшина Далин Х. Оукс:

„Всеки евангелски учител, който се стреми да следва Учителя, ще *съсредоточи всичките си усилия върху другите и никога върху себе си*. „Изпрати мен. . . ще изкупя цялото човечество, . . . със сигурност ще го направя. Ето защо, отдай ми Твоето уважение.“ Съпоставете това предложение с примера на Спасителя, Който казал: „Отче, да бъде волята Ти и да бъде Твоя слава завинаги“ (Моисей 4:1–2). Евангелският учител ще фокусира своето преподаване върху потребностите на „овците“ и славата на Учителя. Той не трябва да е център на внимание. Трябва да учи „стадото“, за да могат те винаги да вземат за пример Учителя. Никога не трябва да пречи на стремежа им към Учителя, като застава на пътя или като хвърля сянката на себеизтъкване или лични интереси“ (обръщение дадено на 31 март 1998 г.).

Има много неща, които можем да направим, за да приканим към усърдно изучаване.

Дейност с работа по тетрадката

Накарайте член на класа да обърне на стр. 60 в тази книга. Помолете един член на класа да прочете изявлението от тази страница на глас. Изявлението изброява три основни неща, които можем да направим, за да приканим към усърдно изучаване. Посочете, че във всяка от тези области има много прости, специфични неща, които можем да направим.

Накарайте членовете на класа да прегледат следния списък от техните тетрадки. Приканете ги да изберат една от идеите в списъка, която ще приложат при предстоящата образователна възможност. Ако времето позволява, поканете ги накратко да опишат в своите тетрадки начина на използване на тази идея. Също така можете да ги помолите да споделят своя план с други членове на класа. Ако няма време, за да пишат в своите тетрадки и да обсъждат плановете си, окуражете ги да направят това у дома.

- а. Да помолят някой да се подготви, за да помогне с урока. Да му помогнат да се подготви.
- б. Да помолят някой да подготви предметен урок.
- в. Да споделят лично преживяване, когато е подходящо.
- г. Да помолят тези, на които преподават, да размишляват върху благословиите, които Господ е дал на тях и на тяхното семейство.
- д. Да преподадат как да се четат писанията с разбиране.
- е. Да признаят заслугата на всеки за приноса към урока. Да изслушат и използват идеите, споделени по време на дискусиите.
- ж. Да задават въпроси, които стимулират размисъл и приканват към принос в дискусиите.
- з. Когато някой задава въпрос, да поканят другите да предложат отговорите.
- и. Да попитат тези, на които преподават, по какъв начин те могат да приложат нещата, които са научили.

Заклучение

Напомнете на членовете на класа, че евангелският учител трябва да бъде пример за усърдно изучаване на Евангелието. Окуражете ги да направят самооценка на своите собствени усилия да научат ученията на Евангелието. Поканете ги да определят какво биха направили, за да следват съвета на Алма, да подхранват словото с вяра, усърдие и търпение (вж. Алма 32:37, 41–42).

Окуражете членовете на класа да помнят за святостта на свободата на избор на всеки. След това прочетете следното изявление на президент Спенсър У. Кимбъл:

„Богатствата, както от светското, така и от духовното познание, са скрити – но са скрити от тези, които не търсят и не се стремят по подходящ начин да ги намерят... Духовното познание не ни се предоставя, когато попитаме; дори молитвите не са достатъчни. За него е необходимо упоритост и посвещение за цял живот“ (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ред. Edward L. Kimball [1982 г.], 389–90).

Свидетелство

Дайте свидетелство, според подтика на Духа.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да запишат в тетрадките си своите преживявания, докато са се стремили да осъществят своите планове да приканят към усърдно изучаване (вж. „Дейност за тетрадката“, по-горе). Когато е подходящо, да говорят за тези преживявания с даден ръководител, друг член на класа или член от семейството.
2. Да прегледат преподадените на урока принципи, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Приканете към усърдно изучаване“ (стр. 67–74).

Създайте образователна атмосфера Част 1

Урок 6

Цел	Да помогне на членовете на класа да разберат по какъв начин учителите и учениците могат да работят съвместно, за да създадат атмосфера за изучаване на Евангелието.
Бележка за учителя	<p>В урок 5, членовете на класа са дискутирали индивидуалната отговорност да бъдем усърдни в изучаването на Евангелието. Урокът за тази седмица е насочен към отговорността, която учители и ученици споделят: създаването на образователна атмосфера. Това ще помогне на членовете на класа да приложат евангелските принципи в своите усилия да предотвратят отвличането на вниманието в класната стая и да помогнат при разрешаването на проблемите с дисциплината, които вече може да са налице.</p> <p>С този урок като основа, членовете на класа ще бъдат подготвени да предложат разрешения на специфични проблеми. Това ще бъде направено като част от урок 7.</p>
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. С молитва изучавайте пасажите от писанията в този урок. Потърсете начин да ги приложите за целта на урока. 2. Запознайте се с историите в урока. Практикувайте четенето им по начин, който ще запази интереса на членовете на класа. 3. Донесете следните неща в клас: <ol style="list-style-type: none"> а. Голям лист хартия (или няколко по-малки листа хартия). б. Три молива за маркиране. 4. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“ (стр. 75–87).
Предложение за развитието на урока	Училището за пророци предоставя пример за начина да се създаде атмосфера за научаване на Евангелието.
Цитати	<p>Споделете следното изявление:</p> <p>„В ранните дни на тази диспенсация Господ заповядал на братята да „се поучават един друг за учението на царството“. Те трябвало да научат всички неща, отнасящи се до Евангелието и Божието царство, което било целесъобразно за тях да знаят, също и нещата, отнасящи се до изкуството и науките, до царствата и народите. Те трябвало да „търс[ят] познание тъкмо чрез учение, също и чрез вяра“, и трябвало да изградят светилище или храм в Къртлънд, който освен всички други неща, трябвало да бъде „дом на познание“. (У. и З. 88:74–81, 118–122.)</p> <p>Като част от това вълнуващо разпореждане за изпълнението на тези заповеди, Господ насочвал организирането на <i>училището за пророци</i> (У. и З. 88:122, 127–141)“ (Bruce R. McConkie, <i>Mormon Doctrine</i>, 2-ро изд. [1966 г.], 679).</p> <p>Обяснете, че целта на училището за пророци е била „да подготви избрани членове на свещеничеството да проповядват Евангелието на Исус Христос на целия свят“ (Ezra Taft Benson, из Conference Report, апр. 1983 г., 69; или <i>Ensign</i>, май 1983 г., 53).</p>

Чрез откровение, Господ учил членовете на училището за начина им на поведение. Трите съставни части от Неговите инструкции могат да помогнат на семействата и класовете в Църквата да установят образователна атмосфера.

Черната дъска

Запишете следният списък върху черната дъска:

1. Всички съдействат.
2. Съществува приятелство в Евангелието, което обединява всички присъстващи.
3. Всеки е внимателен и готов да се концентрира върху приноса на другите.

Писания

Накарайте членовете на класа да обърнат внимание на Учение и Завети 88:122–123, 125. Обяснете, че за трите точки, които сте записали върху черната дъска, се говори в този пасаж от писанията. Накарайте членовете на класа да прочетат на глас пасажа. Докато четат, помолете ги да потърсят заповедите от Господ, които могат да ни помогнат да поддържаме тези три елемента в образователната ни атмосфера.

Подчертайте, че когато хората се събират, за да изучават Евангелието, всеки човек по света има с какво да допринесе. Всеки може да бъде подтикнат от Духа да сподели мисли и преживявания, които да поучат другите. Всички присъстващи трябва да се изслушват едни други, за да може „всеки да може да се поучи от всеки“ (У. и З. 88:122).

Учителите и учениците споделят отговорността за създаването на атмосфера за научаване на Евангелието.

Представяне на темата от учителя и работа с писанията

Посочете, че в първите пет урока на този курс са включени дискусии относно отговорностите на учителите. Един от уроците, урок 5, също включва дискусия относно отговорността на всеки самостоятелно да изучава Евангелието. Днешният урок е фокусиран върху отговорността, която е споделена както от учителите, така и от учениците: отговорността да се създаде атмосфера, при която можем съвместно и успешно да изучаваме Евангелието. За да изпълнят тази отговорност, учителите и учениците трябва да си помагат едни на други и да бъдат обединени в постигането на целта.

Обяснете, че Алма говори за това единство, когато учил хората, които са били кръстени във водите на Мормон. Накарайте членовете на класа да прочетат Мосия 18:18–22.

История

Споделете следната история, разказана от една жена, която била загрижена за класа, който посещавала в Неделното училище. Помолете членовете на класа да внимават за начините, по които учениците и учителят в историята работили заедно, за да си помогнат в създаването на образователна атмосфера.

„В нашия нов район, съпругът ми и аз разбрахме, че класът по Евангелско учение не е много ефективен. Докато учителят говореше, някои членове на класа си четяха от своите писания; други просто държаха главите си наведени. Можех да видя, че това безпокоеше учителя. Веднъж той дори попита, „Някой слуша ли ме?“

Скоро научихме, че няколко членове в района посещаваха класа по Евангелски принципи, вместо класа по Евангелско учение. Чухме, че учителят в този клас бил превъзходен. Посетихме класа и го намерихме за оживен, смислен и възнаграждаващ. Но един ден, докато се прибирахме от Църква, доверихме си, че и двамата чувстваме постъпката си не съвсем правилна. Ние трябва да подкрепяме нашия епископ, като подкрепяме учителя, когото е призовал да ни учи. Затова започнахме да говорим за онова, което бихме могли да направим, за да обогатим класа по Евангелско учение. Осъзнахме, че бяхме поставили цялата отговорност за доброто преживяване в класа върху учителя, като че ли го предизвиквахме да привлече вниманието ни и да запази нашия интерес.

През седмицата се молихме за напътствие и в неделя отидохме в класа по Евангелско учение с различно настроение. Няколко минути след началото на класа, съпругът ми зададе въпрос и учителят помоли другите членове на класа да предложат отговорите си. Започна се добра дискусия, за което допринесоха множество членове на класа. По късно в урока учителят направи изказване, което не беше много ясно за мен, затова го помолих да ми помогне да разбера. Той отговори, като посочи стих от писанията, който никога преди това не бях забелязвала. След което една сестра разказа история, за да подсили неговото изказване, а друг член на класа предложи друг стих от писанията. Ние почувствахме влиянието на Духа в класната стая. Учителят се чувства по-спокойно. Можам да видя как набираше сила и увереност от нашите обикновени прояви на интерес и нашето участие. Урокът завърши с молитва на благодарност и гръмогласно „Амин“ от страна на класа.

От този ден нататък членовете на класа започнаха да участват с повече интерес. Нашият учител изглеждаше изпълнен с енергия от техния ентузиазъм и често изразяваше благодарност за подкрепата, която получаваше. Неделното училище започна да става все по-добро и по-добро.“

Дискусии по групи

Разделете класа на три групи. Дайте на всяка група молив за отбелязване и голям лист хартия (или няколко по-малки листовے хартия). Помолете всяка група да избере един човек да бъде писар. След това назначете на всяка от групите един от следните въпроси:

1. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да окуражат всички да участват?
2. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да развият приятелство сред тях?
3. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да помогнат на всички да внимават и да се вслушват един в друг?

Информирайте групите, че ще имат на разположение три минути, за да обсъдят въпросите. Докато го правят, те трябва да вземат под внимание своите собствени преживявания и историята, която току-що сте споделили с тях. Писарят във всяка група ще запише идеите на групата върху голям лист хартия. След това той или тя ще покажат листа така, че всички останали да могат да го видят.

След като са преминали двете или трите минути, накарайте ги да покажат своите листовے. Прегледайте накратко идеите върху листовете. Окуражете членовете на класа да запишат тези идеи в своите тетрадки.

Ако членовете на класа не включат следните предложения в своите списъци, можете да им ги споменете:

1. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да окуражат всички да участват?

- a. Учителите и учениците трябва да прилагат обсъжданите от тях принципи.
 - b. Когато е възможно – в класовете на Мелхиседековото свещеничество, Обществото за взаимопомощ и в класа по Евангелско учение – учениците трябва да прочетат ръководствата за уроците, преди да дойдат в клас.
 - v. Учениците трябва доброволно да допринасят към дискусиите. Те трябва да вдигат ръце, за да помогнат на учителя да узнае за готовността им да задават въпроси или да споделят коментари.
 - г. Отделните ученици трябва да бъдат внимателни да не доминират дискусиите.
 - д. Учениците трябва да завършват с усърдие заданията си.
2. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да развият приятелство сред тях?
 - a. Учителите и учениците трябва да бъдат запознати с възможностите и потребностите на другите.
 - b. Те трябва да се подкрепят един друг в класа и извън него.
 - v. Когато е подходящо, те трябва на глас да изразяват своята загриженост и любов един спрямо друг.
 3. Кой са някои от нещата, които учителите и учениците могат да направят, за да помогнат на всички да внимават и да се вслушват един в друг?
 - a. Учителите и учениците трябва да се изслушват внимателно и с уважение едни други.
 - b. Учителите и учениците трябва да идват навреме.
 - v. Те трябва да останат будни и концентрирани върху урока.
 - г. Учениците трябва да задават подходящи въпроси, когато не разбират преподаваното.
 - д. Когато е възможно, учениците трябва да останат до края на урока.

Учителите помагат на учениците да разберат и изпълнят своите отговорности, да създават образователна атмосфера.

Истории и дискусии

Обяснете, че ще споделите две истории. Помолете членовете на класа да помислят по какъв начин учителите от тези истории са помогнали на другите да допринесат за образователната атмосфера. След това споделете следната история, разказана от президент Томас С. Монсън.

„Един зимен ден си спомних за преживяване от моето детство. Бях само на единадесет години. Нашата президентка на Неделното училище за деца, Мелиса, беше възрестна, любяща и със сребристи коси дама. Един ден, в Неделното училище за деца, Мелиса ме помоли да остана и да си поговорим. Там, само ние двамата, седяхме в иначе празната зала за събрания. Тя обгърна рамената ми с ръка и започна да плаче.

Изненадан, попитах я защо плаче.

Тя отвърна: „Изглежда не съм в състояние да накарам [момчетата] да бъдат почтителни по време на упражненията за откриване на Неделното училище за деца. Би ли желал да ми помогнеш, Томи?“

Аз обещах на Мелиса, че ще го направя. Странно за мен, но не и за Мелиса, но това прекрати за мен проблема с почтителността по време на Неделното училище за деца. Тя достигна до източника на проблема – аз“ (из Conference Report, окт. 1987 г., 82–83; или *Ensign*, ноем. 1987 г., 69).

- Според тази история, какво направила президентката на Неделното училище за деца, за да помогне за създаването на образователна атмосфера? (Тя помогнала на младия Томи Монсън да разбере и изпълни своята отговорност.)

История и
дискусия

- След като сте чули тази история, има ли други предложения, които бихте желали да добавите към списъците, които сте направили? (Също така можете да предложите на членовете на класа да добавят тези предложения към списъците в своите тетрадки.)

Посочете, че сега ще споделите история за една учителка в организацията на Младите жени.

„Елате с мен в една класна стая с дванадесет-тринадесет годишни млади жени. Слушайте, докато учениците се стремят да откриват учението. Обърнете внимание на преживяванията, които учителката предоставя на учениците, за да могат те да свържат учението към реалността в своя живот. Почувствайте съпътстващото свидетелство на Духа.

Нашата учителка премества по-близо своя стол до полукръг от петте момичета. „Имаме гостенка, която чака отвън“, започва тя. „Казва се сестра Джоан. Тя се съгласи да ни покаже малкото си бебе и да ни разкаже как се чувства като майка. Докато наблюдавате това новородено, малко бебе, наблюдавайте и неговата майка – начина, по който тя се отнася към бебето си, какво прави, какво казва. Ще говорим за нейното посещение, след като си тръгне.“

Сестра Джан влиза, прекарва седем-осем минути, говорейки за своето бебе и отговаряйки на въпроси. Момичетата ѝ благодарят и тя излиза от класната стая.

„Бебето беше прекрасно, нали?“ отговаря нашата учителка на възхитителното възклицание на класа. „Но какво забелязахте относно майката?“

Минута мълчание и след това отговорите: „Е, тя беше щастлива.“ Друг: „Тя като че люлееше бебето напред назад през цялото време, докато го държеше.“ След още няколко отговора и Кати бавно започна, „Тя – хммм – тя говореше много тихо.“

„Можеш ли да кажеш нещо повече за това?“ настоява учителката.

„Е, нейният глас ми напомни за този на моята майка, когато тя ни се обади миналата година от болницата, за да ни каже, че имаме ново бебе-сестриче.“

Учителката, обръщайки се към другите момичета, пита: „Какво мислите? Друга от вас забеляза ли нейния глас?“

Момичетата се замислят и започват да споменават думи като „почтителен“, „небесен“, „любов.“

Учителката: „Мисля, че разбирам. Вярвам, че тези думи дойдоха до нашите умове, защото сме разпознали великия дар от нашия Небесен Отец. Той ни обича толкова много, че е готов да сподели Своята сила за сътворение с нас. Ние чувстваме подобна благодарност и почтителност заради това доверие. Майчинството е *божествена* роля.“

След това ясно изявление за учението и свидетелство, нашата учителка продължава към дейността, в която момичетата да разпознаят качествата, които техните майки проявяват и които показват разбирането на божествеността на майчинството.

„Може ли всяка от вас да се подготви за майчинството отсега, като практикува една от тези ценности – може би да бъде по-търпелива, по-мила или по-положително настроена през тази седмица?“

Всяко момиче говори за своя избор. Нашата учителка споделя лично свидетелство. Завършват със закриващата молитва“ (Virginia H. Pearce, из Conference Report, окт. 1996 г., 14 –15; или *Ensign*, ноем. 1996 г., 13).

- Според тази история, какво направила учителката, за да помогне за създаването на образователна атмосфера? (Отговорите могат да включват, че тя поканила гостенка, за да сподели лично преживяване, задавала проникателни въпроси, слушала внимателно, отговорила на коментарите на учениците с проследяващи въпроси, преподавала учението и помогнала на младите жени да приложат учението в своя живот.) Какво направил класът? (Отговорите могат да включват, че те слушали и участвали внимателно.)
- По какъв начин образователната атмосфера, развила се в тази класна стая, помогнала за предпазването от трудностите в бъдеще?
- След като сте изслушали тази история, има ли предложения, които вие бихте желали да добавите към списъка, който сте направили? (Също така, можете да предложите на членовете на класа да добавят тези предложения към списъка в своите тетрадки.)

Когато помагаме на учениците да се ангажират в създаването на образователна атмосфера, ние ги учим да бъдат последователи на Исус Христос.

Представяне на темата от учителя

Посочете, че историите, които сте споделили, показват някои от начините, както да се предотвратят, така и да се разрешат проблемите. Накарайте членовете на класа да разгледат раздела от тази книга, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“, започвайки от стр. 75. Посочете им, че стр. 76–83 обсъждат създаването на образователна атмосфера и предотвратяването на прекъсванията и че стр. 84–87 дават специфични предложения за справяне с прекъсванията, ако те настанат. Обяснете, че без значение дали търсим да предотвратим или разрешим проблемите, нашата цел трябва да бъде същата: да преподаваме Евангелието на Исус Христос и да помогнем на учениците да разберат и изпълнят отговорността, да създадат образователна атмосфера.

Тази цел е ключът към дисциплината в класната стая. Когато пазим в ума си тази цел, ние не се стремим да поправяме поведението или да запазим тишината в класната стая. Вместо това, ние учим другите да бъдат последователи на Исус Христос.

Понякога учителите мислят, че се провалят, когато не могат бързо да намерят начин да създадат атмосфера за преподаване на Евангелието. Въпреки това, подобна атмосфера рядко бива създавана бързо. Хората преодоляват по една стъпка наведнъж – ред по ред, правило след правило (вж. 2 Нефи 28:30). Необходими са непрестанни усилия. Ключът е да се работи вярно, усърдно и търпеливо, винаги бивайки напътствани от истинните принципи.

Заклучение

Свидетелство

Дайте свидетелство, според подтика на Духа.

Задание

Информирайте членовете на класа, че урокът за следващата седмица ще бъде фокусиран върху множество специфични неща, които учителите могат да направят, за да предотвратят дискусиите и да разрешат проблемите с дисциплината. Помолете ги да помислят за ситуации, които могат да отвлекат вниманието от образователната атмосфера и да помислят за възможни решения. Решенията трябва да са специфични и практични. Те трябва да запишат както ситуацията, така и разрешението ѝ в своите тетрадки и трябва да бъдат подготвени да говорят пред класа следващия път, в продължение на две-три минути, за написаното от тях.

При обмислянето на дадени решения, членовете на класа трябва да изучават раздела от тази книга, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“ (стр. 75–87).

Създайте образователна атмосфера

Част 2

Урок
7

Цел	Да помогне на членовете на класа да приложат принципите, научени в урок 6.
Бележка за учителя	<p>В края на урок 6, вие бяхте помолили членовете на класа да подготвят реч за начините, по които да предотвратяват разсейването и да разрешат проблемите с дисциплината (вж. стр. 218). Тъй като желанието на учителите е да научат практични, специфични начини да се справят с проблемите, вие трябва да планирате този урок така, че да прекарате повече от времето в класа, прилагайки тази дейност.</p> <p>Докато провеждате дискусиата по време на урока, помогнете на членовете на класа да станат по-уверени в своите способности да създават образователна атмосфера.</p>
Подготовка	<ol style="list-style-type: none"> 1. С молитва изучавайте Учение и Завети 12:8. Стремете се да ги приложите за целта на урока. 2. Подгответе изказване за начина да предотвратим или разрешим някакво разсейване или проблем с дисциплината. Уверете се, че решението ви е практично. 3. Убедете се, че членовете на класа са готови също да говорят за начина на предотвратяване на разсейване и разрешаването на проблеми с дисциплината (вж. заданието на стр. 218). Напомнете им да направят своите варианти за разрешения на проблема конкретни и практични. 4. Продължете да изучавате раздела от тази книга, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“ (стр. 75–87).
Предложение за развитието на урока	<p>Успехът ни в оказване на влияние на другите, зависи от нашата смиреност и любов.</p>
Представяне на темата от учителя и обсъждане на писанията	<p>Напомнете на членовете на класа, че в урок 2 са дискутирали важноста да обичат тези, на които преподават. Този принцип трябва да е над всичко, което правим, докато се опитваме да създадем образователна атмосфера, особено когато работим с всеки член на класа поотделно.</p> <p>Накарайте член на класа да прочете Учение и Завети 12:8.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Защо смиреността и любовта са важни в оказването на добро влияние върху другите? <p>Предложете, че докато членовете на класа говорят за начина да предотвратят разсейванията и да разрешат проблемите с дисциплината, те трябва да запазят в съзнанието си важноста на този принцип.</p>
Цитат	<p>Споделете следното изявление на президент Хауард У. Хънтър:</p> <p>„Основният начин на действие на Бог е чрез убеждаване, търпение и дълготърпение, а не чрез принуждение и яростно противопоставяне. Той действа чрез внимателно настояване и неангажиращо привличане. Той винаги действа с неизменно уважение към свободата и независимостта, която притежаваме. Той желае да ни помогне и пледира за шанса да ни подпомогне, но не ще го направи чрез нарушаване на нашата свобода на избор. Той ни обича прекалено много, за да направи това“ (из Conference Report, окт. 1989 г., 21; или <i>Ensign</i>, ноем. 1989 г., 18).</p>

Ние можем да помогнем на другите да разберат и изпълнят своите отговорности, да допринесат за образователната атмосфера.

Представяне на темата от учителя

Обърнете се към заданието от миналата седмица, което сте дали на членовете на класа. Уведомете членовете на класа, че вие също сте работили върху това задание. След това споделете проблема, който сте взели в предвид както и неговото решение. Посочете кой от трите елемента на образователната атмосфера ще бъде подкрепен чрез вашето разрешение (за преглед на тези елементи, вижте страница 214). След като сте споделили вашето решение, задайте следните въпроси:

- Кое е ефективното в това решение?
- Какви предпазни мерки трябва да се предприемат при използването на това решение?
- Кои са другите възможни решения, за които можете да се сетите?

Представяне на темата от член на класа

Накарайте членовете на класа да се редуват, говорейки за проблемите, които те са разглеждали, и техните предложения за начина на разрешаването им. Уверете се, че всеки член на класа е имал възможността да допринесе с нещо. Ако времето позволява, проследете всяка от презентациите с трите въпроса по-горе.

Представяне на темата от учителя

Обяснете, че в предотвратяването на разсейванията и разрешаването на проблемите с дисциплината, често е необходимо да се работи поединично с членовете на класа. Въпреки това, докато са събрани заедно, също можем да учим членовете на класа за техните отговорности. Един добър начин да се направи това е като се започне със споделянето на чувства за нашето призование и за отговорностите ни като учители. След това можем да опишем отговорностите на членовете на класа, учейки ги за трите елемента на образователната атмосфера, за които сме говорили в урока от миналата седмица (вж. стр. 214). Накрая, можем да наблегнем, че се нуждаем от тяхната помощ, защото един клас може да бъде проведен успешно, единствено когато учителят и учениците работят заедно. (За пример на подобно представяне вижте историята на страница 78 от тази книга. Можете да прочетете тази история заедно с членовете на класа.)

Трябва да намерим начини да намалим разсейванията.

Предметен урок

Помолете член от класа да застане пред класа. Накарайте ученика да протегне напред своите ръце и поставете тежка книга или друг предмет във всяка ръка. Помолете го да преподава на другите членове на класа за Първото видение, докато продължи да държи предметите на това ниво. Докато отделните ръце започват да отмаляват, напомнете му да ги държи изправени. След около 30 сек., накарайте ученика да остави предметите и да се върне на мястото си.

Посочете, че докато този ученик се е опитвал да преподава, членовете на класа не са се концентрирали напълно върху казаното. Вместо това, тяхното внимание било привлечено от усилието да се държат изправени книгите.

Представяне на темата от учителя

Подчертайте, че в допълнение към проблемите, за които вече сме дискутирали, физическата подредба също може да разсейва вниманието от преподаването и научаването. Когато членовете на класа влязат в класната стая или в друга образователна обстановка, в която царят безредици или е неудобна, по-малко вероятно е те да отдадат своето пълно внимание на посланието от урока.

Внимателно планирано, аранжирането на околната среда може да помогне за намаляване на разсейванията. Например, трябва да аранжираме столовете така, че учениците да могат да виждат нас, черната дъска и да се виждат един друг. Подобно

аранжиране на класната стая увеличава възможността на учителя да преподава и способността на учениците да участват и научават. Контролирането на температурата в класната стая, когато е възможно, може да помогне на всички да се чувстват комфортно. Повече предложения за подготовка на аранжирането на околната среда се намират в „Подготовка на класната стая“, стр. 76 от тази книга.

Можем да предотвратим и разрешим проблемите с дисциплината, като следваме основните принципи на евангелското преподаване.

Представяне на темата от учителя

Посочете, че когато създаваме и поддържаме образователна атмосфера, ние помагаме за предотвратяването на разсейванията и разрешаваме проблемите с дисциплината. Най-важното нещо, което можем да направим, за да постигнем това, е да осъществим на дело принципите на евангелското преподаване, на които са ни учили в този курс. Принципите са:

1. Обичайте тези, на които преподавате.
2. Преподавайте чрез Духа.
3. Преподавайте учението.
4. Приканете към усърдно изучаване.
5. Подгответе всичко необходимо.
6. Използвайте ефективни методи.

Като учители, ние трябва често да проверяваме себе си и своето преподаване, за да сме сигурни, че прилагаме всеки от тези принципи.

Заклучение

Свидетелство

Дайте свидетелство, според подтика на Духа.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да продължат да изучават раздела от тази книга, озаглавен „Създайте образователна атмосфера“ (стр. 75–87). Да вземат под внимание тяхното преподаване, като откриват нещата, които могат да направят, за да помогнат при създаването на образователна атмосфера.
2. Да прегледат списъка на стр. 20 за начините да се прикани към усърдно изучаване. Да изберат една от точките в списъка и да я приложат при предстоящата образователна възможност. Да запишат преживяването си в своите тетрадки.

Урок
8

Използвайте ефективни методи

Част 1

Цел Да помогне на членовете на класа да изберат методи за преподаване и да използват тези методи ефективно.

Бележка за учителя Качеството на евангелското преподаване и изучаване се подобрява, когато методите са подбрани правилно и се използват ефективно. Учителите трябва да подбират методи, които (1) да помагат на тези, на които преподават, да придобият ясно и паметно разбиране на евангелските учения и принципи и (2) да са подходящи за съдържанието на урока и възрастовата група на тези, на които преподават.

В този и в урок 9, членовете на класа ще научат за следните основни преподавателски методи: използването на предметни уроци, правенето на сравнения, използването на черната дъска, споделянето на истории, задаването на въпроси и провеждането на дискусии.

Подготовка

1. Прегледайте раздела от тази книга, озаглавен „Използвайте ефективни методи“ (стр. 88–95). Също така прегледайте част Е, „Методи на преподаване“ (стр. 157–184).
2. Донесете в клас една чаша, чиста отвън и отвътре, и подобна чаша, която е чиста отвън, но мръсна отвътре.
3. Подгответе демонстрация, при която ще използвате черната дъска, за да преподавате евангелски принцип. Можете да използвате един от примерите на стр. 162, или можете сами да създадете свой пример.

Предложение за развитието на урока Ние трябва да използваме методи на обучение, които помагат на индивидите да разберат, запомнят и приложат евангелските принципи.

История Споделете следната история. Обяснете, че това е преживяване, което президент Бойд К. Пакър и неговата съпруга са имали, когато той е служил като президент на мисия.

„Бяхме назначили зонава конференция. За всеки от нас, сестра Пакър беше изпекла три-пластов кекс, ... красиво украсен – плътни, цветни пластове от захарна глазура, прекрасно подредени и с фразата ‚Евангелието‘, написана върху кекса. Когато мисионерите се събраха, почти церемониално внесохме кекса. Беше прекрасна гледка!

Когато посочихме, че кексът представлява Евангелието, ние попитахме: „Кой иска малко?“ Винаги имаше гладен старейшина, който нетърпеливо се отзоваваше. Извикахме го отпред и казахме: „Първо на теб ще сервираме.“ След това забодох пръсти във върха на кекса и откъснах голямо парче. Внимавах да не стискам юмрук, докато откъсвах парчето, за да не може захарната глазура да изтече през пръстите ми, и след това, докато старейшините седяха в пълно недоумение, хвърлих парчето кекс на старейшината, разпръсквайки малко от захарната глазура по предната част на костюма му. „Би ли желал някой друг от кекса?“ попитах аз. Поради някаква причина, нямаше желаещи.

След това донесохме кристална чиния, сребърна вилица, ленена салфетка и прекрасен нож за сервиране. С голямо достойнство, от другата страна на какса, внимателно отрязвах едно парче, поставих го внимателно върху кристалната чиния и попитах: „Би ли желал някой парче от кекса?“

Урокът беше очевиден. И в двата случая беше един и същ кекс, същият вкус, същата храна. Начинът на сервиране или го прави желателен, дори примамлив, или нежелателен, дори отблъскващ. Напомнихме на мисионерите, че кексът представлява Евангелието. Какъв бе начинът, по който те го сервираха?

След демонстрацията няхаме трудности – в действителност дори се забелязваше значителен ентузиазъм – в старанието да се подобри преподаването на дискусиите. Помислих си, че няколко месеца по-късно беше подходящо да се напомни на мисионерите за урока, затова изпратих бюлетина с рисунка на кекса.

Когато се срещнах отново с мисионерите, казах: „Наскоро получихте бюлетина, нали?“

„Да, наистина.“

„И какво се казваше в нея?“

Почти по един и същи начин мисионерите казаха: „Тя ни напомни да подобрим представянето на уроците си и да учим повече, да научим внимателно уроците и след това да помогнем един на друг в процеса на преподаването им.“

„И вие разбрахте всичко това от една картина?“

„Да, това е един урок, който няма скоро да забравим!“

Трябва, разбира се, да добавя, че бях щастлив да платя сметката за почистването на костюма на старейшината!“ (*Teach Ye Diligently*, прер. изд. [1991 г.], 270–271).

Бележка: Ако вие самите пожелаете да използвате модела за предметен урок на президент Пакър, трябва да обмислите сервирането на кекса, като вземете с ръка парче от него и го стиснете в една чиния, вместо да го хвърляте по някого от класа.

Дискусия

- Какво можем да научим от тази история за начина ни на представяне на Евангелието?
- Какви са доказателствата, че урокът на президент Пакър е постигнал някакъв ефект?

Подчертайте, че мисионерите в мисията, където бил президент Пакър, *разбрали* урока, *запомнили* го и го *приложили* в своя живот. Не е достатъчно да помогнем на тези, на които преподаваме, просто да разберат евангелските принципи. Ние трябва също да им помогнем да ги запомнят и ги приложат.

Накарайте членовете на класа да обърнат на стр. 158 от тази книга. Обяснете, че тази страница съдържа списък с методи, които можем да използваме, за да преподаваме Евангелието. Днешният урок и уроците през следващите седмици ще включват демонстрации на няколко метода от този списък. Подчертайте, че ние трябва да подбираме методи, които ще одухотворят тези, на които преподаваме, и няма да отвличат вниманието им от принципите, които преподаваме.

Използването на предметни уроци

Демонстрация и дискусия

Посочете, че в историята, която бяхте споделили, президент Пакър използвал предметен урок, за да напомни на мисионерите да преподават ефективно. Можем да използваме предметни уроци, за да преподаваме различни евангелски принципи.

Покажете двете чаши – едната, която е чиста отвън и отвътре, и другата, която е чиста отвън, но мръсна отвътре. След това задайте следните въпроси:

- От коя от тези две чаши бихте предпочели да пиете?

Обяснете, че веднъж Исус сравнил група хора с една чаша, която е чиста отвън, но мръсна отвътре. Поканете член на класа да прочете Матей 23:25–26.

- На какъв евангелски принцип ни учи този предметен урок? (Не е достатъчно просто да *изглеждаме* праведни; ние трябва да сме праведни и чисти в своите сърца.) Какво мислите, че е особено ефективно относно този предметен урок?

Представяне на темата от учителя

Посочете, че страници 163–164 от тази книга предоставят материал, който може да помогне на учителите да разработят ефективен предметен урок. Поканете членовете на класа да обърнат на стр. 164. Прегледайте предложенията за разработването и използването на предметни уроци. След това споделете допълнителните предложения, които може да имате за използването на предметните уроци.

Сравнения

Цитати

Посочете, че предметните уроци са ефективни, защото те свързват духовните принципи с познати, физически предмети. Също така можем да постигнем това, като направим прости сравнения.

Накарайте различни членове на класа да прочетат следните сравнения (допълнителни сравнения се намират на стр. 163–164] от тази книга):

Президент Гордън Б. Хинкли учи:

„Вярата е като мускула на моята ръка. Ако го използвам, ако се грижа за него, той става все по-силен; ще е в състояние да върши много неща. Но ако го отпусна и не върша нищо с него, ще отслабва и ще стане неизползваем“ (в *Church News*, 6 юни 1998 г., 2).

Старейшина Ръсел М. Нелсън казва:

„Глаголът *ваксинирам*. . . буквално означава „да поставя вътрешно око“ – да следи за повреди.

Болест като детския паралич може да осакати или да унищожи тялото. Болест като греха може да осакати или да унищожи духа. Днес опустошенията от детския паралич могат да бъдат предотвратени от имунизацията, но опустошенията от греха изискват други средства за предпазване. Докторите не могат да имунизират срещу беззаконието. Духовната защита идва единствено от Господ – и по Неговия начин. Исус избира да не ваксинира, а да индоктринира“ (из *Conference Report*, апр. 1995 г., 41–42; или *Ensign*, май 1995 г., 32).

Старейшина Джозеф Б. Уъртлин казва:

„Гигантските дъбове. . . имат дълбоко-коренна система, която може да се разпростре до дължина два и половина пъти от височината им. Подобни дървета рядко биват събаряни от вятъра, без значение колко яростна може да бъде бурята.

Верните членове на Църквата трябва да бъдат като дъбовете и трябва да се вкоренят на дълбоко в плодородната почва на основните принципи на Евангелието“ (из *Conference Report*, окт. 1994 г., 98; или *Ensign*, ноем. 1994 г., 75).

Обсъждане на писанията

Поканете член на класа да прочете Матей 13:44.

- Какво можем да научим от това сравнение?

Представяне на темата от учителя	<p>Подчертайте, че сравненията са ефективни единствено, когато ние ги свързваме с неща, познати на тези, на които преподаваме. Посочете, че стр. 163–164 от тази книга, предоставят материали, които могат да помогнат на учителите да разработят ефективни сравнения.</p>
	<p>Използване на черната дъска</p>
Демонстрация	<p>Обяснете, че черната дъска може да бъде използвана ефективно, за да се подчертаят ключови идеи, да се фокусира вниманието на членовете на класа и да се опростят сложните понятия. Кажете на членовете на класа, че вие ще демонстрирате начина на използване на черната дъска. След това демонстрирайте онова, което сте подготвили (вж. „Подготовка“, точка 3).</p>
Дискусия	<p>Задайте следните въпроси на членовете на класа:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Какво научихте от тази демонстрация? По какъв начин използването на черната дъска ви помогна да научите тези неща? ■ Какво научихте от тази демонстрация относно начина на използване на черната дъска като преподавателско пособие? <p>Ако членовете на класа не споменат следните предположения, споменете им ги вие:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пишете ясно и с достатъчно едър шрифт, за да могат всички да виждат. Често е по-ефикасно да се напишат няколко ключови думи, вместо пълни изречения. 2. Говорете, докато записвате. Това ще ви помогне да задържите вниманието на членовете на класа. 3. Избягвайте дългото стоене пред черната дъска. 4. Планирайте предварително. Практикувайте рисуването на фигурките, картите или диаграмите, които планирате да използвате. 5. Не се извинявайте за своя почерк или за липсата на артистични способности. 6. Използвайте лепящи се фигури и форми, за да илюстрирате истории или понятия. 7. От време на време позволявайте на членовете на класа да пишат върху черната дъска. Това ще помогне за увеличаване на участието. <p>Посочете, че членовете на класа могат да намерят допълнителни предложения на стр. 162–163 от тази книга.</p>
Представяне на темата от учителя	<p>Когато се подготвяме да преподаваме, можем да избираме от различни преподавателски методи.</p> <p>Посочете, че разнообразието от методи може да подобри и оживи евангелското преподаване и научаване. Въпреки това, не трябва да използваме различни методи, единствено заради разнообразието. Трябва да избираме методи които (1) ще помогнат на тези, на които преподаваме, да придобият ясна и паметна представа за евангелските учения и принципи и (2) са подходящи за съдържанието на урока и възрастовата група на тези, на които преподаваме.</p>
Приложение	<p>Помолете член на класа да сподели конкретно учение или принцип от урока, който той или тя се е подготвил да преподава. След това накарайте членовете на класа да обърнат на стр. 158 и да прегледат списъка с методи. Поканете ги да предложат методи, които могат да бъдат използвани, за да може ефективно да се преподава дадено учение или принцип. Докато членовете на класа предлагат определени методи, попитайте ги да обяснят защо са решили да предложат тези методи.</p>

Заклучение

Цитат	<p>Накарайте член на класа да прочете следното изявление на старейшина Бойд К. Пакър:</p> <p>„Когато учим на моралните и духовни ценности, ние учим на нещата, които са неосезаеми. Може би никое друго преподаване не е толкова трудно постижимо, нито толкова възнаграждащо, когато е успешно завършено. Има техники, които да се приложат, и пособия, които да се използват. Има неща, които учителите трябва да направят, за да подготвят себе си и техните уроци, за да може учениците им... да бъдат учени, и свидетелствата на учителите да достигнат до учениците“ (<i>Teach Ye Diligently</i>, 62).</p> <p>Подчертайте, че методите са важни, но те не трябва да бъдат основният фокус на уроците, които преподаваме. Те са пособия, за да помогнем на тези, на които преподаваме, да се концентрират върху спасителните учения на Евангелието и да ги приложат в своя живот.</p>
Свидетелство	<p>Дайте свидетелство, според както ви подтиква Духа.</p>
Задания	<p>Окуражете членовете на класа:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да размишляват върху методите, които могат да използват, за да преподават по ефективно евангелските принципи. 2. Да запишат в своите тетрадки за преживяванията, свързани с подбора и използването на различните методи за преподаване. 3. Да разгледат раздела от тази книга, озаглавен „Използвайте ефективни методи“ (стр. 88–89). Също така да прегледат част Е, „Методи на преподаване“ (стр. 157–184).

Използвайте ефективни методи

Част 2

Урок 9

Цел	Да помогне на членовете на класа да приложат принципите, които са научили в урок 8.
Бележка за учителя	Този урок е продължение на урок 8. При подготовката си на този урок, поканете няколко членове на класа да преподават някои евангелски принципи, като използват следните методи: споделяне на истории, задаване на въпроси и провеждане на дискусии (вж. „Подготовка“, точка 1, по-долу). Трябва да се уверите, че това преживяване е одухотворяващо за тях и че им помага да придобият увереност в своите възможности да използват различни методи за преподаване. Трябва да сте особено чувствителни към потребностите и чувствата на членовете на класа, които са по-неопитни като учители.
Подготовка	<p>1. Говорете предварително с трима членове на класа, помолете всеки от тях да подготви една от демонстрациите, изброени по-долу. Окуражете ги да се отнасят до писанията и Евангелски принципи (31110 112) за помощ по темите на демонстрациите и към тази книга, за начина на използване на методите, които са им били назначени.</p> <p>Демонстрация 1: Разкажете история, за да учите за силата на личната молитва. Бъдете подготвени да споделите няколко мисли за това как ефективно да използвате историите при евангелското преподаване.</p> <p>Демонстрация 2: Използвайте въпроси, за да учите за благословиите от спазването на Неделиния ден свят. Бъдете подготвени да споделите няколко мисли за това как ефективно да използвате въпросите при евангелското преподаване.</p> <p>Демонстрация 3: Проведете дискусия, за да учите за това, защо трябва с желание да правим жертви. Бъдете подготвени да споделите няколко мисли за това как ефективно да провеждате дискусии при евангелското преподаване.</p> <p>2. Ако е необходимо, помогнете на назначените членове на класа да подготвят своите демонстрации.</p>
Предложение за развитието на урока	Напомнете на членовете на класа, че на предишния урок те са видели демонстрации за използването на предметни уроци, сравнения и черна дъска, за да се преподават евангелските принципи, като споделят история, задават въпроси и провеждат дискусии.
Демонстрация и дискусия	<p>Споделянето на истории</p> <p>Поканете назначените членове на класа да представят първата демонстрация (вж. „Подготовка“, точка 1). След тази демонстрация накарайте членовете на класа да обсъдят следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ По какъв начин използването на тази история ви помогна по-добре да разберете силата на личната молитва?

Представяне на темата от учителя	<p>Поканете предварително определения член на класа да сподели няколко мисли, които той или тя са получили, относно начина на използване на историите при преподаването на евангелеските принципи.</p>
Демонстрация и дискусия	<p>Накарайте членовете на класа да обърнат внимание на написаното в „Истории“, на стр. 179–182. Прегледайте „Напътствия за подготвянето и разказването на история“, стр. 181.</p> <p>Задаване на въпроси</p> <p>Поканете предварително определения член на класа да представи втората демонстрация (вж. „Подготовка“, точка 1). След тази демонстрация накарайте членовете на класа да обсъдят следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ По какъв начин тези въпроси от тази демонстрация ви помогнаха по-добре да разберете благословиите от спазването на Неделния ден свят?
Представяне на темата от учителя	<p>Поканете предварително определения член на класа да сподели няколко мисли, които той или тя са получили, относно начина на използване на въпросите при преподаването на евангелеските принципи.</p> <p>Помогнете на членовете на класа да разберат, че въпросите, които използваме като способ за преподаване, трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да стимулират мисълта и дискусията. За да разберете какво хората знаят, мислят или чувстват, задавайте въпроси, които започват с <i>какво, къде, кога, защо, как, или по какъв начин</i>. Общо взето, въпросите, на които може да се отговори с <i>да</i> или с <i>не</i>, не са ефективни, освен когато водят до други въпроси или обвързвания. 2. Помогнете на членовете на класа да видят по какъв начин да приложат евангелеските принципи в своя живот. 3. Окуражете членовете на класа да споделят лични мисли и преживявания, които са свързани с преподаваните принципи. <p>Посочете им, че ние трябва да бъдем загрижени, ако тези, на които преподаваме, мълчат продължително, след като сме задали въпрос. Те може да се нуждаят от време, за да обмислят отговорите.</p> <p>Обяснете, че членовете на класа могат да намерят допълнително предложения в „Преподаване чрез въпроси“ на стр. 68–70 в тази книга.</p> <p>Провеждане на дискусии</p>
Демонстрация и дискусия	<p>Поканете предварително определения член на класа да представи третата демонстрация (вж. „Подготовка“, точка 1). След тази демонстрация накарайте членовете на класа да обсъдят следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ По какъв начин тази дискусия ви помогна по-добре да разберете защо трябва да сме готови да правим жертви?
Представяне на темата от учителя	<p>Поканете предварително определения член на класа да сподели няколко мисли, които той или тя са получили относно начина, по който се провеждат дискусиите.</p> <p>Помогнете на членовете на класа да разберат, че при провеждането на дискусии, ние трябва:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да помогнем на учениците да се чувстват комфортно, споделяйки своите свидетелства, мисли, преживявания, въпроси и идеи. 2. Да признаваме приноса на учениците с благодарност и уважение.

3. Да бъдем чувствителни към учениците, които се колебаят да участват. Може да бъде трудно да говорите с тях насаме, за да определите техните чувства относно четенето на глас или участието им в клас. Също така може да ви е от помощ да им позволите да подготвят за дискусиата в класа определени стихове, които те ще могат да прочетат и да размишляват върху тях пред класа.
4. Пренасочвайте коментарите и въпросите на учениците за отговор към другите ученици.

Посочете, че членовете на класа могат да намерят допълнителни предложения в „Провеждане на дискусии“, стр. 63–65 от тази книга.

Заклучение

Обобщение

Изразете своята благодарност за демонстрациите от членовете на класа.

Напомнете на членовете на класа, че методите са важни, но те не трябва да бъдат основният фокус на уроците, които преподаваме. Те са способи, за да помогнем на тези, на които преподаваме, да се концентрират върху спасителните учения на Евангелието и да ги приложат в своя живот.

Изтъкнете, че нашият ентузиазъм за преподаване ще се увеличава, когато непрестанно търсим да увеличаваме своята способност да използваме разнообразие от методи. Може да чувстваме известна доза страх и неудобство, докато изпробваме нови методи, но можем да преодолеем тези чувства.

Цитат

Президент Хибър Дж. Грант често цитирал Ралф Уолдо Емерсън, който казва: „Онова, в което упорстваме да постигнем, става по-лесно за нас да направим; не че се е променило естеството на самото нещо, а нашата сила да вършим нещата се е увеличила“ (в *Gospel Standards*, съст. G. Homer Durham [1941 г.], 335).

Свидетелство

Дайте свидетелство според подтика на Духа.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да изпробват нови методи за преподаване на евангелските принципи. Накарайте ги да напишат своите преживявания в своите тетрадки.
2. Да дойдат следващата седмица в клас подготвени да разработят план за урока, който те скоро ще преподават. Този урок може да бъде част от заданието за семейната домашна вечер, назначение в Църквата или друга възможност да преподават. Да донесат материалите за уроците, като писанията и ръководствата.

Урок
10

Подгответе всичко необходимо

Цел Да помогне на членовете на класа да подготвят ефективни уроци.

Бележка за учителя Евангелските учители трябва да зададат на себе си три въпроса, докато се подготвят за уроците:

1. Какво ще се случи в живота на тези, на които преподавам, в резултат от този урок?
2. Кои точно принципи трябва да бъдат преподавани?
3. Как трябва да бъдат преподадени тези принципи?

Първият от тези въпроси помага на учителите да фокусират урока върху потребностите на тези, на които преподават. С тази мисъл в ума, учителите могат да решат какво да преподават. Това е важно решение, особено откакто уроците често съдържат повече материали, отколкото учителите са в състояние да обхванат времето на един учебен час. При избирането на решение как да се преподава, учителите трябва да подбират методи, които допълват материала, да са в съгласие с Духа и приканват към усърдно изучаване.

Докаато преподавате този урок, помогнете на членовете на класа да разберат как да подготвят ефективно уроците и същевременно да бъдат под напътствието на Духа. Помнете, че вашата подготовка за този урок може да послужи за пример на членовете на класа, когато те се подготвят да преподават.

- Подготовка**
1. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Подгответе всичко необходимо“ (стр. 96–105).
 2. Напомнете на членовете на класа да дойдат подготвени да разработят план за урока, който те скоро ще преподават. Окуражете ги да донесат материалите за уроците, като писанията и ръководстата за тях. (Това задание беше дадено в края на урок 9).
 3. Да донесат в клас копие на настоящото ръководство за урока, публикувано от Църквата, като ръководството за Неделното училище за деца или ръководството за класа по Евангелско учение, в които уроци се съдържат изявления за целта и предложения за методите на преподаване.
 4. Преди часа, направете следната таблица върху черната дъска:

<p>1. Какво ще се случи в живота на тези, на които преподавам, в резултат от този урок?</p>	<p>2. Кои точно принципи трябва да бъдат преподавани?</p>	<p>3. Как трябва да бъдат преподадени тези принципи?</p>
---	---	--

Предложение за развитието на урока	Личната подготовка е от съществено значение, за да можем да преподаваме Евангелието.
Цитат	<p>Поканете член на класа да прочете изявлението на старейшина Далин Х. Оукс на стр. 96.</p> <p>Черната дъска и представяне на темата от учителя.</p> <p>Насочете вниманието на членовете на класа към таблицата, която сте нарисували върху черната дъска. Накарайте учениците да я прекопират в тетрадките си.</p> <p>Обяснете, че това са три важни въпроса, които трябва да зададем на себе си, докато се подготвяме за урока.</p> <p>Обяснете, че по време на урока членовете на класа ще отговорят на тези три въпроса, във връзка с ръководствата за уроците, които те са донесли със себе си.</p> <p>1. Решете какво трябва да се случи в живота на тези, на които преподаваме, в резултат от този урок.</p>
Дейност с работа по тетрадката и представяне на темата от учителя	<p>Помолете членовете на класа да се обърнат към ръководствата за уроците, които са донесли със себе си в клас. Накарайте ги да запишат темата на своя урок най-отгоре на таблицата, в своите тетрадки. Ако те преподават чрез препратки в писанията, накарайте ги да запишат главата и стиховете, от които са взети.</p> <p>Обяснете, че, имайки темата в ума си, ние ще можем да решим по какъв начин урокът ще повлияе на тези, на които преподаваме. Например, при преподаването на урок за десятъка, учителят в Неделното училище за деца може да реши, че децата трябва да разберат какво представлява десятъкът и защо плащаме десятък. При преподаването на урок за храма, родителите могат да решат, че техните деца трябва да почувстват желание да живеят достойно, за да бъдат бракосъчетани в храма. При преподаването на урок за семейната домашна вечер, президентът на кворума на старейшините може да реши, че урокът трябва да вдъхнови членовете на кворума да провеждат всяка седмица съдържателна семейна домашна вечер.</p> <p>Посочете, че много публикувани от Църквата ръководства за уроците включват изявления за целите. Изложете на показ ръководството за урока, което сте донесли в клас и покажете на членовете на класа изявлението за основната цел в единия от уроците. Обяснете, че трябва да използваме тези изявления като напътствие, докато се подготвяме за уроците.</p> <p>Поканете членовете на класа да вземат под внимание потребностите на хората, на които преподават. След това им задайте следните въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Какво чувствате, че трябва да се случи в живота на тези, на които преподавате, в резултат от този урок? <p>Обяснете, че отговорът на учителя по този въпрос може да включва какво хората трябва да разберат, почувстват, да пожелаят или направят в резултат от този урок. След това дайте време на членовете на класа да размишляват върху въпроса. Накарайте ги да запишат своите отговори в таблицата в тетрадката.</p>
Дискусия	<p>След като членовете на класа са имали време да запишат своите отговори, поканете няколко от тях да споделят своите разбирания и причини по тези отговори.</p> <p>Подчертайте, че докато подготвяме урока, трябва да имаме предвид потребностите на тези, на които преподаваме. Насочвани от Духа, ние ще можем да узнаем по какъв начин урокът ще повлияе на тези, на които преподаваме. Това познание ще ни помогне да решим какво и как да преподаваме.</p>

2. Решете какво да преподавате в урока.

Представяне на темата от учителя

Посочете, че често имаме повече материал, отколкото сме в състояние да преподаваме за предоставеното ни време. Това е истина, както когато преподаваме от ръководствата с подготвени уроци, така и от другите източници, като статиите в Лиахона или обръщенията от общата конференция. При подобни случаи, с молитва трябва да изберем материала, който ще бъде от най-голяма полза за тези, на които преподаваме.

Подчертайте, че когато преподаваме Евангелието, ние трябва да правим повече, отколкото просто да предоставим информацията. Това, което е от най-голямо значение, не е количеството на покрития материал, а влиянието, което урокът има върху тези, на които преподаваме.

Черна дъска и дискусия

- Какво можем да направим ние, което да ни помогне да решим кои точно точки да преподаваме? (Без да изтривате таблицата, запишете върху черната дъска отговорите на членовете на класа. Забележете, че някои от важните точки са изброени по-долу. Споменете тези идеи, ако членовете на класа не ги споменат.)
 - а. С молитва изучавайте съдържанието на урока.
 - б. Направете списък с ключовите принципи, засегнати в урока.
 - в. Винаги помнете потребностите и произхода на тези, на които преподавате.
 - г. Следвайте напътствията на Духа.

Окуражете членовете на класа да започнат да се подготвят за урока, поне една седмица преди да го преподават. Това ще им помогне да размишляват и да се молят за материала, да го разберат и да разработят привлекателни начини, за да го представят.

Дейност с работа по тетрадката

Накарайте членовете на класа да погледнат материалите за уроците, които са донесли със себе си в клас. Окуражете ги да продължат да вземат под внимание потребностите на тези, на които преподават, докато отговарят на следните въпроси. Също така ги окуражете да вземат под внимание това какво хората, на които преподават, са подготвени да възприемат.

- В този урок кои са най-важните идеи за хората, на които преподавате?

Дайте на членовете на класа време да помислят върху този въпрос. Накарайте ги да запишат своите отговори върху таблицата в своите тетрадки под „Кои точно принципи трябва да бъдат преподавани?“.

Дискусия

След като членовете на класа са имали време да запишат своите отговори, поканете няколко от тях да споделят своите разбирания и причини за даването на тези отговори.

3. Решете по какъв начин да преподавате урока.

Дискусия

Обяснете, че след като сме решили какво да преподаваме, трябва да решим по какъв начин да го преподаваме. Това включва избирането на методи, които ще помогнат на хората да разберат принципите, които преподаваме.

- Кои са някои от методите, които можем да използваме, за да преподаваме Евангелието? (Помогнете на членовете на класа да си спомнят методите, демонстрирани в уроци 8 и 9. Също така им напомнете за списъка с методи на стр. 158 от тази книга.)

Напомнете на членовете на класа, че методите за преподаване трябва да одухотворяват тези, на които преподаваме, да приканват към усърдно изучаване и да помагат на членовете на класа да разберат и да приложат евангелските принципи.

Дейност с работа по тетрадката

Накарайте членовете на класа да погледнат отново таблицата в своите тетрадки. Помолете ги да обърнат внимание на един от принципите, които те са записали под „Кои точно принципи трябва да бъдат преподавани?“. Дайте им няколко минути да помислят за метод, който могат да използват, за да преподават този принцип и да включат този метод в своите таблици.

Покажете ръководството за урока, което сте донесли в клас. Посочете, че някои ръководства за уроците включват предложения за това по какъв начин да се преподават определени принципи. Учителите могат да използват тези предложения или може да помислят за свои собствени идеи, основани на потребностите на тези, на които преподават.

След като членовете на класа са имали време да пишат в своите тетрадки, поканете някои от тях да споделят своите идеи.

Заклучение

Цитат

Прочетете следното изявление на президент Дейвид О. МакКей:

„Съществуват три неща, които трябва да ръководят всички учители: Първо, научете темата. . . ; второ, приложете на практика принципите, които сте научили; трето, опитайте се да увлечете [тези, на които преподавате] да приложат принципите в своя живот – не да го влеете в тях, но да ги увлечете да видят онова, което и вие виждате, да узнаят онова, което и вие знаете, да почувстват онова, което и вие чувствате“ (*Gospel Ideals* [1953 г.], 424).

Окуражете членовете на класа да приложат обсъжданите в урока принципи. Уверете ги, че когато правят това с молитва, те ще са в състояние да планират уроци, които ще помогнат на другите да научат евангелските учения и да ги приложат в своя живот.

Свидетелство

Дайте свидетелство според както ви подтиква Духът.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да завършат подготовката за урока, която са започнали в клас. Да запишат в своите тетрадки преживяванията си, с подготовката и преподаването на урока.
2. Да прегледат преподаваните в този урок принципи, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Подгответе всичко необходимо“ (стр. 96–105).
3. Да се подготвят за урока за следващата седмица, като изучат Матей 7:1–5. Да помислят дали има нещо, с което да допринесат за предизвикателствата, пред които се изправят като учители. Да помислят за промените, които могат да направят. Докато го правят, да размишляват върху съвета на Господ в Етер 12:27, 37 за благословиите, които могат да дойдат, когато смирено признаваме нашите слабости.

Урок
11

Доразвийте ТАЛАНТИТЕ СИ

Цел Да помогне на членовете на класа да разберат как непрестанно да се усъвършенстват като учители.

Бележка за учителя Докато Енох пътувал сред своите хора, чул глас от небето, заповядвайки му да проповядва покаяние на хората. „И когато Енох чу тези слова, той се поклонил доземи пред Господа и говори пред Господа, казвайки: Защо е тъй, че съм намерил благоразположение в очите Ти? Аз съм само едно момче и всички люде ме мразят, защото съм бавен в говора. Защо да съм Твой служител?“ (вж. Моисей 6:26–31).

„И Господ каза на Енох: Иди и прави според както съм ти заповядал, . . . Отвори устата си, и тя ще бъде изпълнена, и Аз ще ти дам говор. . . Ето, Духът Ми е върху теб, ето защо всички твои слова Аз ще оправдая; . . . и ти ще пребиваваш в Мен, и Аз в теб, ето защо ходи с Мен“ (Моисей 6:32, 34).

Енох направил според както му било заповядано и Господ го благословил със способност да преподава със сила.

Някои членове на класа може би се чувстват донякъде както Енох се е чувствал, когато получил своето призвание да проповядва – запознати със своите слабости и неуверени в своите способности. Този урок е предназначен да им помогне да разберат по какъв начин те ще могат да се усъвършенстват като учители. Урокът е концентриран върху достъпната помощ от източници като материалите от учебната програма на Църквата, подкрепата на ръководителите и събранията за усъвършенстване на учителите. Въпреки това, важно е да им напомните, че Господ е техният най-велик източник за помощ. Когато те се смирят и упражняват вяра в Господ, Той ще „стори слабите им страни да станат силни“ (Етер 12:27).

- Подготовка**
1. Предварително, помолете член на класа или ръководител в района да се подготви да прочете изявлението на президент Бригъм Йънг на стр. 235. Също така помолете този индивид да се подготви да разкаже за преживяване, в което той или тя са видели истинността на това изявление.
 2. Помолете учител от една от организациите на свещеничеството или помощните организации да дойде в клас и да говори в продължение на три до пет минути, за това по какъв начин подкрепата на някой ръководител е помогнала на него или на нея.
 3. Помолете ръководител на свещеничеството или на някоя помощна организация да дойде в клас и да говори в продължение на три до пет минути, за това по какъв начин ръководителите могат да подкрепят работата на учителите. Помолете този човек да направи презентацията въз основа на информацията на стр. 28 от тази книга. Уверете се, че този човек се подготвя да обсъжда важността на контакта, който учителите трябва да осъществяват със своите ръководители, за да споделят преживявания, да обсъждат потребностите на индивидите в кворума или класа и да търсят помощ и съвет. (Може да ви е от помощ да помолите ръководителя, който служи заедно с учителя да представи презентацията в точка 2.)

4. Изучавайте раздела от тази книга, озаглавен „Доразвийте талантите си“ (стр. 21–28).
5. Прегледайте информацията за събранията за усъвършенстването на учителите на стр. 7–9 в *Усъвършенстване процеса на преподаване на Евангелието: Наръчник на ръководителя*. Подгответе се да говорите в продължение на три до пет минути, за това по какъв начин събранията за усъвършенстването на учителите може да помогне да се посрещнат потребностите на отделните учители. Като част от тази презентация, кажете на членовете на класа кога ще бъдат проведени следващите събрания за усъвършенстването на учителите и кой трябва да посещава тези събрания. (Ако не сте координатор по усъвършенстването на учителите, можете да помолите координатора по усъвършенстването на учителите да направи тази презентация.)
6. Подгответе се да споделите едно или две от нещата, които ще включите в таблицата на стр. 25.
7. Преди часа, изложете настоящите, публикувани от Църквата преподавателски източници, достъпни за вашия район. Подгответе се да отделите от три до пет минути, за да опишете тези материали. Ако материалите, които са изброени на стр. 105, са достъпни, включете ги в изложението.

Предложение за развитието на урока

В нашите усилия да достигнем до всеки, на когото преподаваме, трябва непрестанно да се стремим да се усъвършенстваме.

Въведение

Накарайте определения предварително член на класа или районния ръководител да прочете следното изявление:

Президент Бригъм Йънг казва, че Господ „дава малко на своите смирени последователи днес и ако те успеят да го преодолеят, утре Той ще им даде малко повече, и на следващия ден още малко повече. Той не добавя върху това, което те не успяват да преодолеят“ (*Discourses of Brigham Young*, подб. John A. Widtsoe [1941 г.], 90).

Помолете определения предварително участник да разкаже за преживяване, в което той или тя са видели истинността на това изявление.

Представяне на темата от учителя

Посочете, че този принцип, преподаден от президент Бригъм Йънг, е приложим за нашите усилия като евангелски учители. Ние получаваме Господната помощ, когато продължаваме да се усъвършенстваме върху онова, което Той ни е дал. Този урок е фокусиран върху нещата, които ние можем да направим, за да усъвършенстваме своето преподаване. Той също така обсъжда достъпните източници в Църквата, които ще ни помогнат в тези усилия.

Църквата предоставя източници, които да ни помогнат да се усъвършенстваме като учители.

Отчети

Библиотеката в сградата за събрания

Обяснете, че Църквата е публикувала материали, които могат да ни помогнат да преподаваме ефективни уроци. Насочете вниманието на членовете на класа към изложението, което сте направили преди часа (вж. „Подготовка“, точка 7). Използвайте няколко минути, за да опишете материалите и дайте възможност на членовете на класа да задават въпроси. Окуражете членовете на класа да посетят библиотеката в сградата за събрания, за да научат повече за тези и другите материали, които могат да им помогнат за уроците.

Обяснете, че в допълнение към учебните материали, Църквата предоставя и други източници, за да ни помогне да се усъвършенстваме като учители. Обсъдете тези източници, както е показано по-долу.

Подкрепата на ръководителите към учителите

Помолете назначения ръководител и учителя да направят изложение за това как трябва бъде оказвана подкрепа на учителите (вж. „Подготовка“, точки 2 и 3).

След това изложение поканете членовете на класа да задават въпроси за подкрепата на ръководителите към учителите. Също така помолете ги да обсъдят начините, по които подобна подкрепа може да им помогне да се усъвършенстват като ръководители и учители.

Изразете своите чувства за важноста от това ръководителите да подкрепят учителите.

Събрания за усъвършенстването на учителите

Кажете на членовете на класа за събранията за усъвършенстването на учителите (вж. „Подготовка“, точка 5).

Курсът за преподаване на Евангелието

Посочете, че този курс е друг източник, който Църквата ни предоставя, за да се усъвършенстваме като учители.

Трябва непрестанно да обмисляме нашата ефективност като учители.

Дейност с работа по тетрадката

Обяснете, че ние трябва непрестанно да обмисляме по какъв начин нашите усилия помагат на тези, на които преподаваме. След това помолете членовете на класа да обърнат на таблицата на стр. 25 от тази книга. Накарайте ги да прекопират таблицата в своите тетрадки.

Помолете членовете на класа да си спомнят за седмиците от началото на този курс. Поканете ги да вземат в предвид заданията от предишните уроци. След това им помогнете да използват таблицата, за да могат накратко да направят самооценка на своето развитие като учители. Накарайте ги да напишат за една силна страна, която имат като учители и за една своя слабост. Окуражете ги да запишат едно нещо, което могат да направят в момента, за да се усъвършенстват, и едно умение, което трябва да развият. (За обяснение на това, как се прави тази самооценка, виж примера на стр. 25).

Обяснете, че това ще им помогне да започнат. Те трябва да попълнят сами тази таблица. Докато го правят, може да прегледат „Съставянето на план за усъвършенстване на преподаването ви“, на стр. 24–27 от тази книга.

Представяне на темата от учителя

След като членовете на класа са имали време да пишат в своите таблици, изразете вашето собствено желание да се подобрите като учител. Споделете с членовете на класа едно или две наща, които вие ще включите за себе си в тази таблица (вж. „Подготовка“, точка 6).

Цитат

Уверете членовете на класа, че Господ ще им помогне в своите усилия да се усъвършенстват. Накарайте член на класа да прочете изявлението на президент Джеймс Е. Фауст, на стр. 21 от тази книга.

Заклучение

Представяне на темата от учителя

Повторете изявлението на президент Бригъм Йънг. Споделете своите чувства за важността на този принцип. Ако позволява времето, споделете разказа за Енох, както е представен в бележката за учителя на стр. 234.

Свидетелство

Дайте свидетелство според подтика Духа.

Задания

Окуражете членовете на класа:

1. Да осъществят контакт с отделните ръководители в своите организации, за да споделят преживявания, да обсъждат потребностите на индивидите от кворума или класа и да потърсят помощ и съвет. (Ако членовете на класа нямат призования като учители, окуражете ги да говорят с членовете на семейството, с координатора за усъвършенстването на учителите или с вас, за да обсъдят наученото на този курс.)
2. Да прегледат принципите, преподавани в този урок, като изучават раздела от тази книга, озаглавен „Доразвийте талантите си“ (стр. 21–28). Да продължат да работят върху своя план за усъвършенстване.
3. Да дойдат следващата седмица в клас, подготвени да направят изложения във връзка с този курс, върху това, което са научили или за това как са израстнали. Изложенията трябва да бъдат с продължителност от три до пет минути, в зависимост от броя на членовете на класа. Те трябва да включват отчети по (а) как са се променили като учители поради нещата, които са научили и (б) какво планират да направят, за да продължат да се усъвършенстват като учители.

Урок
12

Заемете се и преподавайте

Цел Да даде на членовете на класа възможността да се укрепят един друг в усилията им за усъвършенстване като учители.

Бележка за учителя Господ учил на един важен принцип от евангелското преподаване, когато казал: „Назначете измежду вас учител и нека не всички едновременно да бъдат говорители, а нека по едно време да говори само един, и нека всички слушат това, което казва, та когато всички са се изказали, всеки да може да се поучи от всеки и всеки човек да може да има равно право.“ (У. и З. 88:122).

Днешният урок, последният урок в курса за Преподаване на Евангелието, предоставя възможност на членовете на класа да се поучат един другото, докато споделят своите чувства за ученията, принципите, уменията и методите, които са научили по време на този курс. Структурирайте внимателно урока, за да може всеки член на класа да има време да участва.

Подготовка

1. Предварително напомнете на членовете на класа за заданието, което имат да се подготвят за този урок (виж задание 3 на стр. 237).
2. Вземете под внимание, по какъв начин членовете на класа са напреднали по време на този курс и какво сте научили от всеки член на класа. Бъдете подготвени да споделите някои от тези мисли като част от урока.

Предложение за развитието на урока

Накратко споделете вашето свидетелство за важноста от преподаването на Евангелието и за привилегията да служите като учител. След това прочетете изявлението по-долу на старейшина Джефри Р. Холанд, като помолите членовете на класа да слушат внимателно, за да видят по какъв начин това изявление може да послужи като обобщение за този курс:

„Дали инструктираме своите деца у дома или сме застанали пред слушатели в Църквата, нека *никога* да не правим нашата вяра труднодостъпна. Помнете, че това да бъдем учители, „от Бога е дошло“. Никога не посявайте семенцата на съмнението. Избягвайте егоцентричното представяне и суетността. Подгответе добре уроците. Дайте основани на писанията проповеди. Преподавайте откритото учение. Дайте прочувствено свидетелство. Молете се, практикувайте и се стремете да се усъвършенствате. На нашите административни събрания нека всички да „се обучаваме и назидаваме“, както казва откровението, че дори и в това наше преподаване да можем в края на краищата да бъдем „поучавани свише“. Църквата ще е по-добре, благодарение на това, а също и вие, защото както казва Павел на римляните : „Тогава ти, който учиш другите, учиш ли себе си?““ (из Conference Report, апр. 1998 г., 33; или *Ensign*, май 1998 г., 27).

Поканете всеки член на класа, един по един, да направи своята презентация (вж. „Подготовка“, точка 1).

Заклучение

- Наблюдения Според както позволява времето, споделете своите наблюдения върху развитието на членовете на класа по време на курса (вж. „Подготовка“, точка 2). Говорете за някои неща, които сте научили от членовете на класа.
- Свидетелство Дайте свидетелство според подтика на Духа. Също така можете да включите изрази на увереност, окуражение и подкрепа, когато членовете на класа се заемат да преподават Евангелието.

ИНДЕКС

А

- Адам и Ева, заповядано им е да учат своите деца, 3, 190
- Адаптиране на уроците
да съответстват на техните нужди и интереси, 33
примери за, 102
- Айринг, Хенри Б.
единство в любовта, необходимост в изучаването, 77
смирение, може да доведе до осляняне на Духа, 200
- Аналогии, 73, 161–162
- Арчибалд, Далас Н., подходящото обучение ще уголеми душата, 31
- Аудиовизуални материали
издадените от Църквата видео и аудио касети, закона за авторски права 160
как да се използват аудиовизуалните материали, 160
- Аудиокасети. Вж. Аудиовизуални материали

Б

- Балард, М. Ръсел
дейности могат да бъдат стимулиращи и забавни, 117
- Евангелието бива преподавано у дома, 128
на учителите на деца, им е дадено свещено и благородно настойничество, 108
увеличи собственото си духовно познание, 16
- Бащи
бащите да ръководят духовно своите деца, 129–130
отговорност за преподаването на, 129–130
- Бележки в бялото поле, в писанията, 58–59
- Бележки(под линията), като помощен материал за писанията, 56
- Бенсън, Езра Тафт
важността майките да учат своите деца на Евангелието, 131–132
влиянието на Духа, 13
Господ ще ни възвеличи, 20
Духът е от най-голямо значение, 198–199
като домашен учител, 145
няма удовлетворяващ заместител на писанията и на словата на живите пророци, 52, 54
опит да се пренапише историята на Църквата, 53
отдадете себе си на изучаването на писанията, 15

- прекрасните семейни традиции, 135–136
- търсете първо да се сдобие със словото, 14
- учете децата, че нищо на този свят да не бъде по-скъпо за тях от Евангелието, 205
- целта на училището за пророци, 213
чрез които бащите да ръководят духовно своите деца, 129–130
- Библиотеката в сградата за събрания, 105, 235
- Братя и сестри, образователното влияние на, 142–143

В

- Видеокасети. Вж. Аудиовизуални материали
- Внимание
наблюдавайте, тези на които преподавате, 71
предложения, да помогнете на учениците да, 71–72
привличане чрез, ефективно начало на урока, 93
увеличаване чрез, провеждане на дискусии, 63
- Впечатления, записвайте си, 23
- Времетраене, важна част от преподаването, в клас, 94
- Връстници, образователното влияние на, 142–143
- Възрастни
индивидуалните различия, отчитане на 124
общи характеристики на, 123–124
да преподаваме, на 123–124
- Възрастови групи, преподаване на деца в смесени, 117
- Възрастови характеристики, на децата, 110–116
- Въпроси
да не задавате въпроси, които спомагат за спорове, 69
творческо използване на, 70
да окуражат присъстващите да участват в дискусиите, 63
фактологични, 68
за обратна връзка, 69
- Исус Христос, най-добрият Учител, често задавал въпроси, 68
- общи напътствия за задаването на, 68–70, 228
- помогнете на учениците да се подготвят да отговорят на, 69
които подтикват към размисъл, 68–69
помагат на учениците да прилагат евангелските принципи, 69
да фокусират урока върху, 123–24, 230–233

Отговори, на които може да се отговори с
Да или Не, 68
Вяра, Господ ни е казал как да получим словото Му, 14

Г

Гост-говорители, 170
Грант, Хибър Ч., учете чрез пример, 18
Групови дейности, преподаване на младежи
посредством, 121–122
Групово четене, 163

Д

Да подхранваш духовно другите
Евангелието на Исус Христос: трайно подхранване за
душата, 5
отговорностите на учителите към учениците, 5–7
предизвикателството да подхранваш духовно
другите, 5–7
Да помогнем на тези, които пречат, 84–87
Да помогнем на учениците да разберат и изпълнят
отговорността, да създадат образователна
атмосфера, 218
Да се сдобием със словото
чрез учение, също и чрез вяра, 14
потърси първо да се сдобиеш със словото, съветът
към Хайръм Смит, 14
необходимо за преподаване със сила, 14–15
пост и молитва, 14–15
подчинение, 14
Дейности
групови, преподаване на младежи
посредством, 121–122
да могат и най-малките деца да ги разберат, 117
да учат на евангелските принципи, 117
напътствия и правила за планиране на, 121–122
Дейности за привличане на вниманието, 160
Дейности свързани с рисуване, 166–167
Демонстрации, 164–165
Деца
възрастови характеристики на, 110–116
допълнителни предложения за разказване на истории
на, 181–182
допълнителни предложения за тези, които
преподават на деца, 59, 80–81
как могат да допринесат за образователната
атмосфера, 80–81, 87
какво трябва да преподават родителите на, 127
лични срещи, преподаването на родителите
по време на, 139
напътствия за разбиране и преподаване на,
80–81, 108–117
насърчете ентузиазма, 80–81
непланирани моменти, преподаването на родителите
по време на, 140–141

нещата, които родителите трябва да
преподават на, 127–128
образователното влияние на децата, 143
помогнете на децата да участват, 81
преподаване от писанията, 58, 127, 137–138
преподаване чрез модел на живот според
Евангелието, 6, 135–136
Джак, Илейн Л., служене на Господ като посещаващи
учителки, 147
Диорами, 165
Дискусии
да помогнат на учениците да разберат, 63, 73
завършек, 65
ползи от, 54, 63
предложения за провеждане на, 63–65, 228–229
Дневник или тетрадка, полезна за записването на мисли,
17, 23, 99
Домашните учители
благословия за семействата, 145–146, 192
преподаване при домашното обучение,
задължения на, 145–146
Домашното обучение
избор на послание, 145
подготовката и представяне на посланието, 146
различни методи на преподаване, 145
Домът, преподаване у, 125–148
Драматизации
използването на, 165–166
предпазливост относно представянето на, 166
Духа
да помогнете на другите да разпознаят, 48, 141
достойно за, 13, 19, 200–202
Евангелието е истина, чрез силата на, 41
за да имаме, 13, 200–202
истинският учител, 41–42
какво бихме могли да направим, за да имаме, 13
може да ви напътства, докато се подготвяте да
преподавате, 48, 97, 99
може да помогне на учениците да, 74
начини да поканим, 45–46, 199
преподавайте чрез, 40–48, 198–202
разпознаването на, 47–48
ще придаде на думите ви сила, 41–42
Духовната подготовка
допринесе много за образователната атмосфера, 79
синовете на Мосия, примери за 11
Духовността, реагира и на най-слабите промени
в обкръжението, 13
Душа, ученията, които са храна за, 5–7
Дядовците и бабите, образователното влияние на, 142

Е

Ентузиазъм, допринесе за образователната
атмосфера, 80

З

Забавленията, недостатъчни да подхранват душата, 6
 Завършване на урока
 оставете време за заключение, 94
 примери за, 94–95
 характеристики на ефективния завършек, 94

И**Игри**

като преподавателски метод, 168–170
 напътствия за избирането на, 168–169

Изпейте историята. *Вж.* Музика с обяснения

Изслушвайте

важността от, в преподаването, 64–67
 предложения за учителите, 66–67
 следване на примера на Спасителя, 67

Източници на Църквата за, подпомагане на родителите,
 ръководителите и учителите, 105, 235–236

Изучаване

за да подобрите процеса за, 17
 необходимо, за да се сдобием със словото Божие, 14
 необходимо, за откриване на скритите истини, 14
 определете най-подходящото време за, 16
 писанията и словата на пророците от последните
 дни, 14–17
 разработване на личен план за, 16–17

Индивидуална подготовка

предложения за, 12–20
 отделяне на време за, 97

Интервюта, (на ръководителите) преподаване по време
 на, 153

Интересът, на учениците и тяхното внимание се
 увеличават, посредством дискусии, 63

Интерпретации, предупреждения против личните
 и неправомерни, 53, 205

Истории

видове, 180–181
 допълнителни предложения за разказване на истории
 на малки деца, 181–182
 използването на, от писанията, 55
 напътствия за подбирането, 180–181
 напътствия за подготвянето и разказването на, 181
 сензационни, избягвайте, 53, 180

История на Църквата, предупреждения против
 преправянето или пренаписването, 53

Исус Христос

идването на, най-висшата и свята цел на човешкото
 ни съществуване, V, 3, 190
 превъзходен пример на ръководител, 150–151
 преподаване за, ще прибави дух на единство и
 надежда за образователната атмосфера, 80
 трайно подхранване за душата, източник за, 5

Исус Христос, слова на

Аз съм светлината, която вие трябва да издигнете, 3
 Аз съм хлябът на живота, 5
 Аз ще сторя слабите им страни да станат силни, 24, 234
 ако иска някой да върши Неговата [на Отца] воля,
 ще познае дали учението е от Бога, 14, 19
 ако не получите Духа няма да поучавате, 9, 198
 вие сте на Господно поръчение, 8
 да проповядвате Моето евангелие чрез Духа, 9
 да се любите един другото, 12, 79
 да упражним влияние единствено чрез убеждаване,
 дълготърпение, чрез благодет, кротост, 86
 давам ви заповед да изучавате усърдно тези неща, 8
 дали чрез Моя собствен глас, или чрез гласа на
 служителите Ми, все едно, 20
 духът на раздора не е от Мене, 69
 задача на родителите е да учат своите деца на
 Евангелието, 127
 изследвайте писанията, 8
 изучавайте пророците, 8
 който вярва в Мене никак няма да ожаднее, 5–6
 никой не може да съдейства за това дело, освен ако не
 е смирен и изпълнен с любов, 31, 85, 194
 Не всеки, който Ми казва: Господи! Господи! ще влезе
 в небесното царство, 74
 молете се в семействата си на Отца, 137
 моли се винаги, 45
 обмислете нещата, които ви казах, 97
 онова, което идва свише, е свещено, 91
 паси овцете Ми, 5
 назначете измежду вас учител, 77, 238
 потърси първо да се сдобиеш със словото Ми, 8, 14
 преподавайте учението, на царството, 203
 провъзгласявайте благовестие... с пълно смирение, 41
 съхраняваме в ума си словата на живот, 14, 153
 тези слова не са от човеци, нито от човек, а от Мен, 45
 това е делото Ми и славата Ми, 4
 този, който проповядва, и този, който приема, се
 разбират един друг, 9, 47
 трябва да се обучавате и назидавате един друг, 152
 търсете познание тъкмо чрез учение, също и чрез
 вяра, 14
 учете принципите на Моето евангелие, които са
 в Библията и Книгата на Мормон, 9
 ценността на душите е огромна в Божиите очи, 35, 84

Й**Йънг, Бригъм**

непрестанно се усъвършенствайте според знанието от
 Господ, 235
 силата на свидетелството, 43
 съществуват ценни традиции и детето бива обучено
 в тях, 135
 укоряване с любов, 86

К**Карти**

как да използваме картите, за преподаване, 171

учебни помагала за писанията, 57

Картини, 176

Кимбал, Спенсър У.

важността от самооценяването, 103

да ги преоткрива отново и отново (писанията), 206

избягвайте неправилните учения, 53, 205

истинската почитителност е ценно качество, 82

както от светското, така и от духовното познание,

са скрити, 212

към домашните учители и посещаващите

учителки, 192

отделени от светското на по-възвишен пиедестал, 20

трябва да вършите всичко, което учите вашите

ученици да правят, 18

учим децата си на положителната праведност, 6

Кларк, Дж. Рубин, Мл.

важността на евангелското преподаване, 2

младежите, силно желаят да научат Евангелието,
6, 205

Президентът на Църквата получава откровения за
Църквата, 53

Колдуел, С. Макс, Духът може да ви напътства, докато преподавате, 48**Контакти, Вж. Контакти учител-ръководител****Контакти учител-ръководител**

насоки за, 28

подгответе се да говорите, 28

Кротост, преподаване с, 201–202**Кук, Джийн Р.**

Кой всъщност учи? Утешителят., 41

лични срещи, индивидуалното преподаване на
нашите деца, 139

Кукли, 176–177**Курс по преподаване на Евангелието**

помагало за инструктора на курса, 186

уроци, 189–239

цел на курса, преглед на курса, 186

Л

Лекции, като преподавателски метод, 170

Листове за дейности. Вж. Работни листове

Лий, Харолд Б.

вие трябва да преподавате ученията на Църквата

толкова ясно, че никой да не ги разбира

погрешно, 52

като учител, помнете качествата, които са от най-

голямо значение, 26

Лични срещи, с деца, отговорностите на родителите по

време на, 139

Лични мнения и неверни виждания, избягвайте,

за да се пази чисто учението, 52–53

Любов

дар, който можете да получите, когато се молите,
12, 30–32, 194–195

какво влияние оказва това, върху тези, на които
преподаваме, 30–39, 194–197

към тези, на които преподавате и към Господ,
ценно качество, 12, 31–32, 194–197

образователната атмосфера, допринася за, 77

помага на хората да бъдат възприемчиви за
нашепванията на Духа, 46

Любими евангелски учения

избягвайте преподаването на, 53

определени, 53

М**Майките**

божествената роля на, 131

предложения към, за ученето на децата, 131–132

преподавателски отговорности на, 131–132

МакКей, Дейвид О.

всеки учител е отговорен как най-добре да подходи
към членовете на класа, 89

довеждането на учениците, да видят онова, което и

вие виждате, да узнаят онова, което и вие знаете,

да почувстват онова, което и вие чувствате, 233

можете да преподавате ефективно единствено онова,

което вие самите чувствате, 44

почтителността е дълбоко уважение, 82

МакКонки, Брус Р.

аз знам, чрез силата на Светия Дух, силата на
свидетелството 43

божественото упълномощаване на учителя, 8–10

всеки сам трябва да научи учението на Евангелието, 61

да бъдеш могъщ (смел) в свидетелството си за Исус, 18

да преподаваме чрез силата на Светия Дух, 9

да свидетелстваме, че онова, което сме преподавали,

е истина, 10, 43

на нас ни е заповядано да преподаваме принципите

на Евангелието, 8–9

намерено в писанията и след това да се постави

печатът на живата действителност върху него, 180

ние (учителите) сме Господните пълномощници, 8

няма прекалено висока цена... ако от всичко това

получим и се радваме на дара на Светия Дух, 13

преподавайте ученията за спасение, 5

прилагайте евангелските принципи според

потребностите на слушателите, 9–10

трябва да преподаваме принципите на Евангелието

така, както са записани в стандартните

произведения на Църквата, 8–9

училището за пророци, 213

МакКонки, Джозеф Ф., предупреждения към

евангелските учители, 52–53

Максуел, Нийл А., индивидуалните нужди на тези, на

които преподаваме, 33–34

Маркиране на стихове от писанията, 57–59

Методи на преподаване

анalogии, 161–162
 аудиовизуални материали, 160
 гости-говорители, 170
 групово четене, 163
 да помогнем на учениците да разберат, запомнят
 и приложат принципите, 88, 99, 222–223
 дейности за привличане на вниманието, 160
 дейности свързани с рисуване, 166–167
 демонстрации, 164–165
 диорами, 165
 драматизации, 165–166
 игри, 168–170
 истории, 179–182, 227–228
 използване на подходящи методи, 91–92
 използване на разнообразие, 72, 80, 89–90, 225
 карти, 171
 картини, 176
 кукли, 176–177
 лекции, 170
 музика, 172–174
 музика с обяснения, 174–175
 нагледни материали, 182–183
 нагледно представяне, 178
 наизустяване, 171–172
 образователни кълчета, 117, 179
 оприличаване, 170–171
 приложни техники, 159–160
 примери, 168–170
 работни листове, 183–184
 разделяне на групи, 161
 рецитации, 177–178
 ролкова кутия, 178–179
 скоростно мислене, 160–161
 сравнения и предметни уроци, 163–164, 223–225
 стихове за дейности, 159
 табла от плат, 168
 таблици на, 90
 театър на читателите, 177
 хартиени фигурки, 176
 черната дъска, 162–163
 шаблонни дискусии, 175–176
 шрайб-проектори, 175

Милосърдие
 определение за, 12, 32
 получаване дара на, 12

Младежи
 как да разбираме, 118–120
 каква е нуждата на младежите от възрастните, 120
 може понякога да си мислите, че те не желаят
 да говорят за ученията и принципите на
 Евангелието, 6
 преподаване на, посредством групови дейности,
 121–122
 силно желаят да научат Евангелието, 6, 205

Молитва

важна за свидетелството, 44
 да се сдобием със словото, необходима за, 14–15
 дара на милосърдието, необходима за
 придобиване на, 12
 моменти на обучение от семейния живот, 128, 137
 поканете Духа, чрез, 45, 199, 200

Монсън, Томас С.
 влиянието на личния пример, 18
 какво трябва да преподават родителите на своите
 деца, 127–128
 когото Бог призовава, Бог подготвя, 20, 202
 нещата, които правите за хората извън учебната
 обстановка, 36
 някои начини, чрез които вие като ръководител
 преподавате, 151
 преподаване по време на интервюта, 153
 преподаването на Евангелието, в класните стаи на
 Църквата, 190, 191
 учителите от тези истории са помогнали на другите да
 допринесат за образователната атмосфера, 216

Музика

за да увеличите вашите уроци и да поканите Духа, 173
 използване, за да се преподава на деца, 174
 използване, като преподавателски метод,
 45–46, 172–175
 поканете Духа, с подходяща, 45–46, 83, 172–173
 почитателност, приканва към, 83
 усилвайте уроците си с, 174
 Музика с обяснения, 174–175

Н

На година и половина, деца, характеристики на, 110
 На две години, деца, характеристики на, 110–111
 На девет години, деца, характеристики на, 115–116
 На десет, (години) деца, характеристики на, 116
 На единадесет, (години) деца, характеристики на, 116
 На осем години, деца, характеристики на, 114–115
 На пет години, деца, характеристики на, 112
 На седем години, деца, характеристики на, 114
 На три години, деца, характеристики на, 111
 На четири години, деца, характеристики на, 111–112
 На шест години, деца, характеристики на, 113
 Нагледни материали, 182–183
 Нагледно представяне, 178
 Наизустяването, като преподавателски метод, 171–172

Начало на урока
 ефективното, допринася за образователната
 атмосфера, 79
 напътствия за, 93
 примери за, 93

Нелсън, Ръсел М.
 образователното влияние на децата, 143
 учението ни предпазва срещу духовните своеволия,
 51, 224

Непочтителност, *Вж.* Проблеми с поведението
 Неправилни отговори, предложения за отговор на,
 64–65, 69
 Новите членове, нещата, които правите за хората извън
 учебната обстановка, 37

О

Образователната атмосфера
 да научим другите за, 77–78, 215–221
 отговорностите на всеки за, 77–78, 214–218
 отговорностите на учителите за, 79–87, 213–221
 предложения за създаването на, 76–87
 редът и самодисциплината са важни за, в класната
 стая, 75, 221
 смислените дискусии са основни за, 63
 създаване на, с децата, 80–81, 87
 увеличена чрез, подготовка на класната стая, 76
 училището за пророци предоставя пример за, 213–214
 характеристики на, 77, 214
 Образователни кътчета
 като преподавателски метод, 179
 от помощ при преподаването на различни възрастови
 групи, 117
 Образователни моменти, непланираните методи за
 преподаване, 122, 128, 140–141
 Обучението при посещение
 подбиране на посланието, 147–148
 подготвяне и предаване на посланието, 148
 Обяснителните бележки към главите, като помощен
 материал за писанията, 56
 Оприличаване, използване, като преподавателски метод,
 170–171
 Отговори, отговорите на неправилните, 64–65, 69
 Отговорност, индивидуална, за изучаването на
 Евангелието. *Вж.* Усърдно изучаване
 Отделянето
 никое официално призоваване да преподават не е
 завършено без, 20
 ще получите допълнително, сили когато сте, 20
 Оукс, Далин Х.
 ежедневното изучаване на писанията, 14
 за да преподават чрез Духа се изисква първо да
 спазваме заповедите, 13
 използвайте подходящо и почтително имената на
 Божеството, 82
 подготовката е предпоставка за преподаването чрез
 Духа, 96
 преподавайте чрез Духа, 40
 разпознаването на Духа, 47
 съсредоточи всичките си усилия върху другите и
 никога върху себе си, 211
 химните, този изпратен ни от Небесата
 източник . . . , 172

П

Пакър, Бойд К.
 в основата си хората са добри, 84
 Господ е нашият пример, като ръководител, 151
 духовността, . . . реагира и на най-слабите промени
 в обкръжението, 13
 истинското, разбраното от хората учение, променя
 отношението и поведението, 51, 205
 как да намерят сили в писанията, 51
 как да определим дали учениците разбират, 73
 когато преподаваме морални и духовни ценности, ние
 учим на неща, които са неосезаеми, 92, 163–164, 226
 крайната цел на всичко, на което учим, е да обединим
 родителите и децата, 127
 музиката може да създаде атмосфера на
 благоговение, 83
 ние сме в състояние да почувстваме и научим много
 бързо посредством музиката, 46
 отговорността на членовете на Църквата, изискват
 научаване и преподаване, 193
 почтителността кани откровението, 82
 преподаване на лица с физически недостатъци, 38
 Пророкът е учител; неговите съветници са
 учители . . . , 150
 сътрудничеството на родителите в преподаването, 133
 Този, Който е най-висшият от всички, предпочита да
 се обръщат към Него просто с Отче, 130
 фразата „Евангелието“, написана върху кекса, 222–223
 Пери, Л. Том
 почтителността . . . и уважението ни към
 Божеството, 82
 родителите да започнат да учат своите деца, 128
 Песни. *Вж.* Музика
 Писанията
 бележки в бялото поле, 58–59
 важността на преподаването от, 54
 защо са били запазени (да пазим учението чисто), 52
 изучаването, като семейства, 15, 128, 137–138
 как да намерят сили в, 51
 маркиране, 57–59
 предложения по използването на, за обучаване на
 деца, 59, 127
 преподавайте от, приканва Духа, 45, 199
 преподаване от, идеи за, 54–59
 свързване на стихове от, 58
 учебни помагала, достъпни в, 56–57
 Пиърс, Вирджиния Х.
 история за една учителка в организацията на Младите
 жени, 217
 ролята на учителя, окуражаване на усърдно
 изучаване, 61–62
 Погрешно цитиране, избягвайте, за да се запази чисто
 учението, 53
 Подготовка, духовна. *Вж.* Духовната подготовка
 Подготовка, индивидуална. *Вж.* Индивидуална
 подготовка

- Подготовка, класната стая. *Вж.* Подготовка на класната стая
- Подготовка, урок. *Вж.* Подготовката на урока
- Подготовка на класната стая
допринася за образователната атмосфера, 76
предложения за, 76
- Подготовката на урока
въпроси, които ще направляват, 98–99, 230–233
да намерим радост в, 97
Духът може да ви напътства, докато се подготвяте, 48
източници на Църквата, използването на, 105
отделяне на време за, 23, 97
приспособяване, за тези, на които преподаваме, 23, 33–34, 102
създаване на уроци от, речите на конференциите и други източници, 100–101
- Поддържайте визуална връзка, за увеличаване на вниманието на учениците, 71
- Подкрепен от общото събрание, ще получите допълнително сили, 20
- Посещаващите учителки
важността на, в живота на членовете, 147, 192
отговорности на, 147–148
- Посещения. *Вж.* Посещения в класа, от ръководители
Посещения в класа, от ръководители, 28
- Послушание
необходимо, за да се сдобием със словото, 14
необходимо за преподаването чрез Духа, 13, 19
- Постене, за да се сдобием със словото, 14–15
- Почтителност
важност от, 82–83, 152
определена, 82
поставянето на пример за, 82–83
почтителността... и уважението ни към Божеството, 82
специфични начини да учите на, 83
- Предметни уроци, 163–164, 223–224
- Предупреждения, към учителите да пазят учението чисто, 52–53
- Преживявания
споделяне на подходящи, допринасят за образователната атмосфера, 80
споделяне на подходящи, канят Духа, 45
- Преподаване
в доземния живот в света на духовете, ние сме гполучили [нашите] първи уроци, 3, 190
важността от, 2–4, 189–93
всеки член–учител, 3–4, 191–192
за да можем по-пълно да упражняваме свободата си на праведен избор, 3, 211
източници на Църквата за, 105
интервюта, по време на, 153
семеен съвет, по време на, 139
семейна домашна вечер, по време на, 128, 138
семеини храненияя, по време на, 138–139
- събранията на ръководството, по време на, 152
когато нямате схематизираните наръчници за уроците, 100–101
личните срещи, с вашите деца, по време на, 139
най-чести поводи за, у дома, 128, 137–139
непланирани моменти, по време на, 122, 128, 140–141
образователното влияние на братята и сестрите, 142–143
образователното влияние на децата в, 143
образователното влияние на другите членове на семейството, 142–143
образователното влияние на дядовците и бабите в, 142
подхранване на душата, 5–7
посредством, семейна молитва, 128, 137
посредством, семейно изучаване на писанията, 128, 137–138
ролята на преподаването в Плана на нашия Небесен Отец, 2–4, 189–192
с тържественост и кротост, 201–202
със смирение и любов, 12, 31–32, 46, 194–197
у дома, 125–148
чрез Духа, 40–48, 198–202
чрез пример, 18–19, 121, 128, 192
- Преподаване, методи. *Вж.* Методи на преподаване
Препратки, като помощен материал за писанията, 56
- Призвание
възможност да служим, 20
идва от Господ, 20
не е завършено без отделянето, 20
подкрепен от общото събрание, част от, 20
пример на Яков и Джозеф в увеличаването на, 20
увеличаване на вашето, 20
- Приложение
окуражете учениците да, отговорност на учителите, 74
методи на преподаване, които окуражават, 74, 159–160
- Пример
едно от най-силните средства, 18–19, 121, 128, 192
обвързаността ви да живеете всеки час, 18–19
Примери, като преподавателски метод, 167–168
- Проблеми с поведението, *Вж.* Да помогнем на тези, които пречат
- Пророци
да проповядват Евангелието на, 3
изучаване на писанията и словата на живите, 16
словата на, да почувстваме влиянието на Духа, 45
Пълномоцници, учителите са Господни, 8
- Р**
- Работни листове, 183–184
- Разбират
добрите дискусии, разширяват и задълбочават, 63
как да определим дали учениците, 73
- Разделяне на групи, 161
- Разкажете предисторията, от помощ за разбирането на пасажите от писанията, 54–55

- Разнообразие
таблица за проследяване, 89
на преподавателски методи, допринася за образователната атмосфера, 72, 80
в преподаването, 89–90, 225
- Разсейванията
начини да намалим, като се запази образователна атмосфера, 220–221
предложения за намаляването, 220–221
- Рецитации, 177
- Речите на конференции, създаване на уроци от, 100–101
- Родители
важността на единството в преподаването на децата, 134
да помогнем на децата да разпознаят влиянието на Духа, 141
източници на Църквата, достъпни за преподаване, 105
какво трябва да преподават родителите на своите деца, 127–141
моменти на обучение от семейния живот, 140–141
отговорността на родителите да преподават, 127–128
отделете време, за да планирате заедно, 133
сътрудничество в преподаването, 133–134
преподаване чрез модел на живот според Евангелието, 135–136
съвместна работа с учителите на своите деца, 86, 87
- Роднини, образователното влияние на, 142–143
- Ролкови кутии, 178–179
- Ромни, Марион Дж., избягвайте личните интерпретации при преподаването на Евангелието, 205
- Ръководители
източници на Църквата, достъпни за, 105
контакт с учителите, 28
отговорност да подкрепят учителите, 28, 154–155, 235–236
отговорност да помагат на новите учители, 28
отговорност да преподават, 28, 150–155
посещения в класа, 28
предложения към, за подпомагането на учителите, 28, 154–155
предложения към, за преподаване по време на събранията на ръководството, 152
принципи за преподаване по време на интервюта, 153
- Ръководство към Светите писания, като помощен материал за писанията, 56
- С**
- Самооценка на изнасянето на уроците, 103–104, 236
- Самоупование, в изучаването на Евангелието. *Вж.* Усърдно изучаване
- Свидетелство
допринася за образователната атмосфера, 80
онова, на което учим другите, е истина, 10, 43–44
определение, преподаване със, 43
преподаване със, кани Духа, 43–44, 45
придобиване и укрепване, 44
примери за, 43–44
споделяйте преживявания, укрепва чрез, 45
Света на духовете, първи уроци, 3, 190
- Свободен избор
възвишен дар, от Господа, 211
дадена ни според плана на нашия Отец, 211
когато избираме дали да или не научим и живеем според Евангелието, 3, 210–211
- Свързване на стихове от писанията, 58
- Свят Дух, *Вж.* Духа
- Сградата за събрание, библиотека, 105, 233
- Семейна домашна вечер, образователни възможности за, 138
- Семейна молитва, образователни възможности за, 128, 137
- Семейни хранения, образователни възможности по време на, 138–139
- Семейният съвет, образователни възможности в, 139
- Семейно изучаване на писанията, образователни възможности за, 15, 127, 137–138
- Семейството
промяна на нежеланите модели на живот в нашето семейство, 135–136
укрепване на, при преподаването, 109, 119, 127
Силни страни, оценяване на собствените ви, 24
- Скоростно мислене
как да ръководите дейност за, 160–161
позволете на учениците да изкажат своите идеи, 160
- Скот, Ричард Дж.
да живеете всеки час, целесъобразно изживявян, в съгласие с ученията и примера на Спасителя, живот, 19
да им помогнете да разпознаят и следват подтиците на Духа, (слушателите), 48
смирения човек, който позволява на Светия Дух да го напътства, 41–42
- Слабоактивните членове, подпомагане, 37
- Слабости
оценяване на собствените ви, 24–25
съставяне на план за усъвършенстване, 25
Господ ще ви укрепи и ще ви помогне, 24, 26–27
- Словото Божие
от писанията и словата на пророците от последните дни, 51
придобиване. *Вж.* Да се слобием със словото пример за Алма, който го използва, 50
силата на, 50–51
- Служба, важна за получаване на дара на милосърдието, 12
- Смирение
служене като инструмент в Господните ръце, 41–42, 219

съществено важно за получаването на помощ от
Господа, 200

Смит, Джозеф
доброта и любов, сила на, 30
разкажете предисторията, за да разберете
писанията, 54

Смит, Джозеф Ф.
когато човек приеме истината, той ще бъде спасен от
нея, 49
лични мнения и неверни виждания, да се избягват, 53
любими евангелски учения, да се избягват от
учителите, 53

Смит, Джозеф Фийлдинг
Духът предава истините по-силно, отколкото
небесните видения, 41
не може да преподава чрез Духа онова, без
послушанието, 19
човешки философии, избягвайте преподаване
то на, 204

Смит, Хайръм, потърси първо да се сдобиеш със
словото Ми, 14

Сноу, Лоренцо, чистосърдечен интерес към хората, учи
много по-красноречиво, 192

Сравнения, използвани като преподавателски метод,
163–164, 224–225

Стихове за дейности, 159

Събрания, преподаване по време на събранията на
ръководството, 152

Събрания за усъвършенстване, *Вж.* Среци за
усъвършенстване на учителите

Т

Табло от плат, 168

Таланти
доразвийте талантите си, 21–28, 234–236)
Господ е техният най-велик източник за помощ,
234, 235

Театър на читателите, 177

Тейлър, Джон, свидетелството за мъченическата смърт на
Джозеф и Хайръм Смит, 52

Тематичен указател, като помощен материал за
писанията [нямаме го на български], 57

Традиции, праведни, обединяват семействата, 135–136

У

Уважение, взаимно, допринася за образователната
атмосфера, 80

Увеличаване, призованието си, определение за, 20

Уорнър, Сюзън Л.
образователното влияние на дядовците и бабите, 142
те ще си спомнят какво са знаели и как са се чувствали
(децата), 6

Уроци
адаптиране на, 102
завършване на, начини за, 94–95
примери за ефективно начало на, 93
самооценка на изнасянето на, 103–104
търсете поуката във всичко, 22–23

Усъвършенстване
поставяне на цел, за, 25
с помощта на Господ, 26–27
съставяне на план за, 24–25
таблица (или някоя своя), за да направите план, 25

Усърдно изучаване
отговорността на всеки, за, 61–62, 208–210
ролята на учителя в подпомагането на, 61–62, 208–212
следните предложения могат да ви помогнат да
окуражите другите да, 62, 211–212

Участие
да помогнем на членовете на класа да взимат, в Курса
по преподаване на Евангелието, 187
индивидуална отговорност за, 72
следните предложения ще ви бъдат от полза, за
окуражаване на учениците да, 71–72

Учебни помагала, в писанията, 56–57

Учението
да пазим учението чисто, предупреждения, 52
духовната защита идва единствено от, Господ, 51, 224
от всеки човек, който преподава Евангелието, се
изисква да предаде на другите, в чист
и непроменен вид истината, за, 52–53, 203–207
променя отношението и поведението, 51, 205
силата на, 50–51, 203–207

Учители
влиянието на, 2–4, 190–192
Господните пълномошници, 8
да обръщаме внимание на хората, когато се срещаме
с тях, 35–36
да пазим учението чисто, 52–53, 203–207
да разбираме тези, на които преподаваме, 33–34
допринасят за образователната атмосфера,
75–87, 213–221
източници на Църквата, достъпни за, 105, 235–236
като инструмент в Господните ръце, 41
качества от най-голямо значение, 26
подхранване на душата, 5–7
предупреждения към, 52–53
приканете към усърдно изучаване, 60–74, 208–212
свързване с ръководителите, 28
укрепване на семействата, 109

Уъртлин, Джозеф Б.
гигантските дъбове... , верните членове на Църквата са
сравнени с, 224
любовта е същината на Евангелието, 197

Ф

Фауст, Джеймс Е.
 Господ е в състояние да извърши забележителни чудеса с един... смирен, верен, човек, 21
 свободата на избор... този възвишен дар, 211
 Физически недостатъци. Вж. Членове с физически недостатъци

Х

Хартиени фигурки, 176
 Хейлс, Робърт Д.
 да помогнем на децата да разпознаят влиянието на Духа, родителите трябва да, 141
 родителите... посредством смирение, вяра, молитва... ще ги научи на, 128
 Хинкли, Гордън Б.
 бащите да осигуряват потребностите на своите семейства, 129
 вярата е като мускула... ако се грижа за него, той става все по-силен, 224
 да пазим учението чисто, 52
 дисциплинирането в любов, 84
 домашно обучение и обучението при посещение, 144
 ефективното преподаване е същността на водачеството, 150, 191
 значението на думата *възвеличи*, 20
 можем да се справим по-добре, 189
 напомням на майките, навсякъде по света, за святостта на вашето призвание, 132
 нашите учители да говорят по-скоро от сърцето си, 189
 определение за *кротост*, 201
 основното във всяка програма на Църквата е преподаването на Евангелието, 3
 светът гладува за духовна храна, (5, 192)
 тези свещени произведения стандартните произведения на Църквата, преподавайте от, 54
 това е работа за всички... , нуждата на новите членове, 37
 химни и други църковни песни, приканват силата на Светия Дух, 173

Холанд, Джефри Р.
 ваше е великото наследство... майката на, 132
 да бъдем учители, „от Бога е дошло“, 238
 преподаване по време на събранията на ръководството, 152
 преподаването – няма по-велико призвание, 3, 190
 Христос, Вж. Исус Христос
 Хънтър, Хауард У.
 използвайте учебните помагала за изучаване на писанията, 56
 най-подходящото време да учат, от писанията, 16
 основният начин на действие на Бог е чрез убеждаване, търпение и дълготърпение, 219
 различните проявления на Духа, 47

Ц

Цели, поставяне на, да решите как да се усъвършенствате в, 25

Ч

Черната дъска, използване на, 162–163, 225
 Членове, неактивни. Вж. Слабоактивните членове
 Членове, неспособни. Вж. Членове с физически недостатъци
 Членове, нови. Вж. Новите членове
 Членове с физически недостатъци
 визуални увреждания, 39
 езикови и говорни дефекти, 39
 загуба на слуха, 38
 източници за членове, които имат увреждания, 39
 любовта на Спасителя към, 38
 психични разстройства, 39
 трудности с четенето, 39
 Човешки философии, избягвайте преподаване то на, 204

Ш

Шаблонни дискусии, 175–176
 Шрайб-проектор, 175

ЦЪРКВАТА НА
ИСУС ХРИСТОС
НА СВЕТИИТЕ
ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ

0 02361 23112 3

Bulgarian 36123 112